

Idea longlife learning a sektor kultury województwa
łódzkiego – badanie podnoszenia kompetencji kadr kultury
raport z badań

Łódź 2014

Spis treści

WPROWADZENIE	4
ANALIZA OFERTY EDUKACYJNO-SZKOLENIOWEJ DLA SEKTORA KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	5
SPECYFIKA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	5
OFERTA EDUKACYJNA DLA SEKTORA KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	17
<i>Uczelnie publiczne</i>	<i>17</i>
<i>Studia doktoranckie</i>	<i>28</i>
<i>Studia podyplomowe</i>	<i>28</i>
<i>Uczelnie niepubliczne</i>	<i>50</i>
PODSUMOWANIE	67
OFERTA SZKOLENIOWA DLA SEKTORA KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	68
ANALIZA STRUKTURY INSTYTUCJI KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	75
SPECYFIKA INSTYTUCJI KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	75
<i>Muzea i ich oddziały w województwie łódzkim</i>	<i>94</i>
<i>Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby w województwie łódzkim</i>	<i>97</i>
<i>Biblioteki i ich filie w województwie łódzkim</i>	<i>98</i>
<i>Teatry i instytucje muzyczne w województwie łódzkim</i>	<i>104</i>
<i>Galerie i salony sztuki w województwie łódzkim</i>	<i>105</i>
<i>Kina w województwie łódzkim</i>	<i>106</i>
STRUKTURA ZATRUDNIENIA W INSTYTUCJACH KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM	107
PROFIL PRACOWNIKA SEKTORA KULTURY	108
I ANALIZA SATYSFAKCJI Z WYKONYWANEJ PRACY	108
PROFIL PRACOWNIKA SEKTORA KULTURY	108
SATYSFAKCJA Z PRACY	119
PODNOSENIE KOMPETENCJI PRZEZ PRACOWNIKÓW SEKTORA KULTURY	122

ATMOSFERA PRACY A UDZIAŁ W SZKOLENIACH.....	143
SZKOLENIA A POZYCJA ZAWODOWA.....	145
Z CZYM BADANYM KOJARZĄ SIĘ SZKOLENIA.....	147
PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE.....	154
ZAŁĄCZNIKI.....	161
ZAŁĄCZNIK NR 1.....	161
ZAŁĄCZNIK NR 2.....	192
ZAŁĄCZNIK NR 3.....	210
ZAŁĄCZNIK NR 4.....	213
ZAŁĄCZNIK NR 5.....	214
ZAŁĄCZNIK NR 6.....	216
ZAŁĄCZNIK NR 7.....	217
ZAŁĄCZNIK NR 8.....	218

WPROWADZENIE

Głównym celem projektu „Idea longlife learning a sektor kultury województwa łódzkiego – badanie podnoszenia kompetencji kadr kultury” jest przeprowadzenie kompleksowej diagnozy stanu kompetencji kadr kultury w woj. łódzkim, jak i wyzwań stojących przed tym sektorem w kontekście idei *lifelong learning*. Na badanie składa się: analiza struktury zatrudnienia w instytucjach kultury, analiza poziomu i profilu kompetencji pracowników sektora kultury, diagnoza i ewaluacja dotychczasowych sposobów podnoszenia kompetencji kadr kultury, analiza potrzeb, wyzwań i środowiska pracy pracowników sektora kultury, analiza oferty edukacyjno-szkoleniowej dla sektora kultury. Badanie ma charakter zarówno ilościowy, jak i jakościowy. Efektem przeprowadzonych badań jest stworzenie między innymi profilu pracownika kadry kultury. W ostatecznym rezultacie pozwoli to m.in. na stworzenie systemu szkoleniowego dopasowanego do potrzeb sektora kultury w regionie.

Autorem raportu końcowego jest dr Izabela Franckiewicz-Olczak, za część poświęconą analizie materiałów zastanych odpowiada dr Karolina Messyasz. Projekt został dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W ramach badań przeprowadzono analizę materiałów zastanych w celu zdobycia wiedzy dotyczącej oferty edukacyjno-szkoleniowej z zakresu kultury w województwie łódzkim, w tym: oferty podmiotów publicznych, oferty podmiotów prywatnych, oferty organizacji pozarządowych, form dokształcania i podnoszenia kompetencji oraz wiedzy dotyczącej struktury instytucji kultury w województwie łódzkim, w tym liczby instytucji kultury, struktury regionalnej instytucji kultury, typów instytucji kultury, rodzaju prowadzonej działalności, liczby pracowników i struktury stanowisk pracowniczych. Kolejnym etapem badań była część terenowa. Badanie było realizowane od połowy 2014 roku do listopada 2014. Pierwszym etapem badań terenowych była realizacja ankiet samowypełniających z pracownikami sektora kultury w województwie łódzkim. Badanie było realizowane na próbie N=500. W jednej placówce wykonanych było maksymalnie 10 wywiadów. W praktyce w większości instytucji realizowano 3-4 kwestionariusze. Do badania poza powiatem miasto Łódź wybranych zostało 12 innych powiatów (powiat m. Skierniewice, łowicki, kutnowski, radomszczański, opoczyński, bełchatowski, pabianicki, zgierski, tomaszowski, m. Piotrków Trybunalski, sieradzki, wieluński). Badanie miało na celu stworzenie

profilu pracowników sektora kultury. Ten etap ilościowy został następnie rozszerzony o badanie o charakterze jakościowym. Zrealizowano 30 wywiadów swobodnych i 5 wywiadów zogniskowanych z pracownikami sektora kultury. Wywiady indywidualne były zrealizowane w październiku i listopadzie 2014 roku. Wywiad składał się z wystandaryzowanej listy 23 pytań problemowych. Wywiady trwały od 15 minut do godziny. Ich celem było określenie potrzeb, wyzwań i środowiska pracy sektora kultury w kontekście podnoszenia kompetencji pracowników i udziału w różnych formach doszkalania. Wywiady zogniskowane zrealizowano w listopadzie 2014 roku. Celem tej części było poznanie doświadczeń szkoleniowych osób pracujących w sektorze kultury i ewaluacja dotychczas odbytych szkoleń. Część z nich odbyła się w siedzibie Biura Badań Społecznych Question Mark w Łodzi, część w siedzibie Łódzkiego Domu Kultury. W każdej sesji udział brało sześciu uczestników. Każdy z nich musiał na przestrzeni ostatnich 3 lat podnosić swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach. Na dwie sesje zaproszeni byli pracownicy łódzkich instytucji, 2 sesje odbyły się z udziałem pracowników z regionu, 1 miała charakter mieszany.

ANALIZA OFERTY EDUKACYJNO-SZKOLENIOWEJ DLA SEKTORA KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Materiały do analizy danych zastanych zostały dobrane celowo – w zakres materiałów weszły strony internetowe oraz materiały zawarte na tych stronach, które pozwoliły uzyskać odpowiedź na postawione pytania badawcze. Przegląd stron internetowych uczelni, informatorów rekrutacyjnych, profili absolwentów, instytucji, raportów, BIP-ów, pozwoliła na pozyskanie poszukiwanej wiedzy, porównanie zdobytych informacji a następnie ich porównanie i analizę.

SPECYFIKA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Podstawową formą podnoszenia poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji jest kształcenie formalne w postaci studiów wyższych. Obecnie, system edukacji na poziomie wyższym, przewiduje studia dwustopniowe – pierwszego stopnia kończące się tytułem licencjata, zazwyczaj trzyletnie oraz drugiego stopnia, tzw. uzupełniające, które wieńczy uzyskanie tytułu zawodowego magistra. Niektóre kierunki nadal pozostają jednolitymi studiami magisterskimi w wymiarze pięcioletnim. Nadal istnieją

studia techniczne, kończące się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera, jednakże ze względu na specyfikę przedmiotu badania, pozostają one poza polem zainteresowania badacza.

W ramach edukacji formalnej, po wprowadzeniu tzw. systemu bolońskiego (3+2), swój charakter zmieniły również studia doktoranckie. Stając się studiami trzeciego stopnia, zostały otwarte dla szerszego grona kandydatów. Z uwagi na coraz powszechniejsze w naszym społeczeństwie posiadanie wykształcenia wyższego (ok. 18%), studia doktoranckie są traktowane nie tylko jako ścieżka kariery dla pracowników naukowych, ale jako forma podnoszenia kwalifikacji, które stają się następnie przepustką do awansu pracowniczego poza sektorem nauki.

Kolejną popularną ścieżką doszkalania są studia podyplomowe, najczęściej jednoroczne, rzadziej dwuletnie. Są to studia oferujące wąską specjalizację zawodową, nastawioną głównie na kształcenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych. Są one często wybierane przez ludzi już pracujących w określonej branży i na określonym stanowisku, co pozwala na dokładne dopasowanie profilu studiów do profilu wykonywanej pracy i zawodu.

Ostatnią formą, dającą możliwość podniesienia swoich umiejętności są rozmaite kursy i szkolenia. Są to usługi najczęściej świadczone przez firmy prywatne. Jednakże przez ostatnie lata wiele szkoleń było współfinansowanych przez fundusze europejskie (np. EFS). Podmiotami, które mogły starać się o uzyskanie środków unijnych były także podmioty z III sektora, czyli stowarzyszenia, fundacje, instytuty etc. Niestety ta forma jest najbardziej rozproszona i nastroczała największych problemów podczas analizy.

Najszerzy pakiet usług edukacyjnych oferują uczelnie wyższe. Ze względu na charakter własności dzielimy je na publiczne i niepubliczne. Inne podziały wynikają ze względu na charakter prowadzonej edukacji, wielkość, zatrudnioną kadre. W przypadku niniejszej analizy pierwszym kryterium było terytorium województwa łódzkiego. Do analizy zostały zakwalifikowane wszystkie szkoły wyższe, które świadczą usługi edukacyjne na terenie województwa, niekoniecznie posiadając tu swoją główną siedzibę. Następnie uczelnie zostały podzielone na publiczne i niepubliczne, by przyjrzeć się różnicom i podobieństwom świadczonych usług.

Kolejny krok polegał na wybraniu do szczegółowej analizy takich kierunków studiów, których zadaniem jest wykształcenie w studencie kwalifikacji pozwalających w przyszłości na pracę w sektorze kultury, w szczególności zaś instytucji kultury. By uczynić analizę przejrzystą, w tym miejscu należy doprecyzować dwie zasadnicze kwestie. Po pierwsze, określić definicję pracownika sektora kultury, z drugiej wskazać kryterium w oparciu o jakie prowadzona jest analiza oferty edukacyjnej.

Należy zauważyć, że pracownicy instytucji kultury dzielą się, podobnie jak same instytucje na artystyczne i upowszechniania. Drugi podział, jaki należy wskazać, to podział na pracowników merytorycznych (artystyczni i upowszechniania) oraz pracownicy administracyjni (w tym kadra kierownicza i zarządzająca). Każda kategoria wymaga odmiennych umiejętności i kwalifikacji, stąd analiza przebiegała dwutorowo, choć przede wszystkim z uwagą na pracowników merytorycznych, jako tych którzy bezpośrednio operują na treściach kultury. Nie należy jednak zapominać, że coraz częściej pracownicy merytoryczni muszą posiadać umiejętności pisania i realizacji projektów, co z kolei gwarantuje rzadko który kierunek studiów. Takie umiejętności dodatkowe można uzyskać w ramach rozmaitych kursów, szkoleń lub studiów podyplomowych. Warto także zauważyć, że o ile w instytucjach artystycznych łatwiej jest wyznaczyć podział na pracowników typowo artystycznych, czyli pracujących na scenie (np. aktorzy, reżyserzy, soliści, muzycy etc.) i administracyjnych, czyli pracujących na stanowiskach biurowo-organizacyjnych oraz technicznych, to w instytucjach upowszechniania trudniej o jednoznaczny rozdział. Z jednej strony bowiem, mamy pracowników, których obowiązki polegają na kontakcie z odbiorcą/klientem instytucji, np. animatorzy kultury lub bibliotekarze, z drugiej mamy pracowników niepracujących bezpośrednio z klientem, ale np. opracowując bibliograficznie książki lub przygotowując wnioski o fundusze zewnętrzne przyczyniają się do poprawy jakości instytucji. Trudno też takich pracowników uznać za *stricte* administracyjnych.

Z kolei, poszukując w ofercie edukacyjnej kierunków przeznaczonych dla pracowników kultury, najważniejszą wskazówką była treść obligatoryjnych dla każdego kierunku informacji w postaci profilu absolwenta. Zgodnie z ustawą prawo o szkolnictwie wyższym, każda uczelnia musi przedstawić taką informację swoim przyszłym studentom. Było to również główne wskazanie dla sporządzenia

niniejszego desk reserach'u. Jeśli w profilu absolwenta znalazła się informacja, że absolwent po danym kierunku posiada właściwe kompetencje do pracy w instytucjach kultury, wtedy taki kierunek był kwalifikowany jako dedykowany potencjalnym pracownikom kultury.

W ramach desk research analizie poddane zostały oferty edukacyjne uczelni publicznych i niepublicznych prowadzących działalność na terenie województwa łódzkiego. Zanim jednak przejdziemy do omówienia samej oferty, warto przyrzeć się specyfice szkolnictwa wyższego w województwie łódzkim.

Na terenie województwa łódzkiego działa 30 uczelni wyższych, w tym 8 publicznych i 22 niepubliczne (zob. tabela 1). Spośród wymienionych uczelni większość zlokalizowana jest w Łodzi – 22 szkoły, pozostałe świadczą usługi edukacyjne w Skierniewicach, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu, Łowiczu, Pabianicach, Kutnie. Poza tym Uniwersytet Łodzi posiada zamiejscowy ośrodek dydaktyczny w Tomaszowie Mazowieckim, gdzie oferuje studia w zakresie sektora kultury.

Tabela 1. Szkoły wyższe w województwie Łódzkim¹

Uczelnie państwowe

1.	Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi
2.	Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach
5.	Politechnika Łódzka
6.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Filia w Piotrkowie Trybunalskim)
7.	Uniwersytet Łódzki
8.	Uniwersytet Medyczny

Uczelnie prywatne

¹ Zestawienie nie uwzględnia Wyższego Seminarium Duchownego w Łodzi i Wyższego Seminarium Duchownego oo. Franciszkanów ze względu na specyfikę kształcenia tych uczelni.

1. Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi
2. Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna
3. Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania
4. Społeczna Akademia Nauk
5. Wschód-Zachód Szkoła Wyższa im. H. Józwiaka w Łodzi
6. Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu
7. Wyższa Szkoła Cosinus
8. Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych
9. Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Pabianicach
10. Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Skierniewicach im. Prof. Szczepana A. Pieniążka
11. Wyższa Szkoła Finansów i Informatyki im. prof. J. Chechlińskiego
12. Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie
13. Wyższa Szkoła Handlowa im. Króla Stefana Batorego w Piotrkowie Trybunalskim
14. Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Sieradzu
15. Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności
16. Wyższa Szkoła Kosmetyki i Nauk o Zdrowiu
17. Wyższa Szkoła Kupiecka
18. Wyższa Szkoła Pedagogiczna
19. Wyższa Szkoła Sportowa im. K. Górskiego
20. Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych
21. Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania
22. Wyższa Szkoła Zawodowa Łódzkiej Korporacji Oświatowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Łodzi oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Na dzień 30.IX.2012 r. w uczelniach z województwa łódzkiego studiowało **108 579**

osób, z czego na studiach stacjonarnych 57 884, a na studiach niestacjonarnych 50 695. Zdecydowana większość studentów wybrało uczelnie publiczne (74 090), pozostali (34 489) podjęli studia w szkołach niepublicznych. W przypadku wyższych szkół publicznych zdecydowana większość studentów wybrała formę stacjonarną (54 922) w stosunku do niestacjonarnej (19 168). Sytuacja przedstawia się odwrotnie w odniesieniu do szkół niepublicznych. Te w większości (31 527) kształcą na studiach niestacjonarnych. Na studiach dziennych w szkołach niepublicznych województwa łódzkiego studiowało zaledwie 2 962 osoby. Szczegółowy rozkład danych przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Liczba studentów w województwie łódzkim w roku akademickim 2012/2013

Rodzaj szkoły	Liczba studentów ogółem	Liczba studentów stacjonarnych	Liczba studentów niestacjonarnych
Ogółem	108 579	57 884	50 695
Wyższe szkoły publiczne	74 090	54 922	19 168
Uniwersytet Łódzki	41 068	29 652	11 416
Politechnika Łódzka	20 611	15 912	4 699
Uniwersytet Medyczny	8 387	6 765	1 622
Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi	654	511	143
Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi	1 149	833	316
Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi	964	600	364
Publiczne wyższe szkoły zawodowe	1 257	649	608

Wyższe szkoły niepubliczne	34 489	2 962	31 527
----------------------------	--------	-------	--------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Natomiast w roku 2012 dyplom szkoły wyższej w województwie łódzkim uzyskało **31 251 osób**, z czego **13 083 otrzymało go kończąc studia w trybie stacjonarnym, a 18 168 w trybie niestacjonarnym**. Zdecydowana większość to absolwenci studiów I stopnia (17 401). Dalsze 9 981 to absolwenci uzupełniających studiów magisterskich. Najmniej było absolwentów jednolitych studiów magisterskich – 3 869, co wynika z nielicznych kierunków prowadzonych w tym trybie. Najczęściej jednak w tym trybie prowadzone są studia w szkołach artystycznych. Spośród najbardziej interesujących w niniejszej analizie uczelni, najwięcej absolwentów opuściło mury Uniwersytetu Łódzkiego (10 799), Akademii Sztuk Pięknych (362), Akademii Muzycznej (228), PWSTviT (223). Natomiast ogółem absolwentami uczelni niepublicznych w 2012 roku zostało 13 281 osób. Szczegółowy rozkład danych dotyczących absolwentów zawiera tabela 3.

Tabela 3. Absolwenci studiów wyższych w województwie łódzkim w roku akademickim 2011/2012

Uczelnia	Liczba absolwentów	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Województwo ogółem	31 251	13 083	18 168
studia I stopnia	17 401	6 665	10 736
studia II stopnia	9 981	3 064	6 917
jednolite studia magisterskie	3 869	3 354	515
Uniwersytet Łódzki	10 799	6 738	4 061
studia I stopnia	4 670	3 254	1 416
studia II stopnia	4 469	2 170	2 299
jednolite studia magisterskie	1 660	1 314	346
Politechnika Łódzka	4 119	3 400	719
studia I stopnia	2 048	1 712	336

studia II stopnia	853	470	383
jednolite studia magisterskie	1 218	1 218	0
Uniwersytet Medyczny	2 024	1 433	591
studia I stopnia	724	557	167
studia II stopnia	668	306	362
jednolite studia magisterskie	632	570	62
Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi	228	191	37
studia I stopnia	140	103	37
studia II stopnia	86	86	0
jednolite studia magisterskie	2	2	0
Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi	362	225	137
studia I stopnia	148	88	60
studia II stopnia	77	0	77
jednolite studia magisterskie	137	137	0
Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi	223	97	126
studia I stopnia	114	47	67
studia II stopnia	39	2	37
jednolite studia magisterskie	70	48	22
Publiczne wyższe szkoły zawodowe	215	108	107
studia I stopnia	215	108	107
studia II stopnia	0	0	0

jednolite studia magisterskie	0	0	0
Wyższe szkoły niepubliczne	13 281	891	12 390
studia I stopnia	9 342	796	8 546
studia II stopnia	3 789	30	3 759
jednolite studia magisterskie	150	65	85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Natomiast zestawienia zawarte zarówno w tabeli 2, jak i 3 pokazują ogromne dysproporcje pomiędzy uczelniami ogólnymi jak UŁ, czy PŁ a szkołami artystycznymi jak AM, ASP czy PWSTviT. Wyrażają się one zarówno w liczbie samych studentów, jak i absolwentów. Uczelnie artystyczne przyjmują zdecydowanie mniej studentów, co wynika także z zapotrzebowania rynku pracy na takie zawody.

Warto również przyjrzeć się strukturze studentów i absolwentów pod kątem studiowanych przez nich grup kierunków. Według danych BDL za rok 2012² struktura studiowanych grup kierunków przedstawiała się następująco. Najliczniej studiowanymi grupami kierunków są studia z zakresu ekonomii i administracji (23 629 osób), pedagogiczne (11 938 osób) i społeczne (10 585 osób). Najmniej studentów liczyły sobie opieka społeczna (422 osoby), kierunki rolnicze, leśne i rybactwa (775 osób) oraz usługi transportowe (840 osób). Na studiach artystycznych studiowało w województwie łódzkim 4 439 osób, zaś na studiach humanistycznych 5 778. Zdecydowana większość studentów bez względu na grupę kierunków studiuje na uczelniach publicznych. Od tej reguły jest tylko jeden wyjątek – kierunki pedagogiczne. Wyłącznie ta grupa jest częściej podejmowana przez studentów uczelni niepublicznych. Szczegółowy rozkład studentów na poszczególnych grupach kierunków przedstawia tabela 4.

² W momencie sporządzania raportu dane za 2013 r. nie były jeszcze dostępne.

Tabela 4. Studenci w podziale na grupy kierunków studiów w województwie łódzkim w 2012 r.

Studenci			
Kierunki studiów	Szkoły publiczne	Szkoły niepubliczne	Razem
ogółem	77 217	24 515	101 732
pedagogiczne	5 497	6 441	11 938
humanistyczne	4 533	1 245	5 778
artystyczne	3 306	1 133	4 439
społeczne	9 455	1 130	10 585
prawne	3 109	0	3 109
medyczne	7 815	1 721	9 536
rolnicze, leśne i rybactwa	483	292	775
ekonomia i administracja	15 858	7 771	23 629
dziennikarstwo i informacja	935	190	1 125
matematyczno-statystyczne	1 622	0	1 622
informatyczne	4 536	1 641	6 177
opieka społeczna	304	118	422
architektura i budownictwo	2 240	771	3 011
usługi dla ludności	1 128	872	2 000
ochrona środowiska	1 171	116	1 287
usługi transportowe	500	340	840
ochrona i bezpieczeństwo	1 237	668	1 905
biologiczne	1 676	0	1 676
fizyczne	2 000	45	2 045
inżynieryjno-techniczne	7 006	21	7 027
produkcja i przetwórstwo	2 806	0	2 806

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS.

Te same dane w ujęciu procentowym wskazują, że kierunki humanistyczne pod względem liczby studentów zajmują siódmą lokatę wśród wyróżnionych grup kierunkowych (5,7%), natomiast studenci kierunków artystycznych zajmują ósmą pozycję (4,4%) wśród ogółu studiujących w 2012 r. w województwie łódzkim. Najliczniejsze grupy kierunków to: ekonomia i administracja (23,2%), pedagogiczne (11,7%), społeczne (10,4%), medyczne (9,4%), inżynierjno-techniczne (6,9%).

Struktura absolwentów z podziałem na poszczególne grupy kierunków przedstawia się podobnie. Na trzech pierwszych miejscach, podobnie jak w przypadku studentów, mamy ekonomię i administrację (7 676 osób), pedagogikę (5 190 osób) oraz społeczne (2 801 osób). Najmniej absolwentów miały kierunki: ochrona i bezpieczeństwo (68 osób), opieka społeczna (95 osób), rolnicze, leśne i rybactwa (145 osób). Kierunki artystyczne ukończyło otrzymaniem dyplomu 1 179 osób, zaś kierunki humanistyczne 2 008 osób. W przypadku absolwentów, są trzy grupy kierunków, które zostały ukończone przez większą liczbę studentów szkół niepublicznych niż publicznych: pedagogiczne, rolnicze, leśne i rybactwa oraz usługi transportowe. Szczegóły zawarte zostały w tabeli 5.

Tabela 5. Absolwenci w podziale na grupy kierunków studiów w województwie łódzkim w 2012 r.

Absolwenci			
Kierunki studiów	Szkoły publiczne	Szkoły niepubliczne	Razem
ogółem	19 281	9 718	28 999
pedagogiczne	2 147	3 043	5 190
humanistyczne	1 334	674	2 008
artystyczne	850	329	1 179
społeczne	2 354	447	2 801
prawne	275	0	275
medyczne	1 709	633	2 342
rolnicze, leśne i rybactwa	45	100	145

ekonomia i administracja	4 642	3 034	7 676
dziennikarstwo i informacja	239	118	357
matematyczno-statystyczne	308	0	308
informatyczne	800	494	1 294
opieka społeczna	55	40	95
architektura i budownictwo	510	56	566
usługi dla ludności	493	379	872
ochrona środowiska	280	19	299
usługi transportowe	98	352	450
ochrona i bezpieczeństwo	68	0	68
biologiczne	513	0	513
fizyczne	559	0	559
inżynieryjno-techniczne	1 388	0	1 388
produkcja i przetwórstwo	614	0	614

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji Banku Danych Lokalnych GUS.

Rozkład procentowy absolwentów poszczególnych grup kierunków pokazuje, że ¼ studentów, która otrzymała dyplom uczelni wyższej w województwie łódzkim ukończyła studia z zakresu ekonomii i administracji (26,5%), co piąty absolwent ukończył kierunek pedagogiczny (17,9%), co dziesiąty studia społeczne (9,7%). Czwartą grupą kierunków pod względem liczby absolwentów jest medycyna (8,1%). Natomiast w stosunku do liczby studentów, na kolejnej pozycji mamy zmianę – więcej osób ukończyło kierunki humanistyczne (6,9%) niż inżynieryjno-techniczne (4,8%) i informatyczne (4,5%). Absolwenci kierunków artystycznych stanowili 4,1% ogółu absolwentów w roku 2012. Procentowy rozkład przedstawia wykres 2.

OFERTA EDUKACYJNA DLA SEKTORA KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Uczelnie publiczne

W roku 2014 na terenie województwa łódzkiego działało 8 uczelni państwowych, z czego 6 ma swoją siedzibę zlokalizowaną na terenie Łodzi, jedna uczelnia (UJK), choć swoją główną siedzibę ma w Kielcach (woj. świętokrzyskie), to posiada filię w Piotrkowie Trybunalskim. Niestety uczelnia ta, na terenie województwa łódzkiego nie świadczy usług edukacyjnych skierowanych do sektora kultury. Druga uczelnia (PWSZ) ma swoją siedzibę w Skierniewicach i jedynym kierunkiem, jaki oferuje dla pracowników sektora kultury, to studia podyplomowe pod nazwą Akademia Menedżera. Oferty dla sektora kultury nie posiadają również Politechnika Łódzka i Uniwersytet Medyczny w Łodzi, które ze względu na specyfikę prowadzonej edukacji, nie prowadzą kierunków kształcących w zakresie kultury. Wśród uczelni państwowych wyłącznie cztery kształcą na kierunkach, których absolwenci posiadać mają umiejętności i kwalifikacje do pracy w instytucjach kultury. Są to Akademia Muzyczna, Akademia Sztuk Pięknych, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna oraz Uniwersytet Łódzki. Trzy pierwsze uczelnie kształcą głównie przyszłych pracowników instytucji artystycznych, zaś Uniwersytet Łódzki prowadzi kierunki, które przygotowują do pracy w instytucjach upowszechniania oraz pracowników merytoryczno-administracyjnych. Uczelnie ogółem prowadzą studia I, II i III stopnia zarówno w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Część prowadzi dodatkowo studia podyplomowe, na których osoby posiadające już wykształcenie wyższe (licencjat lub magisterium) mogą dodatkowo sprofilować swoje umiejętności. Przyjrzyjmy się zatem bliżej ofercie każdej uczelni z osobna.

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi (AM) na czterech wydziałach oferuje osiem kierunków, które przygotowują głównie do pracy w instytucjach muzycznych i teatralnych. Na **Wydziale Kompozycji, Teorii Muzyki, Dyrygentury, Rytmiki i Edukacji Muzycznej** można podjąć studia w zakresie: **kompozycji i teorii muzyki, edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej, dyrygentury, muzykoterapii**. Dwa pierwsze kierunki można studiować zarówno na poziomie studiów licencjackich oraz magisterskich, dwa ostatnie wyłącznie jako licencjat. Na kierunku kompozycja i teoria muzyki można dodatkowo wybrać

specjalizację – kompozycję, teorię muzyki lub rytmikę. Wszystkie odbywają się w trybie stacjonarnym.

Z kolei instrumentalistykę można studiować na dwóch wydziałach AM - **Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych** lub **Instrumentalnym**. Studia w tym zakresie na obu wydziałach odbywają się na stopniu I, II i III w trybie stacjonarnym. Dodatkowo, prowadzone są niestacjonarne podyplomowe studia mistrzowskie. Oferta wymienionych dwóch wydziałów różni się w zakresie instrumentalistyki specjalizacją, która dotyczy innych instrumentów.

Wydział wokalnno-aktorski oferuje studia na kierunku **wokalistyka** oraz **musical i choreografia**. Wokalistykę ze specjalnością wokalnno-aktorską można studiować stacjonarnie na I, II i III stopniu oraz niestacjonarnie w wymiarze podyplomowym. Kierunek musical i choreografia posiada trzy specjalizacje: musical (stacjonarne I stopnia), choreografia i techniki tańca (stacjonarne i niestacjonarne I stopnia), wokalistyka estradowa (niestacjonarne I stopnia). Obecnie nie ma możliwości uzyskania tytułu zawodowego magistra na tym kierunku.

Podsumowując ofertę Akademii Muzycznej należy podkreślić po pierwsze kompleksowość oferty w postaci możliwości studiowania oferowanych kierunków na różnych stopniach, po drugie dość bogatą ofertę, uzupełnianą o nowe kierunki, które można póki co studiować na poziomie licencjata. Wadą może być brak oferty niestacjonarnej poza jedną specjalnością oraz studiami podyplomowymi. Wydaje się, że wynika to ze specyfiki i intensywności studiów. Uzyskanie odpowiednich umiejętności nie byłoby możliwe odbywając studia w sposób zaoczny.

Również w **Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera (PWSTViT)** przyszłych pracowników instytucji kultury kształci się na czterech wydziałach, w ośmiu kierunkach. Na **Wydziale Reżyserii Filmowej i Telewizyjnej** adepci mogą kształcić się w kierunku **reżyserii, montażu** lub **scenopisarstwa**. Oferta przewiduje jednolite (5-cio letnie) studia stacjonarne lub studia stacjonarne II stopnia. Jedynie ostatni kierunek jest prowadzony w systemie bolońskim (3+2). Na **Wydziale Operatorskim i Realizacji Telewizyjnej** prowadzone są studia w zakresie **sztuki operatorskiej, filmu animowanego i efektów specjalnych, fotografii**. Wszystkie kierunki można studiować wyłącznie w wymiarze

jednolitych, stacjonarnych studiów magisterskich. **Wydział Aktorski** oferuje studia na kierunku **aktorstwo** w ramach jednolitych studiów magisterskich. Najbardziej zróżnicowaną ofertę w zakresie stopni i trybów studiowania posiada **Wydział Organizacji Sztuki Filmowej**. Choć można studiować tu wyłącznie **organizację produkcji filmowej i telewizyjnej**, to do wyboru jest tryb dzienny i zaoczny, zarówno na I, jak i na II stopniu. Oprócz tego, oferta uwzględnia studia podyplomowe w obydwu trybach.

To, co charakterystyczne dla PWSTviT to charakter oferowanych studiów – rzadko już spotykany jednolity pięcioletni tryb studiów. Podobnie jak w przypadku Akademii Muzycznej, tu również większość kierunków dostępna jest jedynie w formie stacjonarnej. Absolwenci tej uczelni, przygotowani są głównie do pracy na planach filmowych, teatrach i instytucjach filmowych.

Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi (ASP), to trzecia uczelnia artystyczna zlokalizowana na terenie Łodzi. Oferta edukacyjna tej uczelni jest o wiele szersza, niż fragment, który został przedstawiony w niniejszym dokumencie. Jednakże, ze względu na wspomniane we wstępie kryterium „sylwetki absolwenta”, tylko jeden kierunek – **edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych na Wydziale Sztuk Wizualnych** – *stricte* kwalifikował się do grupy podlegającej analizie. Kierunek ten można studiować na I i II stopniu w wymiarze stacjonarnym i niestacjonarnym. W zależności od etapu i formy studiów student ma do wyboru inne specjalizacje. I tak, na I stopniu studiów stacjonarnych oferuje się specjalizację w ramach projektów wizualnych, technik teatralnych, filmowych i telewizyjnych lub animacji. Na uzupełniających studiach magisterskich mamy do wyboru dwie specjalizacje: projekty wizualne lub intermedia. W ramach studiów niestacjonarnych, na I stopniu można wybrać sztukę i technologię animacji lub projekty wizualne, zaś na II stopniu dostępna jest wyłącznie specjalizacja z projektów wizualnych. Ukończenie tego kierunku daje dość szerokie perspektywy zatrudnienia w wielu zawodach, w różnego rodzaju instytucjach kultury (teatrach, muzach, galeriach, teatrach lalkowych, domach kultury). Absolwent ma między innymi kwalifikacje do pracy jako:

- artysta plastyk posługujący się współczesnym, interdyscyplinarnym językiem

wizualnym;

- artysta plastyk współpracujący z sektorem teatralnym, filmowym i telewizyjnym (animator filmowy, rekwizytor, kostiumograf, asystent scenografa, oświetleniowca) – specjalność techniki teatralne, filmowe i telewizyjne;
- twórca w zakresie animacji lalkowej, płaskiej i przestrzennej posługujący się biegle zaawansowanymi technologicznie programami cyfrowymi, projektant grafiki multimedialnej, swobodnie poruszający się we współczesnym rynku; reklamy, grafik dynamicznego obrazu telewizyjnego; – specjalność animacja na studiach stacjonarnych oraz sztuka i technologia animacji na studiach niestacjonarnych;
- animator kultury aktywnie wspierający aktywność społeczną, profesjonalnie współpracujący na wielu płaszczyznach z instytucjami sektora publicznego (samorządowego np. domy kultury), pozarządowego (fundacje i stowarzyszenia), i prywatnego (firmy);
- edukator w instytucjach upowszechniania kultury i sztuki zajmujący się tworzeniem, planowaniem i realizacją koncepcji programowych w działach edukacji;
- specjalista do spraw promocji i strategii reklamowych;
- kurator zajmujący się konstruowaniem koncepcji programowych wystaw, projektów artystycznych w galeriach i muzeach;
- krytyk sztuki analizujący, interpretujący zjawiska współczesnej kultury i sztuki.

Najbardziej rozbudowaną ofertę dla przyszłych adeptów sektora kultury, mimo iż nie kształci na kierunkach artystycznych, posiada **Uniwersytet Łódzki (UŁ)**. Na bogatą ofertę UŁ składają się studia licencjackie i magisterskie świadczone w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, studia doktoranckie oraz liczne studia podyplomowe. Przedstawiony tutaj wybór kierunków jest tylko ułamkiem całej oferty UŁ, który podobnie jak w przypadku poprzednich uczelni, jest efektem selekcji przeprowadzonej w oparciu o kryterium sylwetki absolwenta, jak i potrzeb instytucji kultury. Z uwagi na bogactwo oferty na początku przedstawiona zostanie oferta

obejmująca studia licencjackie i magisterskie (I i II stopień).

W ramach UŁ kierunki, po których można pracować w sektorze kultury, dostępne są na siedmiu wydziałach oraz w filii UŁ w Tomaszowie Mazowieckim. Łącznie oferta zawiera szesnaście kierunków. Najwięcej takich kierunków można studiować na **Wydziale Filozoficzno-Historycznym** oraz **Ekonomiczno-Socjologicznym**. Ten pierwszy posiada w ofercie cztery kierunki, z czego trzy – **etnologię**, **archeologię** oraz **międzyobszarowe indywidualne studia humanistyczno-społeczne** - można podjąć w ramach studiów stacjonarnych I i II stopnia. Czwarty kierunek – **historia sztuki** – oferowany jest poza trybem dziennym, również w trybie zaocznym. Dodatkowo, na II stopniu mamy do wyboru dwie specjalizacje: krytyka artystyczna i upowszechnianie sztuki oraz ochrona zabytków i zarządzanie dobrami kultury materialnej.

Po studiach archeologicznych I stopnia absolwent może znaleźć zatrudnienie jako archeolog w zakresie prac technicznych w ekspedycjach archeologicznych, archeolog w muzealnych pracowniach laboratoryjno-inwentaryzacyjnych i dokumentacyjnych lub archeolog w samorządowych placówkach kultury. Po II stopniu uzyskana wiedza umożliwi podjęcie pracy w placówkach naukowych, muzealnych i konserwatorskich oraz innych wymagających odpowiedniej wiedzy i sprawności³.

Po etnologicznych studiach licencjackich absolwent potrafi prowadzić samodzielnie badania jakościowe, interpretować wyniki tych badań i opracowywać raporty, przygotowywać antropologiczną diagnozę rozmaitych zjawisk kulturowych, opracowywać scenariusze ekspozycji muzealnych i wystaw oraz analizować dokumenty filmowe, literackie i materiały reklamowe pod kątem ich kulturowych znaczeń. Absolwent jest przygotowany do pracy w różnych typach placówek kulturalno-oświatowych (muzea, skanseny, ośrodki kultury), w organizacjach pozarządowych, w samorządach, w fundacjach i stowarzyszeniach na rzecz rozwoju, w ośrodkach badania rynku, w agencjach reklamowych, w agencjach turystycznych, w galeriach sztuki i pracowniach etnodesignu. Po II stopniu studiów dodatkowo w firmach zajmujących się animacją i zarządzaniem kulturą, w mediach, w agencjach

³ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filozoficzno_Historyczny.pdf

reklamowych i strategicznych, w działach HR i marketingu⁴.

Absolwent studiów licencjackich w zakresie historii sztuki jest przygotowany do prowadzenia prac pomocniczych w zakresie dokumentacji zabytków, przygotowania wystaw, przygotowywania publikacji popularnonaukowych z zakresu historii sztuki. Absolwent otrzymujący dyplom magistra jest przygotowany do pracy naukowej w szkołach wyższych, placówkach badawczych, muzealnych, konserwatorskich, galeriach antykwarycznych, wystawiających i prowadzących obrót dziełami sztuki, w redakcjach wydawnictw, czasopism oraz placówkach popularyzujących sztukę. Dodatkowo, absolwenci specjalizacji krytyka artystyczna i upowszechnianie sztuki przygotowani są do profesjonalnego i krytycznego promowania sztuki współczesnej, w zakresie wystawiennictwa, pracy w redakcjach czasopism, galeriach i placówkach promujących sztukę i prowadzących handel dziełami sztuki. Zaś absolwenci profilu ochrona zabytków i zarządzanie dobrami kultury materialnej są przygotowani do profesjonalnej pracy dokumentacyjnej i inwentaryzacyjnej, a pozyskane umiejętności pozwalają na podjęcie pracy w pracowniach opieki nad zabytkami, muzeach i instytucjach zarządzających dobrami kultury⁵.

Międzyobszarowe indywidualne studia humanistyczno-społecznych prowadzone są wspólnie przez Wydziały Filologiczny, Filozoficzno-Historyczny, Studiów Międzynarodowych i Politologicznych. Studia te kończą się zdobyciem dyplomu i tytułu zawodowego licencjata kierunku studiów wybranego przez studenta jako kierunek wiodący. 2-letnie (4 semestry) studia II stopnia kończą się zdobyciem tytułu zawodowego magistra.

Drugim kierunkiem współprowadzonym przez Wydział Filozoficzno-Historyczny (z Wydziałem Filologicznym i Nauk Geograficznych) jest regionalistyka. Studia prowadzone są wyłącznie na I stopniu w trybie stacjonarnym. Po regionalistyce absolwent może znaleźć zatrudnienie jako: wykwalifikowany pracownik w regionalnych instytucjach kulturalnych, oświatowych, turystycznych oraz mediach, pracownik urzędu miasta i gminy, instytucji europejskich.

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny posiada w swojej ofercie trzy kierunki

⁴ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filozoficzno_Historyczny.pdf

⁵ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filozoficzno_Historyczny.pdf

przygotowujące do pracy w instytucjach kultury. Pierwszym kierunkiem jest **socjologia**, która dostępna jest w ramach studiów I i II stopnia zarówno stacjonarnie, jak i niestacjonarnie. Absolwent socjologii jest przygotowany do podjęcia pracy we wszelkiego typu instytucjach życia zbiorowego, zarówno w sektorze prywatnym, w instytucjach badań rynkowych czy ośrodkach badania opinii publicznej, jak i w sektorze publicznym, czyli w administracji rządowej i samorządowej, a także w organizacjach pozarządowych⁶. Drugim oferowanym kierunkiem jest **europaistyka** dostępna jako studia licencjackie i magisterskie wyłącznie stacjonarnie. Po ukończeniu europaistyki absolwent przygotowany jest do pracy w organach Wspólnot Europejskich, administracji państwowej i samorządowej, a także w organizacjach społecznych oraz mediach, instytucjach badawczych, edukacyjnych i kulturalnych⁷. Trzecim kierunkiem jest **analitka społeczna** uruchomiana od roku 2013/2014. Na chwilę obecną możliwe jest jedynie uzyskanie tytułu zawodowego licencjata w trybie dziennym lub zaocznym. Absolwenci są przygotowani do samodzielnej analizy i przetwarzania danych społecznych zarówno w ośrodkach badania opinii bądź w innych instytucjach gromadzących i wykorzystujących tego typu dane.

Kierunkiem, który *stricte* przygotowuje do pracy w sektorze kultury jest **kulturoznawstwo**, które na UŁ oferuje **Wydział Filologiczny**. Jest to kierunek, który wśród całej rozpatrywanej w ramach desk research oferty posiada najbogatszą gamę specjalności, a w ich ramach dodatkowo można wybrać specjalizację. Kulturoznawstwo jest dostępne stacjonarnie i niestacjonarnie na I i II stopniu. W ramach studiów I stopnia wybór specjalności jest szeroki, gdyż mamy do wyboru następujące specjalności: nowe media, teatrologia, literaturoznawstwo międzykulturowe, twórcze pisanie. Jeszcze bardziej szczegółowo przedstawia się oferta studiów II stopnia, gdzie w wymiarze stacjonarnym i niestacjonarnym jest do wyboru aż siedem specjalności, a w ramach każdej można dokonać dodatkowo wyboru spośród kilku specjalizacji. W ramach specjalności filmoznawstwo można pogłębiać swoją wiedzę poprzez wybór następujących specjalizacji: podstawy scenopisarstwa; marketing i promocja filmu; prawne i ekonomiczne aspekty produkcji i dystrybucji filmowej. Druga specjalność to krytyka teatralna oferująca możliwość poszerzenia swojej wiedzy o: antropologię widowisk; estetykę teatrów Wschodu;

⁶ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Ekonomiczno-Socjologiczny.pdf

⁷ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Ekonomiczno-Socjologiczny.pdf

etykę dziennikarską i prawo prasowe; konteksty performatywności; interdyscyplinarne projekty teatralne; bądź krytykę teatralną a media. Trzecia z możliwych specjalności to kultura w przestrzeni publicznej, gdzie student może dokonać wyboru pomiędzy następującymi specjalnościami: przestrzeń publiczna - historia i ewolucja; dialog kultur w przestrzeniach lokalnych; sztuka miasta; teoria i praktyka performatywności – warsztat; projekt - realizacja artystyczna w przestrzeni publicznej. Czwarta specjalność nosi nazwę literaturoznawstwo międzykulturowe, w zakresie którego można osiągnąć kwalifikacje i umiejętności uczestnicząc w specjalizacjach takich jak: warsztaty kreatywności - techniki performatywne; formy krytyki literackiej; formy publicystyki kulturowej; nowe media; design cyfrowy; badanie gier komputerowych. Magistranci mogą także zdecydować się na specjalność w zakresie produkcji teatralnej gdzie szczegółowo można zapoznać się z organizacją i finansowaniem teatrów w Polsce i w UE; zarządzaniem teatrem; promocją i marketingiem; planowaniem i realizacją produkcji teatralnej; grantami i projektami w sferze kultury; czy prawem autorskim w praktyce teatralnej. Studiując kulturoznawstwo możemy wyspecjalizować się także w zakresie promocji sztuki. Specjalność ta obejmuje takie specjalizacje jak: zarządzanie instytucjami kultury; marketing wydarzeń kulturalnych; marketing filmowy; rynek sztuki; promocja na rynku wydawniczym; finansowanie kultury w Polsce. Ostatnią oferowaną przez kulturoznawstwo specjalnością jest twórcze pisanie, gdzie studenci mogą podjąć się pogłębionych studiów nad pisarstwem artystycznym i użytkowym; warsztatami kreatywności - technikami performatywnymi; praktyką i teorią przekładu artystycznego; recyklingiem literackim – warsztaty; kreacją przekazu wielotworzywowego.

Studia na tak kompleksowym kierunku jak kulturoznawstwo pozwalają na uzyskanie rzetelnej i szczegółowej wiedzy z zakresu nauk o kulturze i jej podstawowych dziedzinach, takich jak film, literatura, teatr, sztuka mediów i multimediów, a także rozwijają umiejętności przydatne do rozpoczęcia lub kontynuowania kariery zawodowej w instytucjach kultury, teatrach, kinach, redakcjach literackich, działach kulturalnych redakcji prasowych, radiowych i telewizyjnych, w agencjach promocji i reklamy kultury i in. Studia magisterskie Dają możliwość zatrudnienia m.in. w następujących zawodach i na następujących stanowiskach:

- menedżer w instytucjach upowszechniania i dystrybucji kultury;
- ekspert w instytucjach upowszechniania i dystrybucji kultury, w twórczych instytucjach filmowych, literackich, teatralnych, w muzeach, galeriach sztuki, teatrach i kinach;
- specjalista w zakresie animacji i organizacji kultury w samorządach lokalnych i instytucjach państwowych;
- wykwalifikowany pracownik szeroko pojętego sektora kultury i mediów;
- publicysta w działach kulturalnych gazet i czasopism;
- redaktor w działach kulturalnych telewizji i radia;
- wydawca i redaktor w wydawnictwach artystycznych, literackich i naukowych, w redakcjach gazet i czasopism⁸.

Kulturoznawstwo to nie jedyny kierunek oferowany przez Wydział Filologiczny, który przygotowuje do przyszłej pracy w instytucjach kultury. Drugim takim kierunkiem jest **informacja naukowa i bibliotekoznawstwo**, które dostępne jest wyłącznie stacjonarnie na poziomie licencjackim i magisterskim. Na I stopniu mamy możliwość wyboru spośród dwóch specjalności: pedagogicznej lub wiedzy o prasie oraz publikowania tradycyjnego i cyfrowego. Na drugim stopniu mamy do wyboru szerszą gamę specjalności: broker informacji, biblioteki publiczne, biblioteki naukowe, bibliotekoznawstwo. Studia przygotowują do rozpoczęcia kariery zawodowej w bibliotekach wszystkich typów, ośrodkach informacji i centach zarządzania wiedzą oraz innych instytucjach związanych z rynkiem książki, prasy i informacji, oficynach wydawniczych i księgarskich, archiwach, biurach brokerskich. Co istotne, podkreśla się, że absolwent potrafi dostosować się do zmian zachodzących w bibliotekach oraz systemach informacji i mediów elektronicznych⁹.

Należy podkreślić, że w ramach Wydziału Filologicznego można także podjąć studia z zakresu **filologii polskiej**, po której również można znaleźć zatrudnienie w placówkach kulturalnych. Dodatkowo, kierunkiem, który jest rozważany przez

⁸ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filologiczny.pdf

⁹ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filologiczny.pdf

wydział do uruchomienia w roku akademickim 2014/2015 na poziomie studiów licencjackich jest **literaturoznawstwo stosowane**. Absolwenci będą mogli znaleźć pracę w wydawnictwach, urzędach miejskich i wojewódzkich, bibliotekach i mediotekach, galeriach i muzeach, mediach i redakcjach, także zagranicznych (np. szkoły polskie, Instytuty Polskie, redakcje czasopism polskich i zagranicznych, muzea), a przede wszystkim w placówkach życia kulturalnego¹⁰.

Na **Wydziale Nauk Geograficznych** można studiować dwa kierunki, które, choć nie są *stricto* związane z działalnością kulturalną, to jednak dają przepustkę do pracy w samorządowych instytucjach kultury ze względu na specyfikę regionalną. Pierwszym kierunkiem są **studia regionalne** dostępne na I stopniu studiów stacjonarnych. Studia regionalne uczą wielowymiarowej analizy regionalnej (przyrodniczej, społecznej i gospodarczej) oraz metod, które prowadzą do łączenia różnych elementów wiedzy. Kierunek ten odpowiada na społeczne, polityczne i instytucjonalne zapotrzebowanie na kompleksową wiedzę o obszarach. Uzyskane kompetencje uprawniają do ubiegania się o pracę w instytucjach rozwoju regionalnego i lokalnego; są to m.in.: jednostki administracji samorządowej (np. urząd gminy, starostwo powiatowe, urząd marszałkowski) i rządowej (urząd wojewódzki); agencje rozwoju regionalnego i lokalnego; biura planowania przestrzennego; służby urbanistyczne; służby ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego; organizacje pozarządowe; instytucje analiz gospodarczych; instytucje marketingu terytorialnego i promocji regionu, gminy¹¹.

Drugim kierunkiem jest **turystyka i rekreacja**, którą można podjąć zarówno na I i II stopniu oraz stacjonarnie i niestacjonarnie. Celem kierunku jest kształcenie na potrzeby publicznego i niepublicznego sektora turystycznego. Absolwenci mogą wykorzystać zdobytą wiedzę, umiejętności i kwalifikacje z zakresu geografii, poszerzone o szczegółową wiedzę z turystyki, rekreacji i hotelarstwa do pracy w jednostkach samorządu terytorialnego i organizacjach pozarządowych¹².

W ofercie **Wydziału Nauk o Wychowaniu** zainteresowani pracą w sektorze kultury mogą znaleźć **studia pedagogiczne** w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym

¹⁰ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filologiczny.pdf

¹¹ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Nauk_Geograficznych.pdf

¹² http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Nauk_Geograficznych.pdf

I stopnia ze specjalnością **edukacji przez sztukę**. Natomiast na studiach uzupełniających niestacjonarnych można podjąć **pedagogikę twórczości i animacji kultury**. Te studia przygotowują głównie do pracy w ramach edukacji kulturalnej, która stała się równie ważną częścią działalności instytucji kultury, jak działalność artystyczna i upowszechniania. Prowadząc taką działalność instytucje wychowują swoich przyszłych odbiorców. Pedagogika jest kierunkiem szczególnie pożądanym w tym kontekście ponieważ, edukacja kulturalna skierowana jest w znaczącej mierze do dzieci. Absolwenci posiadają umiejętności prowadzenia warsztatów edukacyjnych, w szczególności twórczego myślenia, oraz potrafią projektować, wdrażać i ewaluować projekty z zakresu animacji społeczno-kulturalnej. Posiadają kompetencje w zakresie organizacji czasu wolnego, rozwijania kreatywności oraz promocji działań społeczno-kulturalnych¹³.

Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych oferuje **międzynarodowe studia kulturowe**, które dostępne są w systemie stacjonarnym studiów I i II stopnia. Na poziomie licencjackim studenci mają do wyboru studia w języku polskim lub języku angielskim - **International Encounters in Culture**. Na studiach, gdzie wykładowym jest język polski dostępne są trzy specjalności: człowiek w kulturach świata; media i zarządzanie kulturą; intertekstualność w badaniach nad kulturą. W ramach uzupełniających studiów magisterskich udostępniane są dwie specjalności – kultura w świecie/świat w kulturze oraz społeczeństwa i cywilizacje współczesnego świata.

Ostatnim omawianym wydziałem jest **Wydział Zarządzania**. Pomimo, iż nie prowadzi studiów dedykowanych bezpośrednio do sektora kultury, to w analizie uwzględnione zostały dwa kierunki: **zarządzanie i zarządzanie publiczne**. Są to studia skierowane nie tyle do pracowników merytorycznych czy artystycznych instytucji kultury, co do przyszłej kadry zarządzającej i kierowniczej. We współczesnej rzeczywistości kiedy coraz częściej, również w sferze kultury, mówi się o konieczności współobecności we wszelkich instytucjach zarówno pracowników wykształconych kierunkowo, jak i menedżerów, zarządzanie publiczne staje się ważną propozycją, uzupełniającą wskazywaną lukę. Zapewne był to jeden z motywów, które przyczyniły się do objęcia zarządzania publicznego patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego.

¹³ http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Nauk_o_Wychowaniu.pdf

Poza Łodzią, w **fili Uniwersytetu Łódzkiego w Tomaszowie Mazowieckim** z kierunków bliskich sektorowi kultury, istnieje możliwość studiowania **turystyki i rekreacji** na I stopniu studiów stacjonarnych. W ramach kierunku oferowane są dwie specjalności – turystyka biznesowa oraz hotelarstwo i gastronomia.

Studia doktoranckie

Wiedzę przydatną do pracy w sektorze kultury można dodatkowo pogłębiać podejmując studia III stopnia, tzw. doktoranckie. Po złożeniu pracy doktorskiej i jej pozytywnej obronie uzyskuje się stopień naukowy doktora w zakresie podjętego rodzaju nauki. Najczęściej studia tego typu podejmowane są przez osoby pragnące kontynuować swoją karierę naukową. Jednakże coraz częściej studia te wybierane są przez osoby pracujące poza ośrodkami akademickimi, w celu poszerzenia swoich kompetencji zawodowych. Spośród studiów doktoranckich oferowanych przez **Uniwersytet Łódzki** należy wskazać cztery kierunki: **socjologię**¹⁴, **studia w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa**¹⁵, **studia w zakresie nauk humanistycznych**¹⁶ oraz **studia w zakresie nauk o zarządzaniu**¹⁷. Wszystkie dostępne są w formie 4-letnich studiów stacjonarnych plus dodatkowo, na Wydziale Zarządzania można podjąć 3-letnie studia niestacjonarne.

Studia podyplomowe

Poza ofertą studiów I, II i III stopnia siedem wydziałów **Uniwersytetu Łódzkiego** oferuje aż 21 studiów podyplomowych, których tematyka związana jest z sektorem kultury. Najbogatszą ofertę posiadają w tym zakresie Wydział Filologiczny i Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny (po 6 kierunków). **Wydział Filologiczny** licencjatom i magistrom oferuje studia podyplomowe w zakresie **brokera informacji, edytorstwa tekstów literackich, informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, produkcji teatralnej, promocji miasta i regionu oraz zarządzania kulturą**.

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny posiada ofertę skierowaną głównie do osób, które chcą pogłębić swoją wiedzę i zdobyć dodatkowe umiejętności w zakresie związanym z zarządzaniem instytucjami samorządowymi i pracy na ich rzecz. Oferta

¹⁴ Zob. <http://www.uni.lodz.pl/studia/studiadoktoranckie,doktoranckie,6>

¹⁵ Zob. <http://www.uni.lodz.pl/studia/studiadoktoranckie,doktoranckie,1>

¹⁶ Zob. <http://www.uni.lodz.pl/studia/studiadoktoranckie,doktoranckie,2>

¹⁷ Zob. <http://zarzadzanie.uni.lodz.pl/tabid/1553/Default.aspx>

zawiera możliwość doksztalcania się w ramach: **zarządzania finansami samorządu terytorialnego, zamówień publicznych, socjologii stosowanej w zarządzaniu zasobami ludzkimi, public relations, bycia liderem w środowisku lokalnym, czy finansowania i zarządzania projektami.**

Wydział Prawa i Administracji oferuje trzy kierunki podyplomowe: **zarządzanie projektami UE, prawo samorządu terytorialnego, administracja i zarządzanie dla kadry kierowniczej administracji publicznej.** Trzy rodzaje studiów oferuje również **Wydział Zarządzania**, gdzie można zdobyć umiejętności w zakresie **zarządzania instytucjami publicznymi, zasobami ludzkimi bądź zarządzania w jednostkach samorządu terytorialnego.**

Po jednym kierunku oferują wydziały Nauk o Wychowaniu (psychologia w zarządzaniu), Studiów Międzynarodowych i Politologicznych (menedżerowie organizacji pozarządowych), Nauk Geograficznych (nowoczesne usługi turystyczne).

Tabela 6. Oferta edukacyjna uczelni publicznych dla sektora kultury w województwie łódzkim na rok akademicki 2014/2015

Lp.	UCZELNIA	WYDZIAŁ	KIERUNEK	RODZAJ STUDIÓW	SPECJALIZACJA	LINK
UCZELNIE PAŃSTOWE						
1.	Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi ul. Gdańska 32 90-716 Łódź tel.: (+48) 42 662 16 00 fax: (+48) 42 662 16 66 e-mail: rektorat@amuz.lodz.pl www: www.amuz.lodz.pl	Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki, Dyrygentury, Rytmiki i Edukacji Muzycznej	Dyrygentura	Studia stacjonarne I stopnia		http://www.amuz.lodz.pl/dmdocuments/informator_rekrutacyjny_2014_2015.pdf
Kompozycja i teoria muzyki			Studia stacjonarne I i II stopnia	Kompozycja		
				Teoria muzyki		
				Rytmika		
			Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	Studia stacjonarne I i II stopnia		
			Muzykoterapia	Studia stacjonarne I stopnia		

	Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych	Instrumentalistyka	Studia stacjonarne I i II stopnia	fortepian, klawesyn, organy oraz instrumenty dawne: skrzypce barokowe, altówka barokowa, wiolonczela barokowa, viola da gamba, flet traverso, flet podłużny, obój barokowy, trąbka naturalna, lutnia
			Studia stacjonarne III stopnia	fortepian, klawesyn, organy
			Niestacjonarne podyplomowe studia mistrzowskie	
	Wydział Instrumentalny	Instrumentalistyka	Studia stacjonarne I i II stopnia	skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas, flet, obój, klarnet, fagot, saksofon, róg, tuba,

				puzon, trąbka, perkusja, harfa, gitara, akordeon
			Studia stacjonarne III stopnia	skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas, flet, obój, fagot, trąbka, perkusja, harfa, gitara i akordeon
			Niestacjonarne podyplomowe studia mistrzowskie	
	Wydział wokaln- aktorski	Wokalistyka	Studia stacjonarne I i II stopnia	Wokalno-aktorska
			Studia stacjonarne III stopnia	Wokalno-aktorska
			Niestacjonarne podyplomowe studia mistrzowskie	Wokalno-aktorska

			Musical i choreografia	Studia stacjonarne I stopnia	Musical	
			Musical i choreografia	Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia	Choreografia i techniki tańca	
			Musical i choreografia	Studia niestacjonarne I stopnia	Wokalistyka estradowa	
2.	Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi ul. Wojska Polskiego 121 91-726 Łódź tel.: (+48) 042 254 75 98 fax: (+48) 042 254 75 60 e-mail: rektorat@asp.lodz.pl www: www.asp.lodz.pl	Wydział Sztuk Wizualnych	Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	Studia stacjonarne I stopnia	Projekty wizualne Techniki teatralne, filmowe i telewizyjne Animacja	http://www.asp.lodz.pl/images/stories/oferta_educacyjna/edukacja_artystyczna/140403-sw-s-1st-oferta.pdf
			Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	Studia stacjonarne II stopnia	Projekty wizualne Intermedia	http://www.asp.lodz.pl/images/stories/oferta_educacyjna/edukacja_artystyczna/140403-sw-s-2st-oferta.pdf
			Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	Studia niestacjonarne I stopnia	Sztuka i technologia animacji	http://www.asp.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=870&Itemid=94&lang=pl
			Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych	Studia niestacjonarne I stopnia	Projekty wizualne	http://www.asp.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id

						=1131&Itemid=94&lang=pl
				Studia niestacjonarne II stopnia	Projekty wizualne	http://www.asp.lodz.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1132&Itemid=94&lang=pl
3.	Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. L. Schillera ul. Targowa 61/63 93-323 Łódź tel.: (+48) 042 634 58 00, 042 634 58 20 (dział kontaktów międzynarodowych) fax: (+48) 042 674 81 39 e-mail: rektorat@filmschool.lodz.pl www: www.filmschool.lodz.pl	Wdział Reżyserii Filmowej i Telewizyjnej	Reżyseria filmowa i telewizyjna	Studia stacjonarne jednolite magisterskie Studia stacjonarne II stopnia		http://www.filmschool.lodz.pl/studia
Montaż filmowy			Studia stacjonarne jednolite magisterskie Studia stacjonarne II stopnia			
Scenopisarstwo			Studia stacjonarne I i II stopnia			
Wdział Operatorski i Realizacji Telewizyjnej		Sztuka operatorska	Studia stacjonarne jednolite magisterskie			
		Film animowany i efekty specjalne	Studia stacjonarne jednolite			

				magisterskie	
			Fotografia	Studia stacjonarne jednolite magisterskie	
		Wydział Aktorski	Aktorstwo	Studia stacjonarne jednolite magisterskie	
		Wydział Organizacji Sztuki Filmowej	Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej	Studia stacjonarne I i II stopnia Studia niestacjonarne I i II stopnia	
				Studia podyplomowe stacjonarne i niestacjonarne	
4.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach ul. Batorego 64C 96-100 Skierniewice tel. 046 834 40 00		Akademia Menedżera	Studia podyplomowe	http://www.pwsz.skierniewice.pl/Studia/Studiapodyplomowe/AkademiaMened%C5%BCera/tabid/519/Default.aspx

	www.pwsz.skierniewice.pl					
5.	Politechnika Łódzka ul. Ks. Skorupki 6/8 90-924 Łódź tel.: (+48) 42 631 20 01, 042 631 20 02 fax: (+48) 42 636 85 22 e-mail: rector@adm.p.lodz.pl www: www.p.lodz.pl	brak oferty				http://issuu.com/dzialpromocji/docs/wydzia__y_i_kierunki-2014-2015
6.	Uniwersytet Łódzki ul. Narutowicza 65 90-131 Łódź tel.: (+48) 042 635 43 00 fax: (+48) 042 665 57 71, 042 635v40 43 e-mail: rektoratul@uni.lodz.pl www: www.uni.lodz.pl	STUDIA I i II STOPNIA (LICENCJACKIE I UZUPEŁNIAJĄCE MAGISTERSKIE)				
		Wydział Ekonomiczno- Socjologiczny	Socjologia	Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia		http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Ekonomiczno-Socjologiczny.pdf
				Studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia		
			Analityka społeczna	Studia stacjonarne i niestacjonarne I		

			stopnia		
		Europeistyka	Studia stacjonarne I i II stopnia		
	Wydział Filozoficzno- Historyczny	Etnologia	Studia stacjonarne I i II stopnia		http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filozoficzno_Historyczny.pdf
		Historia sztuki	Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia		
			Studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia	Krytyka artystyczna i upowszechnianie sztuki Ochrona zabytków i zarządzanie dobrami kultury materialnej	
		Archeologia	Studia stacjonarne I i II stopnia		
		Międzyobszarowe Indywidualne Studia Humanistyczno-	Studia stacjonarne I i II stopnia		

			Spoleczne			
		Międzywydziałowe Studia Licencjackie z Wydziałem Filologicznym i Wydziałem Nauk Geograficznych	Regionalistyka kulturowa	Studia stacjonarne I stopnia		http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filozoficzno_Historyczny.pdf
		Wydział Filologiczny	Kulturoznawstwo	Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia	Filmoznawstwo	http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Filologiczny.pdf
					Nowe media	
Teatrologia						
Literaturoznawstwo międzykulturowe						
Twórcze pisanie						
				Studia stacjonarne i niestacjonarne II stopnia	Filmoznawstwo: Podstawy scenopisarstwa, Marketing i promocja filmu, Prawne i ekonomiczne aspekty produkcji i dystrybucji	

				filmowej
				Krytyka teatralna: Antropologia widowisk, Estetyka teatrów Wschodu, Etyka dziennikarska i prawo prasowe, Konteksty performatywności, Interdyscyplinarne projekty teatralne, Krytyka teatralna a media
				Kultura w przestrzeni publicznej: Przestrzeń publiczna - historia i ewolucja, Dialog kultur w przestrzeniach lokalnych, Sztuka miasta, Teoria i praktyka

				performatywności - warsztat, Projekt - realizacja artystyczna w przestrzeni publicznej
				Literaturoznawstwo międzykulturowe: Warsztaty kreatywności - techniki performatywne, Formy krytyki literackiej, Formy publicystyki kulturowej, Nowe media, Design cyfrowy, Badanie gier komputerowych
				Produkcja teatralna: Organizacja i finansowanie teatrów w Polsce i w UE, Zarządzanie teatrem, Promocja i

				<p>marketing, Planowanie i realizacja produkcji teatralnej, Granty i projekty w sferze kultury, Prawo autorskie w praktyce teatralnej</p>	
				<p>Promocja sztuki: Zarządzanie instytucjami kultury, Marketing wydarzeń kulturalnych, Marketing filmowy, Rynek sztuki, Promocja na rynku wydawniczym, Finansowanie kultury w Polsce</p>	

			Twórcze pisanie: Pisarstwo artystyczne i użytkowe, Warsztaty kreatywności - techniki performatywne, Praktyka i teoria przekładu artystycznego, Recykling literacki - warsztaty, Kreacja przekazu wielotworzywowego
	Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	Studia stacjonarne II stopnia	Broker informacji
			Biblioteki publiczne
			Biblioteki naukowe
	Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	Studia stacjonarne I stopnia	Bibliotekoznawstwo
Pedagogiczna			
			Wiedza o prasie oraz publikowanie

					tradycyjne i cyfrowe	
		Wydział Nauk Geograficznych	Studia regionalne	Studia stacjonarne I stopnia		http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Nauk_Geograficznych.pdf
			Turystyka i rekreacja	Studia stacjonarne I stopnia		
				Studia niestacjonarne I stopnia		
				Studia stacjonarne II stopnia		
				Studia niestacjonarne II stopnia		
		Wydział Nauk o Wychowaniu	Pedagogika	Studia stacjonarne I stopnia	Edukacja przez sztukę	http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Nauk_o_Wychowaniu.pdf
Studia stacjonarne II stopnia	Edukacja przez sztukę					
Studia niestacjonarne II	Pedagogika twórczości i animacji					

			stopnia	kultury	
	Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych	Międzynarodowe Studia Kulturowe	Studia stacjonarne I stopnia	Człowiek w kulturach świata	http://www.uni.lodz.pl/informatory/Wydzial_Studiow_Miedzynarodowych_i_Politologicznych.pdf
Media i zarządzanie kulturą					
Intertekstualność w badaniach nad kulturą					
Studia stacjonarne I stopnia	International encounters in culture - studia w języku angielskim				
Studia stacjonarne II stopnia	Kultura w świecie/świat w kulturze				
	Spółczesność i cywilizacje współczesnego świata				
Wydział Zarządzania	Zarządzanie Publiczne	Studia stacjonarne			http://www.uni.lodz.pl/informatory/W

		(patronat Marszałka WŁ)	I stopnia		ydzial_Zarzadzania.pdf
		Zarządzanie	Studia stacjonarne II stopnia	Zarządzanie publiczne	
			Studia niestacjonarne II stopnia	Zarządzanie publiczne	
	Filia UŁ w Tomaszowie Mazowieckim	Turystyka i rekreacja	Studia stacjonarne I stopnia	Turystyka biznesowa Hotelarstwo i gastronomia	http://www.uni.lodz.pl/informatory/Filia_w_Tomaszowie_Mazowieckim.pdf
	STUDIA III STOPNIA (DOKTORANCKIE)				
	Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny	Socjologia	4-letnie stacjonarne		http://www.uni.lodz.pl/studia/studiadoktoranckie,doktoranckie,6
	Wydział Filologiczny	Studia w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa	4-letnie stacjonarne		http://www.uni.lodz.pl/studia/studiadoktoranckie,doktoranckie,1
	Wydział Filozoficzno-	Studia doktoranckie nauk	4-letnie		http://www.uni.lodz.pl/studia/studiad

	Historyczny	humanistycznych	stacjonarne		oktoranckie,doktoranckie,2
	Wydział Zarządzania	Studia w zakresie nauk o zarządzaniu	4-letnie stacjonarne		http://zarzadzanie.uni.lodz.pl/tabid/1553/Default.aspx
3-letnie niestacjonarne studia doktoranckie					
STUDIA PODYPLOMOWE					
	Wydział Filologiczny	Broker informacji			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,451
		Edytorstwo tekstów literackich			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,365
		Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,320
		Produkcja teatralna			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,483
		Promocja miasta i regionu			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,447

	Wydział Prawa i Administracji	Zarządzanie kulturą			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,322
		Zarządzanie projektami Unii Europejskiej			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,521
		Prawo samorządu terytorialnego			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,410
		Administracja i zarządzanie dla kadry kierowniczej administracji publicznej			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,522
	Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny	Zarządzanie finansami samorządu terytorialnego			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,473
		Zamówienia publiczne			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,321
		Socjologia stosowana w zarządzaniu			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,311

		zasobami ludzkimi			
		Public Relations			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,315
		Liderzy w środowisku lokalnym. Psychospołeczne i systemowe podstawy działania			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,475
		Finansowanie i zarządzanie projektami			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,502
	Wydział Nauk o Wychowaniu	Psychologia w zarządzaniu			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,468
	Wydział Zarządzania	Zarządzanie instytucjami publicznymi			http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,531
Zarządzanie w jednostkach samorządu terytorialnego				http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,350	

			Zarządzanie zasobami ludzkimi		http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,351
		Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych	Menedżerowie organizacji pozarządowych		http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,482
		Wydział Nauk Geograficznych	Nowoczesne usługi turystyczne		http://www.uni.lodz.pl/studia/studium,tematyka,545
7.	Uniwersytet Medyczny al. Kościuszki 4 90-419 Łódź tel.: (+48) 042 639 39 76	brak oferty			http://rekrutacja.umed.lodz.pl/studia-w-jezyku-polskim/
8.	Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Filia w Piotrkowie Trybunalskim) ul. J. Słowackiego 114/118 97-300 Piotrków Tryb. centrala: (44)7327400 http://www.unipt.pl	brak oferty			http://www.unipt.pl/pliki/kandydat/Informator2014.pdf

Źródło: opracowanie własne.

Uczelnie niepubliczne

Na terenie województwa łódzkiego swoją działalność prowadzą 22 niepubliczne szkoły wyższe, z czego 10 posiada w swojej ofercie studia przygotowujące do zawodów w sektorze kultury. Są to zarówno studia I i II stopnia, jak i podyplomowe. Szkołami, które nie posiadają oferty kierunkowej dla sektora kultury są: Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna, Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania, Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu, Wyższa Szkoła Cosinus, Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych, Wyższa Szkoła Finansów i Informatyki im. prof. J. Chechlińskiego, Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności, Wyższa Szkoła Kosmetyki i Nauk o Zdrowiu, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Wyższa Szkoła Sportowa im. K. Górskiego, Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych, Wyższa Szkoła Zawodowa Łódzkiej Korporacji Oświatowej.

Oferta uczelni niepublicznych jest uboga w stosunku do oferty uczelni państwowych. Ponadto, uczelnie prywatne nie mają tak szerokiej gamy rodzajów i trybów studiów. Zazwyczaj, w omawianym kontekście, uczelnie te oferują średnio około dwóch kierunków na studiach pierwszego bądź rzadziej drugiego stopnia. Lepiej przedstawia się oferta studiów podyplomowych. Co ważne, uczelnie te mają swoje siedziby również poza Łodzią, co pozwala na zdywersyfikowanie oferty oraz dotarcie z nią do potencjalnego studenta. Natomiast kierunki związane z kulturą zazwyczaj, jeśli chodzi o studia tradycyjne, oferowane są głównie i tak w Łodzi. Nowym elementem, który jest eksploatowany przez uczelnie prywatne, są studia on-line, czyli studia z wykorzystaniem rozmaitych platform internetowych, które pozwalają studiować na odległość.

Spośród analizowanych uczelni prywatnych, cztery mają w swojej ofercie edukacyjnej wyłącznie studia stacjonarne lub niestacjonarne na poziomie licencjackim. Pierwszą uczelnią tego typu jest **Społeczna Akademia Nauk w Łodzi**. Dla przyszłych adeptów instytucji kultury prowadzi studia I stopnia w zakresie **socjologii**. Dodatkowo, można wybrać jedną z trzech specjalizacji: zarządzanie zasobami ludzkimi w organizacji, komunikowanie społeczne i PR, polityka społeczna. Drugim oferowanym kierunkiem na I stopniu jest **film i sztuki audiowizualne**. W przypadku tego kierunku możliwy jest wybór jednej z czterech specjalizacji: aktorstwo filmowe, telewizyjne i reklamowe, produkcja filmowa, telewizyjna

i reklamowa, reżyseria filmowa, telewizyjna i reklamowa, sztuka operatorska filmowa, telewizyjna i reklamowa.

Drugą uczelnią oferującą studia licencjackie jest „**Wschód-Zachód**” **Szkoła Wyższa im. H. Józwiaka w Łodzi**. Na **Wydziale Nauk Społecznych** można podjąć studia w zakresie **edukacji teatralnej** lub **pedagogiki – animacji kultury**. W materiałach nie ma informacji o możliwych specjalizacjach. Trzecią szkołą wyższą w regionie łódzkim posiadającą ofertę kształcenia dla sektora kultury jest **Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Pabianicach**. Świadczy studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia na dwóch kierunkach – **ekonomia regionu i miasta** oraz **socjologia**.

Tylko jedna szkoła łączy ofertę studiów I i II stopnia z programem studiów podyplomowych z zakresu kultury. Jest nią **Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi (AHE)**. Uczelnia ta poza tradycyjną formą studiów stacjonarnych oferuje swoim studentom *e-learning*. W ramach **Wydziału Artystycznego** można podjąć studia stacjonarne bądź niestacjonarne I stopnia na kierunku **kulturoznawstwo**. Przewidziany jest dodatkowo szeroki wachlarz specjalizacji: animacja teatralna i upowszechnianie kultury, kultura popularna - multimedia i komunikacja społeczna, medialno-aktorska, menedżer kultury mediów, produkcja i realizacja muzyki. Ponadto, kierunek ten można studiować na I stopniu w trybie on-line (przez internet). W takim przypadku mamy do wyboru jedną z czterech specjalizacji: animacja teatralna i upowszechnianie kultury, kultura popularna - multimedia i komunikacja społeczna, menedżer kultury mediów, internet i komunikacja medialna. Absolwent tego kierunku może poszukiwać pracy w następujących miejscach:

- instytucje i organizacje kultury promujące widowiska teatralne, organizujące wydarzenia teatralne, festiwale, koncerty, spotkania kabaretowe itp.;
- teatry i instytucje impresaryjne, agencje artystyczne;
- ośrodki kultury zajmujące się promowaniem teatru amatorskiego, młodzieżowego i dziecięcego;
- animator wydarzeń teatralnych, twórca i reżyser spektakli teatralnych,

widowisk artystycznych, koncertów muzycznych;

- media – TV, radio jako prezenter, spiker, konferansjer;
- własna działalność artystyczna: grupy teatralne, kabaretowe, zespoły wokalne;
- instytucje promujące wydarzenia teatralne, firmy impresaryjne, koncertowe i nagraniowe;
- własna działalność w obszarze kultury młodzieżowej, organizator wydarzeń kulturalnych;
- instytucje i organizacje kultury promujące widowiska teatralne;
- animator wydarzeń teatralnych;
- grupy teatralne, zespoły wokalne¹⁸.

Drugim kierunkiem oferowanym na Wydziale Artystycznym jest **taniec**. Są to studia licencjackie, które można podjąć w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Na studiach stacjonarnych możliwe jest wybranie jako specjalizacji choreograficznej lub tanecznej. Natomiast na studiach niestacjonarnych możliwe jest studiowanie wyłącznie pedagogiki tańca. Jest to specjalność, którą można kontynuować następnie na studiach II stopnia. W takim przypadku należy jedynie zmienić wydział i kierunek, bowiem **pedagogika tańca** jako studia magisterskie dostępna jest na **Wydziale Humanistycznym**, na pedagogice. Absolwent kierunku taniec zdobywa kwalifikacje zawodowe pierwszego stopnia w zakresie tworzenia choreografii, m.in.: w teatrach tańca, zespołach tańca, formacjach tańca nowoczesnego i sportowego. Natomiast specjalność pedagogika tańca przygotowuje do prowadzenia zajęć z różnych technik tanecznych w placówkach kulturalno-oświatowych i oświatowo-wychowawczych, a także w szkołach artystycznych¹⁹.

Inną opcją dostępną w AHE jest **Polski Uniwersytet Wirtualny**, który jest **platformą e-learningową** umożliwiającą prowadzenie studiów i kursów przez Internet. Studia łączą tradycyjne nauczanie podczas 2-3 zjazdów w semestrze w siedzibie uczelni

¹⁸ <http://www.ahe.lodz.pl/kulturoznawstwo/specjalnosci/I-stopien>

¹⁹ <http://www.ahe.lodz.pl/taniec/specjalnosci/I-stopien>

z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi nauczania na odległość. W tym trybie można studiować socjologię na poziomie II stopnia. W jej ramach istnieje możliwość wyboru jednej z trzech specjalizacji: komunikacji społecznej, polityki społecznej lub badania opinii społecznej i rynku. Poza tym, dostępne są przez internet studia podyplomowe. Absolwenci I i II stopnia mają możliwość wyboru pomiędzy: **art directing, zarządzaniem kulturą, zamówieniami publicznymi**. Istnieje również możliwość podjęcia studiów podyplomowych w formie on-line z **zarządzania kulturą w Zamiejscowym Ośrodku Dydaktycznym w Piotrkowie Trybunalskim**. Studia te dedykowane są w szczególności pracownikom instytucji i ośrodków kultury chcącym podnieść kwalifikacje i rozwijać kompetencje zawodowe w zakresie zarządzania instytucjami i projektami w obszarze kultury i dziedzin pokrewnych, kandydatom na stanowiska kierownicze w instytucjach i organizacjach kultury chcącym zdobyć niezbędne kwalifikacje zawodowe, ambitnym i kreatywnym twórcom kultury chcącym prowadzić własną działalność w zakresie realizacji projektów w obszarze kultury: muzyki, sztuki, teatru, animatorom kultury chcącym zdobyć umiejętności skutecznego zarządzania działaniami projektowymi oraz pozyskiwania środków finansowych i wsparcia z UE²⁰.

Natomiast ofertę wyłącznie studiów podyplomowych posiadają cztery szkoły wyższe. *Stricte* kierunkowe studia oferuje **Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Sieradzu**. Podyplomowo można podjąć tu studia z zakresu **kulturoznawstwa i nowych mediów**. Uczelnia proponuje aż sześć specjalizacji: medioznawstwo i animację kulturową, turystykę kulturową i promocję regionu, komunikację społeczno-kulturową i PR, podstawy arteterapii i treningu twórczości, instytucje kultury: podstawy prawne, zasady funkcjonowania, zarządzania i projektowania działań w dziedzinie animacji i promocji kultury regionu oraz pragmatykę i metodykę wiedzy kulturoznawczej – praktyczny rozwój kompetencji zawodowych.

Drugą szkołą oferującą podyplomowe kształcenie na kierunkach mocno związanych z zawodami artystycznymi jest **Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania**. Do wyboru są tu: **scenografia i kostium sceniczny, film, reżyseria filmowa, fotografia artystyczna**. Na pierwszym kierunku można podjąć specjalizację z kostiumu scenicznego albo scenografii, na drugim ze sztuki operatorskiej lub montażu

²⁰ <http://www.puw.pl/pl/studia-online/zarzadzanie-kultura>

filmowego, na reżyserii filmowej można wybrać pomiędzy scenopisarstwem i reżyserią filmową, natomiast na fotografii artystycznej oferowana jest fotografia artystyczna bądź fotografia mody. Z informacji zawartych na stronie internetowej szkoły można wywnioskować, że w swojej ofercie ma ona także studia pierwszego i drugiego stopnia, jak i jednolite studia magisterskie, jednakże trudno zorientować się jakiego rodzaju kierunki i w jakim trybie miałyby one być.

Dwojakiego rodzaju studia przedstawia w swojej ofercie **Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie**. Edukacja w zakresie **bibliotekoznawstwa i informacji naukowej** to kierunek przeznaczony dla pracowników instytucji kultury, w szczególności bibliotek, natomiast wiedza z zakresu **zamówień publicznych** będzie przydatna dla pracowników merytoryczno-administracyjnych choćby przy realizacji projektów unijnych. Szerszą ofertę dla pracowników szczebla administracyjno-biurowego ma **Wyższa Szkoła Handlowa im. Króla Stefana Batorego w Piotrkowie Trybunalskim**. To aż pięć kierunków studiów podyplomowych: **zamówienia publiczne, pozyskiwanie eurofunduszy – zarządzanie projektami, strategia public relations miast i regionów, kreowanie wizerunku osób i instytucji publicznych, administracja i zarządzanie w kulturze**.

Tabela 7. Oferta edukacyjna uczelni niepublicznych dla sektora kultury w województwie łódzkim na rok akademicki 2014/2015

Lp.	UCZELNIA	WYDZIAŁ	KIERUNEK	RODZAJ STUDIÓW	SPECJALIZACJA	LINK
UCZELNIE NIEPUBLICZNE						
1.	Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi ul. Rewolucji 1905 r. nr 64 90-222 Łódź tel.: (+48) bezpłatna infolinia: 800 080 888 e-mail: uczelnia@ahelodz.pl www: http://www.ahelodz.pl/	Wydział Artystyczny	Kulturoznawstwo	Studia I stopnia stacjonarne i niestacjonarne	Animacja teatralna i upowszechnianie kultury	http://www.ahelodz.pl/kulturoznawstwo/specjalnosci/I-stopien
Kultura popularna - multimedia i komunikacja społeczna						
Medialno-aktorska						
Menedżer kultury mediów						
Produkcja i realizacja muzyki						
Studia niestacjonarne I stopnia przez internet				Kultura popularna - multimedia i komunikacja społeczna	http://www.puw.pl/pl/studia-online/kulturoznawstwo-licencjackie	
Menedżer kultury mediów						
Animacja teatralna i upowszechnianie kultury						

				Internet i komunikacja medialna	
	Taniec	Studia stacjonarne I stopnia	Choreograf	http://www.ahe.lodz.pl/taniec/specjalnosci/I-stopien	
			Tancerz		
	Studia niestacjonarne I stopnia	Pedagogika tańca			
	Wydział Humanistyczny	Pedagogika	Studia II stopnia	Pedagogika tańca	http://www.ahe.lodz.pl/oferta-edukacyjna/studia-magisterskie
	Polski Uniwersytet Wirtualny	Socjologia	Studia niestacjonarne przez internet II stopnia	Komunikacja społeczna	http://www.puw.pl/pl/studia/socjologia
Badania opinii społecznej i rynku					
Polityka Społeczna					
	Art Directing	Studia podyplomowe online		http://www.puw.pl/pl/studia-online/art-directing	
	Zarządzanie kulturą	Studia podyplomowe online		http://www.puw.pl/pl/studia-online/zarzadzanie-kultura	

			Zamówienia publiczne	Studia podyplomowe on line		http://www.puw.pl/pl/studia-online/zamowienia-publiczne
		ZOD w Piotrkowie Trybunalskim	Zarządzanie kulturą	Studia podyplomowe niestacjonarne / on-line		http://www.puw.pl/pl/studia-online/zarzadzanie-kultura
2.	Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno-Pedagogiczna ul. Akademicka 1/3 99-400 Łowicz tel. 46 837-43-78/92, 46 837-47-78 e-mail: sekretariat@mwshp.lowicz.pl www.mwshp.lowicz.pl	brak oferty				http://www.mwshp.lowicz.pl/rekrutacja.html
3.	Salezjańska Wyższa Szkoła Ekonomii i Zarządzania ul. Narutowicza 86 90-139 Łódź tel. (0-42) 676 13 66, fax 676 13 68	brak oferty				www.swseiz.lodz.pl/

	http://www.swseiz.lodz.pl/					
4.	Społeczna Akademia Nauk ul. Sienkiewicza 9 90-113 Łódź tel. (0-42) 632 50 23, tel./fax 636-62-51 www: http://www.san.edu.pl/		Film i sztuki audiowizualne	Studia I stopnia	Aktorstwo filmowe, telewizyjne i reklamowe	http://www.lodz.san.edu.pl/oferta/typ-ksztalcenia/studia-i-stopnia-licencjackie-inzynierskie/film-i-sztuki-audiowizualne/
Produkcja filmowa, telewizyjna i reklamowa						
Reżyseria filmowa, telewizyjna i reklamowa						
Sztuka operatorska filmowa, telewizyjna i reklamowa						
			Socjologia	Studia I stopnia	Zarządzanie zasobami ludzkimi w organizacji	http://www.lodz.san.edu.pl/oferta/typ-ksztalcenia/studia-i-stopnia-licencjackie-inzynierskie/socjologia/
Komunikowanie społeczne i PR						
Polityka społeczna						
5.	Wschód-Zachód Szkoła Wyższa	Wydział Nauk Społecznych	Edukacja Teatralna	Studia I stopnia		http://www.wschodzachod.edu.pl/studia_i_stopnia/eduka

	im. H. Józwiaka w Łodzi ul. Rewolucji 1905 r. 44 90-213 Łódź tel. (0-42) 632 29 29, tel./fax 632 40 15 http://www.wschodzachod.edu.pl/				cja_teatralna
		Pedagogika - animacja kultury	Studia I stopnia		http://www.wschodzachod.edu.pl/studia_i_stopnia/pedagogika_animacja_kultury
6.	Wyższa Szkoła Biznesu i Nauk o Zdrowiu ul. Piotrkowska 278 90-361 Łódź tel.: (0-42) 683 44 18, fax 683 44 02 www: http://www.medyk.edu.pl/	brak oferty			www.medyk.edu.pl
7.	Wyższa Szkoła Cosinus ul. Wólczańska 81 90-515 Łódź tel. (0-42) 636 33 66, fax 636 41 70 www: http://ws.cosinus.pl/	brak oferty			www.ws.cosinus.pl

8.	<p>Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych ul. Kamińskiego 21 90 - 229 Łódź tel. (042) 678 78 25, fax (042) 678 78 24 www: http://www.wsez.pl</p>	brak oferty			<p>http://wsez.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1939&Itemid=685 http://wsez.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1940&Itemid=686 http://podyplomowe.wsez.pl/</p>	
9.	<p>Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Pabianicach ul. Św. Jana 33 Pabianice tel. 42 212-16-88 e - mail: sekretariat@wshe.pabianice.pl http://www.wshe.pabianice.pl</p>		<p>Ekonomia regionu i miasta</p>	<p>Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia</p>		<p>http://www.wshe.pabianice.pl/</p>
	<p>Socjologia</p>	<p>Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia</p>				
10.	<p>Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna w Skierniewicach im. Prof. Szczepana A. Pieniążka 96-100 Skierniewice ul. Mazowiecka 1b</p>		<p>Zarządzanie projektami finansowanymi z funduszy strukturalnych Unii</p>	<p>Studia podyplomowe</p>		<p>http://www.wsehsk.home.pl/index.php?menu=110</p>

	tel./fax (046) 832 11 61(62), (046) 832 51 40 e-mail: rekrutacja@wsehsk.home.pl; informacja@wsehsk.home.pl http://www.wsehsk.home.pl/		Europejskiej			
11.	Wyższa Szkoła Finansów i Informatyki im. prof. J. Chechlińskiego ul. Św. Jerzego 10/12, 91-072 Łódź tel.(0-42) 639 91 10 www: http://www.wsfi.edu.pl/	brak oferty				http://www.wsfi.edu.pl/oferta_educacyjna
12.	Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie ul. Lelewela 7 99-300 Kutno (24) 355-83-40 wsgk@wsgk.com.pl http://wsgk.com.pl		Edukacja w zakresie bibliotekoznaw stwa i informacji naukowej	Studia podyplomowe		http://wsgk.com.pl/index.php/wsgk/postgraduate_directions
			Zamówienia publiczne	Studia podyplomowe		

13. Wyższa Szkoła Handlowa im. Króla Stefana Batorego w Piotrkowie Trybunalskim ul. Słoneczna 1 97-300 Piotrków Trybunalski Tel./fax: (44) 645 21 00; (44) 645 21 01 dziekanat@wsh.net.pl rekrutacja@wsh.net.pl http://www.wsh.net.pl	Podypłomowe Studia Zamówień Publicznych	Studia podyplomowe	http://www.wsh.net.pl/pl/oferta-wsh/10.html
	Podypłomowe Studia Pozyskiwania Eurofunduszy – Zarządzania Projektami	Studia podyplomowe	
	Podypłomowe Studia Strategii Public Relations Miast i Regionów	Studia podyplomowe	
	Podypłomowe Studia Kreowania Wizerunku Osób i Instytucji Publicznych	Studia podyplomowe	

			Podypłomowe Studia Administracji i Zarządzania w Kulturze	Studia podyplomowe		
14.	Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Sieradzu ul. Mickiewicza 6, 98- 200 Sieradz e-mail: sekretariat@wshe.sieradz.pl Tel.: 43 828 63 02; 43 828 63 03 http://www.wshe.sieradz.pl		Kulturoznawst wo i nowe media	Studia podyplomowe	Medioznawstwo i animacja kulturowa Turystyka kulturowa i promocja regionu Komunikacja społeczno-kulturowa i PR Podstawy arteterapii i treningu twórczości Instytucje kultury: podstawy prawne, zasady funkcjonowania, zarządzania i projektowania działań w dziedzinie animacji i promocji kultury regionu Pragmatyka i metodyka wiedzy kulturoznawczej – praktyczny rozwój kompetencji zawodowych	http://www.wshe.sieradz.pl/index.php?page=pedagogika -2

15.	Wyższa Szkoła Informatyki i Umiejętności ul. Rzgowska 17a 93-008 Łódź tel. (0-42) 275 01 00 www: http://wsinf.edu.pl/	brak oferty			http://wsinf.edu.pl/studia-i-stopnia-dp2 http://wsinf.edu.pl/studia-ii-stopnia-dp2 http://wsinf.edu.pl/studia-podyplomowe-dp2
16.	Wyższa Szkoła Kosmetyki i Nauk o Zdrowiu ul. Wileńska 53/55 94-011 Łódź tel/fax: (0-42) 687 00 44 ul. Kilińskiego 141 90-315 Łódź tel. (0-42) 674 69 88 http://www.wyzszaszkolakosmetyki.pl/	brak oferty			http://www.wyzszaszkolakosmetyki.pl/studia-podyplomowe.html
17.	Wyższa Szkoła Kupiecka ul. Pojezierska 97 b 95-100 Łódź tel.(0-42) 654-91-27, 654-90-95 www: http://www.kupiecka.pl/	Wydział Socjologii	Socjologia	Studia stacjonarne i niestacjonarne I stopnia	http://www.kupiecka.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=103&Itemid=45

18.	Wyższa Szkoła Pedagogiczna ul. Żeromskiego 115 90-542 Łódź tel./fax (0-42) 630 30 72 www: http://www.wsp.lodz.pl/	brak oferty			http://wsp.lodz.pl/Studia_I_stopnia-91_120-1.html http://wsp.lodz.pl/Studia_II_stopnia-91_122-1.html http://rekrutacja.wsp.lodz.pl/studia-podyplomowe
19.	Wyższa Szkoła Sportowa im. K. Górskiego ul. Milionowa 12 93 - 193 Łódź tel. (0-42) 254 05 91 www: http://www.wss.lodz.pl/	brak oferty			http://www.wss.lodz.pl/rekrutacja/informacje-o-kierunku
20.	Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych ul. Brzozowa 3/9 93-101 Łódź tel./fax (0-42) 684 14 74, 689 72 10 www: http://www.wssm.edu.pl/	brak oferty			http://www.wssm.edu.pl/
21.	Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania ul. Targowa 65	Scenografia i kostium sceniczny	Studia podyplomowe	Scenografia Kostium sceniczny	http://www.wssip.edu.pl/inne/rekrutacja_studia_podyplomowe.pdf

	90-324 Łódź tel/fax (0-42) 678 25 89, 678 05 50, 678 26 71 www http://www.wSSIP.edu.pl		Film	Studia podyplomowe	Sztuka operatorska Montaż filmowy	
			Reżyseria filmowa	Studia podyplomowe	Scenopisarstwo Reżyseria filmowa	
			Fotografia artystyczna	Studia podyplomowe	Fotografia artystyczna Fotografia mody	
22.	Wyższa Szkoła Zawodowa Łódzkiej Korporacji Oświatowej ul. Jaracza 70, lok 22 90-251 Łódź tel./fax (0-42) 630 76 00 www: http://wsz-lko.pl/	brak oferty				http://wsz-lko.pl/oferta.html

Źródło: opracowanie własne.

PODSUMOWANIE

Podsumowując przedstawioną powyżej analizę oferty edukacyjnej dla sektora kultury należy podkreślić, że została ona przygotowana w oparciu o wspomniane we wprowadzeniu kryteria, czyli profil absolwenta przygotowywany przez uczelnie oraz specyfikę poszczególnych instytucji kultury i grup zawodowych, jaki stanowią filar ich funkcjonowania. Kryteria te pozwoliły na wyróżnienie kilkudziesięciu kierunków studiów pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz kilkudziesięciu kierunków studiów podyplomowych, które zgodnie z założeniami przygotowują do pracy w instytucjach kultury bądź szerzej w całym sektorze. Należy nadmienić, że lista wyróżnionych kierunków nie wyczerpuje zapewne całego spektrum posiadanego przez pracowników instytucji kultury wykształcenia, jak i kandydatów do pracy w nich. Wielokrotnie formalne wykształcenie odbiega od wypełnianego w rzeczywistości zawodu. Nie jest to specyfika jedynie sektora kultury. Coraz częściej dochodzi do zmiany kwalifikacji, ich uzupełniania i podnoszenia. Jednakże chcąc przeprowadzić kwerendę oferty edukacyjnej należało przyjąć określone jej parametry. Analiza tego typu pozwala zorientować się przyszłym pracodawcom, co do specyfiki wykształcenia swoich potencjalnych pracowników. Ponadto, daje możliwość zorientowania się w możliwościach i kierunkach podniesienia kompetencji zawodowych osób już pracujących w instytucjach kultury.

Bilans analizowanej oferty pokazuje, że w przypadku uczelni publicznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia istnieje możliwość podjęcia studiów przygotowujących do pracy w sektorze kultury na **25 kierunkach**. Na studiach trzeciego stopnia do wyboru jest **6 kierunków**, natomiast na studiach podyplomowych aż **26 kierunków**. Rozpatrując łącznie ofertę uczelni niepublicznych z województwa łódzkiego sytuacja przedstawia się następująco. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia oferowanych jest **11 kierunków**, zaś w ramach studiów podyplomowych **17 kierunków**.

Jak pokazuje przeprowadzona analiza, zdecydowanie bogatszą i ciekawszą ofertę szeroko rozumianych studiów społeczno-kulturowych posiadają uczelnie publiczne. To one głównie zaspokajają zapotrzebowanie pracodawców, jakimi są choćby instytucje kultury. Kształcą one kompleksowo przygotowując przyszłą kadrę zarówno instytucji artystycznych, jak i upowszechniania. Stwarzają też możliwości

uzupełniania zdobytej wcześniej wiedzy, jak i podnoszenia umiejętności oraz kwalifikacji w ramach szerokiego spektrum studiów podyplomowych. Dla szkół niepublicznych jest to raczej oferta dodatkowa. Właściwie, tylko trzy na dwadzieścia dwie szkoły kształcą w kierunkach artystycznych (AHE, SAN, WSSiP). Ciekawej konstatacji dostarczyła także analiza kierunków z zakresu zarządzania oferowanych przez uczelnie niepubliczne. Z jednej strony, jest to kierunek dość popularny w tego typu szkołach, z drugiej praktycznie żadna nie oferuje choćby specjalizacji z zarządzania kulturą na studiach I lub II stopnia. Jednak wyłącznie dwie oferują specjalizację z zarządzania kulturą. Wyłącznie dwie szkoły (AHE, Wyższa Szkoła Handlowa im. Króla Stefana Batorego w Piotrkowie Trybunalskim) posiadają w swojej ofercie studia podyplomowe z tego zakresu. W zamian za to, dużo częściej można podjąć specjalizację lub studia podyplomowe z zarządzania placówkami medycznymi, SPA lub gabinetami medycyny estetycznej.

OFERTA SZKOLENIOWA DLA SEKTORA KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Desk research oferty pod kątem kursów i szkoleń, pokazuje przede wszystkim, że specyfika tej gałęzi sektora edukacji nieformalnej jest odmienna od regularnej oferty edukacyjnej. W przypadku uczelni publicznych i niepublicznych nie odnotowano żadnych kursów, które mogłyby stanowić pole zainteresowania pracowników instytucji kultury, choć część szkół ofertę kursów posiada. Są to jednak kursy typowo zawodowe, kończące się uzyskaniem certyfikatu bądź świadectwa z zakresu nabytych kwalifikacji zawodowych. Najwięcej tego typu kursów prowadzonych jest przez uczelnie niepubliczne na kierunkach związanych z kosmetologią, fryzjerstwem, BHP, bezpieczeństwem etc. Brak oferty skierowanej do sektora kultury.

Oferta szkoleniowa nie jest ofertą stałą. Zazwyczaj tego typu usługi świadczone są przez instytucje publiczne, firmy prywatne, ewentualnie przez stowarzyszenia. Część z nich prowadzi rozmaite kursy i szkolenia w oparciu o fundusze UE. Analiza stron internetowych funduszy europejskich na chwilę obecną wykazała, że szkolenia np. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w województwie łódzkim dedykowane są głównie osobom bezrobotnym, rozpoczynającym działalność

gospodarczą bądź wykluczonym społecznie²¹. Z kolei strony zamieszczające ogłoszenia o różnych szkoleniach i kursach z zakresu kultury, np. NCK zawierają oferty szkoleń z całej Polski i na najbliższy czas. W przypadku oferty szkoleniowej możemy założyć, że uczestnictwo w szkoleniach organizowanych poza województwem jest bardziej powszechne, niż uczęszczanie do szkół poza nim. Możemy przypuszczać, że pracownicy sektora kultury w woj. łódzkim korzystają zarówno z oferty szkoleń przeprowadzanych w województwie jak i poza nim.

Przeprowadzona analiza ujawniła następujące działania szkoleniowe organizowane przez podmioty z województwa łódzkiego.

W sektorze publicznym najszerszą ofertę szkoleń dla pracowników sektora kultury posiada Łódzki Dom Kultury w ramach prowadzonej przez tą placówkę Regionalnej Akademii Kadr Kultury. Oferta szkoleniowa RAKK obejmuje szkolenia z zakresu dla kadry zarządzającej, rozwoju osobistego, metodyki pracy instruktora, organizacji pozarządowych, metodologii pisania projektów, finansowania działalności kulturalnej, edukacji medialnej, wolontariatu, samorządu lokalnego, marketingu, edukacji i animacji kulturalnej, dziedzictwa kulturowego, instytucji narodowych i europejskich. Są to jedyne tak zintegrowane i odbywające się cyklicznie szkolenia dla pracowników kultury na terenie województwa łódzkiego. Dodatkową ich zaletą jest tani koszt – około 10-30 zł. Szczegóły zawiera tabela 8.

Tabela 8. Oferta szkoleń Regionalnej Akademii Kadr Kultury.

Zakres tematyczny szkoleń RAAK	
Dla kadry zarządzającej:	Organizacje pozarządowe:
trening umiejętności managerskich	zakładanie organizacji pozarządowej
budowanie i zarządzanie zespołem	współpraca z ngo
zarządzanie zmianą	akty prawne
zarządzanie i rozwój pracowników	Metodologia pisania projektów:
rozwijanie kompetencji pracowników	logika tworzenia projektu
zarządzanie konfliktem	monitoring i ewaluacja
organizacja pracy	montaż finansowy, kalkulacja i rodzaje kosztów
motywowanie zespołu	zarządzanie budżetem projektu
zarządzanie wynikami	zarządzanie projektem
zarządzenie strategiczne	sprawozdawczość merytoryczna i finansowa

²¹ Zob. http://szkolenia.wup.lodz.pl/index.php?wn#wyniki_tag

zarządzanie organizacją / instytucją
(akty prawne, plany roczne i kilkuletnie, inwestycje)

Rozwój osobisty:

komunikacja
asertywność
przywództwo
zarządzanie stresem
mediacje i negocjacje
autoprezentacja
kreacja wizerunku
wystąpienia publiczne
kreatywność
rozwój kompetencji językowych
relacje interpersonalne
zarządzanie czasem, zadaniami, priorytetami
sztuka prezentacji i prowadzenia spotkań

Metodyka pracy instruktora:

praca z ciałem/głosem
tworzenie scenariuszy spektakli
improwizacje
muzyka w teatrze
teatr plenerowy
teatr a plastyka
abc działań teatralnych
scenografia
etnoteatr
taniec w teatrze
światło
teatr cieni
teatr lalek
arteterapia
muzykoterapia
teatroterapia
choreoterapia

Źródło: RAAK ŁDK.

Finansowanie działalności kulturalnej:

programy ministerialne
LLP
fundusze unijne
Program Biblioteka +
prywatne źródła finansowania
programy rządowe

Edukacja medialna:

praca z kamerą
dziennikarstwo internetowe

Wolontariat:

idea wolontariatu
aspekty prawne wolontariatu
rekrutacja wolontariuszy

Samorząd lokalny:

współpraca z samorządem lokalnym

Marketing:

budowanie relacji B2B / B2C
strategie marketingowe w kulturze
oferta sponsorska
budowanie oferty
identyfikacja wizualna
strategia promocyjna / promocja
reklama
pozyskiwanie partnerów

Edukacja i animacja kulturalna:

partycypacja społeczna
animacja pracy
strategie mobilizowania
metoda projektów
sztuki wizualne

Dziedzictwo kulturowe

Instytucje narodowe/europejskie

Analizując ofertę proponowaną przez instytucje trzeciego sektora skoncentrowaliśmy się na latach 2013 i 2014. W województwie łódzkim szkolenia w obszarze kultury prowadzone są przez organizacje non-profit. Wśród nich wymienić można:

- Fundację Rokoko;
- 11 Muz Innowacje w Kulturze.
- Stowarzyszenie Inicjatyw Miejskich Topografie

Misją **Fundacji Rokoko** z siedzibą w Łodzi jest inicjowanie i wspieranie działań na rzecz rozwoju twórczości, społeczeństwa wiedzy i kultury partycypacji. Tak założone cele stara się osiągać poprzez realizację pięciu typów działań: edukację kulturalną, organizację kultury, animację kultury, badania kultury, marketing kultury. Fundacja realizuje trzy programy: Laboratorium, Obserwatorium i Eksperymentarium Kultury, których działania realizowane są w ramach odpłatnej oraz nieodpłatnej działalności statutowej, w tym dzięki projektom dofinansowanym z funduszy publicznych. Działania nakierowane są do organizacji pozarządowych, studentów, wolontariuszy i liderów społecznych, instytucji kultury, badaczy kultury²².

Program **Laboratorium Kultury** stawia na intensywną edukację. W jego ramach organizowane są krótkie, 4-godzinne spotkania. Szkolenia adresowane są przede wszystkim do osób zainteresowanych kulturą: pracujących w instytucjach, działających w organizacjach pozarządowych, *freelancerów*, hobbystów a także tych, którzy dopiero planują swój start w tym sektorze.

Obecnie oferowane są szkolenia z następujących tematów:

1. Skuteczna komunikacja

- Press kit – jak pokazać się mediom z najlepszej strony
- Infografika – jak zamienić dane statystyczne w graficzną narrację

²² <http://rokoko.org.pl/o-nas/misja-i-wizja/>

2. Nowoczesne zarządzanie

- Zarządzanie czasem – jak skutecznie realizować zawodowe i prywatne cele oraz znajdować czas dla siebie

3. Sprawne projekty

- Zrozumieć grantodawcę – na czym polegają zasady horyzontalne w projektach kulturalnych

Drugą z wymienionych organizacji non-profit jest **11 Muz Innowacje w Kulturze** z siedzibą w Łodzi. Jak można przeczytać na stronie, jej założyciele określają siebie następująco: *Jesteśmy narzędziem do rozwoju dla jednostek, organizacji i instytucji oraz zmian i uwalniania potencjału w społecznościach. Zajmujemy się innowacjami w kulturze, badamy, odkrywamy i wdramy rozwiązania, narzędzia i dobre praktyki, które warto wykorzystywać w Polsce*²³. Organizacja prowadzi w ramach inicjatyw non-profit szkolenia i warsztaty otwarte:

- Kurs Trenerski I stopnia
- Kurs Trenerski II stopnia
- Case study – metodą i narzędziem pracy z grupami
- TeamPLAYER
- Kurs Facylitacji
- Budowanie pewności siebie
- Edukator doskonały.

Z kolei **Fundacja Impact** oraz **Łódzkie Stowarzyszenie Inicjatyw Miejskich Topografie** prowadzą dwudniowe szkolenie z praktyką audience development. Spotkanie skierowane jest do tych, którzy już zetknęli się z koncepcją budowania publiczności oraz dla początkujących. Do pracowników instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych, marketingowców, osób odpowiedzialnych za budowanie programu, produkcję, czy też obsługę sali. Do wszystkich tych, którym zależy na lepszym funkcjonowaniu organizacji, świadomym i strategicznym budowaniu relacji

²³ <http://www.11muz.pl/kim-jestesmy/11-muz-innowacje-w-kulturze/#wizja-wartosci>

z publicznością²⁴.

Stowarzyszenie Inicjatyw Miejskich Topografie z siedzibą w Łodzi istnieje od 2007, jego działalność skupia się wokół tematyki miejskiej. Misją Stowarzyszenia jest ożywianie przestrzeni Łodzi i dążenie do tego, aby miasto uzyskało atrakcyjność na miarę swojej historii i wielkości, nie zmuszając młodych ludzi do wyjazdu w poszukiwaniu ciekawszej oferty kulturalnej. W ten sposób chce się przyczynić do stworzenia wizerunku Łodzi jako przestrzeni pełnej atrakcji. Cele te stara się realizować poprzez organizację wydarzeń kulturalnych i naukowych o różnym zasięgu oddziaływania, we współpracy z innymi organizacjami i podmiotami kulturalnymi²⁵.

Fundacja Impact z siedzibą w Warszawie powstała na początku 2008 r. Organizuje wydarzenia artystyczne z wielu dziedzin sztuki, inicjuje współpracę artystów i animatorów kultury krajowych i zagranicznych, podejmuje działania inspirujące aktywne uczestnictwo w kulturze, rozwija dialog międzykulturowy i wpływa na integrację społeczną. Fundacja Impact chce wywierać wpływ. Wierzy w siłę sztuki i jej inspirującą moc. W życiu człowieka i w życiu miasta²⁶.

Poza województwem szkolenia organizowane są m.in. przez **Narodowe Centrum Kultury** w ramach programu **Kadra Kultury**. Jak można przeczytać na stronie programu zakres tematyczny szkoleń obejmuje takie dziedziny jak:

- prawo autorskie,
- prawo zamówień publicznych,
- kształtowanie oferty instytucji kultury,
- doskonalenie kompetencji menadżerskich,
- zarządzanie projektem,
- fundusze UE,
- komunikację i promocję²⁷.

W trzecim sektorze poza województwem łódzkim szkolenia dla sektora organizuje

²⁴ www.ngo.lodzkie.pl

²⁵ <http://topografie.pl/>

²⁶ <http://www.art-impact.pl/impact/o-fundacji/>

²⁷ <http://www.kadrakultury.pl/kategorie/oferta-2010-i.html>

Fundacja Wspierania Edukacji i Rozwoju Osobistego Helios z siedzibą we Wrocławiu. Misją Fundacji jest popularyzowanie wartości, postaw i zachowań społecznych, a w szczególności dążenia do osobistego rozwoju, przedsiębiorczości, kreatywności, postaw obywatelskich oraz odwagi cywilnej w życiu publicznym. Jednym z organizowanych projektów jest **Animator kultury**. Projekt jest adresowany do liderów domów kultury, klubów seniora, klubów osiedlowych, którzy chcą wzbogacić swoją wiedzę na temat roli nowoczesnego animatora kultury w lokalnej społeczności. Celem projektu jest nabycie podstawowych umiejętności przez uczestników projektu w zakresie rozpoznawania i wykorzystywania potencjału środowiska lokalnego. Ponadto celem szkolenia w części 1 jest wykorzystanie pasji, doświadczenia zawodowego i życiowego na rzecz innych²⁸.

Dodatkowo, pracownicy sektora kultury mogą skorzystać z propozycji Stowarzyszenia **Szkoła Liderów**, które zaprasza do udziału w **XXII edycji Szkoły Liderów Społeczeństwa Obywatelskiego**. Jest to najstarszy i największy w Polsce profesjonalny program rozwoju kompetencji przywódczych. W programie m.in.: aktualne polityczne tematy - gospodarka, ekologia, system socjalny, edukacja, kultura czy energetyka z perspektywy polskiej i europejskiej; warsztaty formułowania stanowisk, negocjacji, wiązania koalicji; debaty oksfordzkie; szkolenie „public speaking”. Gośćmi i wykładowcami Szkoły są liderzy polityczni, eksperci oraz znaczące postacie życia publicznego w Polsce²⁹.

Inną propozycją jest **X edycja Programu Liderzy PAFW**. To jeden z najbardziej prestiżowych programów rozwoju liderów działań oddolnych oparty o całoroczną indywidualną pracę z tutorem oraz serię szkoleń.

Cykl szkoleń w formie warsztatów organizuje **Grupa INSPRO Sp. z o.o. we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego**. Warsztaty gromadzą społeczników i lokalnych menedżerów z całego województwa, przedstawicieli Lokalnych Grup Działania, organizacji obywatelskich, samorządów, ośrodków kultury, czy Kół Gospodyń Wiejskich.

Ponadto, poza województwem szkolenia dla pracowników kadr kultury organizuje:

²⁸ <http://www.ehelios.org/projekty/animator-kultury/>

²⁹ www.ngo.lodzkie.pl

- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Mazowsze (2014);
- Koalicja Otwartej Edukacji z siedzibą w Warszawie (2013);
- Fundacja Commitment To Europe. Arts & Business (2013).

Warto zwrócić uwagę, że istnieją organizacje, które kierują swoją ofertą już do najmłodszych. I tak Fundacja Hereditas w woj. mazowieckim organizuje szkolenia dla gimnazjalistów i młodzieży ponadgimnazjalnej szkolenia w zakresie pozyskiwania środków na projekty kulturalne.

Natomiast oferta szkoleń komercyjnych jest bardzo rozproszona. Dodatkowo, często realizowana jest na konkretne zamówienie, dla określonej grupy pracowników, w określonym miejscu i czasie. Tego typu szkolenia charakteryzują się odmienną specyfiką, stąd w analizie brak informacji na ten temat.

ANALIZA STRUKTURY INSTYTUCJI KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

SPECYFIKA INSTYTUCJI KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

Działalność kulturalna w rozumieniu ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. 1991 Nr 114 poz. 493) polega na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Zgodnie z art. 2 przedmiotowej ustawy formami organizacyjnymi działalności kulturalnej są w szczególności: teatry, opery, operetki, filharmonie, orkiestry, instytucje filmowe, kina, muzea, biblioteki, domy kultury, ogniska artystyczne, galerie sztuki oraz ośrodki badań i dokumentacji w różnych dziedzinach kultury. Są one powoływane przez ministrów oraz kierowników urzędów centralnych (państwowe instytucje kultury) lub przez jednostki samorządu terytorialnego (samorządowe instytucje kultury). Te ostatnie występują w postaci gminnych, powiatowych lub wojewódzkich instytucji kultury, ze względu na typ jej organizatora. Rola organizatora polega na wydaniu aktu o utworzeniu instytucji kultury, w którym określa jej przedmiot działania, nazwę i siedzibę, nadaniu statutu, a także określa, czy dana instytucja kultury jest instytucją artystyczną. Organizator zapewnia także finansowanie, sprawuje nadzór i kontrolę. Do niedawna instytucje dzieliły się na instytucje artystyczne i upowszechniania.

Obecnie, zgodnie z ostatnimi zmianami ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, mowa jest jedynie o instytucjach artystycznych i innych. Ustawodawca określił, że instytucjami artystycznymi są instytucje kultury powołane do prowadzenia działalności artystycznej w dziedzinie teatru, muzyki, tańca, z udziałem twórców i wykonawców, w szczególności: teatry, filharmonie, opery, operetki, orkiestry symfoniczne i kameralne, zespoły pieśni i tańca oraz zespoły chóralskie. A zatem biblioteki, domy kultury, galerie sztuki, muzea, kina i instytucje filmowe do tej kategorii się nie zaliczają. W kolejnych etapach badania zajmować będziemy się tymi drugimi. Poza instytucjami prowadzonymi przez państwo lub samorząd, mamy do czynienia z innymi formami własności. Instytucje kultury prowadzone są także przez osoby fizyczne, stowarzyszenia, uczelnie wyższe, przedsiębiorstwa i spółki, związki wyznaniowe i kościoły. Najliczniejsze tego typu instytucje w województwie łódzkim to kina (10 na 22), domy kultury, ośrodki, kluby i świetlice (22 na 200), muzea (13 na 45). **W tym miejscu warto podkreślić, że przedmiotem analizy w dalszych etapach badania będą wyłącznie instytucje kultury, dla których organizatorem jest samorząd gminny, powiatowy, wojewódzki lub państwo (ministerstwa). W badaniu nie zostaną uwzględnione instytucje kultury typu prywatnego, kościelnego, uczelnianego, stowarzyszeniowego.**

Poza informacjami, które zostały zaczerpnięte z ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, stanowiącej ramę prawną działalności kulturalnej i samych instytucji kultury, warto przyjrzeć się także strukturze administracyjnej województwa łódzkiego. Składa się ono z 24 powiatów (w tym 3 miast na prawach powiatu: Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice) oraz 177 gmin. Najwięcej w województwie łódzkim – 133 – jest gmin wiejskich, miejsko-wiejskich – 26, miejskich – 18. Na terenie województwa mieszczą się także 44 miasta. Województwo łódzkie zamieszkuje łącznie 2 524 651 mieszkańców³⁰.

Te dwie perspektywy – ustawowa i terytorialna – wyznaczać będą w niniejszej analizie podstawowe jej parametry. Analiza struktury instytucji kultury przebiegać będzie z uwzględnieniem podziału terytorialnego instytucji kultury ze względu na: organizatora, powiat, rodzaj instytucji. Informacje zostały pozyskane z trzech

³⁰ Na podstawie danych BDL z 2012 r.

głównych źródeł: stron internetowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Banku Danych Lokalnych GUS, poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego oraz samych instytucji kultury. Poniżej przedstawione zostanie makrostrukturalne ujęcie działalności kulturalnej w województwie łódzkim.

Według danych GUS w 2012 r.³¹ województwo łódzkie zamieszkiwane było przez przeszło 2,5 mln mieszkańców. Zdecydowana większość, ponad 1/5, ludności zamieszkuje w Łodzi. Obecnie, Łódź zamieszkiwana jest przez 718 960 mieszkańców. Spośród pozostałych powiatów zaledwie siedem przekracza liczbę 100 tys. Są to powiaty: zgierski (164 597), sieradzki (120 410), tomaszowski (120 383), pabianicki (119 757), radomszczański (116 881), bełchatowski (113 173) oraz kutnowski (101 177). Pomimo tego, powiaty te, poza zgierskim, nie przekraczają 5% ogółu ludności województwa. Najmniej mieszkańców w województwie łódzkim zamieszkuje w powiecie brzezińskim (1,2% ogółu ludności). Zestawienie danych na poziomie liczby ludności obrazuje rażąca dysproporcję pomiędzy trzema miastami na prawach powiatu w województwie. O ile Łódź zamieszkiwana jest przez 28,5% ogółu mieszkańców, to Piotrków Trybunalski przez 3%, a Skierniewice przez zaledwie 1,9%. Szczegóły liczbowych proporcji mieszkańców przedstawia tabela 9, natomiast procentowy rozkład zawarty został na wykresie 1.

Tabela 9. Liczba ludności województwa łódzkiego ze względu na faktyczne miejsce zamieszkania w 2012 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba ludności
	ŁÓDZKIE	2 524 651
1.	Powiat łódzki wschodni	69 300
2.	Powiat pabianicki	119 757
3.	Powiat zgierski	164 597
4.	Powiat brzeziński	30 956
5.	Powiat m. Łódź	718 960
6.	Powiat bełchatowski	113 173

³¹ W momencie przygotowywania analizy nie było dostępnych danych za 2013 r.

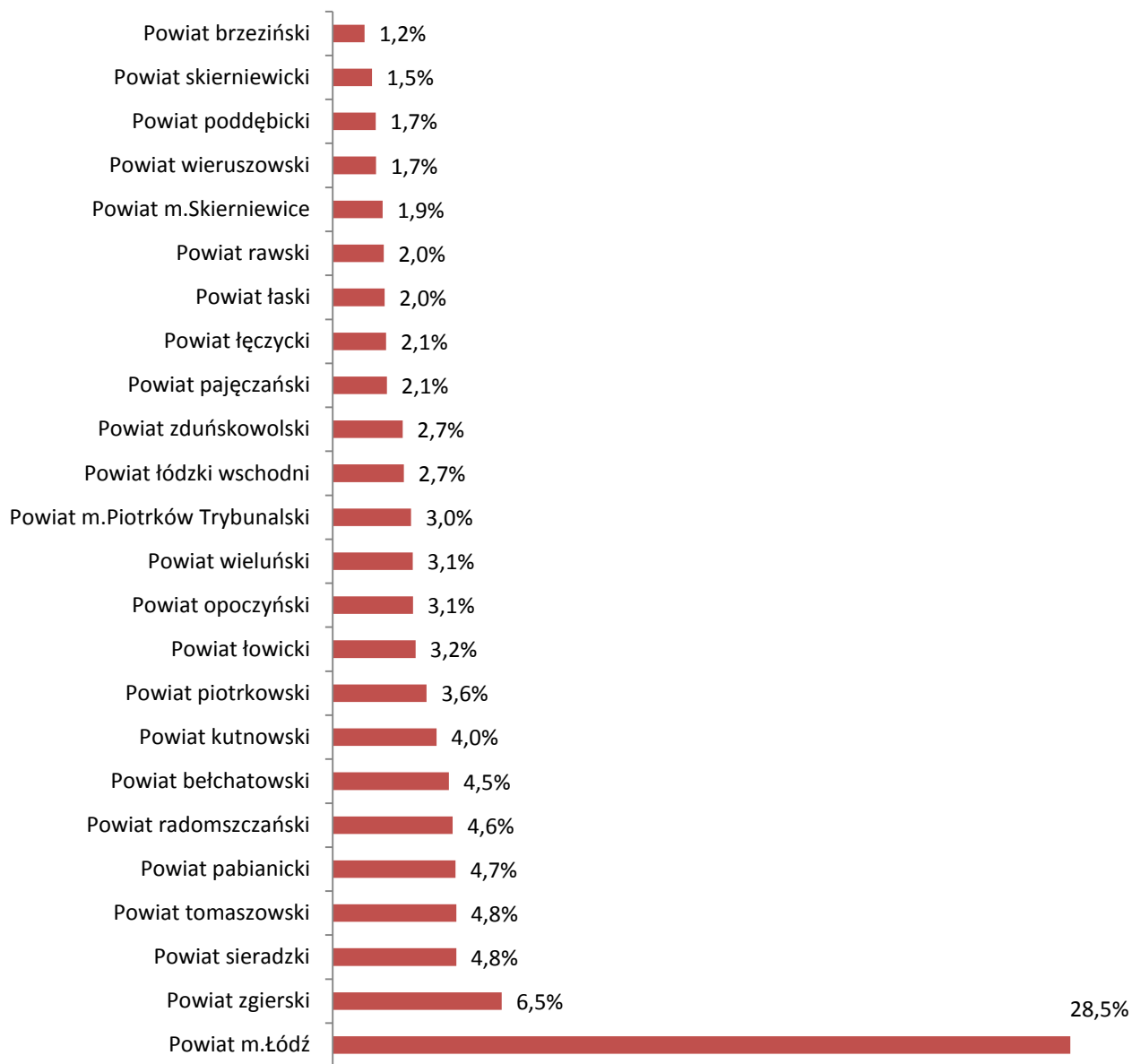
7.	Powiat opoczyński	78 234
8.	Powiat piotrkowski	91 520
9.	Powiat radomszczański	116 881
10.	Powiat tomaszowski	120 383
11.	Powiat m. Piotrków Trybunalski	76 404
12.	Powiat łaski	50 651
13.	Powiat pączęzański	52 700
14.	Powiat poddębicki	41 881
15.	Powiat sieradzki	120 410
16.	Powiat wieluński	77 984
17.	Powiat wierszowski	42 281
18.	Powiat zduńskowolski	68 123
19.	Powiat kutnowski	101 177
20.	Powiat łęczycki	51 980
21.	Powiat łowicki	80 679
22.	Powiat rawski	49 612
23.	Powiat skierniewicki	38 313
24.	Powiat m. Skierniewice	48 695

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 1. Procentowy podział ludności województwa łódzkiego ze względu na faktyczne miejsce zamieszkania w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W kontekście tak znaczących dysproporcji pod względem liczby ludności warto przyrzeć się rozkładowi przestrzenno-liczbowemu samych instytucji kultury. Jak zostało wspomniane w jednym z powyższych akapitów, instytucje kultury różnią się między innymi rodzajem organizatora. Na terenie województwa łódzkiego mamy

instytucje państwowe, samorządowe różnego szczebla, współprowadzone przez różne organa oraz prywatne. Ze względu na fakt, że różne źródła gromadzą dane o instytucjach kultury pod innym kątem, pojawiają się na tym polu rozbieżności. w związku z tym, w części ogólnej, przedstawione zostaną zestawienia stworzone w oparciu o dane Banku Danych Lokalnych GUS. Niestety również i w tym przypadku dane nie są zbierane w sposób jednorodny. Dla jednych instytucji gromadzone są z podziałem na sektor publiczny i prywatny, dla innych łącznie. Wszystkie rozbieżności tego typu zostały uwzględnione w poszczególnych przypisach, tak by czytelnik miał jasność, co do prezentowanych danych. Zestawienia zostały przygotowane za rok 2012, ponieważ w chwili tworzenia dokumentu dane za rok 2013 nie były jeszcze dostępne. Dane te zostaną uzupełnione o pogłębione informacje z dodatkowych źródeł w poniższych akapitach, gdzie każdy rodzaj instytucji będzie omawiany osobno.

Tabela 10. Liczba i rodzaje instytucji kultury w województwie łódzkim w 2012 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	Teatry ³²	Filharmonie ³³	Muzea łącznie z oddziałami ³⁴	Galerie i salony sztuki ³⁵	Domy i ośrodki kultury ³⁶	Biblioteki wraz z filiami ³⁷	Kina ³⁸	Łącznie instytucje kultury w powiecie
	ŁÓDZKIE	8	1	45	43	200	549	22	868
1.	Powiat łódzki wschodni	0	0	0	0	10	11	1	22
2.	Powiat pabianicki	0	0	1	3	9	15	1	29
3.	Powiat zgierski	0	0	1	0	9	34	0	44
4.	Powiat brzeziński	0	0	1	0	1	7	0	9
5.	Powiat m. Łódź	8	1	18	36	25	82	7	177
6.	Powiat bełchatowski	0	0	1	0	19	17	2	39
7.	Powiat opoczyński	0	0	1	0	16	20	1	38
8.	Powiat piotrkowski	0	0	1	0	4	39	0	44

³² Dane przedstawiają łącznie teatry dramatyczne, operowe i lalkowe. Niestety brak informacji na temat rodzaju własności.

³³ Dane pochodzą z szerszej kategorii instytucji muzycznych łączących w sobie filharmonie, orkiestry i chóry. Według danych BDL w woj. łódzkim nie ma orkiestr ani chórów występujących w postaci instytucji kultury.

³⁴ Dane uwzględniające łącznie muzea publiczne i prywatne.

³⁵ Brak informacji na temat rodzaju własności.

³⁶ Dane uwzględniające łącznie domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice, publiczne i prywatne. W przypadku Piotrkowa Trybunalskiego dane BDL wskazywały brak domu kultury. Na poziomie niniejszego desk research dane te zostały uzupełnione o dwie jednostki tego typu, zgodnie z danymi podawanymi przez stronę internetową Urzędu Miasta Piotrkowa Trybunalskiego.

³⁷ Dane uwzględniające biblioteki samorządowe. Brak bibliotek prywatnych.

³⁸ Dane uwzględniające łącznie kina publiczne i prywatne.

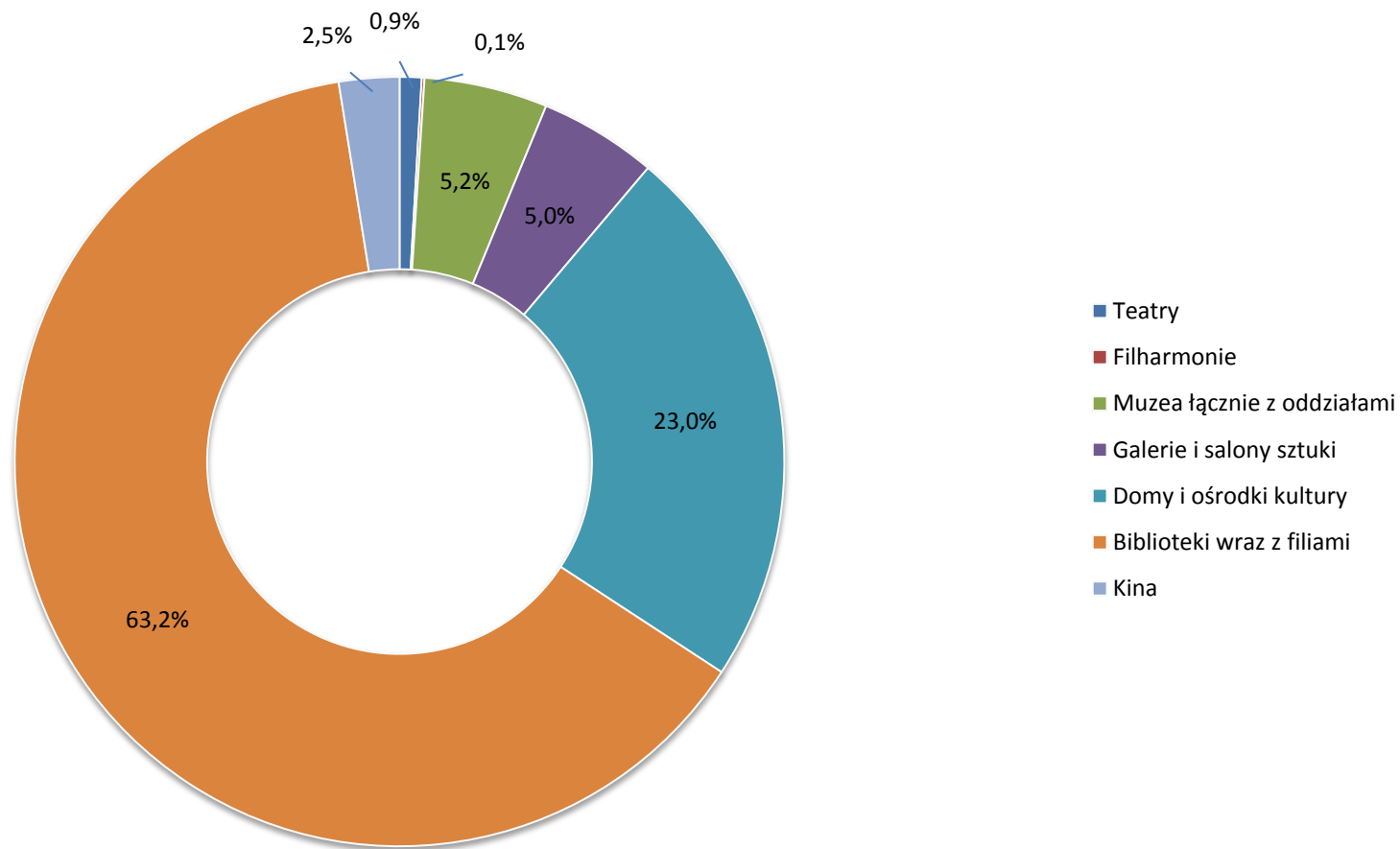
									
9. Powiat radomszczański	0	0	1	0	15	29	1	46	
10. Powiat tomaszowski	0	0	1	0	10	24	1	36	
11. Powiat m. Piotrków Trybunalski	0	0	1	2	2	3	1	9	
12. Powiat łaski	0	0	1	0	5	14	0	20	
13. Powiat pajęczański	0	0	0	0	4	21	2	27	
14. Powiat poddębicki	0	0	1	0	3	23	0	27	
15. Powiat sieradzki	0	0	4	1	11	40	0	56	
16. Powiat wieluński	0	0	2	0	10	31	0	43	
17. Powiat wierszowski	0	0	0	0	6	24	1	31	
18. Powiat zduńskowolski	0	0	1	0	13	15	0	29	
19. Powiat kutnowski	0	0	4	0	9	30	1	44	
20. Powiat łęczycki	0	0	1	0	5	14	0	20	
21. Powiat łowicki	0	0	2	0	6	19	1	28	
22. Powiat rawski	0	0	1	0	2	12	1	16	
23. Powiat skierniewicki	0	0	1	0	3	20	0	24	
24. Powiat m. Skierniewice	0	0	0	1	3	5	1	10	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 2. Procentowy udział instytucji kultury poszczególnego typu w ogóle instytucji kultury w województwie łódzkim w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Według danych BDL, w województwie łódzkim w 2012 r. funkcjonowało 868 instytucji kultury. Najliczniejszymi były biblioteki, których wraz z filiami było 549. Na drugim miejscu pod względem liczebności znajdowały się domy, ośrodki kultury, świetlice i kluby, których łącznie było 200. Są to rodzaje instytucji kultury, które jako jedyne znajdują się w każdym powiecie województwa łódzkiego. Docierają zatem swoim zasięgiem do najszerzej populacji. Instytucje te, w zależności od lokalizacji, różnią się wielkością, jak i liczbą jednostek danego typu w poszczególnym powiecie. Liczba pozostałych instytucji kultury zdecydowanie odbiega od poziomu liczebności domów kultury i bibliotek. W 2012 r. na terenie województwa zlokalizowanych było 45 muzeów wraz ze swoimi oddziałami oraz 43 galerie i salony sztuki. O połowę mniej w województwie było kin – 22. Jeszcze mniej liczną reprezentację posiadają teatry - jest ich zaledwie 8. Mamy wyłącznie jedną filharmonię. Teatry i filharmonia zlokalizowane są wyłącznie w Łodzi. Kina natomiast znajdują się na terenie 14 z 24 powiatów. Są to powiaty: Łódź – 7, bełchatowski – 2, pajęczański – 2, łódzki wschodni, pabianicki, opoczyński, radomszczański, tomaszowski, Piotrków Trybunalski, wierszowski, kutnowski, łowicki, rawski, Skierniewice – po jednym kinie. Również muzea i galerie najczęściej zlokalizowane są w samej Łodzi. Szczegóły liczbowego zestawienia zawiera tabela 10.

Z kolei na wykresie 4 zaprezentowane zostały dane dotyczące procentowego udziału poszczególnych typów instytucji kultury na terenie województwa łódzkiego. Prawie 2/3 instytucji kultury w województwie łódzkim (63,2%) to biblioteki wraz z filiami. Co czwarta instytucja (23%) to dom lub ośrodek kultury, klub lub świetlica. Galerie i salony sztuki to zaledwie 5,2% ogółu instytucji kultury, a muzea łącznie ze swoimi oddziałami stanowią 5%. Często najpopularniejsze instytucje kultury, czyli kina to tylko 2,5%. Niszowymi instytucjami są teatry – 0,9% oraz instytucje muzyczne – 0,1%.

Powyżej opisany został podział instytucji kultury ze względu ich rodzaj i ogólną liczebność w województwie. Poniżej natomiast umieszczony został wykres 5, który obrazuje udział każdego powiatu w ogólnej liczbie 868 instytucji kultury w łódzkim. Stolica województwa to także stolica instytucji kultury. Łącznie Łódź posiada na swoim terenie aż 177 instytucji, co stanowi 1/5 wszystkich instytucji kultury województwa (20,4%). Drugi na liście jest powiat sieradzki z 56 instytucjami, co

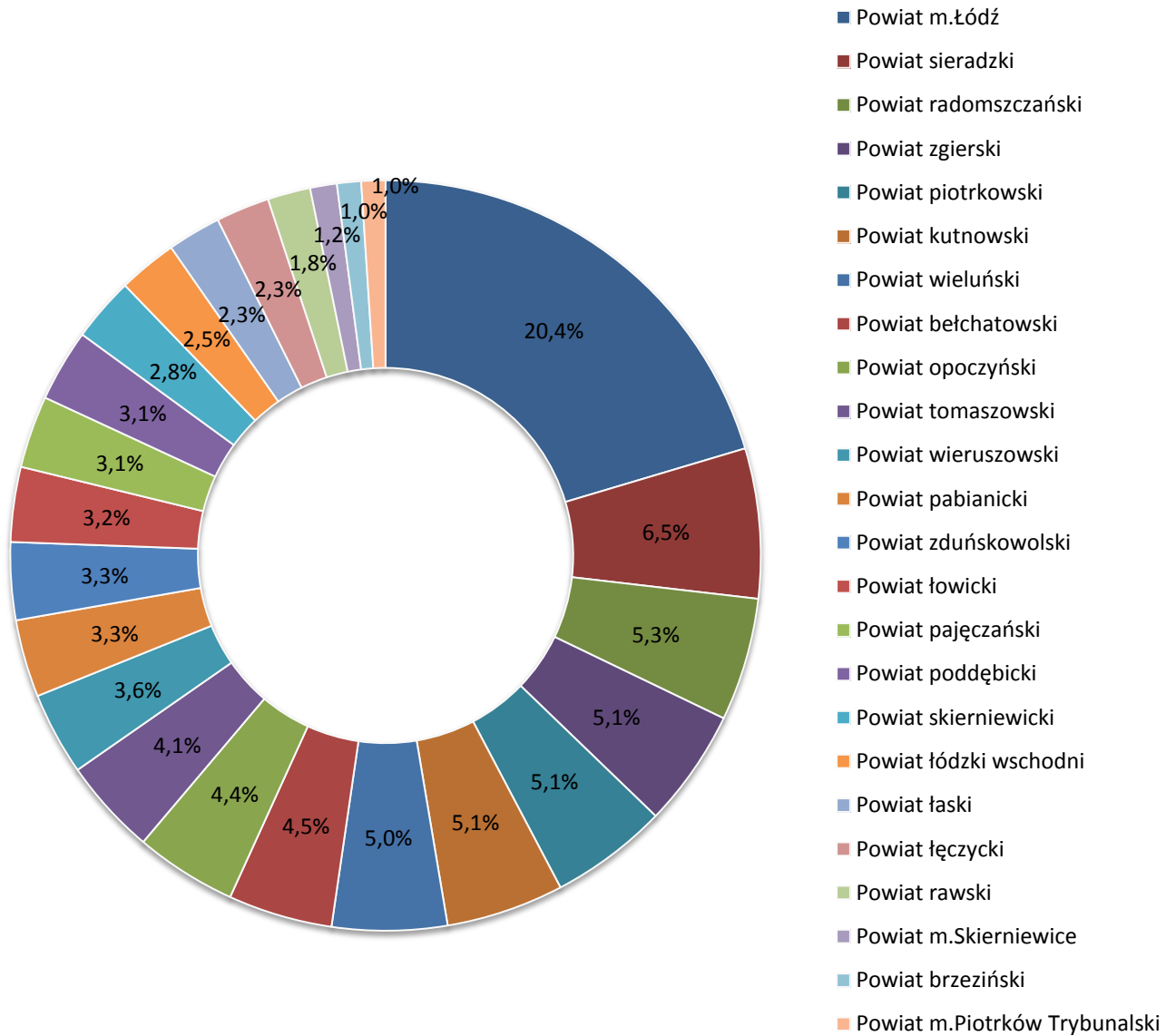

stanowi 6,5% ich wojewódzkiego ogółu. Liczebność instytucji w powiecie sieradzkim generowana jest głównie przez znaczącą liczbę bibliotek - aż 40 – co sytuuje go na drugim, po Łodzi, miejscu pod względem bibliotek. Co dwudziesta instytucja kultury znajduje się w powiecie radomszczańskim (5,3%), zgierskim (5,1%), piotrkowskim (5,1%), kutnowskim (5,1%) oraz wieluńskim (5%). O ich miejscu w rankingu również w zdecydowanej mierze decydowała liczba bibliotek oraz domów kultury, ze zdecydowaną przewagą tych pierwszych. Udział pozostałych powiatów wahał się pomiędzy 4,5% a 1%. Uwagę zwraca niska partycypacja w ogólnej liczbie instytucji kultury w Łódzkiem, tych instytucji, które zlokalizowane są w Piotrkowie Trybunalskim (1%) i Skierniewicach (1,2%), czyli miastach na prawach powiatu. W Piotrkowie znajduje się 9 instytucji, zaś w Skierniewicach 10. W obydwu miastach nie ma teatru ani filharmonii. Dodatkowo, w Skierniewicach nie ma żadnego muzeum (Istnieje Izba Historii Skierniewic, którą prowadzi Towarzystwo Przyjaciół Skierniewic). Oba natomiast posiadają regionalną scenę Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi. Wydaje się, że niska liczebność instytucji kultury w obu tych miastach paradoksalnie może wynikać z ich statusu miast powiatowych. Z jednej strony ich status prawny jest taki sam jak Łodzi, natomiast są nieporównywalnie mniejsze pod względem powierzchni, jak i liczby ludności. Tymi ostatnimi parametrami przegrywają także z innymi powiatami ziemskimi. Ponadto, w przypadku powiatów grodzkich jest tylko jeden organ samorządowy, łączący rolę gminy i powiatu. Na liczbę instytucji kultury w powiatach ziemskich składają się instytucje posiadające różnych organizatorów – co najmniej kilku gminnych i powiatowych. Stąd zapewne wynikają wspomniane dysproporcje.

Wykres 3. Udział instytucji kultury na poziomie powiatu w ogóle instytucji kultury w województwie łódzkim w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

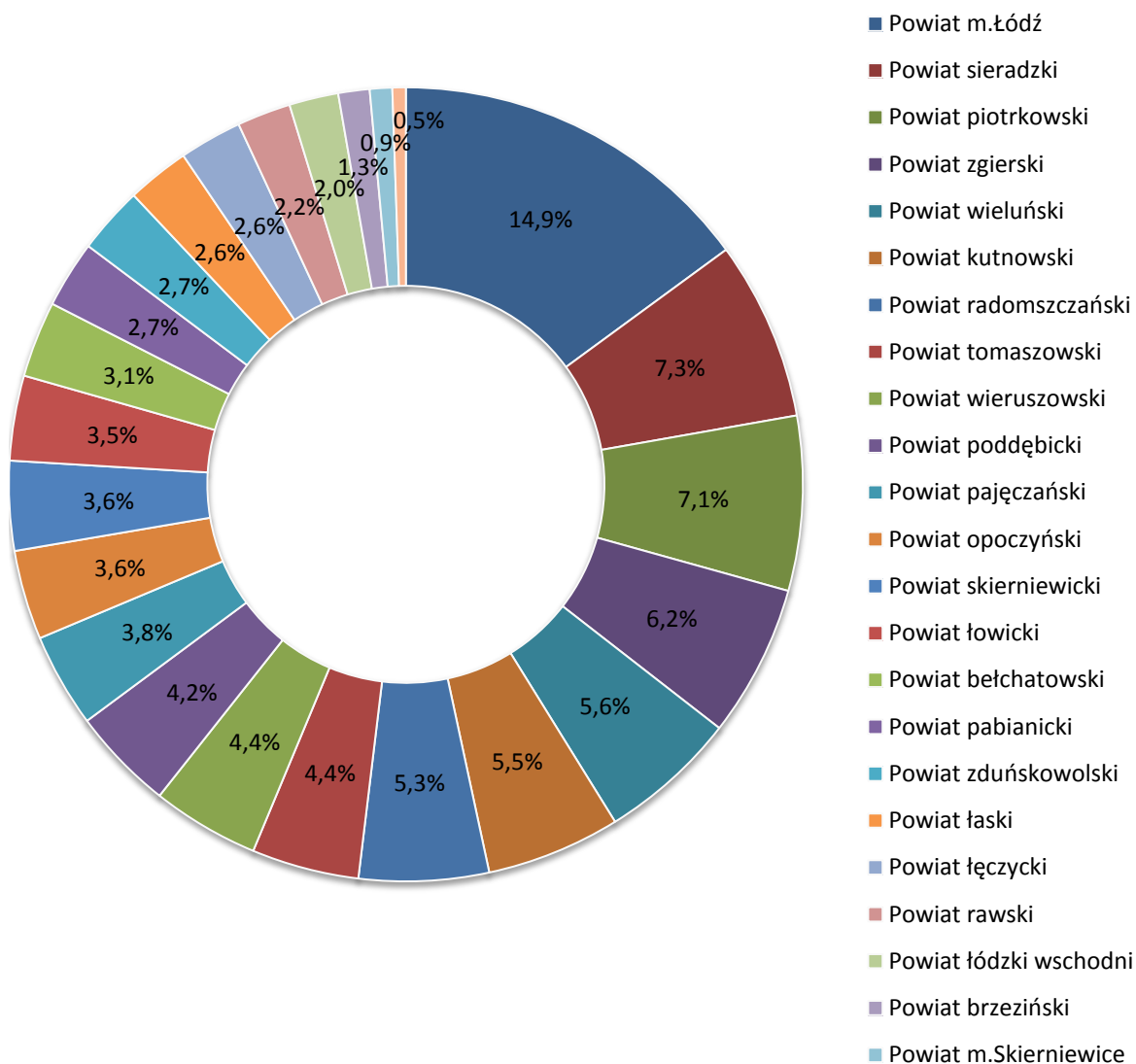

Analiza danych zastanych została przeprowadzona również pod kątem procentowego rozkładu bibliotek oraz domów kultury w całym województwie. Najwięcej bibliotek liczonych wraz z filiami znajduje się w Łodzi (82). W stolicy regionu zlokalizowana jest co siódma (14,9%) biblioteka w województwie. Drugi pod względem liczby bibliotek jest wspomniany wyżej powiat sieradzki (7,3%). Na jego terenie zlokalizowana jest co piętnasta biblioteka. Podobna ich liczba znajduje się w powiecie piotrkowskim (7,1%). W powiecie zgierskim jest ich 6,2% ogółu. Co dwudziesta biblioteka lub biblioteczna filia ma swoją siedzibę w jednym z trzech powiatów: wieluńskim (5,6%), kutnowskim (5,5%), radomszczańskim (5,3%). W pozostałych powiatach znajduje się od 4,4% do 0,5% ogółu bibliotek w łódzkim. Na dwóch ostatnich miejscach znajdują się po raz kolejny miasta na prawach powiatu - Skierniewice – 5 bibliotek, co daje 0,9% oraz Piotrków Trybunalski – 3 biblioteki, co przekłada się na 0,5% udział. Szczegółowy rozkład procentowy bibliotek w województwie łódzkim przedstawiony został na wykresie 4.

Wykres 4. Udział bibliotek wraz z filiami na poziomie powiatu w ogóle bibliotek i filii w województwie łódzkim w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

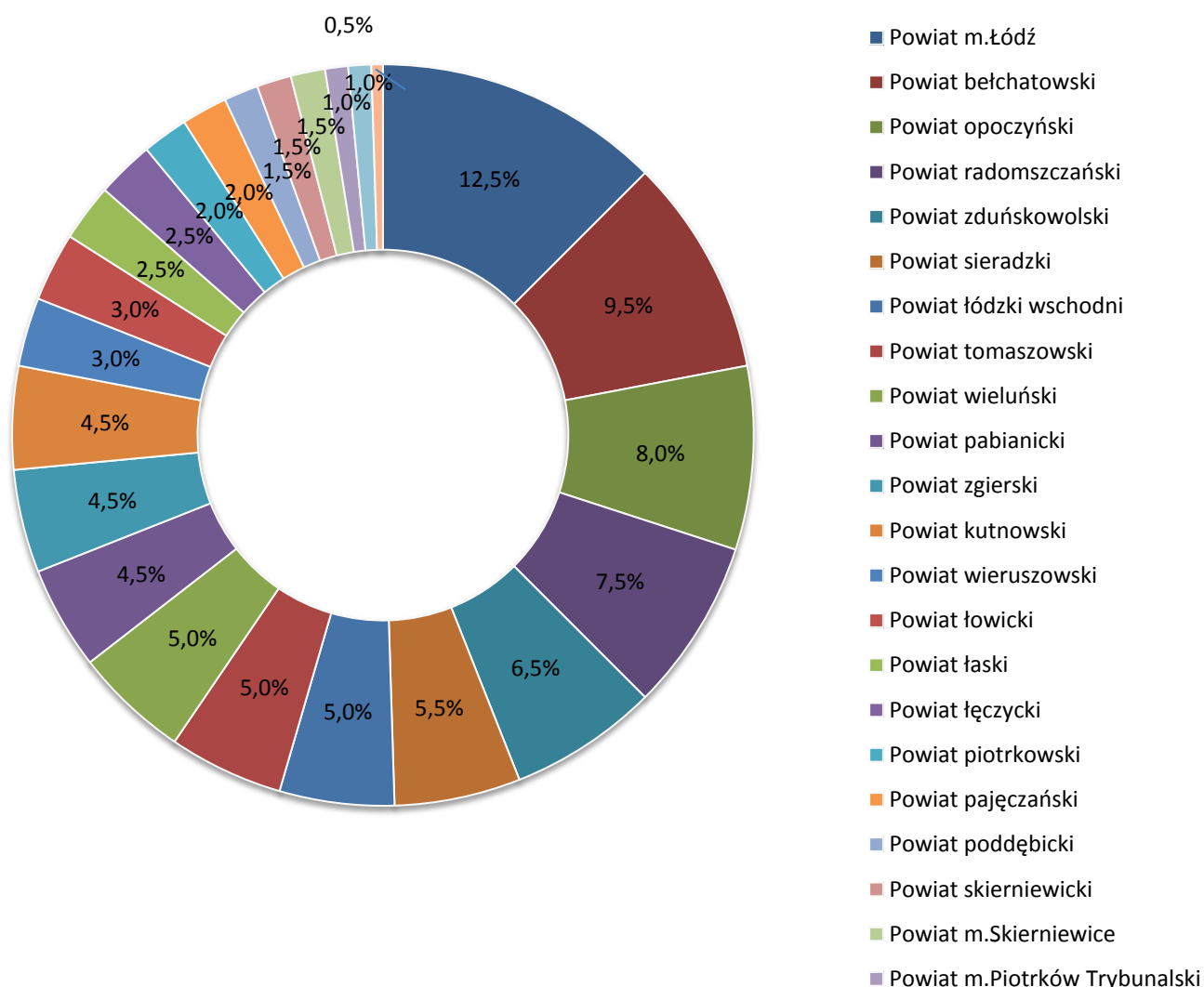
Nieco inaczej przedstawia się rozkład procentowy domów kultury i podobnych im placówek w łódzkim. Na pierwszym miejscu znajduje się Łódź, na którą przypada nieco więcej niż 1/10 ogółu domów kultury (12,5%). Spośród powiatów ziemskich najwięcej domów, ośrodków, klubów bądź świetlic posiada powiat bełchatowski – 19, co daje 9,5% wszystkich. 8% domów kultury ma swoją siedzibę na terenie powiatu opoczyńskiego (16 placówek), dalsze 7,5% na terenie radomszczańskiego (15 placówek), 6,5% w powiecie zduńskowolskim (13 placówek). Co dwudziesty ośrodek

kultury znajduje się w powiatach sieradzkim (5,5%), łódzkim wschodnim (5%), tomaszowskim (5%), wieluńskim (5%). Najmniej domów kultury zlokalizowanych jest w Skierniewicach (1%), Piotrkowie Trybunalskim (1%) oraz powiecie rawskim (0,5%). W tym ostatnim są zaledwie 2 ośrodki kultury. Szczegółowy rozkład danych przedstawia wykres 5.

Wykres 5. Udział domów i ośrodków kultury, świetlic i klubów na poziomie powiatu w ogóle tego typu instytucji w województwie łódzkim w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

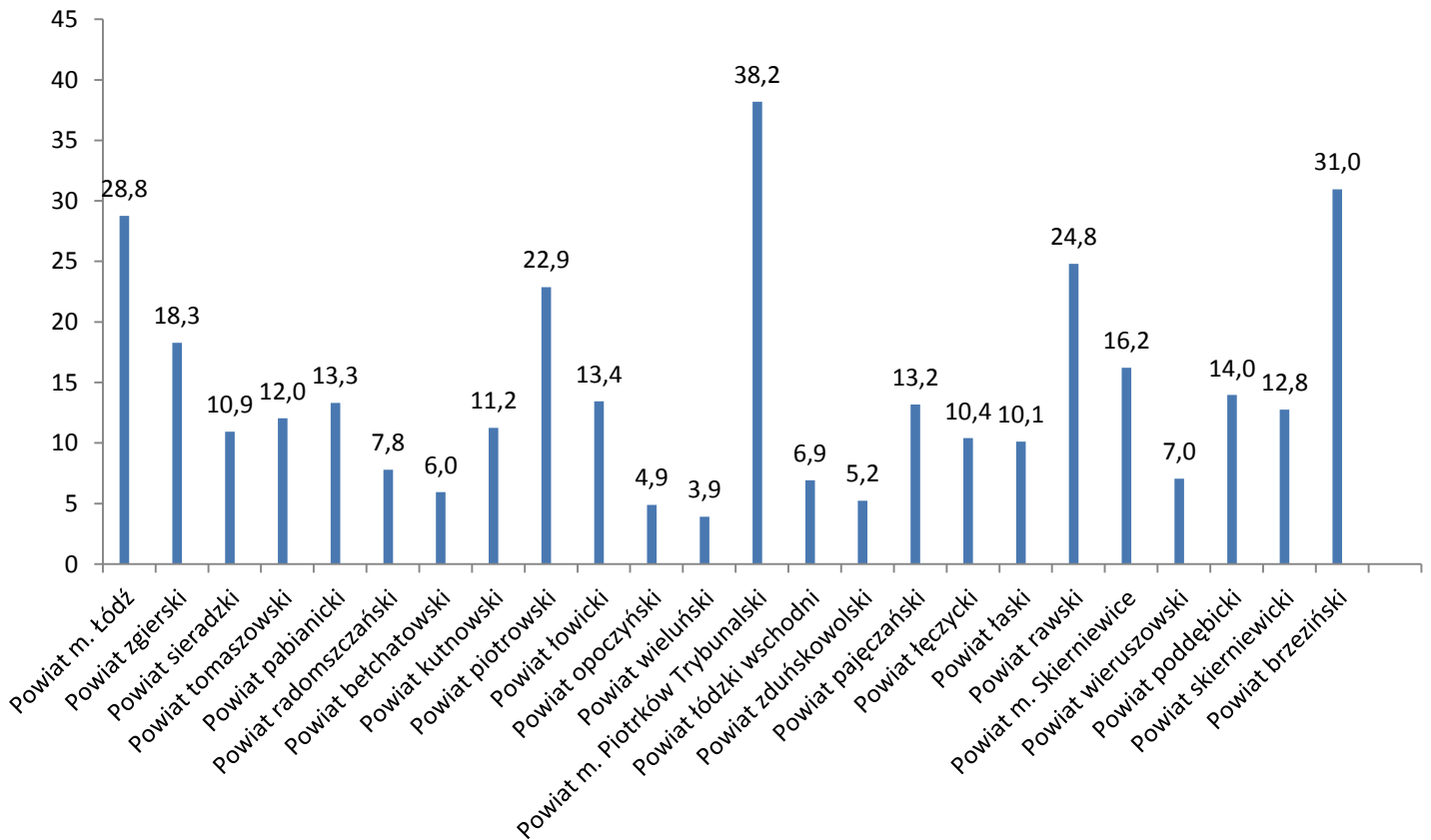
Zestawiając dane na temat liczby ludności w powiecie z danymi dotyczącymi ilości bibliotek i domów kultury ustaliliśmy ilu mieszkańców powiatu przypada na jedną

placówkę. Dane przedstawiają wykresy poniżej.

Wykres 6. Liczba mieszkańców w przypadająca na dom kultury w powiecie

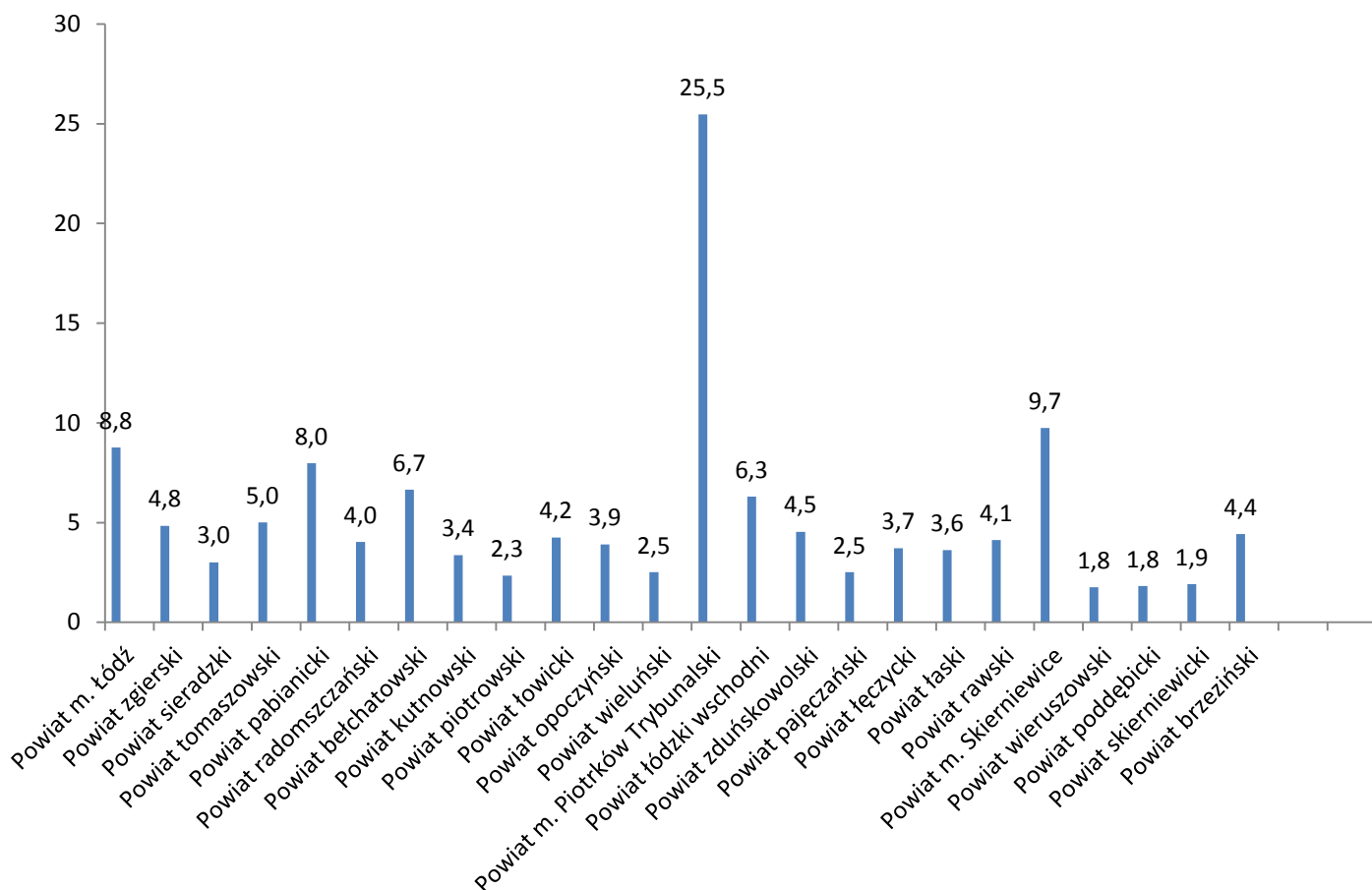

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Jak widać na powyższym wykresie najwięcej mieszkańców na jeden dom kultury przypada w Piotrkowie Trybunalskim (38,2 tysiąca), w powiecie brzezińskim (31 tysięcy) i w Łodzi (28,8 tysiąca). Najlepiej sytuacja wygląda w powiecie wieluńskim i opoczyńskim. Pod względem liczby mieszkańców przypadających na bibliotekę również najtrudniejszą sytuację ma Piotrków Trybunalski, gdzie na jedna bibliotekę przypada 25,5 tysiąca mieszkańców. Na drugim miejscu znajdują się Skierniewice, gdzie na bibliotekę przypada 9,2 tysiąca mieszkańców. Najlepiej pod tym względem wypada powiat poddębicki i wieruszowski, gdzie na bibliotekę przypada 1,8 tysiąca mieszkańców.

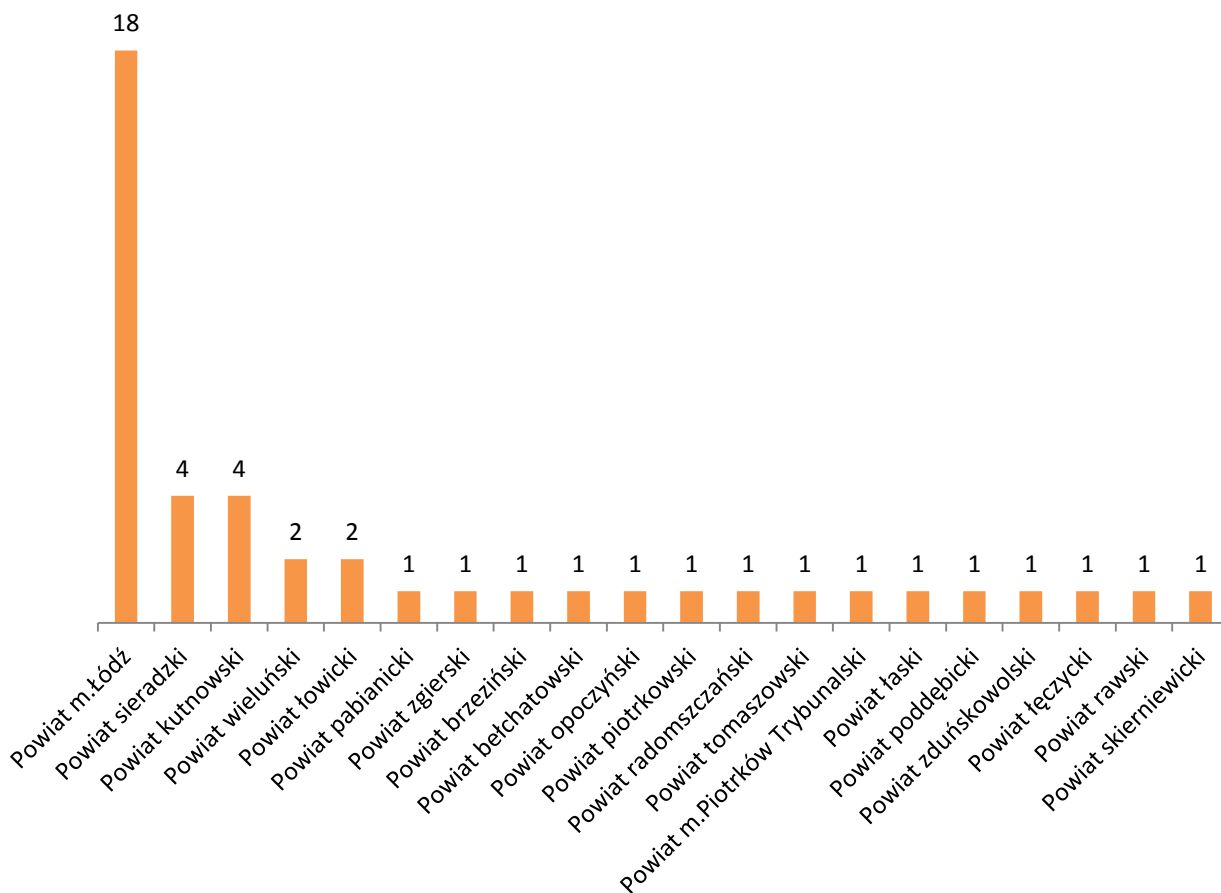
Wykres 7. Liczba mieszkańców przypadających na bibliotekę w powiecie

Źródło: Opracowanie badań własnych.

W przypadku muzeów liczonych łącznie z ich oddziałami na terenie województwa działa 45 instytucji tego typu. Najwięcej zlokalizowanych jest w Łodzi – 18. Pozostałe powiaty mogą pochwalić się najwyżej czterema takimi placówkami na swoim terenie. Są to powiaty sieradzki i kutnowski. Po dwie placówki muzealne znajdują się w powiecie wieluńskim i łowickim. Żadne muzeum nie posiada swojej siedziby w powiecie łódzkim wschodnim, pajęczańskim, wierszowskim, i o czym już była mowa, w Skierniewicach. Pozostałe 15 powiatów posiada jedną placówkę muzealną. Szczegóły zaprezentowane zostały na wykresie 6.

Wykres 8. Struktura i liczba muzeów wraz z oddziałami w województwie łódzkim w 2012 r.

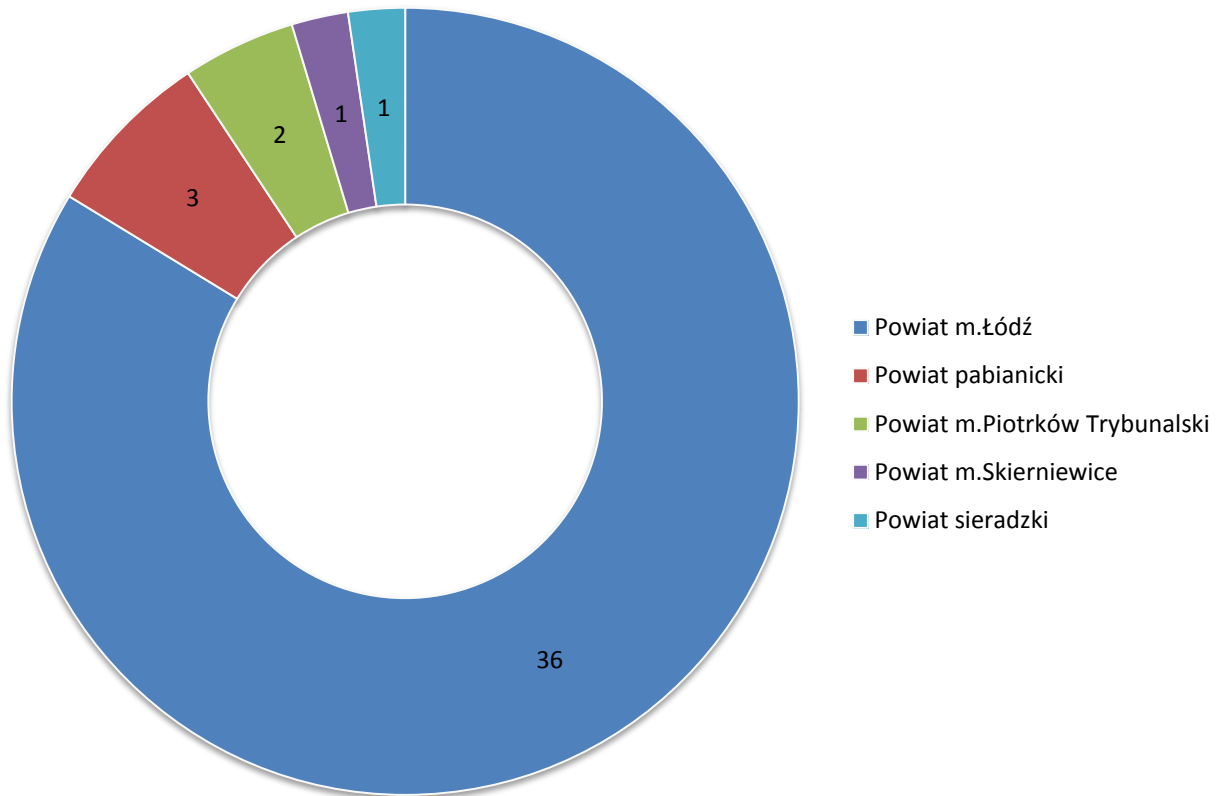

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Spośród 43 galerii i salonów sztuki, aż 36 było umiejscowionych w Łodzi. Pozostałe miały swoje siedziby w jeszcze czterech powiatach. W pabianickim – 3, w Piotrkowie Trybunalskim – 2 i po jednej w Skierniewicach oraz powiecie sieradzkim. Pozostałe 19 powiatów według danych BDL nie posiadało takiej instytucji. Graficzne ujęcie tych danych przedstawia wykres 9.

Wykres 9. Struktura i liczba galerii i salonów sztuki w województwie łódzkim w 2012 r.

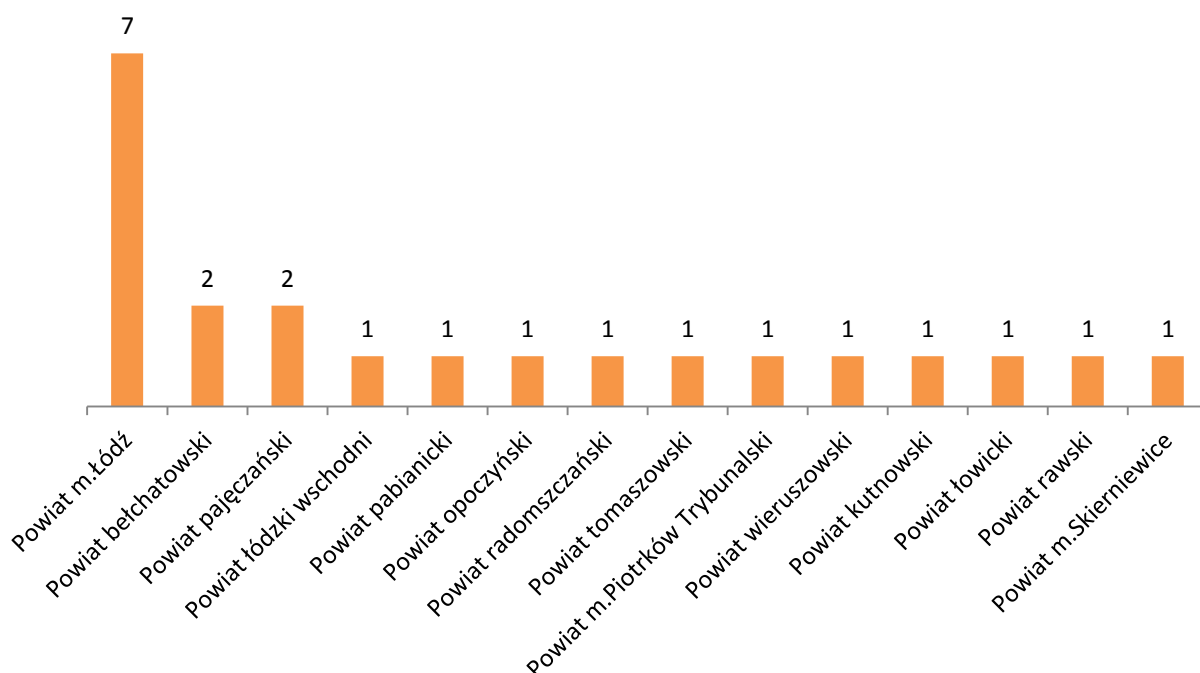
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Natomiast 22 kina, które zostały ujęte w spisie BDL, mieszczą się łącznie w 14 powiatach województwa łódzkiego. Największą liczbą kin może poszczycić się stolica województwa, jest tu zlokalizowanych aż 7 kin. Po dwa kina znajdują się w powiecie bełchatowskim i pączęzańskim. Jedno kino mają powiaty łódzki wschodni, pabianicki, opoczyński, radomszczański, tomaszowski, wierszowski, kutnowski, łowicki, rawski oraz Piotrków Trybunalski i Skierniewice. Szczegóły zawarte zostały na wykresie 10.

Wykres 10. Struktura i liczba kin w województwie łódzkim w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Muzea i ich oddziały w województwie łódzkim

Po przedstawieniu w powyższym podrozdziale zestawienia danych makroskopowych przygotowanych w oparciu o Bank Danych Lokalnych GUS, poniżej przedstawiona zostanie charakterystyka poszczególnych typów instytucji na poziomie powiatów. Informacje w tej części będą pochodziły z różnych źródeł, głównie stron internetowych BDL, MKiDN oraz poszczególnych urzędów gmin i powiatów będących organizatorami dla instytucji kultury, jak i stron www samych instytucji kultury. Niestety dane te nie w pełni się pokrywają a czasem występują dość znaczące rozbieżności. Technika badawcza jaką jest desk research niestety nie daje możliwości oceny, które ze źródeł jest bardziej wiarygodne, tym bardziej, że wszystkie źródła zastosowane w analizie są pochodzenia publicznego. Desk research bazuje bowiem na materiałach zastanych. Wydaje się, że każdy z wymienionych podmiotów prowadzi swoje zestawienia w oparciu o odmienne wskaźniki, niestety do większości metodologii nie ma dostępu, stąd trudność w jednoznacznej ocenie tych źródeł. Bank Danych Lokalnych dysponuje

zestawieniami o charakterze liczbowym, statystycznym i zagregowanym (na dodatek na różnym poziomie agregacji), nie ma tu danych pozwalających zidentyfikować z nazwy instytucje, które weszły do zbioru. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dysponuje z kolei narzędziem o nazwie „mapa instytucji kultury”, gdzie zamieszczane są dane teleadresowe instytucji. Wśród obecnie istniejących kategorii wyróżnione zostały: domy kultury, biblioteki, szkoły artystyczne, archiwa państwowe, muzea. Po zalogowaniu się na portalu można samodzielnie dodać kolejną instytucję. Natomiast strony poszczególnych urzędów gmin i powiatów zazwyczaj zawierają listę prowadzonych instytucji kultury, ewentualnie z danymi teleadresowymi oraz linkami odsyłającymi do samych instytucji. Stąd przedstawione w tej części dane nie mają jednorodnego charakteru, co jednakowoż nie umniejsza ich wartości. Czerpanie z alternatywnych źródeł daje możliwość poszerzenia pola wiedzy.

Według danych BDL, na terenie województwa łódzkiego w 2012 r. funkcjonowało 45 muzeów łącznie z oddziałami. W sektorze publicznym były 32 takie instytucje, w tym 9 oddziałów. Sektor prywatny posiadał 13 placówek muzealnych, z czego 1 oddział. Zdecydowana większość zarówno publicznych, jak i prywatnych muzeów znajdowała się na terenie Łodzi. Spośród pozostałych powiatów najwięcej było ich w powiecie kutnowskim i sieradzkim. Szczegóły zawiera tabela 11.

Tabela 11. Muzea i oddziały ze względu na charakter własności w województwie łódzkim w 2012 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	Muzea łącznie z oddziałami		Muzea łącznie z oddziałami	
		Sektor publiczny	Oddziały	Sektor prywatny	Oddziały
	ŁÓDZKIE	32	9	13	1
1.	Powiat łódzki wschodni	0	0	0	0
2.	Powiat pabianicki	1	0	0	0
3.	Powiat zgierski	1	0	0	0

	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. Powiat brzeziński	1	0	0	0			
5. Powiat m. Łódź	9	5	9	0			
6. Powiat bełchatowski	1	0	0	0			
7. Powiat opoczyński	1	0	0	0			
8. Powiat piotrkowski	0	0	1	0			
9. Powiat radomszczański	1	0	0	0			
10. Powiat tomaszowski	1	0	0	0			
11. Powiat m. Piotrków Trybunalski	1	0	0	0			
12. Powiat łaski	1	0	0	0			
13. Powiat pajęczański	0	0	0	0			
14. Powiat poddębicki	0	0	1	0			
15. Powiat sieradzki	3	2	1	0			
16. Powiat wieluński	2	1	0	0			
17. Powiat wierszowski	0	0	0	0			
18. Powiat zduńskowolski	1	0	0	0			
19. Powiat kutnowski	4	1	0	0			
20. Powiat łęczycki	1	0	0	0			
21. Powiat łowicki	1	0	1	1			
22. Powiat rawski	1	0	0	0			
23. Powiat skierniewicki	1	0	0	0			
24. Powiat m. Skierniewice	0	0	0	0			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Natomiast zestawienie przygotowane na podstawie danych MKiDN oraz danych ze stron www samorządów i instytucji kultury wyłania się bogatszy obraz muzeów

w województwie łódzkim. Według danych przedstawionych w tabeli 4 muzeów wraz z oddziałami w łódzkim jest aż 68. W większości są to muzea prowadzone przez samorząd gminny/miejski (26), samorząd powiatowy (7), uczelnie (6), kościoły, stowarzyszenia i współprowadzone przez dwa różne podmioty (po 4), prywatne (3), inne (2), MKiDN (1) oraz samorząd województwa (1). Spośród muzeów, gdzie udało się określić rodzaj zbiorów i prowadzonego wystawiennictwa 11 to muzea interdyscyplinarne, 8 to historyczne, 4 to artystyczne, 2 przyrodnicze, 2 medyczne, po jednym włókienniczym, wnętrz, archeologicznym, nauki i techniki. (załącznik nr 2)

Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby w województwie łódzkim

Domy kultury i im podobne instytucje (ośrodki, kluby i świetlice) funkcjonujące w województwie łódzkim to własność publiczna, zazwyczaj samorządowa. Spośród 200 tego typu instytucji w Łódzkiem, aż 178 zalicza się do sektora publicznego. Zaledwie 22 domy kultury przynależą do sektora prywatnego. Spośród nich 13 funkcjonuje na terenie Łodzi, 3 w powiecie pabianickim, 2 w wieluńskim, po jednym w zgierskim, sieradzkim, zduńskowolskim oraz w Skierniewicach. Szczegółowe dane czytelnik znajdzie w tabeli 12.

Tabela 12. Domy, ośrodki, świetlice i kluby kultury ze względu na charakter własności w województwie łódzkim w 2012 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
	ŁÓDZKIE	200	178	22
1.	Powiat łódzki wschodni	10	10	0
2.	Powiat pabianicki	9	6	3
3.	Powiat zgierski	9	8	1
4.	Powiat brzeziński	1	1	0
5.	Powiat m. Łódź	25	12	13
6.	Powiat bełchatowski	19	19	0
7.	Powiat opoczyński	16	16	0

	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
8. Powiat piotrkowski			4	4			0
9. Powiat radomszczański			15	15			0
10. Powiat tomaszowski			10	10			0
11. Powiat m. Piotrków Trybunalski			2	2			0
12. Powiat łaski			5	5			0
13. Powiat pajęczański			4	4			0
14. Powiat poddębicki			3	3			0
15. Powiat sieradzki			11	10			1
16. Powiat wieluński			10	8			2
17. Powiat wierszowski			6	6			0
18. Powiat zduńskowolski			13	12			1
19. Powiat kutnowski			9	9			0
20. Powiat łęczycki			5	5			0
21. Powiat łowicki			6	6			0
22. Powiat rawski			2	2			0
23. Powiat skierniewicki			3	3			0
24. Powiat m. Skierniewice			3	2			1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W przypadku kategorii domów kultury dane pochodzące z Banku Danych Lokalnych oraz pozostałych źródeł są bardzo zbliżone. Zgodnie z analizą prowadzoną na użytek niniejszego opracowania wyodrębniono 205 takich placówek. (załącznik nr 1)

Biblioteki i ich filie w województwie łódzkim

Biblioteki to najliczniejsze instytucje kultury w województwie łódzkim. Z danych BDL wynika, że funkcjonuje ich łącznie 549. Najwięcej posiada ich Łódź (82), a najmniej Piotrków Trybunalski (3). Zdecydowana większość (540) to biblioteki prowadzone przez samorząd gminny, a zatem najniższego szczebla. Nie ma w łódzkim gminy,

która nie miałyby na swoim terenie biblioteki. Najliczniejszą reprezentację bibliotek gminnych ma Łódź (81), powiat piotrkowski (39) oraz powiat sieradzki (38). Najmniej gminnych bibliotek znajduje się na terenie Piotrkowa Trybunalskiego (3), Skierniewic (5), powiatu brzezińskiego (7). Tylko dla ośmiu bibliotek organizatorem jest samorząd powiatowy, a samorząd wojewódzki dla jednej – Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marsz. Józefa Piłsudskiego w Łodzi. Biblioteki powiatowe występują w sieradzkim (2) oraz rawskim, łowickim, wierszowskim, wieluńskim, poddębickim, pajęczańskim (po jednej).

Tabela 13. Biblioteki, filie i ich pracownicy z uwzględnieniem organizatora w województwie łódzkim w 2012 r. Źródło: BDL GUS.

Lp.	Jednostka terytorialna	ogółem		prowadzone przez gminę / miasto na prawach powiatu			prowadzone przez powiat			prowadzone przez województwo		
		biblioteki i filie	pracownicy bibliotek	biblioteki	biblioteki i filie	pracownicy bibliotek	biblioteki	biblioteki i filie	pracownicy bibliotek	biblioteki	biblioteki i filie	pracownicy bibliotek
	ŁÓDZKIE	549	1526	-	540	1375	-	8	44	-	1	107
1.	Powiat łódzki wschodni	11	25	-	11	25	-	0	0	-	0	0
2.	Powiat pabianicki	15	46	-	15	46	-	0	0	-	0	0
3.	Powiat zgierski	34	80	-	34	80	-	0	0	-	0	0
4.	Powiat brzeziński	7	21	-	7	21	-	0	0	-	0	0
5.	Powiat m. Łódź	82	453	-	81	346	-	0	0	-	1	107
6.	Powiat bełchatowski	17	73	-	17	73	-	0	0	-	0	0
7.	Powiat opoczyński	20	32	-	20	32	-	0	0	-	0	0
8.	Powiat piotrkowski	39	52	-	39	52	-	0	0	-	0	0
9.	Powiat radomszczański	29	67	-	29	67	-	0	0	-	0	0

10.	Powiat tomaszowski	24	58	-	24	58	-	0	0	-	0	0
11.	Powiat m. Piotrków Trybunalski	3	43	-	3	43	-	0	0	-	0	0
12.	Powiat łaski	14	31	-	14	31	-	0	0	-	0	0
13.	Powiat pajęczański	21	45	-	20	40	-	1	5	-	0	0
14.	Powiat poddębicki	23	39	-	22	34	-	1	5	-	0	0
15.	Powiat sieradzki	40	85	-	38	68	-	2	17	-	0	0
16.	Powiat wieluński	31	63	-	30	58	-	1	5	-	0	0
17.	Powiat wierzyszowski	24	32	-	23	29	-	1	3	-	0	0
18.	Powiat zduńskowolski	15	32	-	15	32	-	0	0	-	0	0
19.	Powiat kutnowski	30	66	-	30	66	-	0	0	-	0	0
20.	Powiat łęczycki	14	30	-	14	30	-	0	0	-	0	0
21.	Powiat łowicki	19	56	-	18	50	-	1	6	-	0	0
22.	Powiat rawski	12	36	-	11	33	-	1	3	-	0	0
23.	Powiat skierniewicki	20	29	-	20	29	-	0	0	-	0	0
24.	Pow. m. Skierniewice	5	32	-	5	32	-	0	0	-	0	0

W 2012 r. we wszystkich bibliotekach województwa łódzkiego było zatrudnionych 1 526 osób. Największa liczba pracowników zatrudniona była w 82 bibliotekach łódzkich – 453. Drugim powiatem pod względem liczby pracowników bibliotecznych jest powiat zgierski, gdzie w 34 placówkach pracowało 80 osób. Na trzecim miejscu znalazł się powiat bełchatowski, gdzie w 17 bibliotekach zatrudnionych było 73 pracowników. Najmniejsza liczba pracowników (21) zatrudniona była w 7 bibliotekach powiatu brzezińskiego, 25 osób pracowało w 11 placówkach powiatu łódzkiego wschodniego, zaś 29 pracowników znalazło zatrudnienie w 20 bibliotekach powiatu skierniewickiego. W przypadku bibliotek prowadzonych przez samorządy gminne, największa liczba pracowników (346) przypada na 81 bibliotek łódzkich. Kolejnych 80 to pracownicy bibliotek powiatu zgierskiego, a 73 bibliotek powiatu bełchatowskiego. Najmniejsza liczba gminnych pracowników bibliotecznych pokrywa się z liczbami wymienionymi wyżej dla całych terenów powiatowych. Łącznie w bibliotekach gminnych zatrudnionych było 1 375 osób. Natomiast w 8 bibliotekach prowadzonych przez samorządy powiatowe pracowało w 2012 r. 44 pracowników. Najwięcej zatrudniają dwie biblioteki z powiatu sieradzkiego – 17 osób. Z kolei w WBP im. Marsz. J. Piłsudskiego w Łodzi, dla której organizatorem jest samorząd wojewódzki zatrudniała 107 pracowników. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli 15.

Natomiast tabela 14 prezentuje strukturę bibliotek i filii naukowych i fachowych w województwie łódzkim. Łącznie na terenie województwa funkcjonuje ich 179 i zatrudnionych jest w nich 854 pracowników. Żadnej biblioteki naukowej nie ma w powiecie łódzkim wschodnim, piotrkowskim, skierniewickim. W samej Łodzi funkcjonowało 139 placówek tego typu, zatrudniających 691 pracowników.

Tabela 14. Liczba i struktura bibliotek i filii naukowych i fachowych w województwie łódzkim w 2012 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	biblioteki i filie	pracownicy
	ŁÓDZKIE	179	854
1.	Powiat łódzki wschodni	0	0
2.	Powiat pabianicki	2	7
3.	Powiat zgierski	2	5

	☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
4.	Powiat brzeziński	1	4
5.	Powiat m. Łódź	139	691
6.	Powiat bełchatowski	3	9
7.	Powiat piotrkowski	0	0
8.	Powiat opoczyński	1	4
9.	Powiat radomszczański	1	4
10.	Powiat tomaszowski	3	8
11.	Powiat m. Piotrków Trybunalski	7	41
12.	Powiat łaski	1	4
13.	Powiat pajęczański	1	3
14.	Powiat poddębicki	1	3
15.	Powiat sieradzki	5	24
16.	Powiat wieluński	2	5
17.	Powiat wieruszowski	1	3
18.	Powiat zduńskowolski	1	4
19.	Powiat kutnowski	1	3
20.	Powiat łęczycki	1	3
21.	Powiat łowicki	2	5
22.	Powiat rawski	2	5
23.	Powiat skierniewicki	0	0
24.	Powiat m. Skierniewice	2	19

Źródło: BDL GUS.

Ze względu na znaczącą liczebność bibliotek ich zestawienie z uwzględnieniem danych teleadresowych, rodzajem prowadzonej działalności, podziałem na filie, oddziały i biblioteki główne na poziomie powiatów zostało zawarte w osobnym pliku

stanowiącym załącznik do niniejszego opracowania.

Teatry i instytucje muzyczne w województwie łódzkim

Zgodnie z danymi BDL w województwie łódzkim funkcjonowało 10 teatrów, z czego 5 to teatry dramatyczne, 3 lalkowe, 1 muzyczny oraz 1 operowy. Graficzny obraz został przedstawiony w tabeli 15. Jednakże analiza przeprowadzona w oparciu o inne dane niż Banku Danych Lokalnych, ujawniła, że nie są to informacje pełne.

Tabela 15. Teatry w województwie łódzkim w 2012 r.

Jednostka terytorialna	jednostki			
	teatr muzyczny			
	teatr dramatyczny	rozrywkowy, operetka - teatru tańca, baletu, musicalu	teatr operowy	teatr lalkowy
ŁÓDZKIE	5	1	1	3
Powiat m. Łódź	5	1	1	3

Źródło: BDL GUS.

Według danych pozyskanych ze stron internetowych Urzędu Miasta Łodzi, Łódzkiego Urzędu Marszałkowskiego oraz teatrów, które prowadzą działalność artystyczną w Łodzi wynika, że takich instytucji jest 14. Dwa z nich prowadzone są przez samorząd wojewódzki, pięć przez samorząd miejski, trzy są prywatne, dwa prowadzą stowarzyszenia, jeden to teatr uczelniany oraz jeden prowadzony przez kościół. Warto nadmienić, że Teatr im. Stefana Jaracza w Łodzi, w ramach upowszechniania repertuaru, prowadzi poza swoją łódzką siedzibą cztery sceny regionalne – w Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach, Sieradzu i Radomsku. Na potrzeby wystawienia sztuk w terenie zaadaptowane zostały pomieszczenia lokalnych domów kultury. W ten sposób mieszkańcy regionu mają możliwość obcowania z repertuarem teatralnym również w czterech miastach poza Łodzią. (załącznik nr 3)

W tym miejscu należy wskazać, iż w Łodzi funkcjonuje jedyna na terenie województwa łódzkiego Filharmonia im. A. Rubinsteina. Z uwagi na fakt, że jest to jedyna tego typu instytucja nie została utworzona dla niej osobna kategoria opisowa. Warto jednak podkreślić działalność w regionie tej instytucji, która corocznie

organizuje w różnych miejscach województwa Wędrowny Festiwal „Kolory Polski”, dzięki czemu mieszkańcy regionu spoza Łodzi mają w wakacje możliwość zapoznania się z ofertą filharmonii.

Galerie i salony sztuki w województwie łódzkim

Według danych GUS w 2012 r. działały na terenie województwa łódzkiego 43 galerie i salony sztuki, z czego zdecydowana większość (36) w samej stolicy regionu. Pozostałe zgodnie z tabelą 11 mieściły się w powiecie pabianickim (3), Piotrkowie Trybunalskim (2), powiecie sieradzkim (1) oraz Skierniewicach (1). Kategoria galerie i salony sztuki jest specyficzna ze względu na dużą różnorodność wchodzących w jej skład podmiotów. Galerie te są różnej wielkości, prowadzą różną działalność tematyczną, mają różnych właścicieli i organizatorów. Wydaje się, że dane BDL-u nie uwzględniają wszystkich tego typu instytucji. Galerie działają bowiem zarówno samodzielnie, jak też są łączone z innego typu działalnością. Możemy spotkać klasyczne galerie, zajmujące się wyłącznie wystawiennictwem, ale także łączone z kawiarniami, działalnością dydaktyczną, bądź inną. Swoje galerie posiadają podmioty prywatne, osoby fizyczne, uczelnie oraz domy kultury lub biblioteki. Te największe i najbardziej prestiżowe działają samodzielnie bądź też są prowadzone w ramach domów kultury (np. przez ŁDK) bądź ASP w Łodzi. Dlatego analiza tej kategorii jest szczególnie trudna. W związku z faktem, że w dalszych częściach badania przewiduje się dotarcie z badaniem do kadry kultury sektora publicznego w prowadzonych analizach w przypadku Łodzi uwzględniono jedną galerię (Miejską Galerię Sztuki), dla której organizatorem jest samorząd gminy miasta Łódź. Jest to jedyna samorządowa galeria sztuki działająca samodzielnie na terenie Łodzi. Posiada ona trzy salony poza siedzibą główną (Galerię Willa, Galerię Chimera, Galerię Bałucką). W prowadzonej analizie nie uwzględniono natomiast galerii prowadzonych w ramach domów kultury, bibliotek i pozostałych instytucji kultury, ponieważ instytucje te weszły już do innych zestawień i nie stanowią odrębnego bytu prawnego. Podobną zasadę przyjęto dla uczelni i galerii prywatnych. Szacunkowa liczba wszystkich galerii w Łodzi to ponad 100 jednostek tego typu. Tabela 16 zawiera zestawienie uwzględnionych w analizie galerii.

Tabela 16. Galerie i salony sztuki w województwie łódzkim w 2012 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	galerie i salony sztuki ogółem
	ŁÓDZKIE	43
1.	Powiat pabianicki	3
2.	Powiat m. Łódź	36
3.	Powiat m. Piotrków Trybunalski	2
4.	Powiat sieradzki	1
5.	Powiat m. Skierniewice	1

Źródło: BDL GUS

Kina w województwie łódzkim

Zgodnie z danymi BDL, na 22 kina działające na terytorium województwa łódzkiego 12 stanowi własność gminy lub miasta na prawach powiatu. Ogółem najwięcej kin zlokalizowanych jest w Łodzi – siedem, w tym dwa należące do samorządu. W następnej kolejności po dwa kina posiada powiat pajęczański i bełchatowski. Powiaty łódzki wschodni, pabianicki, opoczyński, radomszczański, tomaszowski, wierzyszowski, kutnowski, łowicki, rawski oraz Piotrków Trybunalski i Skierniewice posiadają po jednym kinie. Kina te różnią się między sobą rodzajem własności, jak również liczbą sal kinowych. Spektrum kin sięga od jednosalowych, przez minipleksy po multipleksy występujące jedynie w Łodzi. Szczegóły zawiera tabela 17.

Tabela 17. Kina w województwie łódzkim w 2012 r.

Lp.	Jednostka terytorialna	własność gminy /		własność powiatu	własność województwa
		ogółem	miasta na prawach powiatu		
		ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
	ŁÓDZKIE	22	12	0	0
1.	Powiat łódzki wschodni	1	1	0	0
2.	Powiat pabianicki	1	0	0	0

	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Powiat m. Łódź	7	2	0	0			
4. Powiat bełchatowski	2	1	0	0			
5. Powiat opoczyński	1	1	0	0			
6. Powiat radomszczański	1	1	0	0			
7. Powiat tomaszowski	1	0	0	0			
8. Powiat m. Piotrków Trybunalski	1	0	0	0			
9. Powiat pajęczański	2	2	0	0			
10. Powiat wieruszowski	1	1	0	0			
11. Powiat kutnowski	1	1	0	0			
12. Powiat łowicki	1	1	0	0			
13. Powiat rawski	1	0	0	0			
14. Powiat m. Skierniewice	1	1	0	0			

Źródło: BDL GUS.

STRUKTURA ZATRUDNIENIA W INSTYTUCJACH KULTURY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM

W przypadku struktury zatrudnienia w instytucjach kultury w województwie łódzkim analiza desk research, a zatem analiza dokumentów zastanych, nie przyniosła pożądanych rezultatów. Niestety nie wszystkie instytucje, szczególnie zlokalizowane w regionie posiadają własne strony internetowe, a tym samym Biuletyny Informacji Publicznej, gdzie powinny znajdować się informacje dotyczące struktury i liczby zatrudnionych osób. Z kolei analiza stron, tych instytucji które je posiadają, w tym BIP-ów, pokazała, że nie oznacza to umieszczania przez instytucje danych dotyczących zatrudnienia. Nie wszystkie instytucje zlokalizowane np. w Łodzi upubliczniają tego typu informacje. Natomiast dane gromadzone w ramach BDL zawierają jedynie ogólną statystykę dotyczącą zatrudnienia w bibliotekach, co było przedmiotem analizy w stosownym podrozdziale.

PROFIL PRACOWNIKA SEKTORA KULTURY I ANALIZA SATYSFAKCJI Z WYKONYWANEJ PRACY

Analiza desk research pozwoliła zorientować się w ofercie edukacyjnej kierowanej do przyszłych pracowników sektora kultury oraz możliwościach szkoleniowych kadr kultury. Dostarczyła ona również informacji dotyczących instytucji kulturalnych w województwie łódzkim. Dane te pozwoliły wyłonić próbę do badania ilościowego. Badanie było realizowane na próbie N=500. W jednej placówce wykonanych było maksymalnie 10 wywiadów. W praktyce w większości instytucji realizowano 3-4 kwestionariusze. Do badania poza powiatem miasto Łódź wybranych zostało 12 innych powiatów (powiat m. Skierniewice, łowicki, kutnowski, radomszczański, opoczyński, bełchatowski, pabianicki, zgierski, tomaszowski, m. Piotrków Trybunalski, sieradzki, wieluński). Wybór został dokonany w oparciu o różnorodność instytucji w nich się znajdujących. Starano się wybrać te powiaty, w których jest jak największa różnorodność placówek: dom kultury, biblioteka, muzeum, kino czy galeria. Analizując ilość instytucji kultury w Łodzi i w regionie zdecydowano, że 260 ankiet będzie zrealizowanych z pracownikami łódzkich instytucji, 240 z pracownikami instytucji kulturalnych w regionie. Badanie realizowane było we wrześniu i październiku 2014 roku przez Biuro Badań Społecznych Question Mark. Dane z desk research zdiagnozowały możliwości kształcenia osób pracujących w sektorze kultury. Wyniki ankiety pokazują jak możliwości te są w praktyce wykorzystywane.

PROFIL PRACOWNIKA SEKTORA KULTURY

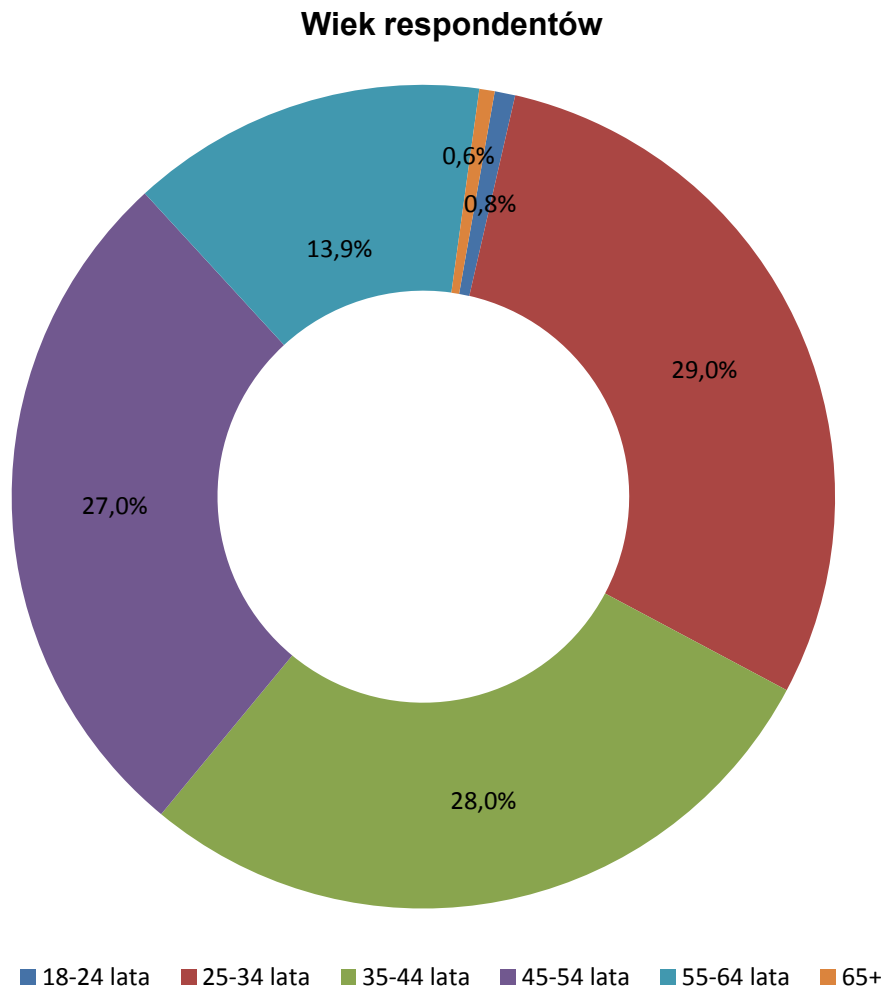
Badanie nie było realizowane na próbie celowej pod względem takich cech demograficznych jak wiek, płeć czy wykształcenie. W ten sposób chciano, by ze zrekrutowanych osób wyłonił się profil pracownika sektora kultury. Jak się okazuje pracownicy sektora kultury rekrutują się ze wszystkich przedziałów wiekowych. Najmniej jest, co zrozumiałe, osób w wieku 18-24 (0,8%) i powyżej 65 roku życia (0,6%). W przedziałach wiekowych 25-34, 35-44 i 45-54 są podobne odsetki osób

czyli kolejno: 29%,28% i 27%. Nieco mniej liczny jest kolejny przedział wiekowy 55-64 i posiada on 13,9 procentowy udział w całości badania.

Wykres 11. Wiek respondentów biorących udział w badaniu.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Pracownicy sektora kultury to przeważnie kobiety. Stanowią one 84,2% wszystkich pracowników, mężczyźni to zaledwie 15,8% zatrudnionych.

Kolejną składową profilu pracownika sektora kultury stanowi wykształcenie. Zdecydowana większość badanych to osoby z wyższym wykształceniem (80,5%), 19,1% pracowników sektora kultury posiada średnie wykształcenie, a jedynie 0,4% badanych jest słabiej wykształconych. Największa grupa respondentów z wyższym wykształceniem to absolwenci **bibliotekoznawstwa i informacji naukowej (29%)**, na kolejnej pozycji uplasowała się **filologia polska (13,3%)** i **pedagogika (12,7%)**.

8,8% pracowników sektora kultury to adepci historii. Po 4,4% respondentów zrekrutowało się z etnologii i kulturoznawstwa. Absolwenci kierunków artystycznych stanowią 3,6% badanych. 2,8% respondentów skończyło marketing i zarządzanie. Po 2,2 procentowy udział w badaniu mieli absolwenci historii sztuki, archeologii i ekonomii. Po 1,9% badanych ukończyło prawo lub administrację oraz geografę. Pozostałe wskazywane kierunki nie były ukończone przez 1,5% badanych, co oznacza że wskazywane były jedynie kilkukrotnie. Pełna lista kierunków stanowi załącznik nr 4 do niniejszego raportu.

Z danych tych wyłania się obraz kadr kultury jako grupy sfeminizowanej i posiadającej wyższe wykształcenie humanistyczne, w wieku 25-54 lata.

Nie zaobserwowano żadnej istotnej statystycznie zależności pomiędzy wiekiem, płcią, wykształceniem a udzielanymi w ankiecie odpowiedziami.

Badanie miało na celu również ustalenie sytuacji rodzinnej respondentów. 46,5% badanych mieszka z partnerem/partnerką (nie dociekano czy jako małżeństwo czy w konkubinacie), 13,5% mieszka samemu, 14,3% mieszka z rodzicami, 60,4% badanych posiada dzieci.

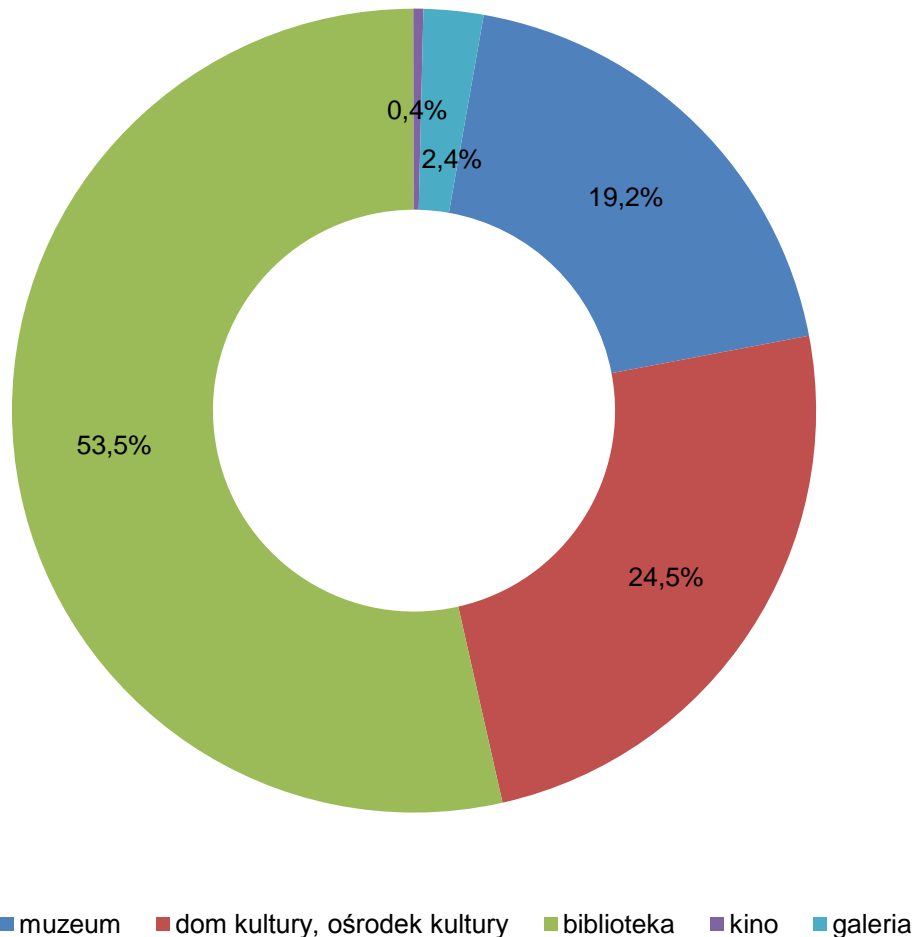
Najlichniesza grupa respondentów biorących udział w badaniu, bo aż 53,5%, pracuje w bibliotekach. Drugą grupę stanowią pracownicy ośrodków oraz domów kultury, co daje łączny wynik 24,5%. Niewiele mniejszy udział, czyli 19,2% reprezentują pracownicy muzeów. Zaś najmniej liczną grupę zajmują osoby pracujące w takich instytucjach jak kina 0,4%, czy galerie 2,4%. Taki rozkład próby, z racji na miejsce zatrudnienia, podyktowany jest liczbą poszczególnych placówek w województwie łódzkim i został ustalony celowo.

Wykres 12. Miejsce pracy respondentów biorących udział w badaniu.

Proszę wskazać Pana/Pani miejsce pracy?

Źródło: Opracowanie badań własnych.

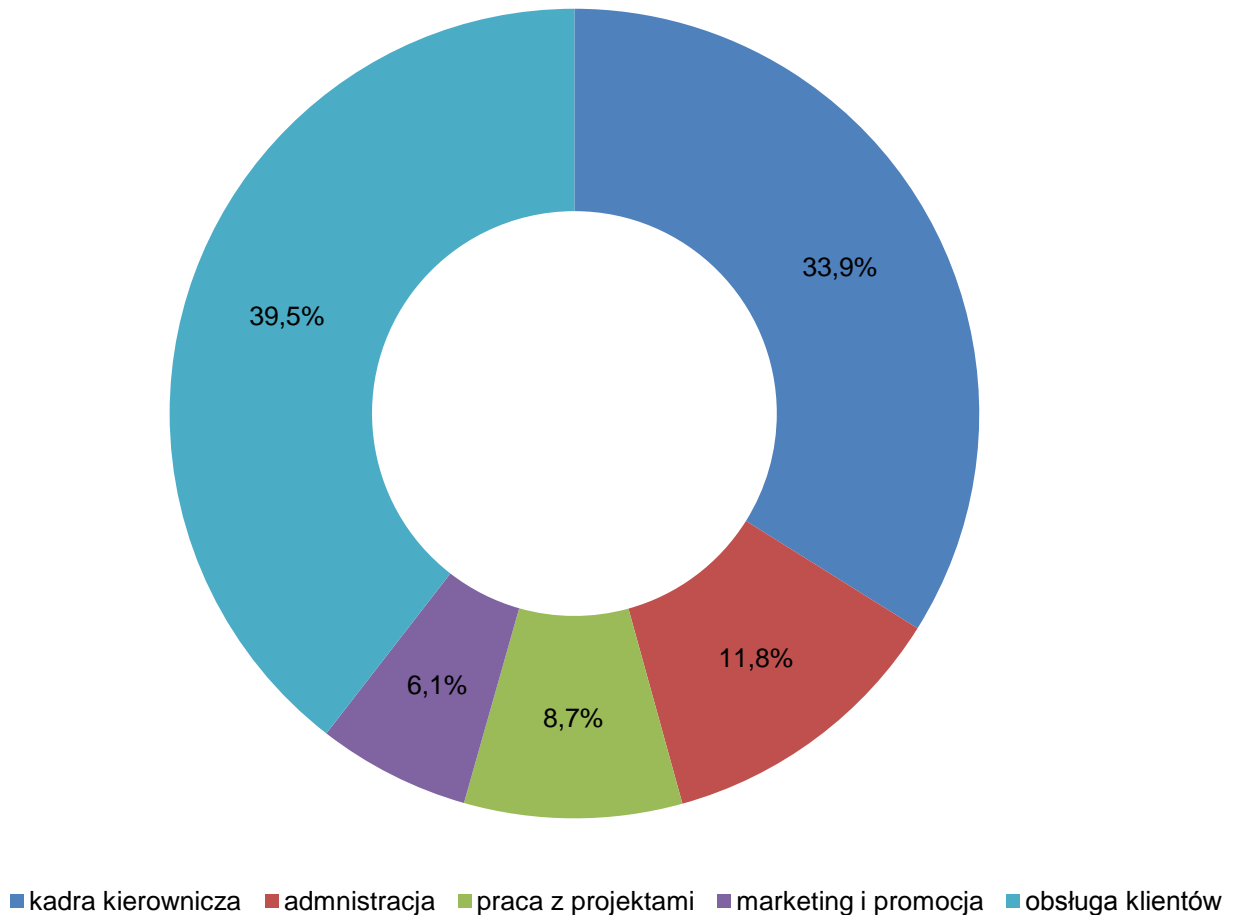
Większość badanych pracuje na stanowisku związanym z obsługą klienta, co daje 39,5 udział procentowy. Niewiele mniej, gdyż 33,9% stanowi kadra kierownicza. Natomiast 11,8% badanych to pracownicy administracji, zaś 8,7% to respondenci, którzy zadeklarowali pracę nad projektami. Ostatnią grupą są pracownicy, którzy zajmują stanowiska związane z promocją i marketingiem i stanowią oni 6,1% badanych.

Wykres 13. Stanowisko pracy badanych.

Na jakim stanowisku Pan/Pani pracuje?

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Badani zostali zapytani o zakres obowiązków, jakie wykonują w pracy. Najwięcej respondentów zajmuje się obsługą czytelników, opracowaniem zbiorów, upowszechnianiem. Taką odpowiedź udzieliło 24,9% badanych. 17,5% wymieniało funkcje kierowniczo-organizacyjne (kierowanie biblioteką, organizacja pracy w bibliotece, muzeum, opieka nad działem). Aż 11,6% badanych zadeklarowało, że robi wszystko. 6,5% zajmuje się organizacją wystaw, imprez, przedsięwzięć kulturalnych. 5,9% pracowników odpowiada za zakup książek i opracowywanie zbiorów, 4,5% zajmuje się sprawami kadrowymi i administracją, 4% odpowiada za promocję, marketing i kontakt z mediami. 2,8% zajmuje się pozyskiwaniem środków i pracą z projektami. 2,5% to pracownicy odpowiadający

za oprowadzenie gości, pokazywanie wystaw, ekspozycji. 2,3% udzieliło odpowiedzi, że ich obowiązki mają charakter merytoryczny, 2% zajmuje się działalnością kulturalno-oświatową, po 1,4% uzyskały odpowiedzi „praca z dziećmi i dorosłymi” i grafika z obsługą komputera. Pozostałe odpowiedzi nie przekroczyły 1 punktu procentowego. Poniżej znajduje się wyczerpująca lista obowiązków, jakie wykonują biorący udział w badaniu pracownicy sektora kultury.

Pośród wymienionych znalazły się:

- nadzór nad zadaniami artystyczno-edukacyjnymi,
- pozyskiwanie funduszy, praca z projektami
- kierowanie biblioteką, organizacja pracy w bibliotece, muzeum, opieka nad działem
- zakup książek, opracowanie zbiorów
- działalność kulturalno -oświatowa
- obsługa czytelników, opracowanie zbiorów, upowszechnianie
- praca z dziećmi i dorosłymi
- opieka nad dziełami
- aktywizacja środowiska czytelniczego
- specjalista ds. komputerów, grafik
- pisanie sprawozdań
- działalność edukacyjna
- organizacja wystaw, przygotowanie techniczne wystaw, imprez, przedsięwzięć kulturalnych
- promocja, marketing, kontakt z mediami
- oprowadzeni gości, pokazywanie wystaw, ekspozycji
- administracja biurowa, sprawy kadrowe
- szkolenia
- prowadzenie zajęć
- prowadzenie archiwum
- sprawy. finansowo-księgowo

Warto zwrócić uwagę, że respondenci wskazywali na wiele zajęć, które muszą wykonywać i to czasem bardzo różnych. Szczególnie widoczne jest łączenie zajęć

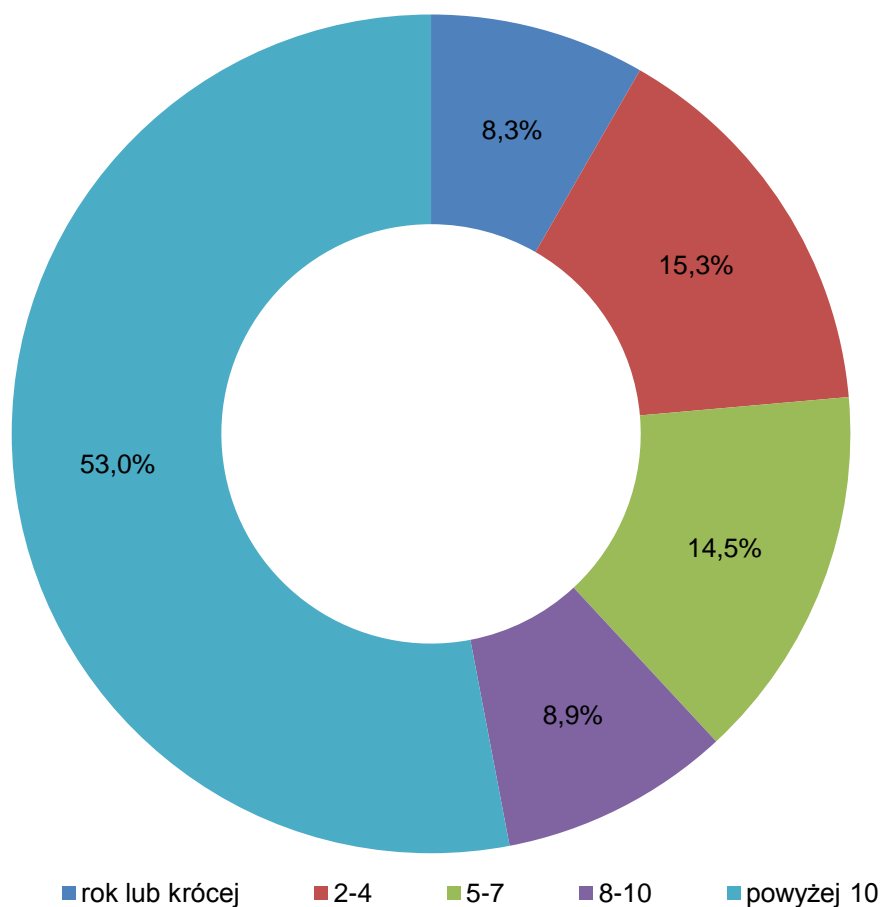

związanych z pozyskiwaniem środków i pracą na projektach z innymi formami działalności, do których zwłaszcza zaliczały się promocja i grafika. Niektórzy z badanych rezygnowali z wymieniania i odpowiadali, że wykonują wiele, bardzo różnych zadań.

Pośród badanych nieco ponad połowa (53%) pracowników instytucji kultury posiada dłuższy niż 10-letni staż pracy w placówce, w której pracuje obecnie. Okres pracy 15,3% respondentów, biorących udział w ankiecie, trwa od 2 do 4 lat, natomiast niewiele mniej respondentów (14,5%) to osoby, których staż pracy mieści się w przedziale od 5 do 7 lat. Badani pracujący w instytucjach od 8 do 10 lat stanowią 8,9% niewiele mniejszy odsetek badanych (8,3%) posiada staż pracy krótszy niż rok.

Wykres 14. Staż pracy badanych w obecnej instytucji.

Od jak dawna pracuje Pan/Pani w instytucji?

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Tak duży odsetek osób pracujących dłużej niż 10 lat w swym miejscu pracy może świadczyć o małej rotacji pracowników w sektorze kultury. Jedynie 23,3% pracuje nie dłużej niż 4 lata, co natomiast może świadczyć, że pracownicy nie traktują pracy w swoich instytucjach jako tymczasowych na swej ścieżce kariery i awansu. Wnioski te potwierdzają badania jakościowe, z których wynika, że pracownicy sektora kultury nie myślą o swej pracy w kategoriach wspinania się po szczeblach kariery czy szerokiej możliwości awansu. Starają się realizować w ty, co robią i robić to jak najlepiej, często z ogromną pasją, niekiedy ze zgubną rutyną.

37,9% badanych pracuje na obecnie zajmowanym stanowisku ponad 10 lat. 21% badanych zajmuje obecne stanowisko od 2 do 4 lat zaś 19,1% od 5 do 7 lat. 12,2% pracowników sektora kultury pracuje na swoim stanowisku rok lub krócej, 9,8% posiada 8-10letni staż na obecnie zajmowanym stanowisku.

Dla **40,4%** badanych **obecna praca jest pierwszą**, jaką podjęli. Większość respondentów, bo aż 59,6% pracowało w innym miejscu przed obecnie zajmowanym stanowiskiem w sektorze kultury. Spośród nich 39,7% przyznało, że wcześniejsza praca mieściła się również w sektorze kultury (24% całej przebadanej populacji). Oznacza to, że 35,6% obecnych pracowników sektora kultury nie było wcześniej związanych z pracą w sektorze kultury.

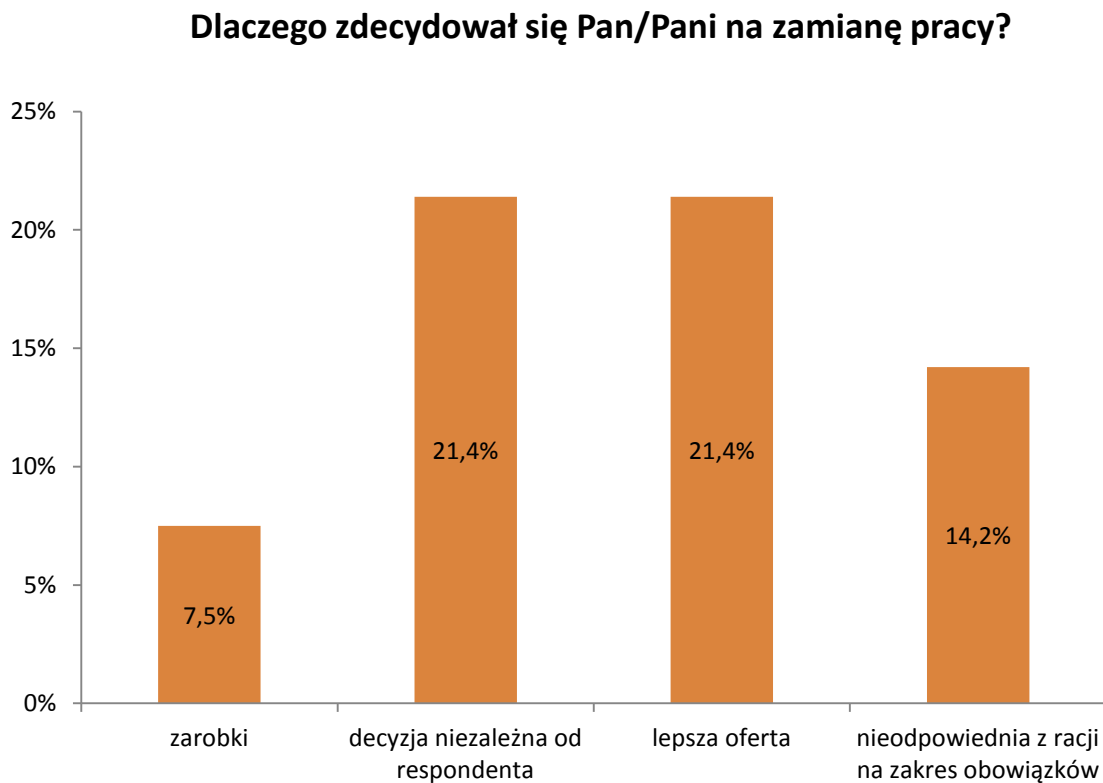
Jak wyglądała kariera zawodowa obecnych pracowników sektora kultury? Gdzie wcześniej pracowali? 32,2% osób wcześniej zatrudnionych pracowało w **sektorze handlowo-usługowym** nie związanym z kulturą. 15,1% podejmowało pracę w oświacie, 13,8% w domu kultury, 7,1% w bibliotece publicznej. 4,2% wcześniej pracowało w instytucjach samorządowych. Dla 3,3% uprzednim miejscem pracy było muzeum. Po 2,5% badanych w administracji i w bliżej nie określonej instytucji kultury. 2,1% do pracy w sektorze kultury przeszli z różnego rodzaju mediów. Pozostałe wskazania nie przekroczyły 2-procentowego progu, co oznacza że wskazywane były w pojedynczych przypadkach. Do raportu dołączona została pełna lista wcześniejszych miejsc pracy respondentów gdyż jest to niezwykle interesujące zestawienie, świadczące o tym, że do pracy w sektorze kultury trafiają ludzie o niezwykle bogatej przeszłości zawodowej od pracy w Polmożbycie, przez cukiernię po WKU.

Badani, którzy zmienili miejsce pracy zdecydowali się na to z racji na lepszą ofertę lub decyzja nie zależała od nich. Takich odpowiedzi udzieliło odpowiednio po 21,4% osób. Dla 14,2% poprzednia praca nie była odpowiednia z racji na zakres obowiązków, dla 13,2% powodem zmiany pracy był niesatysfakcjonujący badanych czas pracy, 10,7% wskazało na nieodpowiadającą badanym atmosferę pracy, a jedynie dla 7,5% powodem były zarobki. Wśród innych powodów zmiany pracy badani wymieniali przyczyny natury osobistej, zmianę miejsca zamieszkania, odległość od miejsca zamieszkania, a także przyczyny związane z chęcią rozwoju zawodowego, nieadekwatnością pracy w stosunku do wykształcenia.

Wykres 15. Powody zmiany miejsca pracy przez respondentów.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

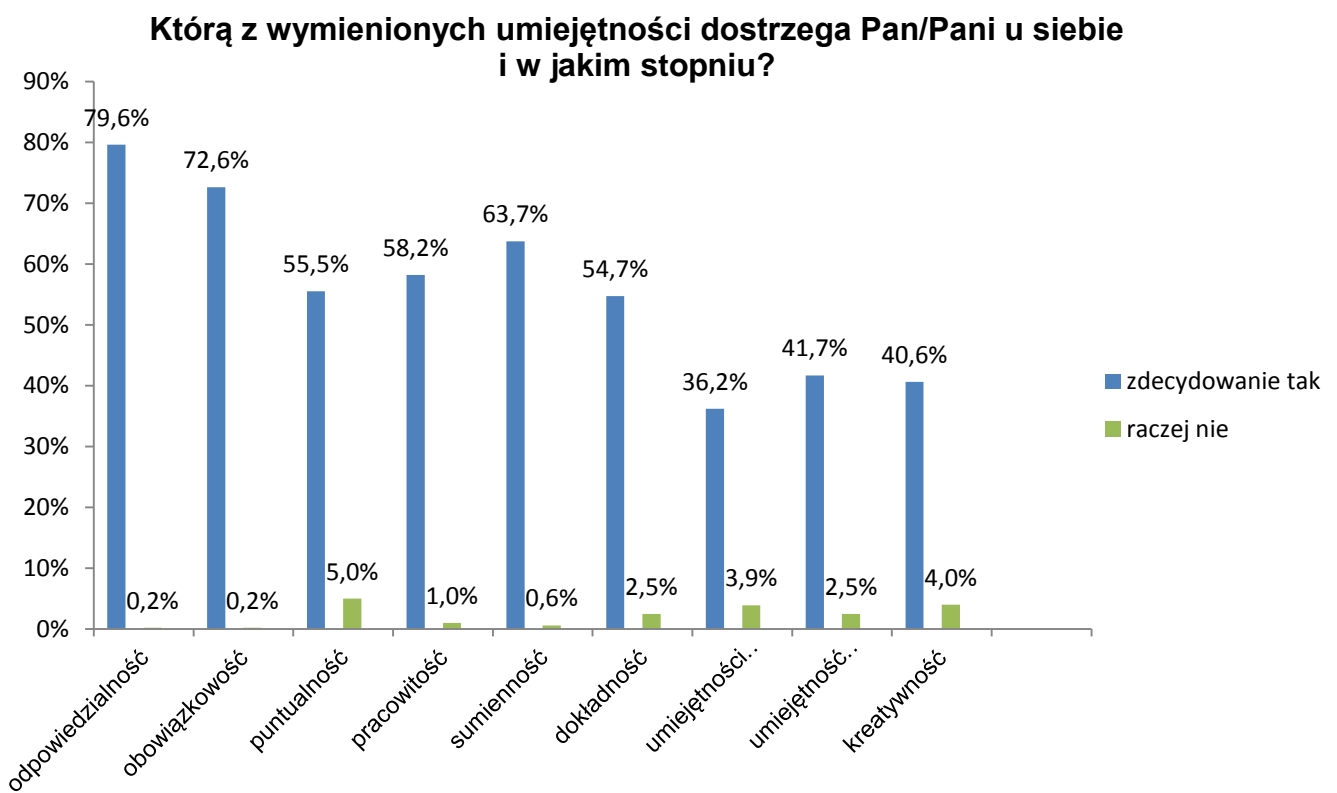
Badani zostali poproszeni również o dokonanie samooceny. Poproszono ich o ocenę w jakim stopniu są: odpowiedzialni, obowiązkowi, punktualni, pracowici, sumienni,

dokładni, posiadają umiejętności personale, umiejętności pracy w zespole i są kreatywni. Ponieważ badani byli dla siebie bardzo łaskawi i każdy z atrybutów deklarowało ponad 90% badanych, do analizy wykorzystano jedynie odpowiedź, że cechą badany „zdecydowanie posiada” i że „raczej jej nie posiada”, czyli najczęściej udzielane odpowiedzi zarówno po stronie wyborów pozytywnych, jak i negatywnych. Występowanie tych cech lub ich brak przedstawia tabela poniżej.

Wykres 16. Własna ocena posiadanych kompetencji respondentów.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Jak wskazują dane z tabeli powyżej największymi atrybutami pracowników sektora kultury jest ich odpowiedzialność, obowiązkowość i sumienność. Pewne problemy mają z punktualnością, kreatywnością, umiejętnościami interpersonalnymi, umiejętnością pracy w zespole i dokładnością. Deklaracje dotyczące problemów związanych z pracą w zespole pojawiły się również w części jakościowej badania i to w dwójnasób. Pracownicy przyznawali, że mają problemy z zespołową realizacją

zadań i chcieliby się podszkolić w takich umiejętnościach. Niektórzy, szczególnie młodszy stażem pracownicy ubolewali nad niemożnością realizacji pomysłów zdobytych podczas szkoleń z racji na brak akceptacji innych pracowników oraz na złą komunikację w placówce.

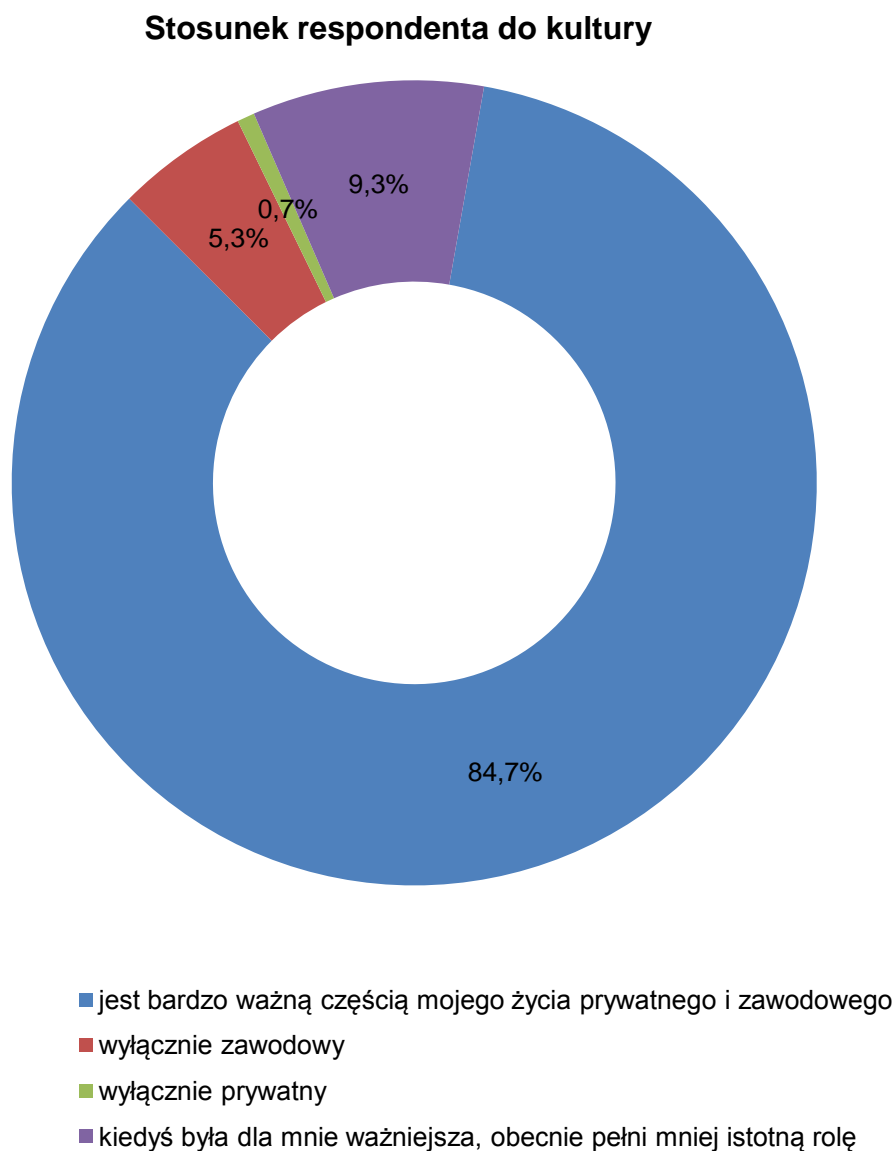
W badaniu jakościowym chciano dotrzeć również do informacji na temat samoświadomości i samooceny badanych. Przeważająca większość uważa, że radzi sobie z zadaniami, które w pracy otrzymuje, nie uważa jednak siebie za ekspertów. Postawa ta wynika częściowo ze skromności badanych („Nie czuję się ekspertem, zawsze mam poczucie, że są lepsi. Jestem skromną osobą”), ale również ze specyfiki pracy, która zdaniem respondentów, wciąż stwarza sytuacje nowe. Jedynie nieliczni czują się ekspertami w swych obowiązkach. Większość deklaruje, że „dobrze wykonuje swoją pracę”. Ciekawe stanowisko reprezentują osoby starsze. Nie wskazują one na wciąż zmieniające się środowisko pracy. Uważają natomiast, że ich doświadczenie pozwala im poradzić sobie w każdej sytuacji. Nie sposób się nie zgodzić, że doświadczenie w pracy jest nieocenionym atrybutem, jeśli jednak towarzyszy mu brak dostrzegania zmienności otoczenia, może prowadzić do zgubnej rutyny.

Na koniec tej części badania ilościowego próbowano ustalić stosunek badanych do kultury. **Dla 84,7% respondentów jest ona bardzo ważną częścią ich życia prywatnego i osobistego.** 9,3% przyznaje, że kiedyś była ona dla nich ważniejsza a obecnie pełni mniej istotną rolę. Dla 5,3% stosunek do kultury ma charakter wyłącznie zawodowy, a dla 0,7% wyłącznie prywatny.

Wykres 17. Stosunek respondentów do kultury.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

SATYSFAKCJA Z PRACY

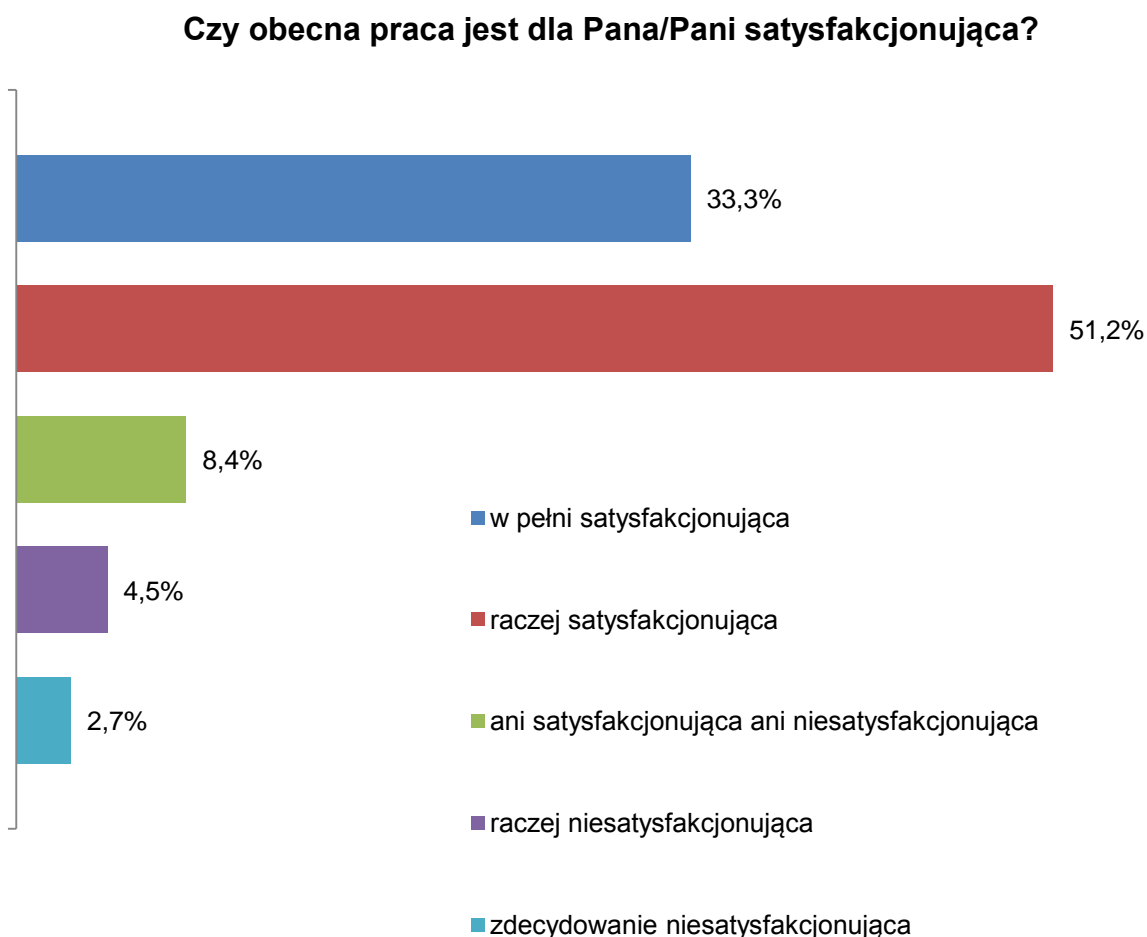
Pracownicy sektora kultury zostali zapytani o satysfakcję z wykonywanej pracy. Dla 33,3% jest ona w pełni satysfakcjonująca, 51,2% twierdzi, że jest raczej satysfakcjonująca. Dla 8,4% badanych nie jest ani satysfakcjonująca, ani też nie.

4,5% pracowników wybrało odpowiedź „raczej niesatysfakcjonująca”, a jedynie 2,7% uznało swoją pracę za zdecydowanie niesatysfakcjonującą.

Wykres 18. Poziom satysfakcji z pracy respondentów.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

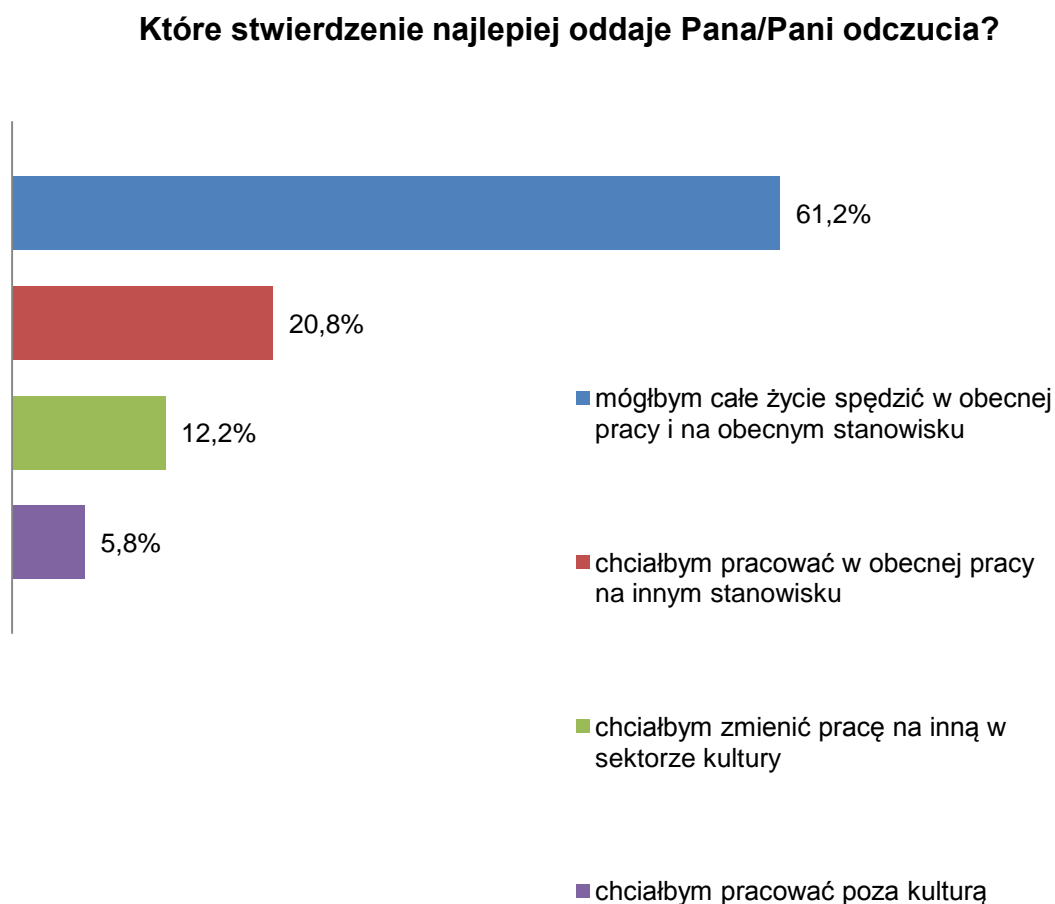
Badanie miało odpowiedzieć także na pytanie czy obecna praca mieści się w kręgu zainteresowań badanych. Odpowiedzi napawają optymizmem, bo aż 99% respondentów odpowiedziało pozytywnie (zdecydowanie tak 56,5%, raczej tak 42,5%).

Zadowolenie ze swojej pracy badani wyrazili również poprzez stosunek do swojej kariery zawodowej. Respondenci zostali poproszeni o wybór jednej z wersji zakończenia zdania „Kiedy myślę o swojej karierze zawodowej to...” Oto jakich wyborów dokonali:

Wykres 19. Preferencje respondentów względem wykonywanej pracy.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Istnieje zależność pomiędzy satysfakcją z pracy a wyborem scenariusza na przyszłość. Osoby, które są w pełni usatysfakcjonowane ze swojej pracy, deklarują, że mogłyby całe życie spędzić na obecnym stanowisku, natomiast głosy tych, którzy deklarują umiarkowaną satysfakcję dzielą się pomiędzy możliwość spędzenia całego życia w obecnej pracy i na obecnym stanowisku a chęć pracowania w obecnej pracy na innym stanowisku.

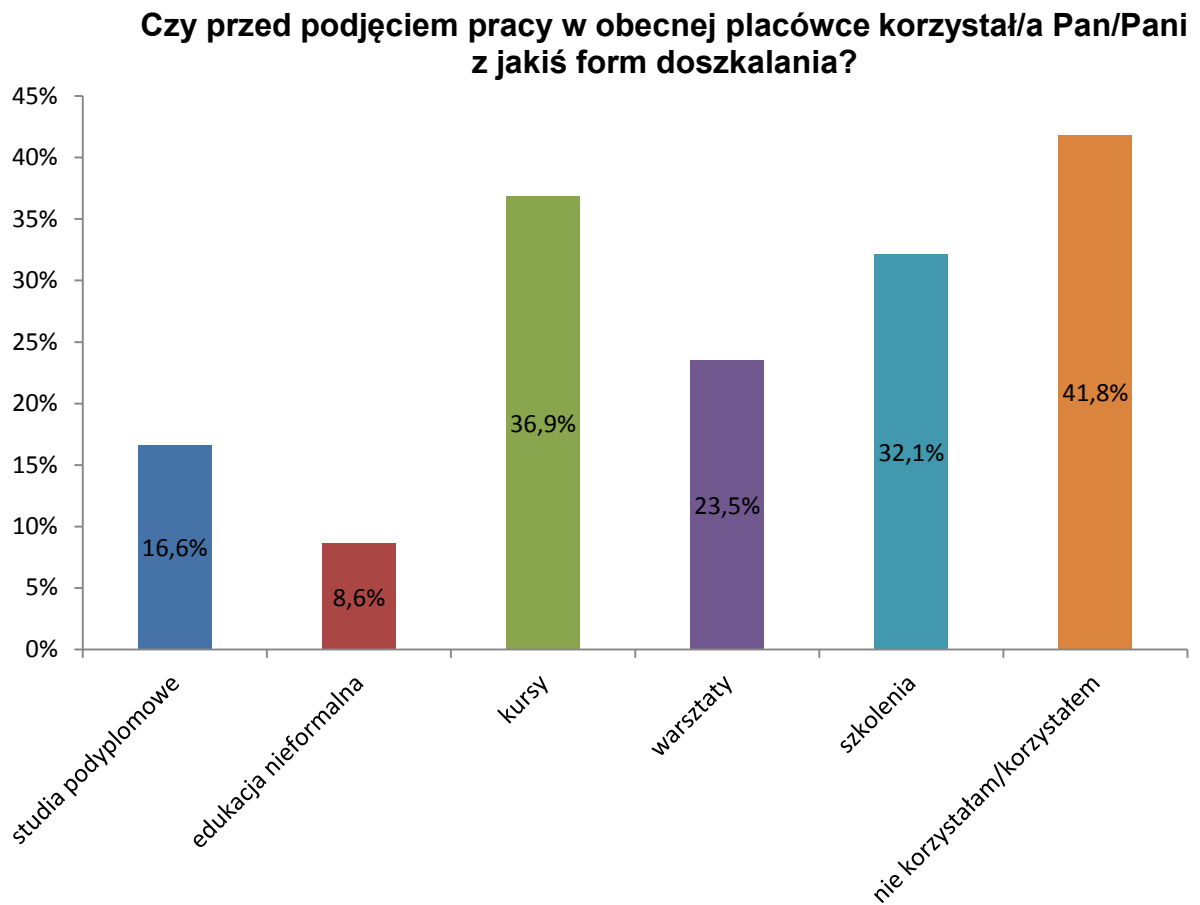
PODNOSENIE KOMPETENCJI PRZEZ PRACOWNIKÓW SEKTORA KULTURY

Jaki jest osobisty stosunek badanych do systemu szkoleń i innych form podnoszenia kompetencji? Dane z jakościowej części badań świadczą, że zdecydowana większość respondentów uważa, że **szkolenia są potrzebne**, ponieważ badani **uczą się na nich, poznają nowych ludzi, wymieniają się doświadczeniami**. Część osób zauważyło, że nie można jednoznacznie oszacować ich przydatności, ponieważ szkolenia teoretyczne często nie mają większego sensu, zajęcia praktyczne natomiast są bardzo ważne i potrzebne. Jedna z badanych stwierdziła, że w ogóle szkolenia nie są jej potrzebne, bo ma ona doświadczenie, które w zupełności wystarczy. Potrzeba szkoleń jest dla badanych kwestią bezsporną, kiedy jednak zagadnienie to zostało pogłębione o sytuacje w życiu zawodowym, w których szkolenia okazały się przydatne, respondenci mieli podzielone zdania. Pojawiły się opinie, zgodnie z którymi zbyt teoretyczne podejście podczas szkoleń powoduje, że trudno wiedzę podczas nich zdobytą, przełożyć bezpośrednio na praktykę zawodową. Wyjątkiem są szkolenia z pozyskiwania środków, które miały faktycznie bezpośrednie przełożenie na realizację zadań zawodowych. Czynniki powodujące niewykorzystanie wiedzy zdobytej podczas szkoleń, które nie mają jednak bezpośredniego związku ze szkoleniami zostaną omówione w dalszej części raportu. Kolejny etap badania ankietowego odnosił się już bezpośrednio do problemu podnoszenia kompetencji przez pracowników sektora kultury. I tak przed podjęciem obecnej pracy 36,9% respondentów, którzy wcześniej byli gdzieś zatrudnieni, brało udział w kursach, 32,1% w szkoleniach, 23,5% uczestniczyło w warsztatach, 16,6% badanych ukończyło studia podyplomowe, 8,6% podnosiło swoje kompetencje poprzez edukację nieformalną np. współpracę z ekspertami. Warto jednak podkreślić, że aż 41,8% nie korzystało z żadnych form podnoszenia kompetencji.

Wykres 20. Formy doszkalania respondentów.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

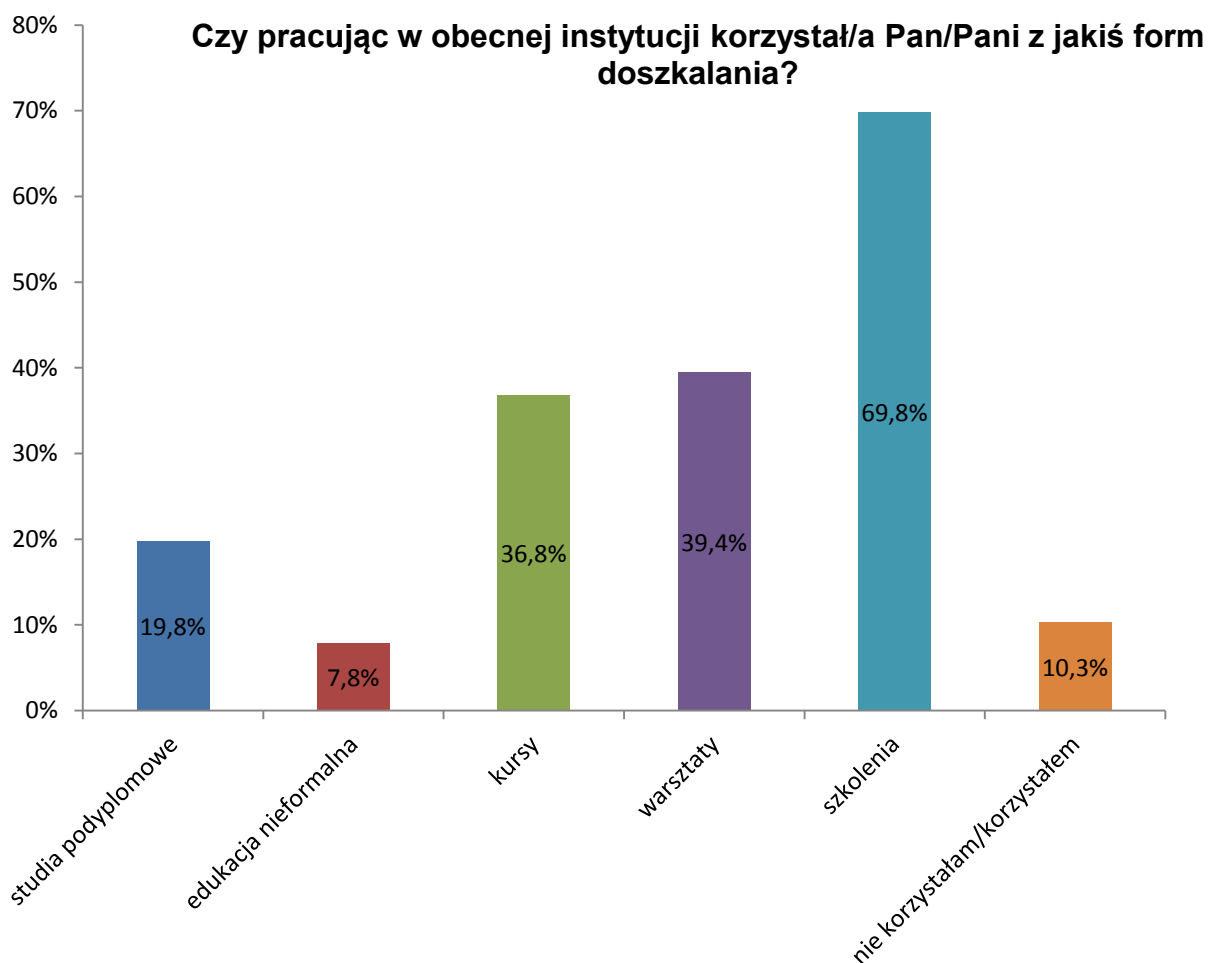
Do najczęściej podejmowanych szkoleń przed podjęciem obecnej pracy należały szkolenia i studia podyplomowe z bibliotekoznawstwa (11,3% badanych deklarujących podnoszenie kompetencji) oraz komputerowe i z grafiki (10,8% podnoszących kompetencje). Na następnych pozycjach uplasowały się szkolenia z pracy w kulturze, działalności i kulturalno-oświatowej (6,5%) i kursy językowe (6,1%). 5,2% badanych podnoszących kompetencje szkoliło się w zakresie zarządzania kulturą lub instytucją kulturalną oraz zajęć z młodzieżą. 4,3% respondentów zadeklarowało podnoszenie kompetencji w zakresie księgowości i rachunkowości oraz działań artystycznych (tańca, śpiewu, aktorskich). 3,5% szkoliło się w zakresie pozyskiwania środków i zarządzania projektami. 3% postawiło na umiejętność kreatywnego myślenia, rozwój osobisty i pracę w grupie. Pozostałe wskazania nie przekroczyły 3% progu, co oznacza że wybierane były przez poszczególne jednostki. Pełna lista wskazań w załączniku.

Po uzyskaniu wiedzy na temat udziału w różnych formach podnoszenia kompetencji przed podjęciem obecnej pracy, zapytano badanych o sytuację bieżącą. 69,8% badanych brało udział w obecnej pracy w szkoleniach, 39,4% korzystało z oferty warsztatowej, 36,8% uczestniczyło w różnego rodzaju kursach, 19,8% podjęło studia podyplomowe, 7,8% edukowało się w sposób nieformalny. 10,3% nie podejmowało żadnych form podnoszenia kompetencji.

Wykres 21. Formy doszkalania respondentów.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

W ramach jakościowego pogłębienia badań również zapytano respondentów o korzystanie z różnych form podnoszenia kompetencji. Badani na ogół z nich korzystają, nieliczni deklarują, że nie starcza im już na to czasu. Poproszeni

o wskazanie, jakie to formy, wymieniali między innymi: studia podyplomowe, kursy językowe, szkolenia i warsztaty.

Pierwsza z wymienionych form dokształcania się była wskazywana kilkakrotnie a pracownicy placówek kulturalnych wyraźnie sobie ją cenią. Wskazują na możliwość podnoszenia własnych kwalifikacji, jaką daje im zapisanie się na takie studia. Równocześnie jednak podkreślają negatywne strony tego rodzaju inicjatyw. Nauka odbywa się kosztem ich prywatnego czasu, ponoszą nakłady finansowe a ukończenie studiów podyplomowych nie gwarantuje awansu w miejscu pracy. *„Plus jest taki, że zostaje jakiś papier, podnosi nasze kwalifikacje, zdobywamy jakiś kolejny zawód, minus jest taki, że musimy sobie za to zapłacić, musimy w wolnym czasie realizować to w weekendy. Nie awansujemy absolutnie w żaden sposób.”* Ostatni z wymienionych aspektów zdaje się odgrywać kluczową rolę przy podejmowaniu decyzji o pójściu na studia podyplomowe. Niektórzy respondenci wprost deklarowali, że gdyby była to inicjatywa ich pracodawcy a dodatkowo mieliby szansę na wymierne korzyści w postaci rozwoju zawodowego, którego rezultatem mógłby być awans to z wielką chęcią rozpoczęliby takie studia. Nie są natomiast zainteresowani podnoszeniem swoich kompetencji „dla zasady”. *„Jeżeli pracodawca wymagałby ode mnie skończenia konkretnego kierunku, bo to by się wiązało z moim dalszym rozwojem zawodowym to jak najbardziej, a jeżeli taka sztuka dla sztuki to nie mam na to ani czasu, ani pieniędzy ani ochoty.”* Niektórzy wprost deklarowali niechęć do studiów podyplomowych, jako alternatywnej dla szkoleń formy poszerzania kompetencji. Swoje stanowisko argumentowali dodatkowymi kosztami, jakie musieliby ponieść w postaci czasu i pieniędzy. *„Jeśli chodzi o podyplomowe to na pewno trzeba wybrać coś konkretnego, co może pomóc, ale ja powiem szczerze, że chyba większość to jest strata czasu i pieniędzy”.*

Część respondentów dobrowolnie uczęszczała na różne kursy, inni z kolei dzięki uczestnictwu w projektach POKL, w ramach których pracownikom przysługiwały bezpłatne kursy językowe, co z kolei zainspirowało ich do kontynuacji nauki *„Natomiast było zrobione z Kapitału Ludzkiego, obowiązkowy kurs i w tym był język angielski i niektórych zachęciło to do kontynuowania.”* Respondenci deklarowali również chęć uczestnictwa w kursach, podczas których zdobyliby praktyczne umiejętności przygotowujące ich do pracy w zawodzie *„Może krótkie kursy nauki konkretnego fachu”.*

Ostatnią formą podnoszenia kompetencji jest doszkalanie poprzez samodzielną lekturę. Badani przeszukują w poszukiwaniu użytecznych informacji Internet, czytają branżowe pisma, czasem sięgają do pozycji książkowych.

W powyższych danych można wnioskować, że badani w obecnej pracy zdecydowanie zintensyfikowali swój udział w różnych formach doszkalania. Należy jednak wziąć pod uwagę, że ponad 50% badanych pracuje w obecnej pracy ponad 10 lat a system szkoleń 10 lat temu był znacznie uboższy. Można więc przyjąć, że część osób zwyczajnie nie miała okazji przed podjęciem pracy w obecnej placówce do szkolenia się. Niestety musimy również zwrócić uwagę na pewne ograniczenie badawcze, które pojawiło się podczas badania. Szczególnie w regionie, kiedy ankiety były dostarczane do instytucji, często to sekretariat kontrolował ich rozdysponowania i trafiały do osób, które są bardziej aktywne jeśli chodzi o podnoszenie kompetencji. Dlatego badacze uważają, że 10,3 udział procentowy pracowników, którzy zadeklarowali niekorzystanie z różnych form doszkalania jest wynikiem optymistycznym. Nasze obawy potwierdziły się podczas badań jakościowych. Uczestnicy badania twierdzili, że pracownicy sektora kultury się szkolą, gdy jednak poproszeni zostali o analizę swojej placówki okazywało się, że szkoli się „jakaś połowa” pracowników. Ci, którzy regularnie podnoszą swoje kompetencje są jeszcze mniej liczną grupą. Wśród powodów nieuczestniczenia w szkoleniach podawano:

- niemożność wyjścia z pracy

„Kiedy szkolenie się odbywa w taki dzień jak dzisiaj – środa, w momencie w którym my funkcjonujemy i pracujemy normalnie, pracujemy z czytelnikiem, my nie możemy zamknąć instytucji przychodząc na szkolenie więc idzie jakiś ułamek na szkolenie, bo myślę że chętnych na skorzystanie byłoby znacznie więcej tylko możliwości organizacyjne nie pozwalają“.

- brak środków finansowych

„Jest bariera jednak czasem finansowa. Nie jest tajemnicą, że w kulturze jest najniższa krajowa, moi młodzi koledzy i koleżanki z pracy mają ochotę na niektóre formy doksztalcania, ale ich po prostu na to nie stać“.

- niechęć do wychodzenia przed szereg

„Ja się też spotkałam z takimi opiniami, że ludzie chcą, ale też nie chcą iść na szkolenie, bo tak jest w zespole, że co jest do zrobienia to ta osoba powinna to robić, bo ona się przeszkoliła“

„Ja znam takich, którzy tego nie robią, bo nie chcą i tacy, którzy nie mają z tego tytułu żadnych korzyści. To zależy od instytucji. Ja mam młode koleżanki, które przyszły pełne zapału, kreatywne, dużo chciały zrobić. One z roku na rok, tak jakby z nich powietrze wychodziło, robią, robią, robią“.

■ niechęć przełożonych

„Mnie się wydaje, że to zależy od osobowości i od pracodawcy. Miałam 2 różnych dyrektorów i 2 różne podejścia. Miałam dyrektor, z którą się nie obyło bez takich rzeczy, a drugi dyrektor nie bierze w ogóle takich rzeczy pod uwagę, bo ma swoje inne priorytety

Jeszcze bardziej zatrważające informacje uzyskiwano, gdy w placówkach poszukiwano osób do badania fokusowego, do udziału w którym wymogiem było podnoszenie kompetencji na przestrzeni ostatnich 3 lat. Okazywało się, że nawet w dużych instytucjach trudno znaleźć takie osoby. Wielu pracowników było zainteresowanych badaniem, nie spełniali jednak wskazanego kryterium. Udział w szkoleniach nie jest również praktyką systematyczną. W wywiadach swobodnych badani **deklarują udział w szkoleniach**, w większości przyznają jednak, że nie uczestniczą w nich regularnie. Można wręcz stwierdzić, że czynią to **sporadycznie**.

Ankietowani najczęściej szkolili się w zakresie zawodu bibliotekarza (co tłumaczyć można tym, że najlicniejsza grupa badanych zrekrutowana została z bibliotek). Taką deklarację złożyło 21,6% badanych, którzy podnosili kompetencje. Na drugiej pozycji, z udziałem procentowym 9%, znalazły się szkolenia z pozyskiwania środków, zamówień publicznych, pracy z projektami. 6% respondentów brało udział w szkoleniach komputerowych (informatycznych i graficznych). 5,4% szkolilo się w zakresie BHP, PPOŻ i pierwszej pomocy. 4,8% badanych zadeklarowało udział w szkoleniach miękkich (rozwoju osobistego, autoprezentacji, komunikacja interpersonalna, asertywność i radzenie sobie ze stresem) a 4,2% z pracy z dziećmi. Po 3,9% szklących się uczestników badania wybrało szkolenia z kwestii finansowych

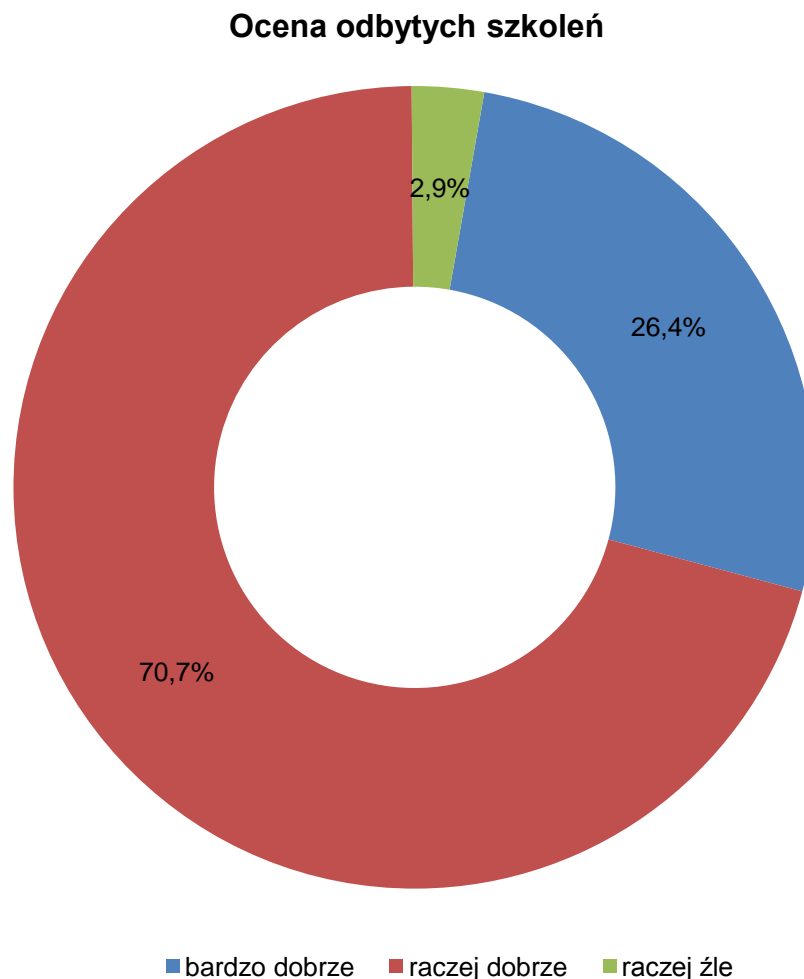

i księgowości i szkolenia artystyczne. 3,6% badanych brało udział w szkoleniach z muzealnictwa. Na kolejnej pozycji, z 3% udziałem, znalazły się kursy językowe i szkolenia z marketingu kulturalnego i promocji. Pozostałe szkolenia wybierane były zaledwie przez pojedynczych respondentów. Ich pełna lista znajduje się w załączniku do raportu.

Jak uczestnicy różnych form podnoszenia kompetencji oceniają szkolenia? Przeważająca większość ocenia szkolenia pozytywnie (70,7%), nie jest to jednak ocena bardzo dobra. Tak ocenia szkolenia 26,4% badanych. 2,9% respondentów ocenia je raczej źle, nikt nie ocenił szkoleń zdecydowanie źle.

Wykres 22. Ocena odbytych szkoleń przez respondentów.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Uczestnicy badania jakościowego również są generalnie zadowoleni ze szkoleń, w których uczestniczyli. Największym ich mankamentem jest **przesyt teorii i brak możliwości przełożenia zdobytej wiedzy na praktykę zawodową**. Pomimo nadmiaru teorii, zdecydowana większość badanych ocenia pozytywnie przydatność odbytych szkoleń. Respondenci szczególnie dostrzegają użyteczność szkoleń w zakresie pozyskiwania środków: „Szkolenia odnośnie programów unijnych pomogły. Mogłam to przekazać też innym kolegom z pracy i było wiadomo: gdzie szukać, na czym się skupić, jak wypełnić wniosek. Także to na pewno pomaga” stwierdza jedna z badanych. „Jak się pojawiły te środki zewnętrzne, no to przyznam uczciwie, ja bladego pojęcia nie miałam jak się w ogóle do tego zabrać, naprawdę. Na początku trochę szukałam sama informacji, bo też napisałam pierwszy z życia projekt na konkurs, o wsparcie finansowe właśnie stowarzyszenia i wygrałam 20 tysięcy złotych i byłam z siebie tak strasznie dumna po prostu, jak chyba jeszcze nigdy w życiu, że mi się udało, a wtedy jeszcze byłam przed tymi szkoleniami, za bardzo pojęcia też nie miałam więc szukałam po prostu informacji głównie w Internecie na temat właśnie środków zewnętrznych, jak pisać projekt i tak dalej, ale też te szkolenia dużo mi dały, bo potem mogłam usiąść i pisać czy do EFS-u czy do jakiś innych prawda projekty, bo już wiedziałam o co w tym chodzi i o tym jak je ewentualnie rozliczać też, chociaż na przykład jeśli chodzi o Europejski Fundusz Społeczny to bardzo trudno jest rozliczyć to i tu trzeba mieć naprawdę bardzo szeroką wiedzę już. I wtedy już trzeba by było udać się na szkolenie z zakresu rozliczania projektów unijnych po prostu” opisuje kolejna. Jeżeli chodzi o minusy szkoleń badany techniką fokusową przeszkadza **zła logistyka** – organizowanie w złym czasie, w momencie kiedy mają inne zobowiązania. Negatywnie oceniają badani obligowanie ich przez przełożonych do udziału w szkoleniach, które ich zdaniem nie są przydatne. Respondenci podkreślają, że jeśli zostają do nich zmuszeni lub nie oni wybierają tematykę, to po prostu nie mają ochoty na uczestnictwo: „To moje doświadczenia są takie, że są to tylko szkolenia narzucane i wtedy nie ma się wrażenia, że to ma jakiś sens. Pomijam już stracony czas i nie uważam, że na jakimkolwiek szkoleniu straciłam czas, ale one nie były pogłębione, były zbyt krótkie. Moje szkolenie było 1-dniowe z języka migowego, nie widzę większego absurdu”. Kolejnym czynnikiem demotywującym jest **niedostosowanie tematyczne szkoleń**. Często zdarza się, że są one nieadekwatne do ich stanowisk,

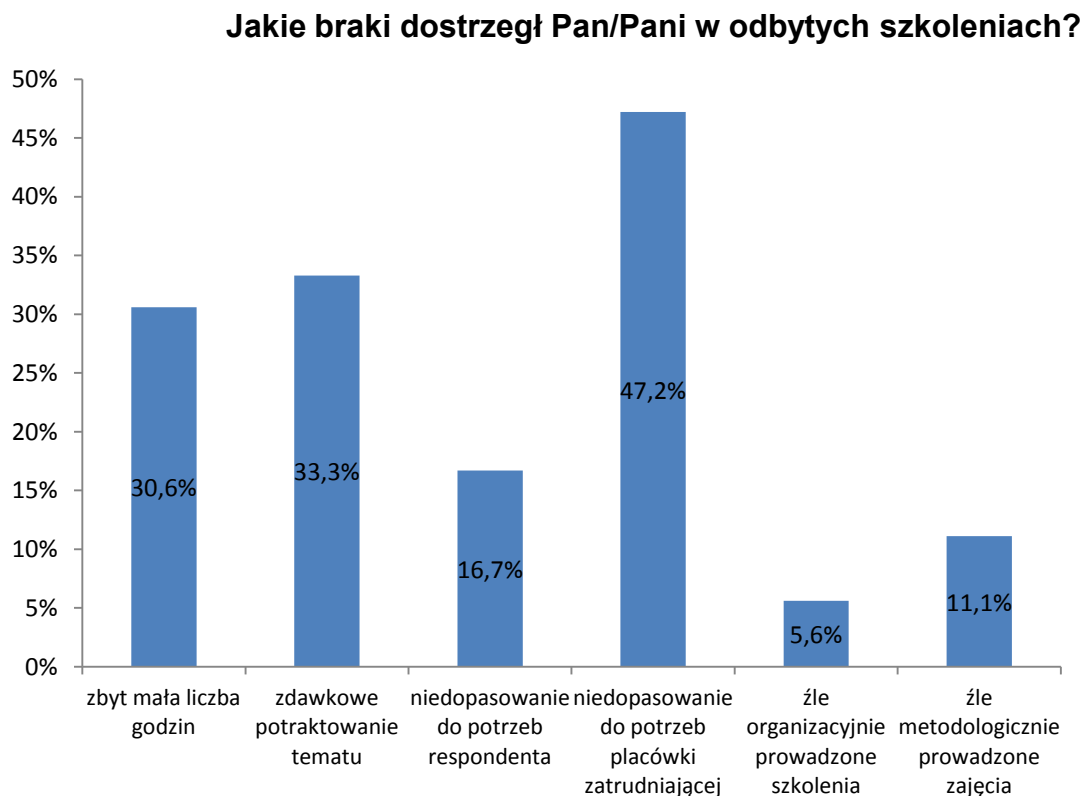

wykształcenia i tego czym się zajmują w swojej instytucji kulturalnej. Podsumowując, plusy szkoleń to: nawiązanie kontaktów, zdobyta wiedza i umiejętności, komunikatywny prowadzący, spotkania w małych grupach. Natomiast największym minusem szkoleń jest niedostosowanie tematyczne do umiejętności i wykonywanej pracy badanych oraz nadmiar teorii w stosunku do praktyki.

Ogólna ocena systemu podnoszenia kompetencji, jak widać, wypada, dobrze. Co jednak mogłoby ulec poprawie. Wśród braków w odbytych formach podnoszenia kompetencji ankietowani wskazują przede wszystkim na ich **niedopasowanie do potrzeb placówki zatrudniającej**. Aż 47,2% badanych wskazuje na ten mankament, 33,3% wskazuje na **zdwawkowe potraktowanie tematu**, 30,6% na **zbyt małą liczbę godzin szkolenia**, 16,7% na niedopasowanie do potrzeb respondenta, 11,1% uważa że problemem jest złe metodologicznie prowadzenie szkoleń, 5,6% badanych utyskuje na złą organizację szkoleń.

Wykres 23. Deficyty w szkoleniach.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Wśród najpoważniejszych uchybień w szkoleniach w sektorze kultury należy więc wymienić:

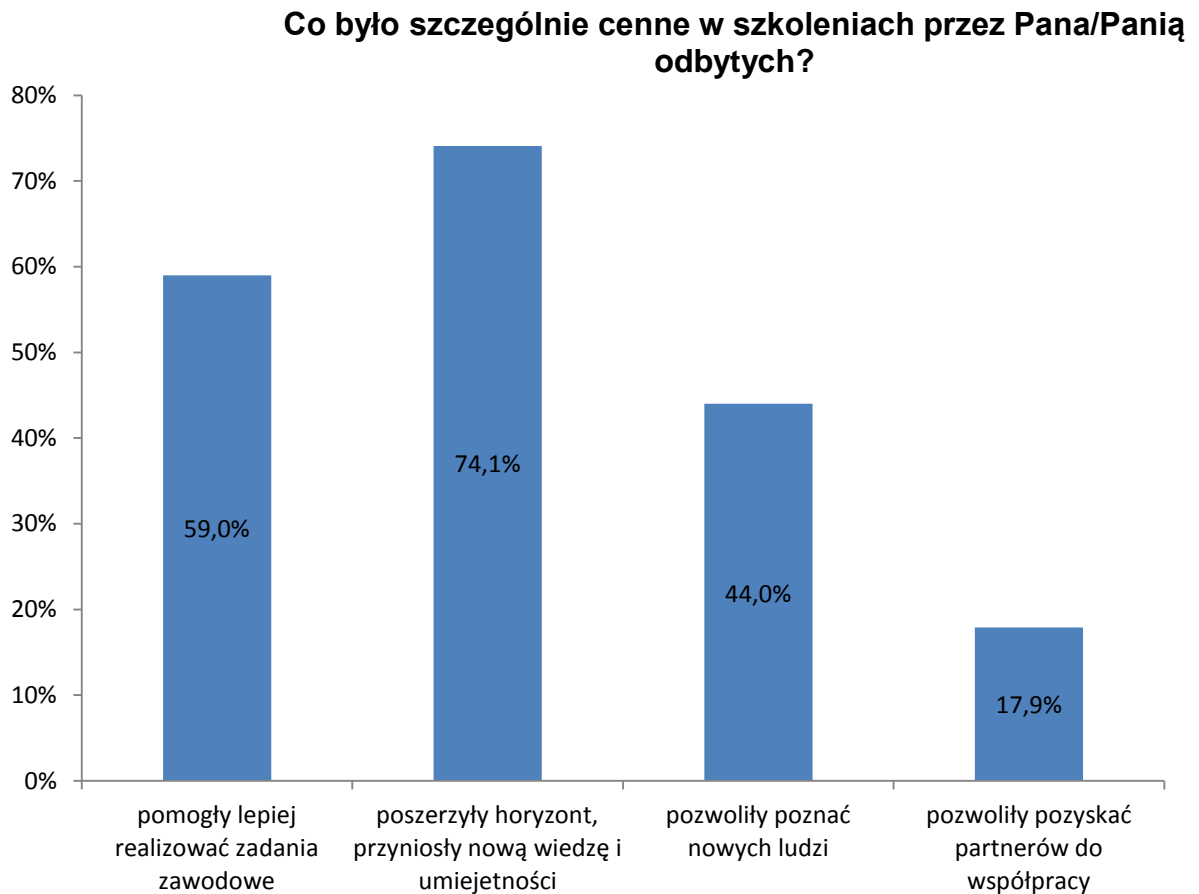
- **Niedopasowanie programu szkoleń do potrzeb instytucji kultury.** Problem ten został rozwinięty w badaniu jakościowym. Badani opowiadali o szkoleniach, które mają ogólny charakter a prowadzący nie są w stanie umieścić przekazywanej wiedzy w obszarze działań o charakterze kulturalnym. Jedna z uczestniczek fokusa opowiadała na przykład o szkoleniu dotyczącym bezpieczeństwa w pracy, podczas którego prowadzący nie potrafił odpowiedzieć na pytania dotyczących bezpiecznego organizowania imprez kulturalnych. Przykłady takiego niedopasowania do konkretnych realiów sektora kultury można mnożyć
- **Zdawkowe traktowanie tematu i zbyt mała liczba godzin**
- **Zbyt duży udział teorii w stosunku do praktyki w szkoleniach.** Problem ten nie został podjęty w badaniu ilościowym, wybrzmiał jednak bardzo mocno w badaniu jakościowym.
- **Zła logistyka szkoleń**

Poza brakami w samych szkoleniach, badani zostali poproszeni o wskazanie głównych atrybutów udziału w szkoleniach. Przede wszystkim szkolenia **poszerzyły horyzont badanych** i przeniosły im nową wiedzę oraz umiejętności. Wskazanie takie wybrało 74,1% uczestników badania. 59% badanych uważa, że szkolenia pomogły im **lepiej realizować zadania zawodowe**, 44% że pozwoliły **poznać nowych ludzi**, 17,9% wskazuje na **możliwość pozyskania partnerów do współpracy**.

Wykres 24. Wartości wynoszone ze szkoleń.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

W ramach badania fokusowego również zapytano badanych o plusy i minusy udziału w szkoleniach. Za pozytywne aspekty szkoleń badani uważają wcześniej wspomniane **nawiązanie kontaktów, nowe umiejętności i wiedzę.**

Warto zwrócić uwagę, że na pierwszym miejscu w badaniu ankietowym znalazło się wskazanie dotyczące samych pracowników. W badaniu fokusowym skierowanie na siebie a nie na instytucję było jeszcze bardziej widoczne. Badanym szkolenia kojarzą się przede wszystkim z **samorozwojem**. Przyznają, że wiedza i umiejętności zdobyte podczas szkoleń nie często przekładają się na konkretne działania w placówce. Niezwykle istotny jest dla nich również aspekt towarzyski. Jak ustalono podczas sesji fokusowych, część szkoleń znajduje bezpośrednie przełożenie na działalność placówki poprzez wdrażanie wiedzy pozyskanej podczas nich w działalność instytucji.

Część szkoleń posiada pewną przydatność ale nie bezpośrednią poprzez np. częściowe wykorzystanie albo poprzez ogólne zmotywowanie do działania: „Ja zawsze jak wracam po szkoleniu to jakbym miała baterie naładowane, wszystko bym zrobiła, ale potem siada” mówi jedna z badanych. Ostatnia grupa to szkolenia, które nie zostały wykorzystane przez badanych. Powody niewykorzystania wiedzy zdobytej podczas szkoleń są różne:

- nieprzydatność szkolenia (nieadekwatna tematyka do działalności placówki, szkolenie dotyczące znanego już zakresu tematyki)
- brak czasu w działalności instytucji na wdrożenie nowych rozwiązań/pomysłów
- nieprzychylność przełożonych lub współpracowników

Kolejna część badania ankietowego dotyczyła planów pracowników sektora kultury odnośnie zdobywania nowych kompetencji. Aż **85,3% badanych chciałoby podnieść swoje kwalifikacje**. 14,7% wyraziło opinię przeciwną. Chętni do podniesienia swoich kwalifikacji, przede wszystkim chcieliby to uczynić w zakresie **nowych technologii** (nowe technologie, komputery, grafika, tworzenie stron www, obsługa urządzeń cyfrowych). Taką opinię wyraziło 19,4% deklarujących chęć podniesienia swoich kompetencji. 18,7% odpowiadających na to pytanie chciałoby podjąć **naukę języków obcych**. 8,6% wskazało na **pozyskiwanie funduszy i zamówienia publiczne**. Pełna lista wskazań w załączniku.

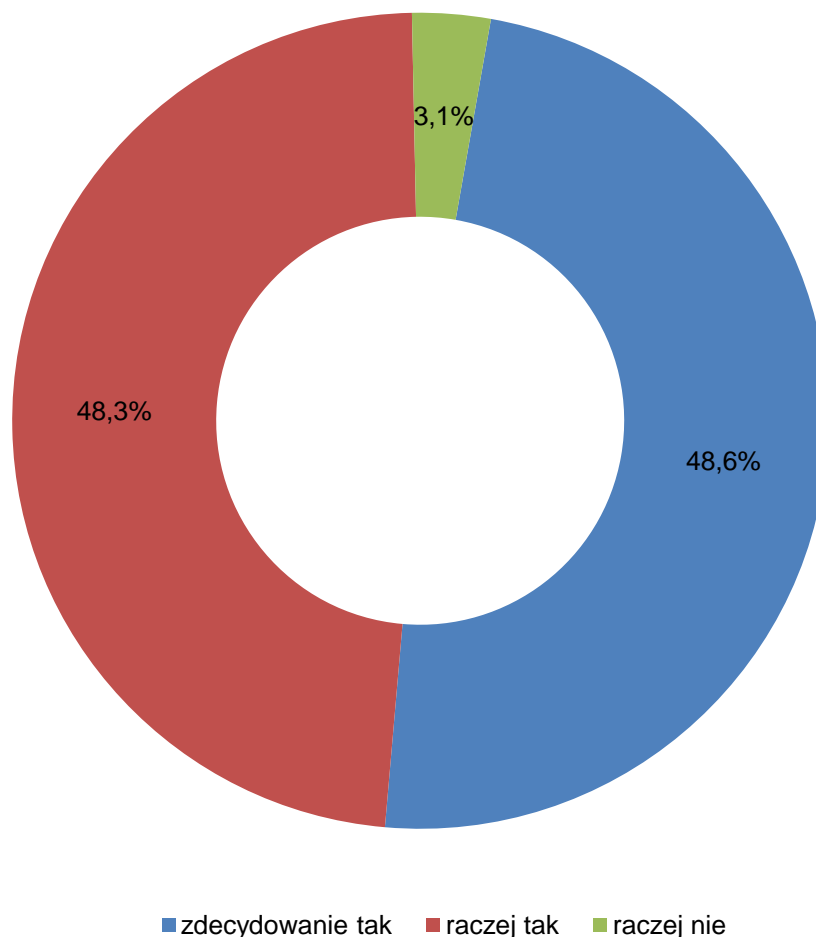
Badani wyrazili swoje chęci, jak wygląda sytuacja realnych planów? Okazuje się, że 48,6% respondentów zdecydowanie planuje podjąć jakieś formy doszkalania. 48,3% badanych w odpowiedzi na pytanie czy planuje podjąć jakieś formy podnoszenia kompetencji, odpowiedziało „raczej tak”. 3,1% raczej nie ma takich planów. Nikt nie zdecydował się na zdecydowaną rezygnację z ujmowaniu w swych planach szkoleń. Jak widać odsetek osób, które planują podjąć szkolenia jest wyższy niż odsetek osób, które wyraziły chęć udziału w nich. Może to oznaczać, że część osób bierze udział w szkoleniach z innych przyczyn niż z własnych chęci. Badanie jakościowe wskazało, że badani w niektórych placówkach są obligowani do podejmowania szkoleń.

Wykres 25. Plany dotyczące podnoszenia kwalifikacji przez respondentów.

Czy planuje Pan/Pani skorzystać w przyszłości z jakiś form doszkalania?

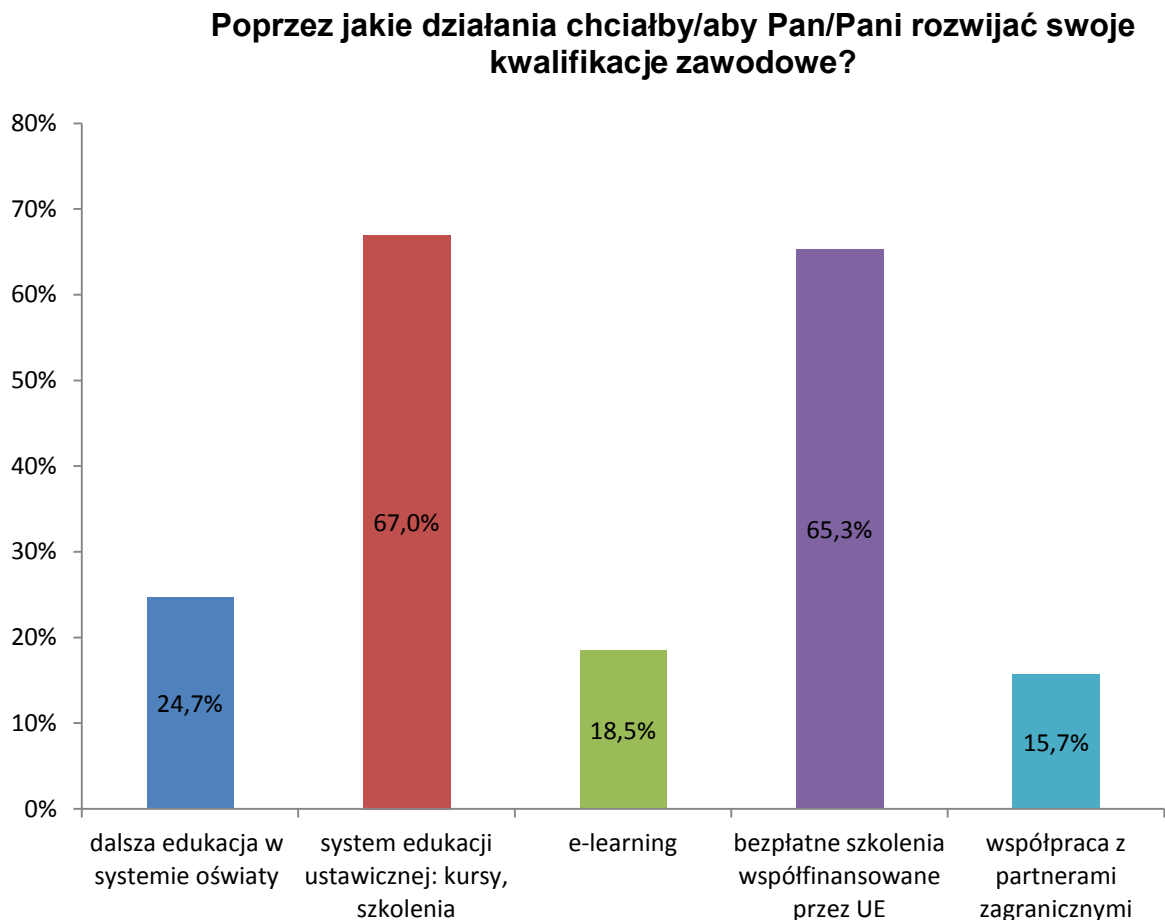
Źródło: Opracowanie badań własnych.

Następne pytanie miało za zadanie ustalenie jakie formy doszkalania chcieliby podjąć badani. Największym powodzeniem cieszył się system edukacji ustawicznej (kursy, szkolenia). Taką możliwość wybrało 67% uczestników badania. 65,3% badanych jest zainteresowanych bezpłatnymi szkoleniami współfinansowanymi z środków Unii Europejskiej, 24,7% chciałoby podjąć dalszą edukację w systemie oświaty, 18,5% deklaruje chęć doszkalania się poprzez e-learning, 15,7% chciałoby podjąć współpracę z partnerami zagranicznymi.

Wykres 26. Rozwój zawodowy badanych.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Problem ten został rozwinięty w wywiadach swobodnych. Zdecydowana większość osób uważa, że najbardziej skuteczną formą podnoszenia kompetencji są **warsztaty**. Wśród wypowiedzi respondentów pojawiają się również szkolenia i kursy, ale uczestnicy badania po raz kolejny wskazywali na ich słabą stronę w postaci nadmiaru teorii. Pojawiła się również wypowiedź na temat studiów podyplomowych, w której wymieniany był walor w postaci rzetelnej, rozległej i ugruntowanej wiedzy. Atut ten okupiony jest jednak wymogiem czasu. Podobna opinia pojawiła się podczas jednej z sesji fokusowych. Dodatkowym czynnikiem zniechęcającym, jaki zadeklarowała uczestniczka fokusa, jest koszt studiów i nieprzekładalność na możliwość awansu czy zmiany swojej sytuacji w pracy.

Badani zostali poproszeni również o wyrażenie swoich oczekiwań odnośnie systemu podnoszenia kompetencji oraz zapytani czy ich oczekiwania są realizowane.

Oczekiwania badanych przedstawiają się następująco:

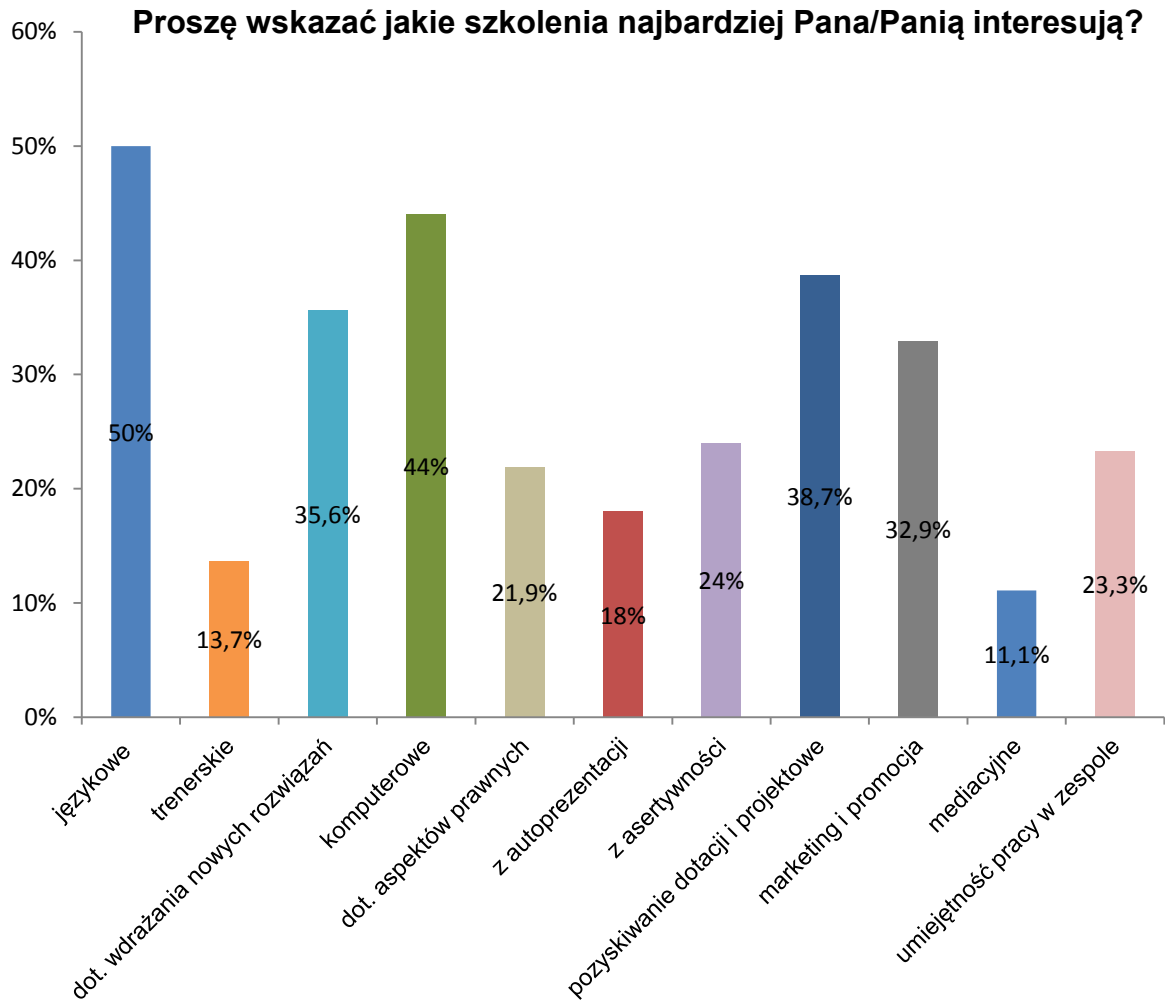
- Nastawienie na praktykę/ mniej teorii
- Prowadzone przez praktyka
- Dostosowanie do potrzeb pracy małych ośrodków
- Realizacja szkoleń w realnych przestrzeniach pracy
- Kompetentni prowadzący
- Oferta bezpłatna
- Większa kreatywność i nastawienie na nowości
- Większa możliwość komunikacji między uczestnikami
- Małoliczne grupy

Ankietowani zostali zapytani o konkretne szkolenia, w których chcieliby uczestniczyć. Z największym entuzjazmem spotkały się **szkolenia językowe**. Wytypowała je połowa badanych. Na kolejnej pozycji uplasowały się z 44 procentowym udziałem **szkolenia komputerowe**. 38,7% badanych chciałoby podnieść swoje kompetencje w zakresie zarządzania projektami i pozyskiwania dotacji. 35,6% respondentów wyraziło potrzebę szkoleń dotyczących wdrażania nowych rozwiązań. Szkolenia z marketingu i promocji są pożądane przez 32,9% pracowników sektora kultury. Na kolejnych pozycjach ulokowały się szkolenia: z asertywności (24%), umiejętności pracy w zespole (23,3%), dotyczące aspektów prawnych (21,9%), z autoprezentacji (18%), trenerskie (13,7%) i mediacyjne (11,1%)

Wykres 27. Preferencje badanych względem tematyki szkoleń.

Źródło: Opracowanie badań własnych.

Połowa badanych chciałaby podnieść swoje kwalifikacje językowe. W obliczu globalizacji, mobilności osób oraz coraz większej liczby turystów odwiedzających nasz kraj, potrzeba władania językami obcymi wydaje się oczywista. Aż 44% respondentów wskazało szkolenia komputerowe. W dobie cyfryzacji kompetencje związane z obsługą komputerów również wydają się niezbędne. Należy zwrócić uwagę, na fakt, że na pierwszych pozycjach znalazły się szkolenia z umiejętności, które są podstawowymi kompetencjami człowieka XXI wieku. Braki w tych umiejętnościach opracowujący raport uznają za alarmujące. Okazuje się, że w

niezwykle rozwiniętej ofercie podnoszenia kompetencji nacisk powinien być położony na najbardziej podstawowe umiejętności. Wiadomym jest, że braki te nie mogą być uzupełnione przez system szkoleń a poprzez ofertę kursową. Na kolejnych pozycjach znalazły się szkolenia z pozyskiwania środków i zarządzania projektami, wdrażani nowych rozwiązań, marketingu i promocji. Typowanie uczestników badania wskazuje, że pracownicy sektora kultury potrzebują szkoleń z umiejętności twardych. W ramach jakościowego pogłębienia tematu również zapytano o potrzeby szkoleniowe. W odpowiedziach na pytanie, w jakich szkoleniach chcieliby brać udział uczestnicy fokusa wskazywali elementy związane z zakresem ich obowiązków, a więc pojawiały się wszelkie zagadnienia artystyczne, muzyczne. Wymieniali również obszary związane z animacją kulturalną oraz prowadzeniem świetlicy, czyli wszelkie działania aktywizacyjne dzieci i młodzież – najczęstszych odbiorców oferty kulturalnej placówek, w których zatrudnieni są respondenci. „Tu koleżanka prowadzi ognisko muzyczne, więc jest zainteresowana szkoleniami związanymi z tą dziedziną. Tak jak w moim przypadku to prowadzę świetlicę środowiskową, prowadzę koło teatralne dla małych dzieci i dla dużych dzieci, więc dla mnie każde szkolenia warsztatowe, animacji. Nie jestem fachowcem w tej dziedzinie, więc każda uwaga, np. scenografia to jest to czego oczekuję.“. To nie jedyne obszary szkoleniowe, w obrębie których chcieliby rozwijać się badani. W niektórych wypowiedziach pojawiły się wszelkiego rodzaju kompetencje miękkie, gdzie sporo uwagi poświęcono wzajemnej komunikacji pracowników. Wśród pożądanых form szkoleniowych badani wskazywali także nowoczesne rozwiązania czy nowe technologie. W badaniu fokusowym pojawił się również problem niekompetencji językowej pracowników. Uczestnicy twierdzili, że przynajmniej pracownicy, którzy mają bezpośredni kontakt z klientem powinni podnosić kompetencje językowe.

W dyskusji pojawiła się również sugestia wyjścia poza program szkoleń w stronę innego rodzaju spotkań takich jak kongresy czy targi. Badani podkreślali, jak istotne jest stwarzanie sobie nawzajem okazji do dzielenia się doświadczeniami, nie tylko związanymi z codziennym wypełnianiem obowiązków i rozwiązywaniem problemów, o czym mówili przy okazji skojarzeń ze słowem szkolenie, ale także okazji do kreowania jakichś zmian, słowem – wykształcania własnej inicjatywy w działaniu na rzecz placówek sektora kultury, ale też o szerszym zasięgu. *„Teraz mi przyszło jeszcze do głowy, że jak się odbywają pewnego rodzaju targi, to żeby zrobić targi*

szkoleń dla pracodawców instytucji kultury, żeby w jednym miejscu mogli w ogóle zobaczyć jakie są możliwości.“, „*Jak na tym kongresie czytelniczym w Radomsku, gdzie ja wybrałem sobie warsztat dotyczący już rozwoju czytelnictwa, podzieliliśmy się na grupy i mieliśmy konkretną sytuację do rozwiązania. (..) np. jak tą sytuację w danym mieście, gdzie działa stowarzyszenie, działa Dom Kultury, jakieś są tam granty, są jakieś sprzeczne interesy i jak tutaj to rozwiązać.*“ Uczestnicy podkreślali, że pracując w placówkach sektora kultury chcą przyczynić się do zwiększania atrakcyjności oferty kulturalnej, dlatego też chcą i potrzebują się szkolić. Mają aspiracje do bycia wszechstronnymi w tej dziedzinie pracownikami. „*To jest w ogóle nasza chęć działania, tak? My jesteśmy w swoich instytucjach i chcemy coś zmienić, chcemy coś robić dla ludzi, tak? I wtedy szkolenia nam to ułatwiają*”. Duże znaczenie ma dla nich również samodzielność w wyborze szkoleń. Często podkreślali, że cenią sobie u pracodawców taką możliwość a fakt, że wezmą udział w szkoleniu o tematyce, która naprawdę ich interesuje być może sprawi, że zwiększy się efektywność ich pracy, „*no to np. byłem uczestnikiem kongresów takich kultury. Jeśli to uznać za rodzaj szkolenia no to.... To jest to coś też fajnego, nie wiem. Ale to wtedy ja sam sobie to rzeczywiście wynalazłem i zapytałem czy mogę zostać.... Czy mogę pojechać na to.*”

Respondenci mieli również liczne sugestie do ewentualnych braków w ofercie szkoleniowej dla ich sektora. W badaniu uczestniczyli różni pracownicy – zarówno *stricte* biurowi, kadra kierownicza jak i instruktorzy merytoryczni – prowadzący zajęcia w placówkach. W związku z czym zapotrzebowanie na konkretne formy podnoszenia kompetencji jest duże, a tym samym szeroki jest również zakres wysuwanych w tym aspekcie postulatów. Mówiło się o szkoleniach instruktorskich oraz dla kadry kierowniczej. Niektórzy badani podkreślali znaczenie kompetencji miękkich w ich codziennej pracy, takich jak – autoprezentacja, komunikacja, kontakt z przedstawicielami mediów. To - ich zdaniem - tego rodzaju umiejętności, których nie są w stanie zdobyć sami, potrzebny jest wykwalifikowany trener/coach, który przybliży im daną tematykę. „*Jak patrzę na moją instytucję to nam przydałoby się takie szkolenie, gdzie ktoś by wszedł do środka i potrafił skomunikować całe środowisko, jest kilkadziesiąt osób i przez lata utarły się już pewne wzorce zachowań, relacje i przydałoby się od czasu do czasu odświeżyć to. Jest dosłownie kilka osób koło 30 roku życia, reszta ma znacznie większy staż pracy i nie ma*

komunikacji między tymi grupami. Uważam, że tego nie jest w stanie zrobić żadna osoba, która jest wewnątrz. Przydałby się jakiś szkoleniowiec.“. Podkreślano, że niewłaściwie lub nieumiejętnie funkcjonująca komunikacja w placówkach może przyczynić się do szeregu mniejszych bądź większych problemów w codziennej pracy, dlatego warto pracować nad tym aspektem. Badani sugerowali zastosowanie mniej formalnych rozwiązań tego typu problemów, jak np. wyjazdy integracyjne. ”(...) fajnie byłoby w mojej instytucji zorganizować taki wyjazd integracyjno-merytoryczny. W mojej instytucji – wydaje mi się – brakuje komunikacji – to jest tak rozbudowana struktura, że czasami szumy powodują ,że ludzie nie chcą ze sobą pracować albo ta praca nie przebiega w miłej atmosferze tylko...” Ponadto respondenci wspominali o szkoleniach z zakresu nowych technologii, w których nacisk miałby być położony nie tyle na ich użycie, co na wykorzystanie w prowadzeniu szeroko zakrojonych działań promocyjnych daną instytucję kultury. „(...) a oprócz tego bardzo bym chciała uczestniczyć w szkoleniu, które mówiłoby o tym jak wykorzystać nowe technologie i nowe media do promocji instytucji kultury. Bardzo kompleksowo, począwszy od zagadnienia praw autorskich, skończywszy na jakiś kreacjach (...)” „Ja na pewno chciałabym dalej podnosić te cyfrowe kompetencje, jest taki czas, że biblioteki stały się centrami kultury (...) Trzeba się skoncentrować na jakąś działalność i wtedy się powinno w danym kierunku poszerzać kompetencje.“

Wśród uczestników fokusów znaleźli się także pracownicy bibliotek, którzy często podkreślali, że ich placówki charakteryzują się nieco inną specyfiką pracy niż ośrodki kultury czy muzea, a co za tym idzie – potrzeba im oferty szkoleniowej o odmiennym charakterze.. Badany brakuje wyspecjalizowanych szkoleń, zaadresowanych stricte do pracowników bibliotek a w szczególności do kadry kierowniczej. „żeby zrobić szkolenie dla zespołu kierowników komórek (..)No mają w swoim zespole kilkoro pracowników i teraz muszą się znaleźć w wielu różnych sytuacjach, takich, które są ciężkie. Chciałabym, żeby w tym szkoleniu wzięli udział wszyscy kierownicy komórek organizacyjnych biblioteki, w której pracuję i myślę, że jeszcze bym załatwiła ekipę z MOK-u (...)“.

Pracownicy bibliotek wskazali również na problem bezpieczeństwa w miejscu pracy. Odwoływali się do swych doświadczeń z agresywnymi klientami. Wyartykułowana została potrzeba kompleksowych szkoleń z umiejętności postępowania z takimi osobami począwszy od zajęć z psychologami po elementy samoobrony.

Jeżeli chodzi o oszacowanie, jakich szkoleń jest w aktualnej ofercie zbyt dużo respondenci nie mieli skonkretyzowanych poglądów. Niektórzy zgadzali się z opinią, że w szkoleniach, na jakie jeżdżą bądź jeździli dominuje teoria poszczególnych zagadnień, zbyt mało jest natomiast praktyki – pokazania tego jak można przełożyć zdobyte informacje na codzienną pracę w ośrodku kultury. Inni z kolei zwracali dużą uwagę na biurokratyczny aspekt i szkoleń i funkcjonowania placówek, w których są zatrudnieni. Mowa była tu o pewnej cykliczności szkoleń, które stają się dla badanych mniej atrakcyjne właśnie przez swoją powtarzalność. *„(...) no u nas też jak się robi szkolenia to dla wszystkich pracowników z filii, prawda? I to już jest takie, że wiadomo – ten poniedziałek to akurat tak pracujemy, że wszystkie biblioteki pracują od 8 do 16 i ten poniedziałek sławetny i musi być to szkolenie.”*, *„No właściwie dwa razy do roku mamy takie jakby te wewnętrzne, przymusowe, że tak powiem. I one faktycznie wychodzą słabo”*. Badani mieli również zastrzeżenia do sposobu prowadzenia tych szkoleń oraz do okoliczności i powodów, dla których się odbywają. Ponieważ w większości przypadków są to szkolenia obowiązkowe, wszyscy pracownicy danej placówki zostają na nie oddelegowani a ten fakt w połączeniu ze wspomnianą cyklicznością nie budzi aprobaty badanych *„No i druga grupa to są te szkolenia, które są organizowane dla pracowników żeby ich przeszkolić z jakiegoś zakresu, żebyśmy podpisali dokument, że zostaliśmy przeszkoleni i generalnie w danej dziedzinie mamy być już zapoznani i robić daną rzecz dobrze i sprawnie. I te szkolenia też mi się kiepsko kojarzą. Są mega nudne”*.

Badani nie chcieli natomiast wskazać tematyki szkoleń, której byłoby zbyt wiele. Generalnie twierdzą, że oferta jest bogata, szkolenia się powtarzają, ale to stwarza możliwość wyboru terminu, czy organizatora szkolenia.

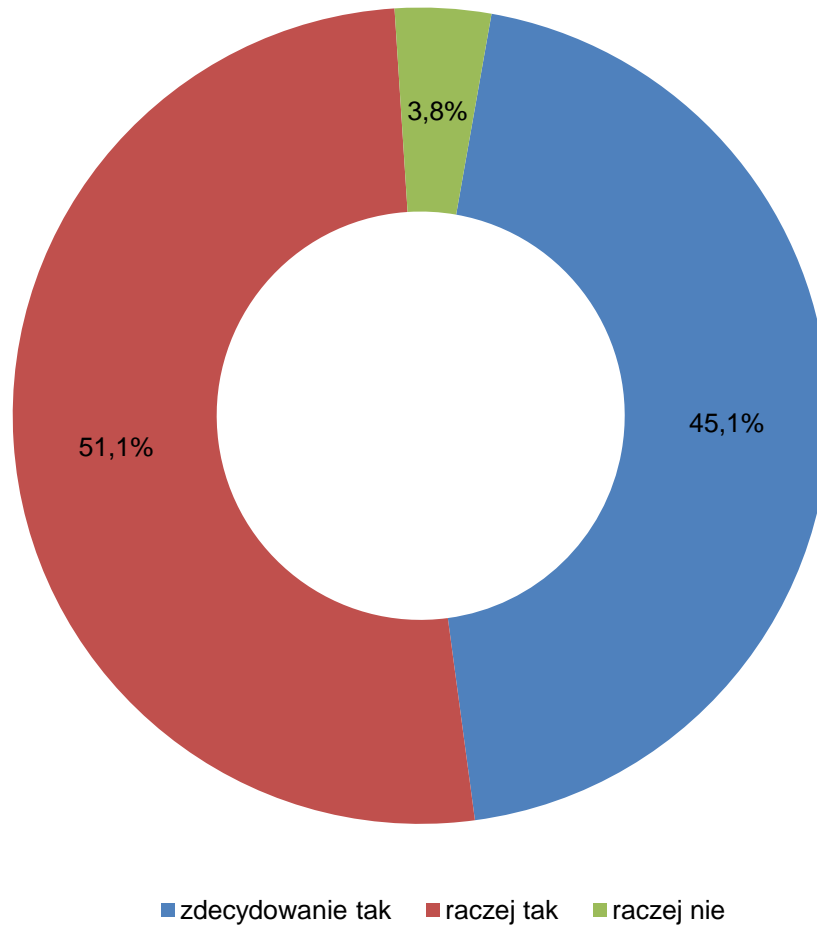
W ramach badania chciano również ustalić czy pracownicy sektora kultury samodzielnie poszerzają wiedzę zawodową. Uzyskano 96,2% odpowiedzi pozytywnych. Jedynie 3,8% badanych nie wykazuje takiej aktywności.

Wykres 28. Samodzielne pogłębianie wiedzy zawodowej respondentów.

Czy respondent samodzielnie poszerza wiedzę z zakresu obowiązków zawodowych?

Źródło: Opracowanie badań własnych.

W ramach badania jakościowego badani zapytani zostali o sprawdzonych oferentów wskazywali głównie trzy placówki:

- RAKK przy Łódzkim Domu Kultury
- Narodowe Centrum Kultury
- Biblioteka Wojewódzka

Pojedyncze wskazania dotyczyły:

- Stowarzyszenie Dur,
- Stowarzyszenie Opus,
- „Ja, Ty, My”

- Ośrodek Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów,
- Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej w Warszawie,
- Zarząd OPZ.

Informacje na temat szkoleń badani otrzymują pocztą elektroniczną, szukają jej w Internecie lub otrzymują od pracodawcy. Większość respondentów na własną rękę poszukuje informacji o szkoleniach, liczna grupa rozmówców jednak tego nie czyni z powodu wystarczającej oferty, która sama do nich dociera lub z powodu braku czasu.

ATMOSFERA PRACY A UDZIAŁ W SZKOLENIACH

Dalsze informacje zawarte w raporcie oparte są na badaniach jakościowych, które stanowiły pogłębienie części ilościowej i desk research'u. Na jakościowe pogłębienie badania podnoszenia kompetencji pracowników sektora kultury w województwie łódzkim składało się 30 wywiadów z pracownikami sektora kultury w województwie łódzkim³⁹ oraz 5 wywiadów zogniskowanych.

Część pytań z badań jakościowych miała na celu określenie atmosfery panującej w miejscu pracy badanych. Badanie miało sprawdzić czy środowisko pracy respondentów jest stymulujące do podnoszenia kompetencji i rozwoju zawodowego? Wszyscy badani byli zgodni, że **praca w sektorze kultury wymaga ciągłego podnoszenia kompetencji**. Jak zauważa jedna z rozmówczyń: „W sektorze kultury rozwój dla pracowników jest niezbędny, ponieważ nikt z pracujących w takim miejscu nie wykonuje pracy, nie może wykonywać pracy szablonowo, z przyzwyczajenia, tej samej. To są ludzie, którzy muszą się rozwijać, muszą się spotykać, muszą się wymieniać doświadczeniami, muszą mieć miejsca, wyjazdy, żeby nie popaść w rutynę, bo rutyna dla pracownika ośrodka kultury to jest koniec”. Większość osób szukała również **motywacji wewnętrznych**. Badani zauważali, że lubią się uczyć, odkrywać nowe rzeczy. Zdarzały się pojedyncze głosy osób, które uważają, że na ich etapie drogi zawodowej dalsze podnoszenie kompetencji nie jest konieczne. Badani

³⁹ Wywiady indywidualne były zrealizowane w październiku i listopadzie 2014 roku. Wywiad składał się z wystandaryzowanej listy 23 pytań problemowych. Wywiady trwały od 15 minut do godziny. Ich celem było określenie potrzeb, wyzwań i środowiska pracy sektora kultury w kontekście podnoszenia kompetencji pracowników i udziału w różnych formach doszkalania.

mówili również o przeszkodach stojących na drodze ich rozwoju. Najczęściej pojawiał się problem związany z **finansowaniem** tego rodzaju działań. Badani twierdzili, że placówki w których pracują zwyczajnie nie mają pieniędzy na tego rodzaju inwestycje w pracowników. Poza kwestiami finansowymi, w małych placówkach pojawiają się **problemy kadrowe**: „Chciałabym się kształcić, ale u nas kadra jest ograniczona i to w wielu działaniach hamuje. Tak naprawdę nie ma mnie kto zastąpić, jakbym miała zajmować się kursami itd.” mówi jedna z uczestniczek wywiadów. Badani wskazują na ograniczenia, które nie są wynikiem czyjejś złej woli, a realiów pracy. Jeśli nie mówią o motywowaniu, to deklarują, że instytucje w których pracują nie utrudniają im udziału w szkoleniach. Jedynie nieliczne placówki jednak aktywnie zachęcają do udziału w nich. Z reguły pracownicy sami wyrażają chęć do odbycia szkolenia. „Musimy sami szukać, nie jest tak, że jestem odgórnie wysyłana. Ale nie ma też problemów, że jak się coś znajdzie, żeby pojechać, uczestniczyć, jeżeli to są niewielkie pieniądze to nie ma problemu.”

Pracownicy sektora kultury mają zarówno motywacje zawodowe jak i osobiste do podnoszenia swoich kwalifikacji. Szkołą się ponieważ chcą poszerzać własne kompetencje, lepiej sobie radzić w pracy ale również, by zwyczajnie poszerzać wiedzę, swoje umiejętności dla własnej satysfakcji. Jedna z rozmówczyń na przykład łączy motywacje „osobiste i zawodowe, ponieważ mam jakieś plany związane z własną osobą, osobiste, ponieważ gdybym nie chciała w przyszłości podjąć kariery naukowej to prosto idąc po studiach na staż a potem pracując tutaj raczej sama praca nie zmotywowała by mnie do tego, żeby się dalej kształcić”. W niektórych przypadkach motywacje osobiste i zawodowe przeplatają się ponieważ praca jest częścią osobistego życia badanych. Jedna z badanych deklaruje, że motywowana jest przez pobudki „osobiste i zawodowe, dlatego, że ja czuję się bardzo związana z tym co robię i bardzo związana z ośrodkiem kultury”.

Należy zwrócić uwagę, że motywację zawodową badani rozumieją jako dobre wypełnianie swoich obowiązków, uznanie ze strony przełożonych i odbiorców. Umiejętność radzenia sobie w pracy. Nie posiadają motywacji w postaci wspinania się po szczeblach kariery, awansu itp., o czym szerzej w kolejnej części raportu.

Badani wskazywali również czynniki demotywujące takie jak niechęć do szkoleń z powodu **przeciążenia ich teorią i ograniczenia finansowe**.

SZKOLENIA A POZYCJA ZAWODOWA

Badani zostali zapytani o to czym są dla nich wyzwania zawodowe. Największym wyzwaniem dla badanych jest **zdobycie środków finansowych** (głównie ministerialnych czy unijnych), ale także **walka ze zmieniającymi się przepisami, dotarcie do odbiorców, wymyślenie** dla nich **ciekawej oferty**. „Ludzie myślą, że kultura jest zamknięta, albo że istnieje jeden program od wielu lat i nic się nie zmienia” stwierdził jeden z badanych. Wyzwaniem jest więc zmiana świadomości ludzi. Pojawiła się także opinia, że wyzwaniem to **integracja pracowników**, aby mieli wspólny cel. Problemem jest też praca w terenie, jaką muszą realizować ośrodki kultury – na przykład wyjazd do innego miasta czy korzystanie z nowych technologii. Większości osób wyzwania kojarzyły się z czymś pozytywnym, ponieważ stanowią pretekst do pokonywania przeszkód i dają szansę się wykazać. Jeśli badani wskazują na negatywne konotacje, to dotyczą one tylko uzyskania środków pieniężnych czy nauki ciągle zmieniających się przepisów i ustaw. Można zatem wnioskować, że pracownicy sektora kultury nie boją się wyzwań, a już z pewnością nie tych związanych ze specyfiką pracy w kulturze. Wyzwania zawodowe są dla nich motorem napędzającym pracę. Nie przepadają jednak za wyzwaniami związanymi z biurokracją i pozyskiwaniem środków, czyli prozaicznymi, ale niezbędnymi również dla sektora kultury, aspektami pracy.

W ramach badania ustalono również czym dla badanych jest rozwój zawodowy. Dla większości respondentów rozwój zawodowy to po prostu **pogłębianie wiedzy, umiejętności**. Kilka osób uważało, że rozwój zawodowy to **zwracanie uwagi na współczesny świat**, nowe rzeczy i zjawiska, które się w nim pojawiły. Jedna osoba stwierdziła, że rozwój zawodowy to nic innego, jak wspinanie się po szczeblach kariery.

Badanie próbowało ustalić czy podnoszenie kompetencji wpływa na pozycję zawodową pracowników. W odczuciach większości badanych tak jest. Nie można jednak mówić o wyraźnie obserwowalnych zmianach w postaci na przykład awansu. Jedynie jedna osoba twierdzi, że podnoszenie kompetencji sprawiło, że uzyskała lepsze stanowisko pracy. Pozostali dostrzegają, że są lepiej postrzegani przez przełożonych i współpracowników, że powierza się im określone zadania, że darzeni są większym szacunkiem, traktowani jako eksperci. Część badanych nie dostrzega

żadnej zmiany. Dotyczy to głównie pracowników małych ośrodków: „Nie [dostrzegam], ponieważ u nas jest mały dom kultury i nie ma takiej możliwości” stwierdza jeden z badanych.

Kwestia ta została również podjęta w ramach wywiadów zogniskowanych. Dyskutowano o korzyściach z odbytych szkoleń dla samych pracowników. Czy szkolenia w konkretny sposób przełożyły się na pracę zawodową badanych? Niektórzy pracownicy przyznawali, że **lepiej wyglądają w oczach pracodawcy**. Pracodawca w nich inwestuje, a oni dają mu świadectwo tego, że są dobrymi pracownikami. Są nawet z tego rozliczani: „U nas się to przekłada, bo my mamy co 2 lata oceny pracownicze i to że często podnoszę swoje kwalifikacje pracownice też w tej ocenie jest gdzieś odnotowane. Takie są w tej chwili procedury. U nas są nagrody, zależne od wyników”. Zdecydowana większość badanych podkreśliła, że **szkolenia przynoszą im wyłącznie korzyści osobiste i ambicjonalne, gdyż dotyczą samorozwoju**. Nie ma to jednak nic wspólnego z rozwojem zawodowym, ponieważ w placówkach kulturalnych nie ma możliwości awansu, nie ma rozbudowanej ścieżki kariery. Podsumowując, szkolenia wpływają jedynie na własną satysfakcję pracowników sektora kultury, nie wpływają jednak na ich rozwój zawodowy w danej placówce. Nie można liczyć na awans personalny ani na podwyższenie zarobków, ponieważ, zdaniem badanych, w kadrach kulturalnych nie ma za bardzo takiej możliwości.

Na koniec wywiadów swobodnych próbowano ustalić, czy zdaniem badanych szkolenia w sektorze kultury są równie ważne jak w innych dziedzinach zawodowych, czy specyfika pracy w kulturze sprawia, że szkolenia są mniej potrzebne? Wszyscy badani uważają, że szkolenia w sektorze kultury są równie ważne jak w innych dziedzinach zawodowych. W praktyce szkolenia, z których korzystają głównie badani, które dają im najwięcej pożytku dotyczą obszarów nie związanych bezpośrednio z kulturą takich jak pozyskiwanie środków, czy promocja instytucji. Badani podkreślają jednak specyfikę pracy w sektorze kultury i zwracają uwagę, że potrzebne są szkolenia specyficzne dla tej branży: „Szczególnie też powinniśmy być wyczuleni na podejście do człowieka. Trochę nawet psychologii by się przydało.” zauważa jedna z badanych. Jedna z badanych podkreśla istotność szkoleń w kulturze, by placówki kultury nadały z duchem czasu, a nie tkwiły w realiach

PRLowskich: „Znaczy, oczywiście, że tak, nawet bym powiedział, że dużo więcej, dlatego, że tak jak mówiliśmy wcześniej te instytucje mają określony wizerunek, który no jakby ciągnie się za nami od czasu PRLowskich. Więc, jeśli mają te instytucje zmienić swój profil, mają te instytucje jakby wyjść do ludzi, realizować tą ofertę bardziej dostosowaną do potrzeb społeczności lokalnej to musi ta oferta szkoleniowa być na tyle przystępna, żeby tych ludzi można było, no jakby przestawić na nowe tory”.

Z CZYM BADANYM KOJARZĄ SIĘ SZKOLENIA⁴⁰

Badani zostali w pierwszej kolejności poproszeni o odniesienie się do własnych spontanicznych skojarzeń związanych z hasłem „szkolenia”. Okazało się, że pierwsze skojarzenie badanych dotyczące szkoleń to **własny rozwój** rozumiany jako **pogłębianie wiedzy i zdobycie nowych doświadczeń**. Kolejna myśl, jaka przychodzi respondentom do głowy to **poznanie nowych ludzi**, szkolenia to dla nich po prostu nawiązanie kontaktów, które są bardzo cenne szczególnie jeśli chodzi o wymianę doświadczeń zawodowych: „Ważne też, że spotkam się z ludźmi z tego samego środowiska, wymiana doświadczeń. Wiele rzeczy, nawet przedstawiając się, dowiem się kto co robi, kto ma inne kółka w danym ośrodku kultury czy bibliotece, pomysły. Korzystam z towarzyskich spotkań i służbowych relacji”. Niestety badany skojarzenia kojarzą się również z **nudą**. Wynika ona ze zbyt teoretycznego charakteru szkoleń, powielania tematyki i niekompetencji prowadzącego. Podsumowując, dla większości osób szkolenia kojarzą się z czymś pozytywnym – pozwalają na samorozwój. Pojawiły się jednak opinie negatywne, przez to że szkolenia nie wnoszą nic nowego i nie są inspirujące.

Znaczna większość badanych oznajmiła, że lubi się szkolić. Wiąże się to z poprzednim pytaniem – szkolenia są cenne ze względu na zdobytą wiedzę. W szczególności

⁴⁰ Dalsza część raportu opiera się na wywiadach zogniskowanych. Ostatnim etapem badania „Idea longlife learning a sektor kultury województwa łódzkiego – badanie podnoszenia kompetencji kadr kultury” była realizacja 5 sesji fokusowych. Celem tej części było poznanie doświadczeń szkoleniowych osób pracujących w sektorze kultury i ewaluacja dotychczas odbytych szkoleń. Zogniskowane wywiady grupowe zrealizowane były w listopadzie 2014 roku. Część z nich odbyła się w siedzibie Biura Badań Społecznych Question Mark w Łodzi, część w siedzibie Łódzkiego Domu Kultury. W każdej sesji udział brało sześciu uczestników. Każdy z nich musiał na przestrzeni ostatnich 3 lat podnosić swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach. Na dwie sesje zaproszeni byli pracownicy łódzkich instytucji, 2 sesje odbyły się z udziałem pracowników z regionu, 1 miała charakter mieszany.

respondenci chwalili **warsztatową formę poszerzania kompetencji**: „Ja lubię, bo jest zawsze grupa, to nie są spotkania indywidualne, więc oprócz tego co wniesie nam prowadzący to wniesie także uczestnik. (...) Szkolenie dla mnie wydaję się też taką formą atrakcyjną pod tym względem, że trzeba się w jakiś tam sposób zaangażować i nawet powiedzmy, że jeżeli ja jestem zamknięta, no i np. stresuję się strasznie i dziś nie odezwę się w ogóle to 60-80% osób co są na tym szkoleniu to coś zrobią, więc ja to widzę i jest zupełnie inne doświadczenie w głowie niż np. wysłuchanie wykładu, które może ulecieć”. Niektórzy respondenci podkreślali także, iż niechętnie biorą udział w szkoleniach odbywających się w czasie wolnym od pracy. Dla nich istotne było to, czy dodatkowe godziny, które spędzili na szkoleniu, zostaną im później zrekompensowane np. w postaci dnia do odebrania. Jest to o tyle istotne, gdyż szkolenia weekendowe odbywają się kosztem czasu prywatnego, zarezerwowanego dla rodziny. Podsumowując, **niechęć** do szkoleń pojawia się wtedy, kiedy odbywają się one **poza godzinami pracy**, szczególnie w weekendy, ponieważ trzeba poświęcić resztki swojego wolnego czasu. Jeśli szkolenia miałyby się odbywać kosztem czasu wolnego, to badani chcieliby odbywać je w ciekawych miejscach i w trybie 2-dniowym. Wówczas integracyjny wieczór jest wartością dodaną. Badani jednak nie osiągnęli zgodny odnośnie stosunku do szkoleń dwudniowych. Część badanych takie uważa za najlepsze, inni wolą odbywać je w czasie pracy.

SZKOLENIE IDEALNE

Dla większości badanych szkolenie idealne to takie, które będzie dotyczyło bezpośrednio kultury: „Uważam że na pewno powinny swoją zawartością uderzać w sferę kultury – od rysunków przez muzyczne, do finansowych, pozyskiwania środków i zarządczych. **Po prostu wszystko, co się łączy z kulturą**”. Nie wszyscy pracownicy sektora kultury mają wykształcenie kulturoznawcze. Preferowane przez nich szkolenia powinny opierać się na **konkretnej tematyce czy specjalizacji**, tak aby ich kompetencje były poszerzane w konkretnej dziedzinie kulturalnej lub artystycznej. Dla badanych szkolenie idealne to także takie, które **łączy teorię z praktyką**. Chodzi o przekazanie wiedzy, informacji, ale w taki sposób, żeby przełożyły się one na zadania praktyczne: „Dobre szkolenie to takie, w którym teoria jest pokrywana praktyką. Na przykład [prowadzący] podaje przykład animowania jakie ktoś zastosował. Bardzo dobre oprócz opowiadania jest jakiś pokaz, żebyśmy to mieli

w formie schematu bądź przykładów praktycznych”. Respondenci zwrócili także uwagę na **materiały dydaktyczne**. Bardzo ważne jest, aby po szkoleniu każdy z uczestników dostał w pigułce zebrane informacje: „Dobre materiały dydaktyczne, którymi będzie można się podeprzeć również w pracy. Nasza pamięć wydaje nam się niezawodna i wspaniała, a po jakimś czasie się okazuje, że robiłam coś fajnego, ale jak to szło, jak to było”. Bez tego, nie mają się do czego odnieść, potrzebne są szablony i wzory pracy. Kolejnym aspektem jest **koszt szkoleń**. Według badanych, powinny być one bezpłatne: „Znaczy dla mnie idealne szkolenie to po pierwsze dobrze by było, żeby to było szkolenie nieodpłatne. Żebym ja mogła na nie pojechać albo wysłać swoich pracowników i nie zastanawiać się czy mnie na to stać”. Respondenci zwrócili także uwagę na **posiłek** – idealne szkolenie to takie, na którym podany jest obiad, albo chociaż kanapki, coś czym można się najeść. Narzekano na to, że na tego typu spotkaniach zazwyczaj są tylko słodczy, które nie posiadają wartości odżywczych i są tylko pustymi kaloriami: „No jeżeli np. miałyby to być jakies szkolenie wyjazdowe, założmy na 1-2 dni no to oczywiście jedzenie byłoby ważne”. Dodatkowym atrybutem powinno być realne, ważne **potwierdzenie odbytych szkoleń**: „Też przydałoby się, żeby po każdym szkoleniu otrzymać jakieś sensowne potwierdzenie tego, takie które w przyszłości może zaważyć, **coś w rodzaju certyfikatu**, ale takiego, który może pomóc w dalszej karierze”. Jeżeli chodzi o prowadzącego szkoleń powinien on być oczywiście kompetentny, potrafiący przekazać wiedzę w sposób ciekawy. Respondenci zwrócili tutaj uwagę na **predyspozycje** – często szkoleniowiec nie ma pojęcia o pracy w sektorze kultury i swoją wiedzę z innej dziedziny próbuje dostosować do instytucji kulturalnych, co się nie sprawdza i nie ma przełożenia. Następnie rozmowa dotyczyła czasu trwania szkoleń. Zdecydowana większość badanych stwierdziła, że takie spotkania powinny trwać długo, **co najmniej 6 godzin**. Pojawiły się również głosy mówiące, że nie powinny być dłuższe niż 7,8 godzin, gdyż później trudno jest cokolwiek przyswoić. Wiele osób powiedziało, że najlepsze są szkolenia wyjazdowe, **trwające 2-3 dni**. Pozwalają one naprawdę pogłębić wiedzę i satysfakcjonująco zamkną dany temat. Istotne jest także to, aby szkolenie związane z konkretnym zagadnieniem nie odbyło się tylko raz: „Dla mnie powinno być jak najdłuższe i odbywać się **cyklicznie**, żeby to nie było tylko 2h, jednorazowo. Wtedy jest bardziej podzielone”. Większość respondentów uważa, że szkolenia powinny się odbywać **w godzinach pracy**,

ponieważ nie mogą poświęcać swojego prywatnego czasu. Odnośnie miejsca i przestrzeni przeprowadzanych szkoleń zdania były mocno podzielone na dwie opinie. Z jednej strony badani uważają, że powinny się one **odbywać w miejscu pracy, albo w zamieszkałej miejscowości** (dotyczy to głównie wsi): „Szkolenia powinny się odbywać gdzieś blisko, ponieważ odległość jest barierą”. Osoby, które nie mieszkają w dużych miastach podkreślały, że wyjazd na jednodniowe szkolenie jest dla nich organizacyjnie i finansowo problematyczne. Według drugiej opinii, **idealne szkolenia to szkolenia wyjazdowe**, z dala od miejsca zamieszkania. Powinna być to przestrzeń neutralna, która im się z niczym nie kojarzy, szczególnie z codziennymi obowiązkami. W odległej przestrzeni ludzie się także bardziej otwierają, są mniej skrępowani: „Poza miejscem pracy ludzie są bardziej swobodni”. Podsumowując, nie udało się tutaj uzyskać konsensusu. Część badanych uważa, że szkolenia powinny się odbywać w miejscu pracy albo przynajmniej w znanym otoczeniu. Inni natomiast sądzą, że bardziej komfortowa jest dla nich nowa przestrzeń. Idealne szkolenie powinno zawierać konkretny blok tematyczny, wykłady teoretyczne muszą się łączyć z zadaniami praktycznymi, każdy uczestnik powinien dostać materiały dydaktyczne. Szkolenie idealne to takie, które jest bezpłatne i po którym można uzyskać certyfikat. Dodatkowo ważnym aspektem jest zapewnienie posiłku, najlepiej ciepłego. Szkolenia powinny być długie, najlepiej kilkudniowe, aby w sposób szeroki i dogłębny poszerzyć swoją wiedzę. Badani podkreślali również, że jeśli jest to całodzienne szkolenie powinny odbyć się co najmniej dwie przerwy. Oprócz tego powinny się one odbywać w godzinach pracy, a nie w czasie wolnym od obowiązków służbowych.

EWALUACJA ODBYTYCH SZKOLEŃ

W ramach badań ustalono, jakie szkolenia, w których respondenci brali udział⁴¹ były najciekawsze. Okazuje się, że najbardziej interesujące szkolenia **dotyczą organizacji**

⁴¹ Wskazane przez badanych szkolenia, w których brali udział to:

- Bhp
- Pierwsza pomoc
- Pisanie projektów i scenariuszy
- Realizacja projektów
- Partnerstwa lokalne między instytucjami
- Zarządzanie projektem
- Zarządzanie zespołem
- Prawa autorskie
- Pisanie wniosków

pracy, umiejętności prawnego i organizacyjnego poruszania się w świecie kultury. Na przykład: „Ja pamiętam takie jedno szkolenie z **ochrony danych osobowych**, gdzie prowadzący wziął od nas wszystkich maile, bo oczywiście to było z prezentacją i rozszerzoną jego wiedzą no i to jest fajne, gdzie np. mając taki materiał można przygotować takie mini szkolenie i np. przekazać kolejnym pracownikom” albo „Mnie się dotychczas najbardziej podobało z *Fundacji Ferso*, generalnie chodziło o **pisanie projektów**, scenariuszy, trwających nieco dłużej w czasie z myślą o dzieciach. Fajnie, na realizację tych projektów dostaliśmy pieniądze, mogliśmy puszczać wodzę fantazji i nie ograniczać się finansowo. Wcześniej były części szkoleniowe, na których uczyliśmy się od ludzi”. Ciekawe było także szkolenie, które pomogło poprawnie funkcjonować w zespole: „2-dniowe dotyczące **zarządzania zespołem**. Było świetnie prowadzone, zajęcia przygotowane tak, że dużo osób otworzyło się ze swoimi problemami, a poza tym usłyszałam to, co dla mnie jest istotne, ponieważ ja zarządzam w placówce, że no nie ma tzw. przypadków tylko wszystko dzieje się za naszą decyzją. To było tam pięknie zilustrowane, pięknie prowadzone, argumenty były z jednej strony podawane z drugiej odbijane”. Istotne były też szkolenia z **nowych mediów czy obsługi komputera**. Były przeprowadzone rzetelnie i pomogły badanym odnaleźć się we współczesnym, cyfrowym świecie. Jako bardzo ciekawe szkolenie wymieniono też **pokonywanie stresu i asertywność**. Jest to bardzo ważny aspekt dla ludzi, którzy są pracownikami instytucji kulturalnych, ponieważ specyfika ich pracy polega na nieustannym kontakcie z ludźmi i publicznymi wystąpieniami. Co ciekawe, bardzo mało zostało wymienionych szkoleń związanych stricte z kulturą. Wynika to prawdopodobnie z faktu, że takich szkoleń jest bardzo mało. W tej dziedzinie za najciekawsze wskazano szkolenia Łódzkiego Domu Kultury dotyczące **spędzania czasu z dziećmi w ośrodkach kultury** oraz szkolenia dotyczące **twórczego myślenia**: „Dla mnie najciekawsze szkolenie było z typowych zadań z twórczego

-
- Opanowanie stresu i asertywność
 - Prawa człowieka
 - Ochrona danych osobowych
 - Obsługa komputera
 - Coaching
 - Akademia wizażu
 - Animator czasu wolnego
 - Twórcze myślenie
 - Nowe gry i zabawy z dziećmi
 - Zarządzanie wydarzeniami kulturalnymi

myślenia. To było 2-dniowe szkolenie i od 9.00 do 18.00 my coś budowaliśmy i na sam koniec z tą grupą coś stworzyliśmy w postaci przedstawienia. Ja byłam jednocześnie szkolona jak to robić i byłam uczestnikiem. Najciekawsze pod względem praktycznym”. Podsumowując, najciekawsze szkolenia to warsztaty, spotkania, na których można poznać praktyczny wymiar teorii. Udane szkolenia to takie, które realizują ciekawe projekty, pokazują coś innowacyjnego lub wprowadzają zupełnie nowe informacje. Badani wskazywali zarówno na szkolenia z kompetencji miękkich jak i twardych.

Badani uczestniczyli również w szkoleniach, które im nie odpowiadały. Dotyczyły one między innymi **realizacji i rozliczania projektów**: „Byłam na szkoleniu z rozliczania projektów i może 1-2 osoby coś skojarzyły, a reszta rozmawiała co gdzie wpisać, wszyscy się pogubili. Czyli ta niekompetencja prowadzącego rozwalila całe szkolenie”. Za nieprzydatne szkolenia uznano te, z **partnerstw lokalnych między instytucjami**. Argumentowano to tym, że takie koalicje **już istnieją i dana tematyka jest nietrafiona**. Fatalnym szkoleniem było również spotkanie zorganizowane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Piłsudskiego w Łodzi dotyczące **dotarcia do odbiorcy** – same wykłady, **za dużo treści naraz, nudne**. Nieudane szkolenia to także takie, w których **prowadzący** nie potrafi przekazać wiedzy w sposób przystępny, podawano tu na przykład prawa autorskie – **język wykładu był zbyt naukowy i specjalistyczny**. Bez większego celu odbywają się także **szkolenia bhp**, które absolutnie nic nie wnoszą do placówek kulturalnych, a często są organizowane tylko dlatego, że takie są wymogi. Pojawiła się również uwaga do szkolenia prowadzonego przez pracowników Ministerstwa Kultury: „To były szkolenia prowadzone przez pracowników Ministerstwa Kultury, którzy mówią nam o tym, jak mamy interpretować przygotowane przez nich instrukcje, rozporządzenia prawne i mówią nam, że wszystko wolno i żeby nie słuchać organizatorów. Tylko dziwne, że oni słuchają i pracują w tym Ministerstwie”. Mimo iż spora grupa respondentów bez problemu umiała wymienić szkolenia, z których nie są zadowoleni, to część badanych miała z tym problem. Stwierdzili bowiem, że ciężko im wymienić takie szkolenie, ponieważ nawet jeżeli nie było zbyt ciekawe i inspirujące, to jednak zawsze się coś z niego wyciągnie i w jakiś sposób wykorzysta. Podsumowując, nieudane szkolenia to takie, które polegają na wykładach, nie wnoszą nic nowego i praktycznego. Złe szkolenia są też wtedy, kiedy prowadzący nie jest komunikatywny i nie umie przekazać w sposób przystępny

wiedzy. Następne zagadnienie dotyczyło tego, czy wiedza i umiejętności zdobyte podczas szkoleń przełożyły się w namacalny sposób na działanie placówki. Tutaj wyłoniły się trzy opinie. Po pierwsze badani twierdzą, że **szkolenia w żaden sposób nie pomogły w zadaniach** czy projektach realizowanych przez ich instytucję. Druga grupa uważa, że każde **szkolenie w jakimś stopniu przyczynia się do rozwoju placówki**, ponieważ zdobytą wiedzę zawsze się jakoś wykorzysta. Nie umieli natomiast wskazać żadnych konkretnych: „Ja uważam, że nawet to najgorsze szkolenie coś tam dało. Ja się cieszę za każdym razem, że pojechałam”. Trzecia wersja to taka, że **szkolenia ewidentnie pomogły w funkcjonowaniu instytucji**: „Ja miałam właśnie coś takiego z tym szkoleniem warszawskim, ponieważ rozpatrywaliśmy tam kwestię Internetu i tego w jaki sposób można rozreklamować działania instytucji kulturalnej w Internecie i co najlepiej się sprawdza”. Respondenci w swojej pracy wykorzystują również wiedzę zdobytą na warsztatach organizowanych przez Łódzki Dom Kultury – *W co się bawić*: „Ja jestem już 4 czy 5 raz na tym, w co się bawić, ale już po 1 szkoleniu mieliśmy pierwszy festyn i zajęcia w hali sportowej i trzeba było zrobić zabawy dla dzieci. Nasze pomysły się przydały, wprowadziłam 3-4 zabawy z tego szkolenia. Warto zwrócić uwagę na to, że **korzystne dla działania placówki były także szkolenia dotyczące pokonywania stresu i większej śmiałości**: „Jeśli chodzi o te wystąpienia publiczne, jeśli chodzi o moją nieśmiałość do wystąpień, no i np. z animacji kultury wcześniej bym się nie podjęła, a teraz będę prowadziła zajęcia, będę musiała wykorzystywać różne metody zabawy interakcji z czytelnikiem”.

Respondenci zostali także zapytani o to, czy system szkoleń w jakiś sposób zmienia się z roku na rok. Główna zmiana, jaką zauważyli to **większa otwartość na szkolonych**, bardziej **rozwinięta komunikacja** niż przed laty, co wiąże się z wprowadzeniem większej ilości warsztatów: „Tak, rzeczywiście ta oferta się w ogóle zmienia i coraz więcej jest warsztatów”. Również sama **oferta szkoleniowa** jest **bardziej rozbudowana** niż kiedyś, dzięki czemu każdy może znaleźć coś idealnego dla siebie. Tak więc zmiany w systemie szkoleń są pozytywne – **idą z duchem czasu, stawiają na interakcję i bardziej praktyczny wymiar**.

PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE

- Analiza desk research wykazała, że województwo łódzkie posiada bogatą ofertę edukacyjną przygotowującą do pracy w sektorze kultury. W przypadku uczelni publicznych na studiach pierwszego i drugiego stopnia istnieje możliwość podjęcia studiów przygotowujących do pracy w sektorze kultury na **25 kierunkach**. Na studiach trzeciego stopnia do wyboru jest **6 kierunków**, natomiast na studiach podyplomowych aż **26 kierunków**. Rozpatrując ofertę uczelni niepublicznych z województwa łódzkiego sytuacja przedstawia się następująco. Na studiach pierwszego i drugiego stopnia oferowanych jest **11 kierunków**, zaś w ramach studiów podyplomowych **17 kierunków**. Można zatem stwierdzić, że województwo łódzkie posiada dobre zaplecze edukacyjne dla sektora kultury.
- W ramach analizy desk research ustalono, że oferta szkoleniowa nie jest ofertą stałą. Zazwyczaj tego typu usługi świadczone są przez instytucje publiczne, firmy prywatne, ewentualnie przez stowarzyszenia. Część z nich prowadzi rozmaite kursy i szkolenia w oparciu o fundusze UE. Największą stałością i różnorodnością oferty cechuje się RAKK działający przy Łódzkim Domu Kultury.
- Najwięcej mieszkańców na jeden dom kultury w województwie łódzkim przypada w Piotrkowie Trybunalskim i Łodzi. Najlepiej pod tym względem prezentuje się powiat wieluński i opoczyński. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców przypadających na jedną bibliotekę również najtrudniejszą sytuację ma Piotrków Trybunalski, gdzie na jedną bibliotekę przypada 25,5 tysiąca mieszkańców. Na drugim miejscu znajdują się Skierniewice, gdzie na bibliotekę przypada 9,2 tysiąca mieszkańców. Najlepiej pod tym względem wypada powiat poddębicki i wieruszowski, gdzie na bibliotekę przypada 1,8 tysiąca mieszkańców. Choć za ilością nie musi iść jakość, można przyjąć, że placówki które muszą dostosować działanie do większej liczby mieszkańców, mogą mieć większe problemy z dostosowaniem oferty do ich potrzeb.

- Analiza profilu pracownika sektora kadr kultury wyłoniła obraz kadr kultury jako grupy sfeminizowanej, posiadającej wyższe wykształcenie humanistyczne, w wieku 25-54 lata. 46,5% mieszka z partnerem/partnerką, 60,4% ma dzieci. Ponad połowa pracowników sektora kultury pracuje w swym miejscu zatrudnienia ponad 10 lat. Dla 40,4% obecna praca jest pierwszą, jakiej się podjęli. Statystyki te mogą świadczyć o niewielkiej mobilności zawodowej pracowników sektora kultury. Podyktowanej w przypadku części pracowników satysfakcją z pracy, czerpaniem radości nie tyle z wspinania się po szczeblach kariery, ale z jak najlepszego wykonywania swych obowiązków, empatią z zawodem i miejscem pracy a nawet pewną dumą z pracy w sektorze kultury. Grupa ta to osoby dbające o podnoszenie kompetencji, biorące udział w szkoleniach i innych formach dokształcania. Niestety w przypadku drugiej grupy brak mobilności wynika z ogólnego stanu stagnacji, braku motywacji zawodowej i braku perspektyw. Środowisko osób zatrudnionych w sektorze kultury wydaje się skrajnie spolaryzowane a obie grupy tak samo liczne.
- 35,6% badanych przed podjęciem obecnej pracy nie było związanych zawodowo z kulturą. Osoby te parały się najrozmaitszymi zajęciami. Dla niektórych z nich praca w kulturze była spełnieniem planów zawodowych, wynikających z odebranej edukacji, dla innych kolejnym zajęciem w ich życiu.
- Pracownicy sektora kultury mają pozytywny stosunek do swojej pracy. Świadczą o tym dane ilościowe uzyskane w badaniu ale i zaobserwowany stosunek do wykonywanego zawodu badanych w ramach badań jakościowych. Czują się trochę elitą, intelektualistami, humanistami. Pasjonaci Dla 84,7% respondentów praca jest bardzo ważną częścią ich życia prywatnego i osobistego. Dla 33,3% jest ona w pełni satysfakcjonująca, 51,2% twierdzi, że jest raczej satysfakcjonująca
- Warto zwrócić uwagę, że respondenci wskazywali na wiele zajęć, które muszą wykonywać w pracy i to czasem bardzo różnych. Szczególnie widoczne jest łączenie zajęć związanych z pozyskiwaniem środków i pracą na projektach

z innymi formami działalności, do których zwłaszcza zaliczały się promocja i grafika. Niektórzy z badanych rezygnowali z wymieniania i odpowiadali, że wykonują wiele, bardzo różnych zadań. Pracownicy sytuację tą tłumaczą brakiem środków na kulturę i koniecznością łączenia zadań. Nie wydają się być z tego zadowoleni.

- Pracownicy sektora kultury posiadają wysoką samoocenę. Największymi atrybutami pracowników sektora kultury jest ich odpowiedzialność, obowiązkowość i sumienność. Jednocześnie daleki jest im dyskurs ekspercki, uważają, że są dobrymi pracownikami ale nie ekspertami. Pewne problemy mają z punktualnością, kreatywnością, umiejętnościami interpersonalnymi, umiejętnością pracy w zespole i dokładnością. Deklaracje dotyczące problemów związanych z pracą w zespole pojawiły się również w części jakościowej badania w dwójnasób. Pracownicy przyznawali, że mają problemy z zespołową realizacją zadań i chcieliby się podszkolić w takich umiejętnościach. Niektórzy, szczególnie młodszy stażem pracownicy, ubolewali nad niemożnością realizacji pomysłów zdobytych podczas szkoleń z racji na brak akceptacji innych pracowników oraz na złą komunikację w placówce. Z wypowiedzi badanych wyłania się obraz instytucji kultury jako zbioru indywidualności nie potrafiących ze sobą współpracować i komunikować się. Szczególne antagonizmy uwidaczniają się w relacjach między młodszym a starszym pokoleniem pracowników. Należy położyć nacisk na lepszą komunikację poziomą w placówkach kultury, szczególnie tych zatrudniających większą liczbę pracowników.
- Znaczna część pracowników sektora kultury podnosi swoje kompetencje. Badanie nie pozwoliło jednak oszacować jak liczna jest to grupa. Otwarcie o niebraniu udziału w żadnych formach doszkalania mówi 10,3% badanych. Niestety musimy również zwrócić uwagę na pewne ograniczenie badawcze, które pojawiło się podczas badania. Szczególnie w regionie, kiedy ankiety były dostarczane do instytucji, często to sekretariat kontrolował ich rozdysponowanie i trafiały do osób, które są bardziej aktywne jeśli chodzi o podnoszenie kompetencji. Dlatego badacze uważają, że 10,3 udział

procentowy pracowników, którzy zadeklarowali niekorzystanie z różnych form doszkalania jest wynikiem optymistycznym. Weryfikacja mogłaby nastąpić poprzez wykonanie badania ilościowego na próbie losowej. To jednak byłoby nader trudne, ponieważ instytucje kultury cechowały się nader wyraźną opieszałością i niechęcią do ewaluacji pod względem podnoszenia kompetencji. Wiele placówek odmawiało udziału w badaniu z racji na natłok obowiązków, brak czasu lub zwyczajną niechęć. Ta niemożność ewaluacji może być również pośrednim dowodem na pewne braki w podnoszeniu kompetencji przez kadry kultury i stanowić próbę ich ukrycia. W ramach wywiadów fokusowych badani przyznali, że w ich placówkach maksymalnie połowa pracowników bierze udział w szkoleniach. Z kolei z wywiadów swobodnych wynika, że udział w różnego rodzaju formach podnoszenia kompetencji nie jest systematyczną praktyką.

- Ewaluacja szkoleń pozwoliła wytypować najpoważniejsze w nich uchybienia: niedopasowanie programu szkoleń do potrzeb instytucji kultury, zdawkowe traktowanie tematu i zbyt mała liczba godzin, zbyt duży udział teorii w stosunku do praktyki w szkoleniach.
- Część szkoleń jest nieużyteczna z powodu swych uchybień. Część szkoleń znajduje bezpośrednie przełożenie na działalność placówki poprzez wdrażanie wiedzy pozyskanej podczas nich w działalność instytucji. Część szkoleń posiada pewną przydatność, ale nie bezpośrednią poprzez np. częściowe wykorzystanie albo poprzez ogólne zmotywowanie do działania: „Ja zawsze jak wracam po szkoleniu to jakbym miała baterie naładowane, wszystko bym zrobiła, ale potem siada” mówi jedna z badanych. Ostatnia grupa to szkolenia, które nie zostały wykorzystane przez badanych. Powody niewykorzystania wiedzy zdobytej podczas szkoleń są różne:
 - nieprzydatność szkolenia (nieadekwatna tematyka do działalności placówki, szkolenie dotyczące znanego już zakresu tematyki)
 - brak czasu w działalności instytucji na wdrożenie nowych rozwiązań/pomysłów
 - nieprzychylny przełożonych lub współpracowników

- Część szkoleń znajduje bezpośrednie przełożenie na działalność placówki poprzez wdrażanie wiedzy pozyskanej podczas nich w działalność instytucji. Pewien odsetek szkoleń posiada pewną przydatność, ale nie bezpośrednią poprzez np. częściowe wykorzystanie albo poprzez ogólne zmotywowanie do działania: „Ja zawsze jak wracam po szkoleniu to jakbym miała baterie naładowane, wszystko bym zrobiła, ale potem siada” mówi jedna z badanych. Ostatnia grupa to szkolenia, które nie zostały wykorzystane przez badanych. Powody niewykorzystania wiedzy zdobytej podczas szkoleń są różne:
 - nieprzydatność szkolenia (nieadekwatna tematyka do działalności placówki, szkolenie dotyczące znanego już zakresu tematyki)
 - brak czasu w działalności instytucji na wdrożenie nowych rozwiązań/pomysłów
 - nieprzychylność przełożonych lub współpracowników

- Szkolenia dostarczają korzyści w pierwszej kolejności pracownikom. Warto zwrócić uwagę, że w badaniu ankietowym na pierwszym miejscu znalazło się wskazanie dotyczące samych pracowników. W badaniu fokusowym skierowanie na siebie a nie na instytucję było jeszcze bardziej widoczne. Badanych szkolenia kojarzą się przede wszystkim z **samorozwojem**. Przyznają, że wiedza i umiejętności zdobyte podczas szkoleń nie często przekładają się na konkretne działania w placówce. Nie ma nic złego w tym, że pracownicy czują bezpośrednią, indywidualną korzyść z udziału w szkoleniach, należy jednak dążyć do większej przekładalności udziału w szkoleniach na działanie w instytucji. By to zmienić należy: dążyć do większego dopasowania szkoleń do potrzeb konkretnych instytucji kultury (domów kultury, bibliotek, muzeów), staranniej wybierać szkolenia, w których pracownicy biorą udział, korzystając z zasady jakie szkolenie jest potrzebne by ulepszyć działanie placówki w określonym zakresie, a nie szkolmy się a potem pomyślimy jak to wykorzystać.

- Specyfika instytucji kultury polega na stosunkowo małej możliwości awansu. Podobnie, jak wskazują badani, zarobki w instytucjach kultury nie są

motywujące. Należy zatem zastanowić się, chcąc powiększyć grono pracowników podnoszących swoje kompetencje, nad systemem motywacji. Pracownicy, którzy biorą udział różnych formach doszkalania wskazują na motywacje wewnętrzne. Badani zauważali, że lubią się uczyć, odkrywać nowe rzeczy albo zwyczajnie chcą jak najlepiej wykonywać swoją pracę. W takich realiach pracy w sektorze kultury wydaje się niezwykle istotna motywacja miękka ze strony przełożonych, która odnosiłaby się do uznania i docenienia osób, które decydowałyby się na udział w różnych formach doszkalania.

- W badaniu wskazano najbardziej potrzebne pracownikom sektora kultury w województwie łódzkim szkolenia i kursy. Należą do nich szkolenia i kursy z zakresu:

- **nowych technologii** (nowe technologie, komputery, grafika, tworzenie stron www, obsługa urządzeń cyfrowych).
- **języków obcych**
- **pozyskiwania funduszy i zamówień publicznych** (8,6%)
- **zarządzania projektami**
- **marketingu i promocji**

Połowa badanych chciałaby podnieść swoje kwalifikacje językowe. W obliczu globalizacji, mobilności osób oraz coraz większej liczby turystów odwiedzających nasz kraj, potrzeba władania językami obcymi wydaje się oczywista. Aż 44% respondentów wskazało szkolenia komputerowe. W dobie cyfryzacji kompetencje związane z obsługą komputerów również wydają się niezbędne. Należy zwrócić uwagę, na fakt, że na pierwszych pozycjach znalazły się szkolenia z umiejętności, które są podstawowymi kompetencjami człowieka XXI wieku. Braki w nich opracowujący raport uznają za alarmujące. Okazuje się, że w niezwykle rozwiniętej ofercie podnoszenia kompetencji nacisk powinien być położony na najbardziej podstawowe umiejętności. Wiadomym jest, że braki te nie mogą być uzupełnione przez system szkoleń a poprzez ofertę kursową. Typowanie uczestników badania wskazuje, że pracownicy sektora kultury potrzebują szkoleń z umiejętności twardych.

Jednocześnie problemy w zespołowym działaniu i komunikacji między pracownikami może świadczyć o potrzebie szkoleń z umiejętności miękkich w tym zakresie

- Największym wyzwaniem dla badanych jest **zdobycie środków finansowych** (głównie ministerialnych czy unijnych), ale także **walka ze zmieniającymi się przepisami, dotarcie do odbiorców, wymyślenie dla nich ciekawej oferty, oraz integracja pracowników.**

- Badani ustalili jak powinno wyglądać szkolenie idealne. Co jest dla nich ważne:
 - Łączenie teorii z praktyką, bez nadmiaru teorii
 - Materiały dydaktyczne
 - Niski koszt szkoleń
 - Pisemne potwierdzenie udziału w postaci certyfikatu lub innego dokumentu
 - Profesjonalizm prowadzącego, który najlepiej jeśli jest praktykiem
 - Powinien być zapewniony posiłek a nie tylko przekąski.
 - Dopasowanie do potrzeb sektora kultury

Nie było zgody wśród badanych odnośnie miejsca i czasu trwania szkoleń. Jedni preferują szkolenia wyjazdowe, najlepiej kilkudniowe, inni wolą kilkugodzinne, najlepiej w czasie pracy i w miejscu pracy.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1.

Tabela 18. Zestawienie domów, ośrodków, świetlic, klubów kultury w województwie łódzkim.

Lp.	Instytucja	Adres	e-mail	Lokalizacja
Powiat bełchatowski				
1.	Gminne Centrum Kultury	44-632 BEŁCHATÓW, Zdzieszulice Dolne 20 A tel. +48.44.6328641	b.d.	Gmina: Bełchatów
2.	Gminny Ośrodek Kultury w Kleszczowie	97-410 KLESZCZÓW, ul. Główna 74 tel. +48.44.7313230	goksir@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
3.	Wiejski Ośrodek Kultury w Dębinie	97-410 KLESZCZÓW, Dębina tel. +48..044 7313563	wok_debina@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
4.	Wiejski Ośrodek Kultury w Łękińsku	97-410 KLESZCZÓW, Łękińsko tel. +48..044 7314270	wok_lekinsko@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
5.	Wiejska Świetlica w Łuszczanowicach	97-410 KLESZCZÓW, Łuszczanowice	wok_luszczanowice@goksir.pl	Gmina: Kleszczów

tel. +48..0781780759

6.	Wiejski Ośrodek Kultury w Wolicy	97-410 KLESZCZÓW, Wolica
tel. +48..044 7313230	wok_wolica@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
7.	Wiejski Ośrodek Kultury w Żłobnicy	97-410 KLESZCZÓW, Żłobnica
tel. +48..044 7313804	wok_zlobnica@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
8.	Wiejski Ośrodek Kultury w Czyżowie	17-220 KLESZCZÓW, Czyżów
tel. +48..044 7314490	wok_cyzow@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
9.	Wiejski Ośrodek Kultury w Rogowcu	97-410 KLESZCZÓW,
Rogowiec
tel. +48..044 7313230	wok_rogowiec@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
10.	Wiejski Ośrodek Kultury w Kamieniu	97-410 KLESZCZÓW, Kamień
tel. +48..044 7314089	wok_kamien@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
11.	Wiejski Ośrodek Kultury w Antoniówce	97-410 KLESZCZÓW,
Antoniówka
tel. +48..04463183905	wok_antoniowka@goksir.pl	Gmina: Kleszczów
12.	Gminny Ośrodek Kultury w Klukach	44-631 KLUKI, Kluki 93
tel. +48.44.6311006	gok_kluki@wp.pl	Gmina: Kluki
13.	Gminny Ośrodek Kultury w Ruścu	97-438 RUSIEC, ul.
Koniecpolskiego 5	gminny.osrodek.kultury.rusiec@neostrada.pl	Gmina: Rusiec

tel. +48.43.6766125

14.	Dom Kultury w Woli Wiązowej	43-676 RUSIEC, Wola Wiązowa
tel. +48.43.6766125	b.d.	Gmina: Rusiec
15.	Gminny Ośrodek Kultury	97-420 SZCZERCÓW,
ul. Częstochowska 10
tel. +48.44.6318696	gok@szczercow.pl	Gmina: Szczerców
16.	Dom Kultury w Zelowie	44-634 ZELÓW,
ul. Tadeusza Kościuszki 74
tel. +48.44.6341098	dkzelow@wp.pl	Gmina: Zelów
17.	Miejskie Centrum Kultury w Bełchatowie	97-400 BEŁCHATÓW
Pl. Narutowicza 1a
Tel.: 44 635 86 00	mck@mck.belchatow.pl	Gmina: Bełchatów

Powiat brzeziński

1.	Gminny Ośrodek Kultury w Brzezinach	62-874 BRZEZINY,
ul. 1000-Lecia 10
tel. +48.62.7698064	b.d.	Gmina: Brzeziny
2.	Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Jeżowie	95-047 JEŻÓW,
ul. Kwiatowa 1
tel. +48.46.8755203	b.d.	Gmina: Jeżów

Powiat kutnowski

1.	Gminny Ośrodek Kultury w Bedlnie	24-282 BEDLNO, Bedlno 28A tel. +48.24.2821420	b.d.	Gmina: Bedlno
2.	Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Krośniewicach	99-340 KROŚNIEWICE, ul. Poznańska 16 tel. +48.24.2523243	gcksir@krosniewice.net centrumkros@vp.pl	Gmina: Krośniewice
3.	Miejski Ośrodek Kultury	99-340 KROŚNIEWICE, ul. Kolejowa 21 tel. +48.24.2523792	gckkros@wp.pl	Gmina: Krośniewice
4.	Świetlica "Andersówka" w Błoniu	99-340 KROŚNIEWICE, Błonie 9 tel. +48.24.2523244	b.d.	Gmina: Krośniewice
5.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Krzyżanowie	24-356 KRZYŻANÓW, Krzyżanów 13 tel. +48.24.3562210	b.d.	Gmina: Krzyżanów
6.	Kutnowski Dom Kultury	24-254 KUTNO, ul. Stanisława Żółkiewskiego 4 tel. +48.24.2542137	sekretariatkdk@onet.eu, info@kdk.art.pl	Gmina: Kutno
7.	Ośrodek Kultury Gminy Kutno	99-300 KUTNO, Leszczynek 49A tel. +48.24.3560205	b.d.	Gmina: Kutno

8.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Łaniętach	99-306 ŁANIĘTA, Łanięta 15F
tel. +48.24.3567400	b.d.	Gmina: Łanięta
9.	Gminny Ośrodek Kultury w Strzelcach	99-307 STRZELCE,
ul. Główna 10
tel. +48.24.3566621	gokstrzelce@vp.pl	Gmina: Strzelce
10.	Żychliński Dom Kultury	99-320 ŻYCHLIN,
ul. Fabryczna 3
tel. +48.24.2851034	mgok_zychlin@op.pl	Gmina: Żychlin

Powiat łaski

1.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Buczku	98-113 BUCZEK,
ul. Szkolna 1
tel. +48.43.6774096	gokis1@interia.pl	Gmina: Buczek
2.	Łaski Dom Kultury w Łasku	43-675 ŁASK, ul. Gabriela Narutowicza 11
tel. +48.43.6753713	laskidomkultury@poczta.fm	Gmina: Łask
3.	Gminny Ośrodek Kultury w Sędziejowicach	98-160 SĘDZIEJOWICE,
ul. Wieluńska 7
tel. +48.43.6771722	goksedziejowice@op.pl	Gmina: Sędziejowice
4.	Gok Sędziejowice Świetlica w Kozubach	98-160 Sędziejowice,
Nowe Kozuby	b.d.	Gmina: Sędziejowice

tel. +48.43.6771722

5.	Gok Sędziejowice Klub w Bilewie	98-160 Sędziejowice, Bilew
tel. +48.43.6771722	b.d.	Gmina: Sędziejowice
6.	Gminny Ośrodek Kultury w Widawie	98-170 WIDAWA,
ul. Adama Mickiewicza 4
tel. +48.43.6721116	gok.widawa@wp.pl
gokwidawa@interia.pl	Gmina: Widawa

Powiat łączycycki

1.	Gminny Ośrodek Kultury w Grabowie	99-150 GRABÓW,
pl. Kościuszki 18A
tel. +48.63.2734121	b.d.	Gmina: Grabów
2.	Dom Kultury w Łęczycy	24-721 ŁĘCZYCA,
Al. Jana Pawła II 11
tel. +48.24.7210349	dkleczyca@spinet.pl	Gmina: Łęczycza
3.	Gminny Ośrodek Kultury w Piątku	99-120 PIĄTEK,
ul. Strażacka 3
tel. +48.60.4282084	b.d.	Gmina: Piątek
4.	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji	99-335 WITONIA,
ul. Szkolna 13
tel. +48.24.3564251	b.d.	Gmina: Witonia

Powiat łowicki

1.	Gminny Ośrodek Kultury	99-434 DOMANIEWICE, ul. Główna 3 tel. +48.46.8383513	bpdomaniewice@wp.pl	Gmina: Domaniewice
2.	Gminny Ośrodek Kultury w Kiernozi	99-412 KIERNOZIA, ul. Sobocka 1 A tel. +48.24.2779008	gokkiernozia@interia.pl	Gmina: Kiernozia
3.	Gminny Ośrodek Kultury w Łyszkowicach	99-420 ŁYSZKOWICE, ul. Gminna 14 tel. +48.46.8388737	b.d.	Gmina: Łyszkowice
4.	Gminny Ośrodek Kultury w Nieborowie	99-416 NIEBORÓW, Al. Legionów Polskich 26 tel. +48.46.8385615	goknieborow@op.pl	Gmina: Nieborów
5.	Ośrodek Kultury	46-838 Zduny, Zduny tel. +48.46.8387416	gokzduny@wp.pl	Gmina: Zduny

Powiat łódzki wschodni

1.	Gminny Ośrodek Kultury	95-022 ANDRESPOL, ul. Tuszyńska 64 tel. +48.48.2132296	b.d.	Gmina: Andrespol
2.	Świetlica w Stefanowie	95-006 Brójce, Stefanów	b.d.	Gmina: Brójce

	tel. +48.42.2140387		
3.	Dom Kultury w Brójcach
42-214 BRÓJCE, Brójce 39B
tel. +48.42.2140387	gok@brojce.pl	Gmina: Brójce
4.	Świetlica Środowiskowa w Bukowcu
95-006 BRÓJCE,
ul. Rokicińska 124
tel. +48.42.2134387	b.d.	Gmina: Brójce
5.	Świetlica Środowiskowa w Leśnych Odpadkach
95-006 BRÓJCE, Leśne Odpadki
13
tel. +48.42.2134387	b.d.	Gmina: Brójce
6.	Miejski Ośrodek Kultury w Koluszkach
95-040 KOLUSZKI,
ul. 3 Maja 2
tel. +48.44.7145880	mokkoluszki@interia.pl	Gmina: Koluszki
7.	Gminny Ośrodek Kultury w Rzgowie
95-030 RZGÓW,
ul. Rawska 8
tel. +48.42.2141111	gok@rzgow.pl	Gmina: Rzgów
8.	Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki
95-080 TUSZYN,
ul. Noworzgowska 20 A
tel. +48.42.6142589	moksit@tuszyn.info.pl	Gmina: Tuszyn
9.	Filia Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki
95-080 TUSZYN,
ul. Bolesława Prusa 7	b.d.	Gmina: Tuszyn

tel. +48.42.2321532

10. **Świetlica w Głuchowie**

95-080 TUSZYN, Głuchów
tel. +48.42.2321532

b.d.

Gmina: Tuszyn

11. **Świetlica w Tuszyńku**

95-080 TUSZYN, Tuszynek
tel. +48.42.2321532

b.d.

Gmina: Tuszyn

12. **Świetlica w Wodzinku**

95-080 TUSZYN, Wodzinek
tel. +48.42.2321532

b.d.

Gmina: Tuszyn

Powiat m. Łódź

1. **Łódzki Dom Kultury**

42-633 ŁÓDŹ,
ul. Gen. Romualda Traugutta 18
tel. +48.42.6337034

ldk@ldk.lodz.pl

Gmina: M. Łódź

2. **Bałucki Ośrodek Kultury
"Na Żubardzkiej"**

91-022 ŁÓDŹ,
ul. Żubardzka 3
tel. +48..042 6516747

zubardzka@bok.lodz.pl

Gmina: M. Łódź

3. **Bałucki Ośrodek Kultury
"Lutnia"**

91-103 ŁÓDŹ, ul. Łanowa 14
tel. +48..042 6526227

lutnia@teosat.pl

Gmina: M. Łódź

4. **Bałucki Ośrodek Kultury
"Rondo"**

91-027 ŁÓDŹ,
ul. Limanowskiego 166

informacje@bok.lodz.pl, sekretariat@bok.lodz.pl

Gmina: M. Łódź

5.	Poleski Ośrodek Sztuki	94-030 ŁÓDŹ,
ul. Krzemieniecka 2A
tel. +48.42.6881418	pos@lodz.pl	Gmina: M. Łódź
6.	Osiedlowy Klub "Promyk"	53-629 ŁÓDŹ,
ul. Wileńska 59
tel. +48.42.6864194	b.d.	Gmina: M. Łódź
7.	Klub Nauczyciela	90-434 ŁÓDŹ,
ul. Piotrkowska 137
tel. +48.42.6362598	klub@klub.nauczyciela.com	Gmina: M. Łódź
8.	Dom Kultury "Relax"	42-613 ŁÓDŹ,
ul. Rydzowa 5
tel. +48.42.6130883	7@relax.lodz.pl	Gmina: M. Łódź
9.	Klub Osiedlowy "Stare-
Chojny"	93-323 ŁÓDŹ,
ul. Skupiona 3
tel. +48.42.2352239	b.d.	Gmina: M. Łódź
10.	Klub Osiedlowy "Chojny-
Zatorze"	93-356 ŁÓDŹ,
ul. Gościnną 8
tel. +48.42.2352240	b.d.	Gmina: M. Łódź
11.	Dom Kultury "Zarzewie"	93-218 ŁÓDŹ,
ul. Witolda Wandurskiego 4
tel. +48.42.2517577	b.d.	Gmina: M. Łódź

12.	Klub "Senior"	42-251 ŁÓDŹ,
ul. Tatrzańska 31/35
tel. +48.42.2517578	b.d.	Gmina: M. Łódź
13.	Świetlica "Smyk"	42-257 ŁÓDŹ,
ul. Przędzalniana 133 bl.16
tel. +48.42.2571767	b.d.	Gmina: M. Łódź
14.	Ośrodek Kultury "Górna"	93-138 ŁÓDŹ,
ul. Siedlecka 1
tel. +48.42.6845102	gorna@gorna.pl	Gmina: M. Łódź
15.	Widzewskie Domy Kultury	92-318 ŁÓDŹ,
Al. Marsz. Józefa Piłsudskiego 133
tel. +48.42.6749230	wdk@wdk.pl	Gmina: M. Łódź
16.	Śródmiejskie Forum Kultury	90-056 ŁÓDŹ,
ul. Prezydenta Franklina Delano
Roosevelta 17
tel. +48.42.6366838	napisz@forum-kultury.pl, sfk3@interia.pl	Gmina: M. Łódź
17.	Świetlica Osiedlowa Msm	92-334 ŁÓDŹ,
ul. Milionowa 78
tel. +48.50.3092557	b.d.	Gmina: M. Łódź
18.	Ośrodek Kultury "Karolew"	94-035 ŁÓDŹ,
ul. Bratysławska 6A	karolew@infoglob.pl	Gmina: M. Łódź

tel. +48.42.2870207

19.	Klub-Galeria "Manhattan"	90-302 ŁÓDŹ,
ul. Stanisława Wigury 15
tel. +48..042 6363344	b.d.	Gmina: M. Łódź
20.	Klub Osiedlowy "Oaza"
S.M. Retkinia-Południe	94-046 ŁÓDŹ,
ul. Armii Krajowej 32
tel. +48.42.6871997	b.d.	Gmina: M. Łódź
21.	Akademicki Ośrodek
Inicjatyw Artystycznych	90-403 ŁÓDŹ,
ul. Zachodnia 54/56
tel. +48.42.6334368	sekretariat@aoia.pl	Gmina: M. Łódź
22.	Osiedlowy Dom Kultury
"Romus"	93-224 ŁÓDŹ,
ul. Podhalańska 1
tel. +48.60.0807805	romus@sm.dabrowa.pl	Gmina: M. Łódź
23.	Klub "Alternatywa"	42-673 ŁÓDŹ,
ul. Stanisława Czernika 1/3
tel. +48.42.6738190	b.d.	Gmina: M. Łódź
24.	Klub "Złota Jesień" S.M.	42-672 ŁÓDŹ,
ul. Maksyma Gorkiego 63
tel. +48.42.6727094	b.d.	Gmina: M. Łódź

25.	Jagielloński Ośrodek Kultury	91-464 ŁÓDŹ,
ul. Wspólna 6
tel. +48.42.6563305	ok23witoslaw@wp.pl	Gmina: M. Łódź
26.	Osiedlowy Klub Przy S.M. "Radogoszcz-Zachód"	91-371 ŁÓDŹ,
ul. 11 Listopada 38
tel. +48.60.3070694	b.d.	Gmina: M. Łódź

Powiat m. Piotrków Trybunalski

1.	Miejski Ośrodek kultury	97-300 Piotrków Trybunalski,
Słowackiego 13	kancelaria@mok.piotrkow.pl	Gmina: M. Piotrków Trybunalski
2.	Klub Kultury "Jaskółczyn"	97-300 Piotrków Tryb.
ul. Belzacka 66
Tel. (44 647 54 92), e-mail :
jaskolczyn@psmpt.com.pl
TEL./FAX - (44 649 78 52)	b.d.	Gmina: M. Piotrków Tryb.

Powiat m. Skierniewice

1.	Ośrodek Kultury- Klub Oaza	96-104 Skierniewice,
ul. Iwaszkiewicza 13
tel. +48.46.8334807	a.dziuniek@wp.pl	Gmina: Skierniewice
2.	Młodzieżowe Centrum Kultury w Skierniewicach	46-833 SKIERNIEWICE,
ul. Władysława Stanisława Reymonta 33	mck@skierniewice.com.pl	Gmina: Skierniewice

tel. +48.46.8333336

3. **Miejski Ośrodek Kultury w Skierniewicach** 96-100 SKIERNIEWICE,
ul. Wita Stwosza 2/4 mok@skierniewice.com.pl Gmina: Skierniewice
tel. +48.46.8334489

Powiat opoczyński

1. **Ośrodek Kultury Gminy i Miasta w Drzewicy** 26-340 DRZEWICA,
ul. Braci Kobyłańskich 26 okgim@drzewica.pl Gmina: Drzewica
tel. +48.48.3756288
2. **Ośrodek Kultury w Mniszkowie** 26-341 MNISZKÓW,
ul. Powstańców Wielkopolskich 10 m. NN b.d. Gmina: Mniszków
tel. +48.44.7561522
3. **Klub Przy Urzędzie Gminy w Mniszkowie** 26-341 MNISZKÓW,
ul. Powstańców Wielkopolskich 10 m. NN b.d. Gmina: Mniszków
tel. +48.44.7561522
4. **Miejski Dom Kultury im. Tadeusza Sygietyńskiego w Opocznie** 44-755 OPOCZNO,
ul. Edmunda Biernackiego 4 mdk_opoczno@poczta.onet.pl Gmina: Opoczno
tel. +48.44.7552291

5.	Świetlica w Bukowcu	44-736 OPOCZNO, Bukowiec Opoczyński tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
6.	Świetlica w Januszewicach	44-736 OPOCZNO, Januszewice tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
7.	Świetlica w Kraszkowie	44-736 OPOCZNO, Kraszków tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
8.	Świetlica w Modrzewiu	44-736 OPOCZNO, Modrzew tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
9.	Świetlica w Mroczkowie Dużym	44-736 OPOCZNO, Mroczków Duży tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
10.	Świetlica w Różanej	44-736 OPOCZNO, Różanna tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
11.	Świetlica w Sitowej	44-736 OPOCZNO, Sitowa tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
12.	Świetlica w Stuznie	44-736 OPOCZNO, Stuzno tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
13.	Świetlica w Wygnanowie	44-736 OPOCZNO, Wygnanów tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno

14.	Świetlica w Bielowicach	44-736 OPOCZNO, Bielowice
tel. +48.44.7361410	b.d.	Gmina: Opoczno
15.	Gminny Ośrodek Kultury w Poświętnem	26-315 POŚWIĘTNE,
ul. Główna 40
tel. +48.44.7564002	b.d.	Gmina: Poświętne
16.	Gminny Ośrodek Kultury w Sławnie	44-755 SŁAWNO, Sławno 46 A
tel. +48.44.7551852	gok.slawno@wp.pl	Gmina: Sławno

Powiat pabianicki

1.	Dom Kultury w Dłutowie	44-634 Dłutów,
ul. Polna 3
tel. +48.44.6340521	b.d.	Gmina: Dłutów
2.	Gminny Ośrodek Kultury w Dobroniu	95-082 DOBRONŃ,
ul. H. Sienkiewicza 39
tel. +48.43.6772683	gok.dobron@interia.pl	Gmina: Dobroń
3.	Miejski Ośrodek Kultury	95-050 KONSTANTYNÓW
ŁÓDZKI, ul. Łódzka 28
tel. +48.41.2111763	mok@konstantynow.pl	Gmina:
Konstantynów Łódzki
4.	Gminny Ośrodek Kultury w Lutomiarsku	95-083 LUTOMIERSK,
pl. Jana Pawła II 13
tel. +48.43.6775969	goklutomiersk@interia.pl	Gmina: Lutomiarsk

5.	Spółdzielczy Dom Kultury Psm	42-215 PABIANICE,
ul. Orla 45
tel. +48.42.2151109	b.d.	Gmina: Pabianice
6.	Osiedlowy Dom Kultury Psm	95-204 PABIANICE,
ul. Łaska 46/48
tel. +48.42.2151109	b.d.	Gmina: Pabianice
7.	Środowiskowy Klub Kultury "Barak"	42-214 PABIANICE,
ul. Gen. Stefana Grota-Roweckiego 11A
tel. +48.42.2148992	b.d.	Gmina: Pabianice
8.	Miejski Ośrodek Kultury Im. Zbigniewa Herberta w Pabianicach	42-215 PABIANICE,
ul. Tadeusza Kościuszki 14
tel. +48.42.2155081	amoka@poczta.onet.pl	Gmina: Pabianice

Powiat pajęczański

1.	Regionalne Centrum Rozwoju Kultury i Turystyki	98-355 DZIAŁOSZYN,
ul. Zamkowa 22
tel. +48.43.8430000	b.d.	Gmina: Działoszyn
2.	Miejsko-Gminny Dom Kultury w Działoszynie	43-841 DZIAŁOSZYN,
ul. Gabriela Narutowicza 26 A
tel. +48.43.8413541	pok@powiatpajeczno.pl	Gmina: Działoszyn

3.	Gminny Ośrodek Kultury	98-330 PAJĘCZNO, Kodrań
tel. +48.72.1336570	b.d.	Gmina: Pajęczno
4.	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pajęcznie	98-330 PAJĘCZNO,
ul. Wiśniowa 5
tel. +48.43.3112587	dyrektor.mgokis@pajeczno.pl	Gmina: Pajęczno

Powiat piotrkowski

1.	Gminny Ośrodek Kultury-Świetlica Wiejska Czarnocin	72-112 CZARNOCIN, Czarnocin
2C
tel. +48.91.4188628	b.d.	Gmina: Czarnocin
2.	Gminny Ośrodek Kultury im. Jana Justyny w Moszczenicy	97-310 MOSZCZENICA,
ul. Dworcowa 16A
tel. +48.44.6169454	gok_moszczenica@o2.pl	Gmina: Moszczenica
3.	Miejski Ośrodek Kultury	97-330 SULEJÓW,
ul. Błonie 10
tel. +48.44.6162533	moksulejow@op.pl	Gmina: Sulejów
4.	Gminny Ośrodek Kultury w Woli Krzysztoporskiej	97-371 WOLA
KRZYSZTOPORSKA, ul.
Południowa 2
tel. +48.44.6163185	gok-wola@neostrada.pl	Gmina: Wola
Krzysztoporska
5.	Miejski Ośrodek Kultury im. Andrzeja Frycza	97-320 WOLBÓRZ,
ul. Modrzewskiego 15	gokwolborz@op.pl	Gmina: Wolbórz

**Modrzewskiego w
Wolborzu**

tel. +48.44.6164267

Powiat poddębicki

1.	Poddębicki Dom Kultury i Sportu w Poddębicach	43-678 PODDĘBICE,
ul. Mickiewicza 9/11
tel. +48.43.6782991	pdkis@op.pl	Gmina: Poddębice
2.	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Uniejowie	99-210 UNIEJÓW,
ul. Targowa 21
tel. +48.63.2888164	mgokuniejow@wp.pl	Gmina: Uniejów

Powiat radomszczański

1.	Gminny Ośrodek Kultury w Gidlach	97-540 GIDLE,
ul. Pławińska 22
tel. +48.34.3272027	b.d.	Gmina: Gidle
2.	Świetlica w Pławnie	34-327 GIDLE, Pławno
tel. +48.34.3272027	b.d.	Gmina: Gidle
3.	Świetlica w Ludwikowie	34-327 GIDLE, Ludwików
tel. +48.34.3272027	b.d.	Gmina: Gidle
4.	Świetlica w Gowarzowie	34-327 GIDLE, Gowarzędów
tel. +48.34.3272027	b.d.	Gmina: Gidle

5.	Świetlica Wiejska w Wąglinie	97-545 GOMUNICE, Wąglin 12 tel. +48.44.6842485	b.d.	Gmina: Gomunice
6.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kobielach Wielkich	97-524 KOBIELE WIELKIE, ul. Reymonta 75 tel. +48.44.6810057	kobiele@iturysta.pl	Gmina: Kobile Wielkie
7.	Świetlica Wiejska w Orzechówku	44-681 KOBIELE WIELKIE, Orzechówek tel. +48.44.6810057	b.d.	Gmina: Kobile Wielkie
8.	Świetlica Wiejska w Kobielach Małych	44-681 KOBIELE WIELKIE, Kobile Małe tel. +48.44.6810057	b.d.	Gmina: Kobile Wielkie
9.	Świetlica Wiejska w Cieszątkach	44-681 KOBIELE WIELKIE, Cieszątka tel. +48.44.6810057	b.d.	Gmina: Kobile Wielkie
10.	Trzebińskie Centrum Kultury - Wiejski Dom Kultury w Lgocie	42-350 LGOTA, ul. Szkolna 1 tel. +48..324420311	b.d.	Gmina: Lgota Wielka
11.	Świetlica Wiejska w Brudzicach	97-565 LGOTA WIELKA, Brudzice tel. +48.44.6801385	b.d.	Gmina: Lgota Wielka
12.	Świetlica Wiejska w	97-565 LGOTA WIELKA, Długie	b.d.	Gmina: Lgota Wielka

Długiem

tel. +48.44.6801386

13.

**Świetlica Przy Urzędzie
Gminy**

44-787 MASŁOWICE, Masłowice 4
tel. +48.44.7874616

b.d.

Gmina: Masłowice

14.

**Miejski Dom Kultury w
Przedborzu**

44-781 PRZEDBÓRZ,
Rynek 15
tel. +48.44.7812515

mdk_przedborz@o2.pl

Gmina: Przedbórz

15.

**Miejski Dom Kultury w
Radomsku**

44-683 RADOMSKO,
ul. Brzeźnicka 5
tel. +48.44.6835255

mdk@radomsko.pl

Gmina: Radomsko

16.

**Klub Młodzieżowy Ul.
Kościuszki 12A**

97-500 RADOMSKO,
ul. Kościuszki 12a
tel. +48.44.6832003

b.d.

Gmina: Radomsko

17.

**Gminny Ośrodek Kultury w
Wielgomłynach**

97-525 WIELGOMŁYNY, Rynek 1
tel. +48.44.7871060

b.d.

Gmina: Wielgomłyny

18.

**Gminny Ośrodek Kultury w
Żytynie**

97-532 ŻYTNO, Silnica 77
tel. +48.34.3277009

gok@zytno.pl

Gmina: Żytno

Powiat rawski

1.

**Miejski Dom Kultury w
Rawie Mazowieckiej**

46-815 RAWA MAZOWIECKA,
ul. Krakowska 6 C
tel. +48.46.8154713

mdkrawa@interia.pl

Gmina: Rawa
Mazowiecka

Powiat sieradzki

1.	Centrum Kultury w Błaszkiach	62-829 BŁASZKI, Lubanów 27 tel. +48.62.8292542	ckblaszki@poczta.onet.pl	Gmina: Błaszki
2.	Gminny Ośrodek Kultury w Brzeźniu	98-275 BRZEŹNIO, ul. Wspólna 45 tel. +48.43.8203187	gokbrzezno@op.pl	Gmina: Brzeźnio
3.	Gminny Dom Kultury w Burzeninie	43-821 BURZENIN, Rynek 8 tel. +48.43.8214574	gbp.burzenin@pbp.sieradz.pl	Gmina: Burzenin
4.	Gminny Ośrodek Kultury w Goszczanowie	98-215 GOSZCZANÓW, ul. Kaliska 19 tel. +48.43.8298239	gokgoszczanow@wp.pl	Gmina: Goszczanów
5.	Gminny Ośrodek Kultury w Klonowej	98-273 KLONOWA, ul. Czajkowska 1 B tel. +48.43.8208493	gok.klonowa@wp.pl	Gmina: Klonowa
6.	Spółdzielczy Dom Kultury Przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Sieradzu	43-827 Sieradz, ul. Aleja Pokoju 11C tel. +48.43.8271620	sdk.kosa@sieradz.mediacom.pl	Gmina: Sieradz
7.	Sieradzkie Centrum Kultury	98-200 SIERADZ, ul. Dominikańska 19 tel. +48.43.8271006	info@mdksieradz.pl	Gmina: Sieradz

8.	Świetlica Przy Urzędzie
Gminy w Sieradzu	43-822 Sieradz, Chojne
tel. +48.43.8224442	b.d.	Gmina: Sieradz
9.	Warckie Centrum Kultury	43-829 WARTA,
ul. Tadeusza Kościuszki 9/11
tel. +48.43.8294743	wck@wck.pl	Gmina: Warta
10.	Gminny Ośrodek Kultury
We Wróblewie	43-821 WRÓBLEW, Wróblew 15
tel. +48.43.8213720	sylwesterkabza@wp.pl	Gmina: Wróblew
11.	Miejski Ośrodek Kultury w
Złoczewie	98-270 ZŁOCZEW,
ul. Szeroka 17
tel. +48.43.8202597	mok_zloczew@wp.pl	Gmina: Złoczew
12.	Młodzieżowy Dom Kultury
im. Tadeusza
Sygietyńskiego	98 – 200 Sieradz
ul. Tysiąclecia 3
43 822 79 42	mdk1000@op.pl	Gmina: Sieradz

Powiat skierniewicki

1.	Gminny Ośrodek Kultury w
Bolimowie	99-417 BOLIMÓW,
ul. Łowicka 9
tel. +48.46.8380305	gokbol@poczta.onet.pl	Gmina: Bolimów
2.	Gminny Ośrodek Kultury
Sportu i Rekreacji	96-127 LIPCE
REYMONTOWSKIE, ul. Reymonta
24	goksir@op.pl	Gmina: Lipce
Reymontowskie

tel. +48.46.8316179

3.	Ośrodek Kultury	96-128 SŁUPIA, Słupia tel. +48.46.8315242	b.d.	Gmina: Słupia
----	------------------------	--	------	---------------

Powiat tomaszowski

1.	Gminny Dom Kultury w Żelechlinku	97-226 ŻELECHLINEK, pl. Tysiąclecia Państwa Polskiego 2 tel. +48.44.7122712	b.d.	Gmina: Żelechlinek
2.	Gminny Ośrodek Kultury w Czerniewicach	97-216 CZERNIEWICE, ul. Konrada Kika 2 tel. +48.44.7104500	b.d.	Gmina: Czerniewice
3.	Gminny Ośrodek Kultury w Inowłodzu	97-215 INOWŁÓDZ, ul. Juliana Tuwima 14 tel. +48.44.7101854	goktuwima@interia.pl	Gmina: Inowłódz
4.	Gminny Ośrodek Kultury w Lubochni	97-217 LUBOCHNIA, ul. Tomaszowska 6 tel. +48.44.7103308	gok_lubochnia@neostrada.pl	Gmina: Lubochnia
5.	Gminny Ośrodek Kultury w Rokicinach	97-221 ROKICINY, ul. Henryka Sienkiewicza 1 tel. +48.44.7195091	b.d.	Gmina: Rokiciny

6.	Gminny Ośrodek Kultury w Rzeczyca	97-220 RZECZYCA,
ul. Prezydenta Ignacego
Mościckiego 9
tel. +48.44.7105218	gokrzeczyca@tlen.pl	Gmina: Rzeczyca
7.	Miejski Ośrodek Kultury w Tomaszowie Mazowieckim	44-724 TOMASZÓW
MAZOWIECKI, ul. Browarna 7
tel. +48.44.7244293	mok_tm@tlen.pl	Gmina: Tomaszów
Mazowiecki
8.	Ośrodek Kultury "Tkacz"	97-200 TOMASZÓW
MAZOWIECKI, Al. Marsz. Józefa
Piłsudskiego 34
tel. +48.44.7245192	oktkacz@tomaszow-maz.pl	Gmina: Tomaszów
Mazowiecki
9.	Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Tomaszowie Mazowieckim	97-200 TOMASZÓW
MAZOWIECKI, ul. Gminna 37/39
tel. +48.44.7231515	dokbial@poczta.onet.pl	Gmina: Tomaszów
Mazowiecki
10.	Ośrodek Rehabilitacji Dzieci -Świetlica	44-724 TOMASZÓW
MAZOWIECKI, ul. Jana Pawła II
64/65
tel. +48.44.7241718	b.d.	Gmina: Tomaszów
Mazowiecki
11.	Świetlica Wiejska w Bukowie	97-225 UJAZD, Buków 6
tel. +48.44.7192381	b.d.	Gmina: Ujazd

12. **Gminny Ośrodek Kultury w Ujeździe** 97-225 UJAZD, Osiedle Niewiadów
43 gok_ujazd@wp.pl Gmina: Ujazd
tel. +48.44.7192396

Powiat wieluński

1. **Gminny Ośrodek Kultury** 42-717 BIAŁA, Dzierżązna 4
tel. +48.42.7178466 gbpbiała@op.pl Gmina: Biała
2. **Świetlica w Białej** 26-307 BIAŁA,
ul. Kościelna 2 b.d. Gmina: Biała
tel. +48.42.7178466
3. **Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Białej** 43-841 BIAŁA DRUGA, Biała
Druga 4 A b.d. Gmina: Biała
tel. +48.43.8419004
4. **Gminny Ośrodek Kultury w Czarnożyłach** 43-841 CZARNOŻYŁY, Czarnożyły
48 A biblioczar@op.pl Gmina: Czarnożyły
tel. +48.43.8416282
5. **Gminny Ośrodek Kultury w Konopnicy** 98-313 KONOPNICA,
ul. Parkowa 16 gminnabiblioteka@poczta.onet.pl Gmina: Konopnica
tel. +48.43.8424193
6. **Gminny Ośrodek Kultury w Osjakowie** 98-320 OSJAKÓW,
ul. Wieluńska 26 gokosjakow@interia.pl Gmina: Osjaków

tel. +48.43.8423357

7.	Gminny Ośrodek
Upowszechniania Kultury i
Sportu w Ostrówku	43-841 OSTRÓWEK, Ostrówek 94
tel. +48.43.8415085	goukisosrowek@wp.pl	Gmina: Ostrówek
8.	Gminny Ośrodek Kultury i
Sportu w Skomlinie	98-346 SKOMLIN,
ul. Targowa 2
tel. +48.43.8864632	annanowak288@wp.pl	Gmina: Skomlin
9.	Wieluński Dom Kultury w
Wieluniu	43-843 WIELUŃ,
ul. Krakowskie Przedmieście 5
tel. +48.43.8438640	wieldeka@neostrada.pl	Gmina: Wieluń
10.	Spółdzielczy Dom Kultury
Przy Wsm	43-843 Wieluń, Os. Kard. Stefana
Wyszyńskiego
tel. +48.43.8439378	b.d.	Gmina: Wieluń
11.	Klub Osiedlowy Os.
Kopernika	43-843 WIELUŃ, Wieluń
tel. +48..438439368	b.d.	Gmina: Wieluń

Powiat wierszowski

1.	Gminny Ośrodek Kultury w
Czastarach | 98-410 CZASTARY,
ul. Wolności 36
tel. +48.62.7843170 | gok@czastary.pl | Gmina: Czastary |
|----|--|--|-----------------|-----------------|

2.	Gminny Ośrodek Kultury w Galewicach	98-405 GALEWICE,
ul. Wieruszowska 8
tel. +48.62.7838155	gok.galewice@op.pl	Gmina: Galewice
3.	Gminny Ośrodek Kultury	98-360 LUTUTÓW,
ul. Wieruszowska 17
tel. +48.43.8714103	gok.lututow@wp.pl	Gmina: Lututów
4.	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach	98-420 SOKOLNIKI,
ul. Marsz. Józefa Piłsudskiego 1
tel. +48.62.7845102	b.d.	Gmina: Sokolniki
5.	Wieruszowski Dom Kultury w Wieruszowie	62-784 WIERUSZÓW, Rynek 8/9
tel. +48.62.7841080	wdkwieruszow@o2.pl	Gmina: Wieruszów

Powiat zduńskowolski

1.	Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Szadku	98-240 SZADEK,
ul. Widawska 16
tel. +48.43.8215120	mgokszadek@tlen.pl	Gmina: Szadek
2.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Zapolicach	98-161 ZAPOLICE,
ul. Główna 14	gokis.zapolice@onet.eu	Gmina: Zapolice
3.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Zapolicach - Świetlica Kalinowa	98-161 ZAPOLICE, Kalinowa	b.d.	Gmina: Zapolice

4.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Zapolicach - Świetlica Strońsko	98-161 ZAPOLICE, Strońsko	b.d.	Gmina: Zapolice
5.	Gok Zapolice Świetlica w Beleniu	98-161 Zapolice, Beleń tel. +48.43.8231986	b.d.	Gmina: Zapolice
6.	Gok Zapolice Świetlica w Ptaszkowicach	98-161 Zapolice, Ptaszkowice tel. +48.43.8231986	b.d.	Gmina: Zapolice
7.	Gok Zapolice Świetlica w Woźnikach	98-161 Zapolice, Woźniki tel. +48.43.8231986	b.d.	Gmina: Zapolice
8.	Gok Zapolice Świetlica w Swędzieniejewicach	98-161 Zapolice, Swędzieniejewice tel. +48.49.2831986	b.d.	Gmina: Zapolice
9.	Gok Zapolice Świetlica w Jelnie	98-161 Zapolice, Jelno tel. +48.49.8231986	b.d.	Gmina: Zapolice
10.	Gok Zapolice Świetlica w Świerznych	98-161 Zapolice, Świerzyny tel. +48.43.8231986	b.d.	Gmina: Zapolice
11.	Spółdzielczy Dom Kultury Przy Sm "Lokator" w Zd-W	98-220 Zduńska Wola, ul. Łaska 46 tel. +48.43.8233328	lokator@zd-wola.pl	Gmina: Zduńska Wola
12.	Miejski Dom Kultury	98 – 220 Zduńska Wola ul. Łaska 12	sekretariat@mdk.zdunskawola.pl	Gmina: Zduńska Wola

tel. 43 823 25 92

13.	Miejski Dom Kultury w
Zduńskiej Woli - Filia
Karsznice | 98-220 ZDUŃSKA WOLA,
ul. 1 Maja 5-7
tel. +48..043 8232592 | b.d. | Gmina: Zduńska
Wola |
|-----|---|---|------|------------------------|

Powiat zgierski

1.	Ośrodek Upowszechniania
Kultury Gminy Głowno	42-719 GŁOWNO, ul. Jana
Kilińskiego 2
tel. +48.42.7191511	b.d.	Gmina: Głowno
2.	Miejski Ośrodek Kultury	95-015 GŁOWNO, ul. Mikołaja
Kopernika 45
tel. +48.42.7191143	mokglowno@op.pl	Gmina: Głowno
3.	Ośrodek Kultury i
Rekreacji	95-010 STRYKÓW, pl. Waleriana
Łukasińskiego 4
tel. +48.42.7198152	oksir_strykow@op.pl	Gmina: Stryków
4.	Ośrodek Kultury w
Strykowie - Filia w
Niesułkowie	95-010 STRYKÓW, Niesułków-
Kolonja 13	b.d.	Gmina: Stryków
5.	Miejski Ośrodek Kultury	42-710 OZORKÓW, ul. Ks. Kard.
Stefana Wyszyńskiego 43A
tel. +48.42.7103118	mok.ozorkow@poczta.fm	Gmina: Ozorków

6.	Gminny Ośrodek Kultury w Leśmierzu	95-035 OZORKÓW, Leśmierz 23
tel. +48.42.7180579	goklesmierz@wp.pl	Gmina: Ozorków
7.	Spółdzielczy Dom Kultury "Sem"	95-102 ZGIERZ, ul. Parzęczewska 21
tel. +48.42.7163565	seksem@sem.zgierz.com.pl	Gmina: Zgierz
8.	Miejski Ośrodek Kultury	95-100 ZGIERZ, ul. Romualda Mielczarskiego 1
tel. +48.42.7162618	mokzgierz@interia.pl	Gmina: Zgierz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MKiDN oraz stron internetowych gmin, powiatów, instytucji kultury.

ZAŁĄCZNIK NR 2.**Zestawienie muzeów i filii w województwie łódzkim.**

Lp.	Instytucja	Adres	Strona www	e-mail	Organ prowadzący	Lokalizacja	Tematyka	Rodzaj
Powiat bełchatowski								
1.	Muzeum Regionalne w Bełchatowie	97-400 Bełchatów, ul. Rodziny Hellwigów 11 tel. (44) 633-11-33 fax. (44) 633-06-67	www.muzeum.belchatow.pl	muzeum@muzeum-belchatow.pl	Gmina Miasto Bełchatów; samorząd gminy-miasta	Gmina: Bełchatów	b.d.	b.d.
2.	Muzeum w Zelowie, Ośrodek Dokumentacji Dziejów Braci Czeskich w Zelowie	97-425 Zelów, ul. Sienkiewicza 14 tel. (44) 634 10 53 fax (44) 634 20 60	www.zelandia.pl	per@zelandia.pl	Parafia ewangelicko-reformowana w Zelowie	Gmina: Zelów	b.d.	b.d.
Powiat brzeziński								
1.	Muzeum Regionalne w Brzezinach	95-060 Brzeziny, ul. Piłsudskiego 49 tel. (46) 874 33 82	www.muzeumbreziny.pl	muzeum.brzeziny@neostrada.pl	Urząd Miasta w Brzezinach	Gmina: Brzeziny	Interdyscyplinarne	samodzielne

samorząd
gminy-
miasta

	Muzeum Lasu i Drewna przy Zakładzie Doświadczal- nym SGGW w Rogowie	95-063 Rogów, ul. Akademicka 20 tel. (46) 874 83 74 fax (46) 874 83 74	www.cepl.sggw.wa w.pl	cepl@sggw.pl	Zakład Doświadczal- ny SGGW w Rogowie	Gmina: Rogów	b.d.	b.d.
--	--	---	--------------------------	--------------	--	-----------------	------	------

Powiat kutnowski

1.	Muzeum im. Jerzego Dunin- Borkowskiego w Krośniewicach	99-340 Krośniewice, pl. Wolności 1 tel. (24) 252 44 96 fax (24) 252 33 47	www.muzeumkrosn- iewice.pl	muzeumkrosniewice@wp.pl	Starostwo Powiatowe w Kutnie; samorząd powiatowy	Gmina: Krośniewice	interdyscyplin- arne	samodziel- ne
2.	Muzeum Regionalne w Kutnie	99-300 Kutno, pl. J. Piłsudskiego 20 tel. (24) 254-79-64 fax (24) 254-95-10	www.muzeumkutno .com	ratusz@muzeumkutno.com	Urząd Miasta Kutno; samorząd gminy- miasta	Gmina: Kutno	historyczne	samodziel- ne

3.	Muzeum Bitwy nad Bzurą w Kutnie - Oddział Muzeum Regionalnego w Kutnie	Kutno, Park Wiosny Ludów tel. (24) 253-31-41 fax (24) 254 95 10	www.muzeumkutno.com	mbb@muzeumkutno.com	Urząd Miasta Kutno; samorząd gminy-miasta	Gmina: Kutno	b.d.	Oddział Muzeum Regionalnego w Kutnie
4.	Muzeum Zamek w Oporowie	99-322 Oporów, tel. (24) 28 59 122 fax (24) 27 47 058	www.zamekoporow.pl	zamekoporow@poczta.onet.pl	Powiat Kutnowski; samorząd powiatowy	Gmina: Oporów	wnętrz	samodzielne

Powiat łaski

1.	Muzeum Parafialne w Widawie - Oddział Muzeum Archidiecezji Łódzkiej w Łodzi	98-170 Widawa, Rynek Kościuszki 14 tel. (43) 672-10-14	www.archidiecezja.lodz.pl/muzeum/linki		Kuria Archidiecezji Łódzkiej	Gmina: Widawa	b.d.	b.d.
----	--	--	--	--	------------------------------	---------------	------	------

Powiat łęczycki

1.	Muzeum w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Zamkowa 1 tel. (24) 721-89-97	www.zamek.leczyca.pl	muzeum@zamek.leczyca.pl	Miasto Łęczyca	Gmina: Łęczyca	interdyscyplinarne	samodzielne
----	-------------------------	--	----------------------	-------------------------	----------------	----------------	--------------------	-------------

fax (24) 721-89-97

Powiat łowicki

1.	Muzeum w Łowiczu i Skansen w Maurzycach	99-400 Łowicz, Stary Rynek 5/7 tel. (46) 837-39-28 fax (46) 837-36-63	www.muzeumlowicz.pl	sekretariat@muzeumlowicz.pl	Rada Powiatu Łowickiego; samorząd powiatowy	Gmina: Łowicz	interdyscyplinarne	samodzielne
2.	Muzeum w Nieborowie i Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie	99-416 Nieborów, Nieborów 232 tel. (46) 838-56-35	www.nieborow.art.pl	kancelaria@nieborow.art.pl	MKiDN	Gmina: Nieborów	b.d.	Oddział Muzeum Narodowego w Warszawie

Powiat m. Łódź

1.	Muzeum Sztuki w Łodzi	90-734 Łódź, ul. Więckowskiego 36 tel. (42) 633 97 90 fax (42) 632 99 41	www.msl.org.pl	muzeum@msl.org.pl	samorząd województwa/MKiDN	Gmina: M. Łódź	artystyczne	samodzielne
----	------------------------------	---	----------------	-------------------	----------------------------	----------------	-------------	-------------

2.	Pałac Herbsta w Łodzi - Oddział Muzeum Sztuki	90-338 Łódź, ul. Przędzalniana 72 tel. (42) 674 96 98 fax (42) 674 99 82	www.msl.org.pl	herbst@msl.org.pl	samorząd województwa/MKiDN	Gmina: M. Łódź	artystyczne	Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi
3.	ms2 w Łodzi - Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi	91-061 Łódź, ul. Ogrodowa 19 tel. (42) 634 39 48 fax (42) 634 39 62	www.msl.org.pl	muzeum@msl.org.pl	samorząd województwa/MKiDN	Gmina: M. Łódź	artystyczne	Oddział Muzeum Sztuki w Łodzi
4.	Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi	91-415 Łódź, pl. Wolności 14 tel. (42) 632 84 40 fax (42) 632 97 14	www.maie.lodz.pl	maie@maie.art.pl	samorząd województwa	Gmina: M. Łódź	archeologiczne	samodzielne
5.	Muzeum Archidiecezji Łódzkiej w Łodzi	90-458 Łódź, ul. ks. I. Skorupki 1 tel. (42) 66 48 700 fax (42) 636 16 96	www.archidiecezja.lodz.pl/muzeum	b.d.	Kuria Archidiecezji Łódzkiej	Gmina: M. Łódź	b.d.	b.d.
6.	Muzeum Historii Miasta Łodzi w Łodzi	91-065 Łódź, ul. Ogrodowa 15 tel. (42) 654 03 23 fax (42) 654 03 23	www.poznanskipalace.muzeum-lodz.pl	muzeum@poznanskipalace.muzeum-lodz.pl	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Łódź	historyczne	samodzielne

7.	Muzeum Sportu i Turystyki w Łodzi - Oddział Muzeum Historii Miasta Łodzi w Łodzi	Łódź, ul. ks. I. Skorupki 21 tel. (42) 636 40 53	www.muzeum-lodz.pl/muzsport/index.html	sport@poznanskipalace.muzeum-lodz.pl	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Łódź	b.d.	Oddział Muzeum Historii Miasta Łodzi w Łodzi
8.	Muzeum Kanału "Dętka"	Plac Wolności 2, 91-415 Łódź tel.: 42 654 00 82, 42 254 90 11	www.muzeum-lodz.pl/pl/o-nas-mkd	muzeum@muzeum-lodz.pl	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Łódź	b.d.	Oddział Muzeum Historii Miasta Łodzi w Łodzi
9.	Muzeum Kinematografii w Łodzi	90-312 Łódź, pl. Zwycięstwa 1 tel. 42 674 09 57 fax 42 674 90 06	www.kinomuzeum.pl	muzeum@kinomuzeum.pl	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Łódź	artystyczne	samodzielne
10.	Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi	90-349 Łódź, ul. ks. bpa Tymienieckiego 24 tel. 42 674 42 98 fax 42 674 42 98	www.book.art.pl	bookart@book.art.pl	Fundacja "Correspondance des Arts", fundator Janusz	Gmina: M. Łódź	nauki i techniki	samodzielne

11.	Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi	90-706 Łódź, ul. Gdańska 13 tel. 42) 632 20 44 fax 42) 636 44 04	www.muzeumtradycji.pl	muzeumtradycji@arg.pl	Paweł Tryzno; prywatne	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Łódź	historyczne	samodzielne
12.	Muzeum Martyrologii Radogoszcz w Łodzi - Oddział Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi	91-490 Łódź, ul. Zgierska 147 tel. 42) 655 36 66	www.muzeumtradycji.pl/page	radogoszcz@muzeumtradycji.pl	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Łódź	b.d.	Oddział Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi
13.	Stacja Radegast w Łodzi - Oddział Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi	91-859 Łódź, al. Litzmannstadt Ghetto 12 tel. 42 291 36 27	www.muzeumtradycji.pl/page	radegaststation@gmail.com	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Urząd Miasta Łodzi; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Łódź	b.d.	Oddział Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi

14.	Muzeum Oświaty Ziemi Łódzkiej w Łodzi	90-531 Łódź, ul. Wólczańska 202 tel. 42 678-55-46 fax 42 678-55-46	www.pbw.lodz.pl/muzeum_oswiaty.htm	zbioryspecjalne@pbw.lodz.pl	Wydział Zbiorów Specjalnych Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Łodzi	Gmina: M. Łódź	b.d.	b.d.
15.	Muzeum Polskiej Wojskowej Służby Zdrowia przy Zakładzie Historii Medycyny w Łodzi	90-752 Łódź, ul. Żeligowskiego 7/9 tel. 42 639 32 70	www.wam.lodz.pl/html/trad/muzeum.html	cjesman@achilles.wam.lodz.pl	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Gmina: M. Łódź	b.d.	b.d.
16.	Muzeum Przyrodnicze Katedry Zoologii Doświadczalnej i Biologii Ewolucyjnej Uniwersytetu	90-011 Łódź, ul. Kilińskiego 101 tel. (42) 665-54-90	www.biol.uni.lodz.pl/muzeum	muzeum@biol.uni.lodz.pl	Uniwersytet Łódzki; państwowe MNiSZW	Gmina: M. Łódź	przyrodnicze	samodzielne

**Łódzkiego w
Łodzi**

17.	<p>Centralne
Muzeum
Włókiennictwa i
Skansen Łódzkiej
Architektury
Drewnianej</p>	<p>93-034 Łódź,
ul. Piotrkowska
282
tel.: +48 (42) 684-
33-55,
fax: +48 (42) 684-
33-55</p>	<p>bip.muzeumwlokien
nictwa.pl/muzeum</p>	<p>ctmustex@muzeumwlokiennic
twa.pl</p>	<p>Urząd Miasta
Łodzi;
samorząd
gminy-
miasta</p>	<p>Gmina:
M. Łódź</p>	włókiennicze	samodzielne
18.	<p>Muzeum Historii
Farmacji im. Prof.
Jana
Muszyńskiego</p>	<p>91-415 Łódź,
Plac Wolności 2,
tel.: (42) 632 17 15</p>	b.d.	<p>veronika.jagodzińska@muze
umfarmacji.com</p>	<p>Przedsiębior
stwo
Zaopatrzenia
Farmaceutyc
znego
CEFARM-
Łódź Sp. z
o.o.;
prywatne</p>	<p>Gmina:
M. Łódź</p>	medyczne	samodzielne
19.	<p>Muzeum
Geologiczne</p>	<p>90-142 Łódź,
ul. Kopcińskiego
31
tel. (42) 635 45 93</p>	<p>muzeum.geo.uni.lo
dz.pl</p>	muzgeol@geo.uni.lodz.pl	<p>Uniwersytet
Łódzki;
państwowe
MNiSZW</p>	<p>Gmina:
M. Łódź</p>	przyrodnicze	samodzielne

20.	Muzeum Komunikacji Miejskiej MPK Łódź	90-133 Łódź ul. Wierzbowa 51, tel.: (42) 672 12 07	www.muzeum.mpk. lodz.pl	muzeum@mpk.lodz.pl	MPK Łódź	Gmina: M. Łódź	b.d.	samodzielne
21.	Muzeum Papieru i Druku	Łódź ul. Wólczańska 223, tel.: (42) 631 38 03, 42 636 88 22	b.d.	info@papiernictwohistoryczne .pl	Politechnika Łódzka	Gmina: M. Łódź	b.d.	działa w Domu Papiernika przy Centralnym Muzeum Włókiennictwa
22.	Muzeum Fabryki (Manufaktura)	91-002 Łódź ul. Drewnowska 58, tel.: (42) 664 92 93	www.muzeumfabryki.pl	muzeum@manufaktura.com	prywatne	Gmina: M. Łódź	historyczne	samodzielne
23.	Muzeum Uniwersytetu Medycznego przy Zakładzie Historii Nauk i Medycyny Wojskowej UM	90-752 Łódź ul. Żeligowskiego 7/9, tel.: (42) 639 32 70	b.d.	agnieszka.kula@umd.lodz.pl	Uniwersytet Medyczny w Łodzi	Gmina: M. Łódź	medyczne	samodzielne

Powiat m. Piotrków Trybunalski

1.	Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim	97-300 Piotrków Trybunalski, pl. Zamkowy 4 tel. (44) 646-52-72 fax (44) 646-52-72	www.muzeumpiotrkow.pl 	muzeum@post.pl	Miasto Piotrków Tryb.; samorząd gminy-miasta	Gmina: M. Piotrków Trybunalski	interdyscyplinarne	samodzielne
----	---	--	---------------------------	----------------	--	--------------------------------	--------------------	-------------

Powiat opoczyński

1.	Muzeum Regionalne w Opocznie	26-300 Opoczno, pl. Zamkowy 1 tel. (44) 7552319 fax (44) 7552319	www.muzeumopoczno.pl 	info@muzeumopoczno.pl	Gmina Miasta Opoczno; samorząd gminy-miasta	Gmina: Opoczno	historyczne	samodzielne
----	-------------------------------------	---	--------------------------	-----------------------	---	----------------	-------------	-------------

Powiat pabianicki

1.	Muzeum Miasta Pabianic w Pabianicach	95-200 Pabianice, Stary Rynek 1/2 tel. (42) 215-39-82	www.muzeum.pabianice.prv.pl	muzeum@mail.epic.pl	Urząd Miasta w Pabianicach	Gmina: Pabianice	interdyscyplinarne	samodzielne
----	---	---	-----------------------------	---------------------	----------------------------	------------------	--------------------	-------------

Powiat piotrkowski

1.	Muzeum w Sulejowie	97-330 Sulejów- Podklasztorze, ul. Wł. Jagiełły 1 tel. (44) 616 26 06 fax (44) 616 20 02	www.sulejow.cystersi.pl/ muzeum	hotel@podklasztorze.pl	Parafia rzymsko- katolicka przy klasztorze Cystersów w Sulejowie	Gmina: Sulejów	b.d.	b.d.
2.	Muzeum Czynu Partyzanckiego	97 – 322 Polichno, Wolbórz tel.: (44) 616 44 05	b.d.	b.d.	Miasto Piotrków Tryb.; samorząd gminy- miasta	Gmina: Wolbórz	historyczne	Oddział Muzeum w Piotrkowie Tryb.

Powiat poddębicki

1.	Regionalna Izba Muzealna w Poddębicach	99-200 Poddębice, ul. Mickiewicza 9/11 tel. (43) 678-29-91	b.d.	pdkis@op.pl	Poddębickie Towarzystwo Regionalne	Gmina: Poddębice	b.d.	b.d.
----	---	---	------	-------------	--	---------------------	------	------

Powiat radomszczański

1.	Muzeum Ludowe w	97-570 Przedbórz, ul. Kielecka 9	www.przedborz.com.	przedborz@iturysa.pl	Rada Miejska w	Gmina:	b.d.	b.d.
----	------------------------	-------------------------------------	--------------------	----------------------	-------------------	--------	------	------

Przedborzu

tel. (44) 781 50 80

pl

Przedborzu;
samorząd
gminy-
miasta

Przedbórz

**Muzeum
Regionalne
im. Stanisława
Sankowskiego
w Radomsku**

97-500 Radomsko,
ul. Narutowicza 1
tel. (44) 685-00-76
fax (44) 683-56-51

www.muzeum.radom
sko.pl

muzeum@radomsko.pl

Gmina
Miasta
Radomska;
samorząd
gminy-
miasta

Gmina:
Radomsko

historyczne

samodzielne

2.

Powiat rawski

**Muzeum Ziemi
Rawskiej w
Rawie
Mazowieckiej**

96-200 Rawa
Mazowiecka,
ul. Łowicka 26
tel. (46) 814-45-
69

www.rawamazowiecka
.pl/index.php?strona=4
(...)

muzeumziemirawskiej@tlen.pl

Urząd Miasta
w Rawie
Mazowieckiej;
samorząd
gminy-
miasta

Gmina:
Rawa
Mazowiecka

historyczne

samodzielne

1.

Powiat sieradzki

**Muzeum Okręgowe
w Sieradzu**

98-200 Sieradz,
ul. Dominikańska
2
tel. (43) 827-16-

www.muzeum-
sieradz.com.pl

mos@pro.onet.pl

Starostwo
Powiatowe w
Sieradzu;
samorząd

Gmina:
Sieradz

interdyscyplinarne

samodzielne

1.

39
fax (43) 822-30-
20

powiatowy

	Sieradzki Park Etnograficzny w Sieradzu - Oddział Muzeum Okręgowego w Sieradzu	Sieradz, ul. Grodzka 1 tel. (43) 822-59- 18	www.muzeum-sieradz.com.pl	mos@pro.onet.pl	Starostwo Powiatowe w Sieradzu; samorząd powiatowy	Gmina: Sieradz	b.d.	Oddział Muzeum Okręgoweg o w Sieradzu
3.	Muzeum Miasta i Rzeki Warty przy Oddziale PTTK w Warcie	98-290 Warta, ul. 20 Stycznia 26 tel. (43) 829 41 78	www.gimwarta.pl		Oddział PTTK w Warcie	Gmina: Warta	b.d.	b.d.
4.	Muzeum Walewskich w Tubądzinie - Oddział Muzeum Okręgowego w Sieradzu	98-285 Wróblew, tel. (43) 821-37- 26	www.muzeum-sieradz.com.pl	mos@pro.onet.pl	Starostwo Powiatowe w Sieradzu; samorząd powiatowy	Gmina: Wróblew	interdyscyplin arne	samodzielne

Powiat skierniewicki

**Muzeum im.
Władysława St.**

1.	Reymonta w Lipcach Reymontowskich - Oddział Muzeum Mazowska Zachodniego w Żyrardowie	96-127 Lipce	www.muzeumzyrardo w.pl	muzeum@muzeumzyrardow. pl	Powiat Żyrardowski; samorząd powiatowy	Gmina: Lipce Reymontow skie	b.d.	Oddział Muzeum Mazowska Zachodnie go w Żyrardowie
		Reymontowskie, ul. Wiatraczna 10 tel. (46) 831-61- 12						

Powiat tomaszowski

1.	Muzeum im. Antoniego hr. Ostrowskiego w Tomaszowie Mazowieckim	97-200 Tomaszów	www.muzeumtomasz ow.pl	muzeum4@o2.pl	Urząd Miasta w Tomaszowie Mazowiecki m; samorząd miasta- gminy	Gmina: Tomaszów Mazowiecki	interdyscyplin arne	samodzieln e
		Mazowiecki, ul. POW 11/15 tel. (44) 724 48 48						

Powiat wieluński

1.	Muzeum Ziemi Wieluńskiej w Wieluniu	98-300 Wieluń,	www.muzeum.wie lun.pl	mzw@poczta.onet.pl	Urząd Gminy Wieluń; samorząd gminy	Gmina: Wieluń	interdyscyplin arne	samodzieln e
		ul. Narutowicza 13 tel. (43) 843-43-34						

Muzeum Wnętrz**Dworskich w****Ożarowie -**

98-345 Mokrsko,

www.mwdozarow.

ozarow@onet.eu

Urząd Gminy

Wieluń;
samorząd
gminyGmina:
Mokrsko

b.d.

Oddział

Muzeum

Ziemi
Wieluńskiej
w Wieluniu

2.

Oddział

tel. (43) 841 17 24

Muzeum Ziemi

fax (43) 841 17 24

Wieluńskiej w**Wieluniu****Powiat wieruszowski****Muzeum**

98-410 Czastary,

Zdzisław

1.

Przyrodnicze w

ul. Wolności 5

b.d.

zuh@czastary.pl

Łytkowski;
prywatneGmina:
Czastary

b.d.

b.d.

Czastarach

fax 784 31 96

Powiat zduńskowolski

98-220 Zduńska

Wola,

ul. Stefana

Prawdzic

Złotnickiego 7

tel. (43) 823 48

43

fax (43) 824 98

80

Rada Miasta

Zduńska

Wola;

samorząd
gminy-
miastaGmina:
Zduńska
Wola

b.d.

b.d.

1.

Muzeum Historii**Miasta w Zduńskiej****Woli**www.muzeum.zdu
nskawola.pl

muzeum@zdunskawola.pl

2.	Muzeum Pamięci św. Maksymiliana Kolbego w Zduńskiej Woli	98-220 Zduńska Wola, ul. Kolbego 9 tel. 518 014 880	www.kolbe.pl	b.d.	Rada Miasta Zduńska Wola, Parafia Najświętszej Marii Panny w Zduńskiej Woli	Gmina: Zduńska Wola	b.d.	b.d.
3.	Muzeum Zgromadzenia Księży Orionistów w Polsce w Zduńskiej Woli - Oddział Muzeum Historii Miasta w Zduńskiej Woli	98-220 Zduńska Wola, ul. Łaska 88 tel. (43) 824-50-88	www.muzeum.zdu nskawola.pl	muzeum@zdunskawola.pl	Rada Miasta Zduńska Wola; samorząd gminy- miasta	Gmina: Zduńska Wola	b.d.	b.d.

Powiat zgierski

1.	Muzeum Miasta Zgierza w Zgierzu	95-100 Zgierz, ul. Gen. J. H. Dąbrowskiego 21 tel. (42) 716 37 92	www.muzeumzgierz.pl	muzeum@miasto.zgierz.pl	Miasto Zgierz; samorząd gminy- miasta	Gmina: Zgierz	interdyscyplinarne	samodzielne
----	--	---	---------------------	-------------------------	---	------------------	--------------------	-------------

fax (42) 716 37
92

2.	Muzeum Regionalne w Głownie	95-015 Głowno, ul. Łowicka 74	b.d.	b.d.	Towarzystwo Miasta Głowno	Gmina: Głowno	b.d.	samodzielne
----	--	----------------------------------	------	------	---------------------------------	------------------	------	-------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MKiDN oraz stron internetowych gmin, powiatów, instytucji kultury.

ZAŁĄCZNIK NR 3.

Teatry w województwie łódzkim.

Lp.	Instytucja	Adres	e-mail	organizator
1.	Stowarzyszenie Teatralne Chorea	90-365 Łódź ul. Tymienieckiego 3, tel.: 42 646 88 65	chorea@chorea.com.pl	stowarzyszenie
2.	Teatr Arlekin	Łódź ul. 1 Maja 2, tel.: 42 633-08-94, 42 632-58-99	teatr@arlekin.lodz.pl	Samorząd Miasta Łódź
3.	Teatr im. Stefana Jaracza	97-261 Łódź ul. Jaracza 27, tel.: 42 632 66 18	teatr@teatr-jaracza.lodz.pl	Samorząd wojewódzki
4.	Teatr Lalki i Aktora Pinokio	90-503 Łódź Kopernika 16, tel.: 42 636-59-88	pinokio@pinokio.art.pl	Samorząd Miasta Łódź
5.	Teatr Logos	90-571 Łódź ul. Skłodowskiej-Curie 22, tel.: 42 637 65 45	teatr@logos.art.pl	Kościele Rektoralny Środowisk Twórczych
6.	Teatr Mały w Manufakturze	91-002 Łódź ul. Drewnowska 58, tel.: 42 633-24-24	pilawski@teatr-maly.pl	prywatny

7.	Teatr Muzyczny	91-425 Łódź ul. Północna 47/51, tel.: 42 678-26-12	info@teatr-muzyczny.lodz.pl	Samorząd Miasta Łódź
8.	Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka	90-402 Łódź ul. Zachodnia 93, tel.: 42 633 44 94	sekretariat@nowy.pl	Samorząd Miasta Łódź
9.	Teatr Piccolo	90-002 Łódź ul. Tuwima 34, tel.: 42 630 05 94, 0 603 690 866	teatrpiccolo@interia.pl	prywatny
10.	Teatr Powszechny	91-061 Łódź ul. Legionów 21, tel.: 42 633 25 39	teatr@powszechny.pl	Samorząd Miasta Łódź
11.	Teatr Studyjny PWSFTviT	90-509 Łódź ul. Kopernika 8, tel.: 42 636 41 66	aktorski@filmschool.lodz.pl	PWSFTviT
12.	Teatr V6 (Formacja taneczna)	90-502 Łódź ul. Żeromskiego 74/76, tel.: 600 220 666, 042 661 88 51	biuro@teatrv6.pl	prywatny
13.	Teatr Wielki	90-249 Łódź Plac Dąbrowskiego,	teatr@teatr-wielki.lodz.pl	Samorząd wojewódzki

tel.: 42 633 99 60

14. **Centrum Kultury Niezależnej**
Teatr Szwalnia

90-557 Łódź
ul. Struga 90,
tel.: 665 338 171

teatrszwalnia@teatrszwalnia.pl

stowarzyszenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych UMŁ, Łódzkiego Urzędu Marszałkowskiego, teatrów łódzkich.

ZAŁĄCZNIK NR 4.

LISTA KIERUNKÓW STUDIÓW UKOŃCZONYCH PRZEZ PRACOWNIKÓW SEKTORA KULTURY

- pedagogika
- historia
- informacja naukowa i bibliotekoznawstwo
- historia sztuki
- filologia polska
- dziennikarstwo i komunikacja społeczne
- psychologia
- filozofia
- etnologia
- stosunki międzynarodowe
- archeologia
- kulturoznawstwo
- ekonomia
- zarządzanie i marketing
- prawo i administracja
- szkoły artystyczne
- filologia angielska, romańska, germanistyka
- ochrona środowiska, inżynieria środowiska
- geografia
- biologia
- finanse i bankowość
- socjologia
- edukacja artystyczna
- promocja sztuki
- ogrodnictwo
- ochrona dóbr kultury
- profilaktyka i animacja społeczno – kulturalna
- chemia
- farmacja

- europeistyka
- turystyka
- bezpieczeństwo narodowe

ZAŁĄCZNIK NR 5 ,

WCZEŚNIEJSZE MIEJSCE PRACY RESPONDENTÓW

- biblioteka publiczna
- w konserwacji zabytków
- oświata
- sąd,
- hurtownia
- w nieruchomościach
- w sektorze prywatnym
- Polmozbyt
- Baza zaopatrzenia cepelia
- Dom kultury
- Promocja
- Wydawnictwo
- Inspektor ds. kosztów
- Empik
- Zakład produkcyjny
- Firma komputerowa
- Kolportaż prasy
- W sektorze handlowo - usługowy
- Pracownik biurowy
- Redakcja czasopisma
- Teatr
- WKU
- Piekarnia-ciastkarnia
- Agencja interpersonalna
- Instytucje samorządowe

- Gastronomia
- Tesco
- Przemysł cukierniczy
- Muzeum
- Dom dziecka
- Drukarnia
- IPN
- Korporacja
- Bank
- Firma komputerowa
- Księgarnia
- Konsultant budowy
- Sąd
- Kino
- Radio, Telewizji
- Organizacja pozarządowa
- Pracownik fizyczny
- ZUS
- Pracownia plastyczna
- Urząd miasta
- Pośrednictwo pracy
- Urząd pocztowy
- Transport-spedycja
- Administracja
- Archiwum państwowe
- Agencja reklamowa
- Galeria sztuki
- Biuro rachunkowe
- PKP
- Biuro podróży
- TP SA
- Firma badawcza

- Gospodarstwo sadownicze
- Własna działalność
- W szpitalu mikrobiolog, zespół opieki zdrowotnej
- Antykwariat
- Kombinat budowy elektrowni
- Agencji ochrony mienia

ZAŁĄCZNIK NR 6.

SZKOLENIA PODJĘTE PRZED PODJĘCIEM OBECNEJ PRACY

- organizacji imprez, animacji kulturalnej
- Bibliotekoznawstwa
- HR
- Informacja naukowa
- Praca w kulturze, działalności kulturalno-oświatowej
- Własnej firmy
- Reklamy, promocji marketingu
- Komputerowe, grafika
- Pozyskiwanie środków, zarządzania projektami
- Studia doktoranckie
- Kreatywne myślenie, rozwój osobisty, praca w grupie
- Księgowość, rachunkowość
- Warsztaty plastyczne
- Językowe
- Prawa pracy, prawa bankowego, prawo autorskie
- Kurs asystencko-sekretarski, administracja
- Obsługa klienta
- Historii sztuki
- Fotografii
- Zarządzanie instytucją, zarządzanie kulturą
- Edukacja teatralna, teatralne
- Zajęć z młodzieżą

- tańca, śpiewu, aktorski, muzyka

ZAŁĄCZNIK NR 7.

SZKOLENIA PODJĘTE W OBECNEJ PRACY

- pozyskiwania środków, tworzenie projektów, projektów unijnych, zamówień publicznych
- liderów społeczności lokalnych
- zawodu bibliotekarza
- rozwoju osobistego, autoprezentacji, komunikacja interpersonalna, asertywność i radzenie sobie ze stresem
- pracy z dziećmi
- pracy z klientem
- informatyczne, komputerowe, graficzne
- językowe
- wykluczenie społeczne
- działalności kulturalno-oświatowej
- animacja kulturalna
- zagrożenia w sieci
- dotyczące regulacji prawnych
- marketing kultury, promocja
- BHP, pierwszej pomocy, pPOŻ
- kwestii finansowych, księgowość
- HR
- edukacji w sektorze kultury
- artystyczne
- zarządzania kulturą
- muzealnictwa

ZAŁĄCZNIK NR 8.

ZAKRES, W JAKIM RESPONDENT CHCIAŁBY POSZERZYĆ KOMPETENCJE

- Nowe technologie, komputery, grafika, tworzenie stron www, obsługa urzędzeń cyfrowych
- Pracy z osobami niepełnosprawnymi, trudnymi, wykluczonymi
- językowym
- pracy z dziećmi i młodzieżą
- marketing, promocja, social media, organizacja eventów
- pozyskiwanie funduszy, zamówienia publiczne
- kreatywność, umiejętności interpersonalne, asertywność
- zarządzanie zasobami, HR
- edukacja
- zarządzanie kulturą
- w zakresie prawa autorskiego i innych zagadnień prawnych
- działalność NGO
- Księgowości, kadr
- Bibliotekarstwo, czytelnictwo